SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale)

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
I. AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ				
A. Obiecții și propuneri de ordin general				
Aspecte conceptuale:	**Procuratura Anticorupție**	**1.**	În corespundere cu angajamentele asumate pe plan internațional și care au fost reflectate în documentele de politici naționale, pct.14, 23-26 din Planul Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pa anii 2024-2027, precum și pct.4.2 din Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare) - Consolidarea mecanismului de gestionare și valorificare a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, calcularea și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni), lupta cu corupția, trebuie făcută prin instrumente procesuale adecvate care să asigure impact asupra fenomenului infracțional corupțional. O măsură eficientă în diminuarea fenomenului corupției, prevenirii și combaterii acestui tip de	**Precizare** Proiectul de lege a fost elaborat în baza propunerilor esențiale de îmbunătățire a cadrului normativ care au parvenit de la instituțiile implicate în procesul de recuperare a bunurilor infracționale, membri în grupul de lucru, inclusiv cu participarea reprezentanților Procuraturii Anticorupție. Reiterăm faptul că proiectul de lege este la etapa de avizare, astfel că fiecare autoritate are posibilitatea de a se expune în raport de conținutul proiectului,

			infracționalitate, este pe bună dreptate confiscarea bunurilor autorilor acestor fapte ilicite, care au provenit din activitatea ilegală desfășurată sau folosite la săvârșirea infracțiunilor, acțiuni care pot fi realizate de către agenții statului care sunt chemați să lupte cu acest flagel doar prin instrumente juridice eficiente ce ar genera astfel de rezultate, cum ar fi mecanismele de indisponibilizare, aplicarea confiscărilor și respectiv trecerea în proprietatea statului a bunurilor confiscate, în vederea reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune precum și cu mijloacele dobândite să fie sporite capacităților instituțiilor de forță pentru a combate mult mai eficient fenomenul infracțional. În prezent, actele normative naționale prevăd reglementări cadru în materia indisponibilizării bunurilor și ulterioara confiscare a acestora. Dacă la etapa dispunerii măsurilor asiguratorii, instrumentul juridic procesual este lucrativ, atunci la faza executorie a hotărârilor prin care se dispune confiscarea extinsă/specială este unul neproductiv și necesită îmbunătățiri fundamentale pentru a fi unul eficient. Din studiul proiectului de lege de modificarea unor acte normative, intervențiile legislative programate se referă în mare parte la realizarea unor ajustări pentru procedurile de indisponibilizare la faza de urmărire penală iar consolidarea instituției confiscării în faza postcondamnatorie și cea mai importantă, nu sunt reflectate careva propuneri esențiale de îmbunătățire care ar consolida acest instrument și ar schimba situație nesatisfăcătoare existentă la zi în materia confiscărilor.	precum și a veni cu propuneri ce ar îmbunătăți mecanismul de confiscare. Referitor la utilizarea bunurilor confiscate, menționăm că aceasta reprezintă obiect de reglementare distinct de proiectul de lege supus avizării. În același timp, menționăm că acțiunea „1.4.1. Dezvoltarea și implementarea mecanismului funcțional pentru reutilizarea socială a bunurilor confiscate" din *Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027*, aprobat prin *Hotărîrea Parlamentului nr. 342/2022*[1], are fixat ca termen de realizare trimestrul II 2025. Deși cadrul normativ în vigoare prevede unele reglementări în materia indisponibilizării, confiscării și ulterior executării hotărîrilor judecătorești definitive, acesta nu este suficient pentru a soluționa toate problemele care au apărut în practică. Proiectul

[1] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135063&lang=ro

			Potrivit Registrului proiectelor de acte normative deținut de către Ministerul Justiției, mai sunt discutate alte două proiecte nr.765- Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind confiscarea civilă, nr.817 elaborarea proiectului de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală (recuperarea cheltuielilor judiciare în cauzele penale) precum și alte inițiative discutate ce se referă la reutilizarea bunurilor confiscate. Inițiativele de modificare a cadrului legislativ în materia sechestrelor, cheltuielilor judiciare, confiscărilor precum și reutilizarea bunurilor confiscate, se impun a fi comasate în vederea elaborării unui cadru normativ adecvat cu o viziune de ansamblu asupra problemelor ce se impun a fi rezolvate iar abordările fragmentate de ordin legislativ nu sunt productive. În materia consolidării instituției confiscării bunurilor în faza executorie a procesului penal, opinăm asupra faptului că această activitate necesită o reglementare juridică detaliată, printr-o lege cadru, care să descrie minuțios toate acțiunile subiecților statului care sunt implicați în cest proces de trecere a bunurilor confiscate în posesia statului. Considerăm că se impune crearea unei autorități responsabile sau de fortificat capacitățile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, cu atribuții exacte după pronunțarea hotărârii judecătorești executorii, când s-a dispus confiscarea bunurilor. Legea specială ar trebui să reglementeze toate situațiile specifice care se referă la activitățile aferente confiscării, cum ar fi: atribuțiile instituției responsabile, activitățile care se impun a fi desfășurate, termenii și	de lege vine cu ajustări la cadrul normativ în scopul îmbunătățirii procedurilor existente, clarificarea competențelor autorităților implicate în procesul de recuperare a bunurilor infracționale precum și completarea cu noi instrumente care ar debloca și impulsiona procesele de executare a hotărîrilor privind confiscarea bunurilor infracționale. Adoptarea unei legi cadru referitor la procedura de executare a hotarîrilor judecătorești ar fi necesar în cazul în care particularitățile procedurii de executare a hotărîrilor judecătorești ce vizează confiscarea bunurilor infracționale sunt de natură să excedeze prevederile Codului de executare și a Codului de procedură penală.

			sancțiunile rezultate urmare a nerealizării lor, modul de ducere a evidenței sechestrelor, confiscărilor dispuse, în curs de realizare și executate, cuantumul mijloacelor trecute în gestiunea statului, procesul de reutilizare etc. La punerea în executarea a hotărârii executorii de confiscare sau de reparare a prejudiciului cauzat precum și încasarea cheltuielilor judiciare etc, există două situații distincte, când aceste acțiuni sunt acoperite prin măsurile asiguratorii dispuse la faza de urmărire penală și o altă situați mult mai anevoioasă, când bunurile făptuitorului urmează a fi identificate și executate în scopul urmărit. Mai cu seamă pentru cea dea două situație menționată, se impun a fi elaborate reglementări juridice explicite care să descrie în mod detaliat toate acțiunile care urmează să le întreprindă autoritatea responsabilă, investită prin lege să pună în aplicare aceste proceduri. Nu poate fi înțeles, care a fost inspirația autorului proiectului, prin care propune instituirea unor mecanisme juridice de a desemna procurorul în calitate de subiect procesual responsabil de faza de executare a hotărârilor definitive prin care s-a dispus confiscarea, fără o analiză din perspectiva dreptului comparat cu prezentarea exemplelor de bune practici din țări cu o jurisprudență avansată, unde acest mecanism este lucrativ și productiv. Mai mult, propunerile de modificare a cadrului legal care se referă la situațiile în care dispunerea confiscării este anevoioasă iar procurorul trebuie să se adreseze cu demers în instanța de judecată pentru ca aceasta din urmă să explice cum urmează să se realizeze punerea în executare a actului executoriu, considerăm a fi propuneri de *lege ferenda* total neinspirate.	

			Prin prezentul proiect de modificare a unor acte normative, în mare parte nu se soluționează nicidecum problemele existente la zi în materia procedurii confiscării bunurilor și trecerea lor în posesia statului, evidența acestor măsuri de siguranță, gestiunea bunurilor indisponibilizate precum și reutilizarea acestora după trecerea lor în posesia statului. Respectiv, Proiectul de lege urmează a fi revăzut în totalitate, conceptual de regândit mecanismele juridice care se propun a fi modificate sau eventual instituite altele noi, pentru a soluționa la modul adecvat problema perpetuată de ani buni, în materia confiscărilor, gestionarea necorespunzătoare a cărora sunt defectuoase pentru stat iar pe de altă parte constituie un impediment de a avansa în procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană.	
		2.	Articolul 197 alin.(1), 202 alin.(1), 203 alin.(2), 227 alin(2), art.229 alin.(1). Cu referire la noile reglementări propuse aferente mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare, se impune comasarea prezentului proiect cu inițiativă Ministerului Justiției prezentată în Anunțul nr.817 din 29.01.20241 prin care s-a solicitat de la autorități, propuneri de îmbunătățire a mecanismului de recuperarea cheltuielilor judiciare, iar Procuratura Anticorupție a prezentat la 26.03.2024 propuneri ample de consolidare a mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare suportate de către stat în procesul penal.	**Precizare** Proiectul actului normativ privind consolidarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare în cauzele penale[2] are obiect de reglementare diferit față de prezentul proiect, chiar dacă se fac unele intervenții la aspectele ce țin de cheltuielile judiciare. Intervenția se datorează faptului că în cadrul procesului penal statul suportă cheltuieli judiciare, care de altfel ar putea

[2] https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-reluarea-procesului-de-elaborare-proiectui-de-lege-pentru-modificarea-codului

				fi puse în seama condamnatului dacă s-ar aplica măsuri asiguratorii în acest sens, însă în marea majoritate a cazurilor cheltuielile respective sunt trecute în contul statului. De partea cealaltă, condamnatul ar putea să dispună de bunuri, care într-o eventuală „valorificare" a acestora, s-ar putea compensa aceste cheltuieli judiciare.
		3.	**Art. III – Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.** Considerăm că în prezenta lege urmează a fi introdus în calitate de subiect și Procuratura Anticorupție. Modificările sunt necesare în vederea transpunerii în dispozițiile prezentului regulament a prevederilor cu caracter imperativ ce rezultă din Legea nr.159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate. Respectiv, art.2 al Legii, prevede despre următoarele: (1) Procuratura specializată este o entitate independentă în cadrul Procuraturii, care își desfășoară activitatea în baza principiilor de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului, prevăzute de Legea cu privire la Procuratură. (2) Activitatea procuraturii specializate este organizată și coordonată de către procurorul-șef al procuraturii specializate. Totodată, Capitolul IV al legii citate, prevede modalitatea de cooperare națională și internațională cu diferite organizații sau instituții. Astfel, procuratură specializată poate coopera direct cu diferite entități,	**Precizare** Scopul proiectului de lege este de a îmbunătăți mecanismul de executare a hotărîrilor judecătorești de confiscare și nu include revizuirea în ansamblu a mecanismului asistenței juridice internaționale în materie penală. Respectiv, propunerile înaintate excedează scopul proiectului, iar careva propuneri *in concreto* la acest aspect nu au parvenit în cadrul grupului, nici în cadrul discuțiilor asupra conceptului și nici în discuțiile asupra proiectul de lege.

			inclusiv și pe domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală. Un aspect la fel de important ce urmează a fi implementat, este prevăzut în Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobată pin Legea nr.211 din 06.12.2021, al cărei obiectiv general este edificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție. Atingerea acestui obiectiv este imposibilă fără implementarea acțiunilor prevăzute în direcția strategică I obiectivul 1.1. „Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a Procuraturii". Prevederile normative a Legii nr.159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate, în mare parte nu au fost puse în executare până în prezent, ceea ce vine în contradicție cu alte documente de politici prin care Republica Moldova și-a asumat reforma procuraturilor specializate. Documentele de politici au constat și propun efectuarea unor intervenții care au ca scop- crearea unei Procuraturi funcționale, independente, autonome și transparente- ca element indispensabil unui sistem de justiție echitabil, efectiv și eficient.	
B. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				

Art. I – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 263-269, art. 855), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. La articolul 57 alineatul (2) se completează cu punctul 12^1) cu următorul conținut: „12^1) întreprinde măsuri pentru urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale, precum și administrarea și valorificarea bunurilor sechestrate;”.	**Inspectoratul General al Poliției**	**4.**	La art. I, se propune revizuirea pct.1, întrucât acesta completează sarcinile ofițerului de urmărire penală cu atribuția de a întreprinde măsuri pentru urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale, precum și administrarea și valorificarea bunurilor sechestrate, fapt ce nu-și găsește justificare din punct de vedere procedural. Se vor lua în considerare exigențele art.229^1 -229^3, art. 229^6 și art. 229^7 din Codul de procedură penală, din care se desprinde dezideratul potrivit căruia organul de urmărire penală are dreptul să întreprindă anumite acțiuni doar în partea ce ține de urmărirea bunurilor infracționale și acumularea probelor. Or, conform art.229^3 din Codul de procedură penală, bunurile infracționale identificate se indisponibilizează, după caz, prin încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru sau prin ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Concomitent, din conținutul art.229^6 din Codul de procedură penală, rezultă că evaluarea și administrarea bunurilor infracționale sunt asigurate de către Ministerul Finanțelor în baza încheierii instanței de judecată de punere sub sechestru și a regulamentului aprobat de Guvern sau, după caz, de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în condițiile Legii nr.48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern. La fel, în temeiul art.229^7 din Codul de procedură penală, valorificarea bunurilor infracționale sechestrate se	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 6.

			asigură de către Ministerul Finanțelor sau, după caz, de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile legii și ale regulamentului aprobat de către Guvern.	
	Uniunea Avocaților din Moldova	**5.**	La art. I, în conținutul art. 57 alin. (2) pct. 12^1) CPP nu specifică în mod clar „măsurile" pe care ofițerul de urmărire penală le va exercita în vederea urmăririi și indisponibilizării bunurilor infracționale, precum și pentru administrarea și valorificarea bunurilor sechestrate. Atribuțiile cu care este împuternicit ofițerul de urmărire penală trebuie să fie specificate în mod concret și nu prin noțiuni/expresii cu caracter general. În măsura în care prevederile codului de procedură penală nu pot fi interpretate extensiv, atribuțiile ofițerului de urmărire penală trebuie să fie reglementate în mod precis.	**Precizare** Textul art. 55 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală prevede obligația organului de urmărire penală „de a lua toate **măsurile** necesare". Mai mult, și art. 56 alin. (2^3) impune luarea „măsurilor" de către conducătorul organului de urmărire penală, însă fără a le specifica exact, însă ținteşte spre atingerea unui scop anume. Prin urmare, ofițerul de urmărire penală va întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul de procedură penală, astfel încît să realizeze scopul de „urmări" și „indisponibiliza" bunurile infracționale.
	Ministerul Afacerilor Interne	**6.**	La art. I pct. 1, se propune modificarea textului după cum urmează „12^1) întreprinde măsuri pentru urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale;". Varianta propusa va respecta intenția legiuitorului, exprimată în Nota informativă, de responsabilizare a ofițerilor de urmărire penală pe segmentul recuperării bunurilor infracționale și, în același timp, va asigura neadmiterea însărcinării ofițerilor de urmărire penală cu sarcini improprii exprimate în administrarea sau	**Se acceptă** Art. I pct. 1, va avea următoarea redacție: „12^1) întreprinde măsuri pentru urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale;"

			valorificarea bunurilor infracționale. Nu este corect ca ofițerii de urmărire penală să administreze bunurile puse sub sechestru, asemenea sarcini excedă competența ofițerului de urmărire penală. Pe de altă parte, nici valorificarea bunurilor infracționale nu este o sarcină proprie ofițerilor de urmărire penală, or valorificarea bunurilor puse sub sechestru se realizează în exclusivitate de judecătorul de instrucție sau instanța de judecată care judecă cauza, fie în cazurile speciale de valorificare a bunurilor sechestrate, fie după examinarea cauzei în fond, odată cu emiterea sentinței.	
	Centrul Național Anticorupție	**7.**	La punctul 1 (art. 57 din CPP) – după cuvintele „*precum și*", de completat cu cuvântul „*pentru*";	**Precizare** Avînd în vedere opinia autorului proiectului de la pct. 6, prin care se exclude din atribuțiile ofițerului de urmărire penală „administrarea și valorificarea bunurilor infracționale" decade necesitatea de a interveni cu aceste aspecte redacționale.
2. La articolul 159 alineatul (5) se completează la final cu următorul text: „În cazul în care numerarul în monedă națională sau în valută străină nu conține semne individuale ale infracțiunii, acesta se depune pe contul administrat de Agenția de	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**8.**	Alin. (5) art. 159 CPP, ultimul enunț propus prin proiect, prin care se propune ca numerarul în monedă națională sau în valută străină care nu conține semne individuale ale infracțiunii, se depune pe contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, propunem de specificat expres că acesta nu trebuie să fie recunoscut drept corp delict, or în caz contrar, ultimul enunț din alin. (5) art. 159 propus prin proiect va contraveni alineatului (4) art. 159 CPP, coroborat cu alin. (1) art. 158 CPP, care stabilește că numerarul recunoscut drept corp delict se transmite spre	**Precizare** Numerarul recunoscut în calitate de corp delict, în sensul art. 158 alin. (1) din Codul de procedură penală, dar care ar conține semne individuale ale infracțiunii urmează a fi transmis spre păstrare Serviciului Fiscal de Stat (a se vedea art. 159 alin. (4) din Codul de procedură penală). Însă, dacă semnele

Recuperare a Bunurilor Infracționale.".			păstrare Serviciului Fiscal de Stat conform procedurii stabilite. În același context se va revedea și alin. (4) art. 208 CPP propus prin proiect.	individuale ale infracțiunii lipsesc, numerarul se transmite spre păstrare către ARBI, reieșind din redacția alin. (2) art. 208 a proiectului. Astfel, regimul juridic dintre corpurile delicte și bunurile sechestrate sunt diferite.
3. La articolul 161 alineatul (3) textul „de depozit al procuraturii sau al instanței de judecată respective" se substituie cu textul „administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale".				
4. La articol 197 alineatul (1): se completează cu punctele 6) și 7) cu următorul conținut: „6) măsuri asiguratorii pentru eventuala confiscare specială sau extinsă; 7) măsuri asiguratorii pentru încasarea cheltuielilor judiciare".	**Inspectoratul General al Poliției**	**9.**	La art. I pct. 4, în partea referitoare la completarea art. 197 alin. (1) din Codul de procedură penală cu subpct.7), se menționează despre necesitatea includerii în conținutul Capitolului III din Titlul V al codului prenotat a unor prevederi care să reglementeze nemijlocit modalitatea de aplicare a măsurii asiguratorii pentru încasarea cheltuielilor judiciare. Or, în lipsa unei astfel de prevederi, măsura procesuală de constrângere poate deveni inaplicabilă. Mai mult, se punctează că toate celelalte măsuri procesuale de constrângere sunt descrise atât la nivel teoretic, cât și la nivel de aplicabilitate.	**Nu se acceptă** Nu este necesară intervenția în denumirea capitolului III „alte măsuri procesuale de constrîngere", deoarece sunt aceleași reguli de aplicare a sechestrului în vederea recuperării cheltuielilor judiciare.
	Ministerul Afacerilor Interne	**10.**	La art. I pct. 4, se menționează că autorul proiectului propune completarea art. 197 alin. (1) din Codul de procedură penală cu punctele 6) și 7) în calitate de temeiuri legale în baza cărora se vor dispune măsuri procesuale de constrângere. Astfel, se atrage atenția	**Se acceptă** Articolul 204 se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins:

			asupra faptului că art. 197 din Codul de procedură penală nu conține temeiurile legale de aplicare a altor măsuri procesuale de constrângere, dar enumeră exhaustiv alte măsuri procesuale de constrânge ce pot fi aplicate în cadrul unui dosar penal. Literalmente, temeiurile legale de aplicare a altor măsuri procesuale de constrângere pot fi identificate în articolele 198 – 203 din Codul de procedură penală, nicidecum în art. 197 din același cod, acesta din urmă se limitează, așa cum s-a menționat, doar la enumerarea altor măsuri procesuale de constrângere.	„(3^1) Pentru a asigura compensarea cheltuielilor judiciare pot fi puse sub sechestru numai bunurile învinuitului sau ale inculpatului, în limita sumei evaluate prealabil a cheltuielilor judiciare suportate.”
5. La articolul 202 în denumirea articolului se completează cu textul „și pentru încasarea cheltuielilor judiciare”. alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea motivată a părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru încasarea cheltuielilor judiciare. Instanța de judecată	**Inspectoratul General al Poliției**	**11.**	La art.I pct.5 se propune revizuirea textului din alin.(1) al art.202 și anume „Instanța de judecată dispune în aceeași zi aplicarea sau neaplicarea măsurilor asiguratorii respective” din raționamentele la care s-a făcut referire la pct.1 din prezentul aviz. Mai mult, din conținutul modificărilor propuse rezultă doar prerogativa exclusivă a instanței de judecată de a dispune aplicarea sau neaplicarea măsurilor asiguratorii, pe când redacția actuală a legii conferă și organului de urmărire penală dreptul de a acționa din oficiu pentru realizarea dezideratului propus.	**Se acceptă parțial** La art. 205 alin. (2) ultima propoziție se expune în următoarea redacție: „În cazurile prevăzute la alin. (1), cel tîrziu în ziua imediat următoare de la înaintarea demersului procurorului, judecătorul de instrucție autorizează punerea bunurilor sub sechestru, iar instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți
	Ministerul Afacerilor Interne	**12.**	La art. I pct. 5, se propune ca denumirea art. 202 din Codul de procedură penală să fie modificată după cum urmează „Măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru încasarea cheltuielilor judiciare”.	**Se acceptă parțial** Scopul intervențiilor în denumirea art. 202 din Codul de procedură penală se reduc la faptul că denumirea articolului să corespundă rigorilor de intervenție la art. 197 – aplica măsurilor asiguratorii pentru

dispune în aceeași zi aplicarea sau neaplicare măsurilor asiguratorii respective.". la alineatul (2) după cuvintele „pedepsei amenzii" se completează cu textul „și pentru încasarea cheltuielilor judiciare".			În vederea simplificări și lizibilității textului de lege, se propune ca alin. (1) să aibă următorul cuprins „(1) Organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea motivată a părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, pentru garantarea executării pedepsei amenzii, precum și pentru încasarea cheltuielilor judiciare. Instanța de judecată dispune în aceeași zi aplicarea sau neaplicare măsurilor asiguratorii respective." Respectând aceleași raționamente de lizibilitate, se propune ca alin. (2) să aibă următorul cuprins „(2) Măsurile asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, pentru garantarea executării pedepsei amenzii, precum și pentru încasarea cheltuielilor judiciare, constau în sechestrarea bunurilor mobile și imobile în conformitate cu art. 203-210.".	compensarea cheltuielilor judiciare.
	Centrul Național Anticorupție	**13.**	La punctul 5 (art. 202 din CPP) – înainte și după sintagma *„din oficiu"*, de aplicat semnul „ ," (virgulă), iar cuvântul *„neaplicare"* de substituit cu cuvântul *„neaplicarea"*;	**Se acceptă**
6. La articolul 203 alineatul (2), se completează la final cu textul „la fel pentru compensarea cheltuielilor judiciare.". se completează cu alineatul (3) cu următorul	**Procuratura Generală**	**14.**	La pct.6 din proiect, cu privire la art.203 alin.(2) textul „la fel pentru compensarea cheltuielilor judiciare" propunem a fi înlocuit cu textul „la fel pentru asigurarea încasării cheltuielilor judiciare.". Propunerea în cauză are drept scop uniformizarea textului alin.(2) cu formulările utilizate și pentru alte articole propuse spre modificare de prezentul proiect.	**Se acceptă parțial** Pentru uniformizarea terminologiei utilizate de Codul de procedură penală, în proiect se va utiliza termenul de „compensarea cheltuielilor judiciare".

cuprins: „(3) Actele procedurale definitive de punere, de scoatere și de ridicare a sechestrului, în termen de 10 zile de la emitere, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către procuror.”.	**Procuratura Anticorupție**	**15.**	Articolul 203. Propunerea de completare a normei cu alin.(3) cu textul „Actele procedurale definitive de punere, de scoatere și de ridicare a sechestrului, în termen de 10 zile de la emitere, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către procuror.” considerăm a fi una de prisos și nu își găsește locul în legea procesual penală, or chestiunile referitoare la procedurile tehnice și care nu se referă la buna desfășurare a procesului penal, urmează să fie reglementate prin acte normative subordonate legii.	**Precizare** Avînd în vedere că acțiunile procesuale de punere și scoatere a bunurilor de sub sechestru sunt efectuate în cadrul procesului penal, dispozițiile art. 203 alin. (3) asigură evidența informației cu privire la bunurile infracționale și garantează aplicarea uniformă în practică a dispozițiilor respective.
	Ministerul Afacerilor Interne	**16.**	La art. I pct. 6, se propune ca alin. (2) să aibă următorul cuprins „Punerea sub sechestru a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă, eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106^1 din Codul penal sau contravalorii acestora, precum și compensarea cheltuielilor judiciare.” Această formulă de exprimare va permite organelor competente de aplicare a legii să distingă cu ușurință faptul că măsura procesuală de constrângere „sechestru” se aplică în patru situații distincte și anume: 1) pentru asigurarea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune; 2) pentru asigurarea reparării acțiunii civile; 3) pentru asigurarea eventualei confiscări speciale sau confiscări extinse a bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106^1 din Codul penal sau contravalorii acestora; 4) pentru asigurarea compensării cheltuielilor judiciare. În acest mod, se păstrează intenția autorului de creare a posibilităților de aplicare a sechestrului pe bunurile mobile și imobile în vederea asigurării compensării	**Nu se acceptă** Scoaterea cuvintelor „contravalorii bunurilor” din textul „a contravalorii bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106^1 din Codul penal” presupune modificarea scopului de aplicare a contravalorii bunurilor altora decît cele prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106^1 din Codul penal, fapt ce contravine conceptului proiectului de lege.

			cheltuielilor de judecată şi, totodată, uşurează textul de lege redându-i o formă comprehensibilă.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**17.**	În Proiect la art. 203, alin.(3) Cod de procedură penală al RM urmează a fi apreciată necesitatea menționării a termenilor „de scoatere" și „de ridicare", or, aparent au aceeași semnificație, iar cuvântul ridicare pare a fi unul mai potrivit în contextul măsurilor asiguratorii/ a sechestrului.	**Se acceptă parțial** Articolul 210 din Codul de procedură penală, utilizează instituția „scoaterii bunurilor de sub sechestru", motiv pentru care textul proiectului de lege va opera cu terminologia corespunzătoare.
7. La articolul 204 alineatul (1) după cuvîntul „părții civilmente responsabile" se introduce textul „inclusiv pe care le deține în calitate de beneficiar efectiv".	**Inspectoratul General al Poliției**	**18.**	Inspectoratul General al Poliției recomandă revizuirea amendamentului propus la art. I pct.7 întrucât se constată că, prin punerea sub sechestru a bunurilor bănuitului, învinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile, inclusiv pe care le deține în calitate de beneficiar efectiv este afectat direct dreptul de proprietate a unui terț. Cu toate că legislația civilă sau procesual-penală nu explică noțiunea de beneficiar efectiv, sensul acesteia se deduce din prevederile altor acte normative incidente. De exemplu, potrivit art. 5^2 alin.(1) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, beneficiarul efectiv este orice persoană fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o activitate sau o tranzacție. La fel, art.2 din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale reglementează că beneficiar efectiv este persoana fizică care controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau care deține ori controlează în ultimă instanță o persoană juridică sau beneficiarul unei societăți de investiții sau	**Se acceptă** La art. 6 a fost completat cu pct. 4^5) cu următorul cuprins: „4^5) *beneficiar efectiv* – este persoana așa cum este definită în art. 5^2 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;" La punctul 20^1) la noțiunea investigații financiare paralele, se exclude textul „în sensul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului", iar la final se completează cu textul „sau cu scopul identificării și urmăririi bunurilor care fac sau pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare în

			administratorul unei societăți de investiții ori persoana în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni ori din dreptul de vot al persoanei juridice sau din bunurile aflate în administrare fiduciară. În context, se remarcă că este indubitabilă ingerința în elementele dreptului de proprietate a unei terțe persoane, alta decât bănuitul, învinuitul, inculpatul sau partea civilmente responsabilă. Ca alternativă, pentru excluderea oricăror ipoteze eronate, se recomandă, completarea art.6 din Codul de procedură penală, cu noțiunea de beneficiar efectiv.	cazul infracțiunilor prevăzute de art. 243 și 330[2] din Codul penal".
	Judecătoria Chișinău	**19.**	Sintagma ce urmează a fi introdusă în textul art. 204 alin. (1) CPP, după cuvîntul „părții civilmente responsabile" ar fi „inclusiv pe care, cei enumerați anterior le dețin în calitate de beneficiari efectivi". Sintagma conținută în proiect creează impresia că doar bunurile deținute în calitate de beneficiar efectiv de către partea civilmente responsabilă, pot fi puse sub sechestru. În mod evident că și bănuitul, învinuitul sau inculpatul pot deține bunuri în calitate de beneficiari efectivi, ceea ce necesită stabilirea posibilității de indisponibilizare și a bunurilor respective.	**Se acceptă parțial** La articolul 204 alin. (1) după textul „pe care le deține" se substituie cu textul „pe care părțile le dețin".
	Ministerul Afacerilor Interne	**20.**	În continuare, Ministerul Afacerilor Interne recomandă revizuirea amendamentului propus la art. I pct. 7 întrucât se constată că, prin punerea sub sechestru a bunurilor bănuitului, învinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile, inclusiv pe care le deține în calitate de beneficiar efectiv, este afectat direct dreptul de proprietate a unui terț. Cu toate că legislația civilă sau procesual-penală nu explică noțiunea de beneficiar	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 18.

			efectiv, sensul acesteia se deduce din prevederile altor acte normative incidente. De exemplu, potrivit art. 5^2 alin. (1) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, beneficiarul efectiv este orice persoană fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o activitate sau o tranzacție. La fel, art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale reglementează că beneficiar efectiv este persoana fizică care controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau care deține ori controlează în ultimă instanță o persoană juridică sau beneficiarul unei societăți de investiții sau administratorul unei societăți de investiții ori persoana în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni ori din dreptul de vot al persoanei juridice sau din bunurile aflate în administrare fiduciară. În acest context, se remarcă indubitabilitatea ingerinței în elementele dreptului de proprietate a unei terțe persoane, alta decât bănuitul, învinuitul, inculpatul sau partea civilmente responsabilă. Ca alternativă, pentru excluderea oricăror ipoteze eronate, se recomandă, completarea art. 6 din Codul de procedură penală, cu noțiunea de beneficiar efectiv.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**21.**	Din interpretarea art. 204, alin. (1) Cod de procedură penală al RM rezultă că calitatea de beneficiar efectiv se referă exclusiv la partea civilmente responsabilă fără a fi aplicabil celorlalți subiecți –	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 19.

			bănuitului, învinuitului și inculpatului. În cazul acestora textul urmează a fi reformulat corespunzător.	
8. La articolul 205: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată motivat de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată pentru a evita tăinuirea, deteriorarea sau înstrăinarea bunurilor prevăzute la art. 204.”. la alineatul (2) ultimul enunț se expune în următoarea redacție: „Judecătorul de instrucție autorizează punerea bunurilor sub sechestru, iar instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți, în cazurile prevăzute la alin. (1).”.	**Procuratura Generală**	**22.**	La pct.8 din proiect, cu privire la art.205 alin.(1), după cuvântul „deteriorarea” propunem completarea cu cuvântul „cheltuirea” sau „consumarea”. Nu este clară rațiunea excluderii sintagmei „cheltuite” din redacția actuală a art.205 alin.(1), or acesta reprezintă o modalitate de consumare a bunurilor. *A simili*, raționamente aplicabile și prevederilor art.559[3] alin.(2) din proiect.	**Se acceptă parțial** Menționăm că scopul aplicării sechestrului expus în art. 205 a fost ajustat în conformitate cu art. 2 pct. 1 din *Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare*[3] (în continuare – *Regulamentul UE 2018/1805*) și art. 3 pct. 5 din *Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor*[4] (în continuare – Directiva (UE) 2024/1260). Deci, scopul măsurii de indisponibilizare se reduce la „*prevenire*” sau „*interzicere temporară*” de a: *(i)* distruge, *(ii)* transforma, *(iii)* îndepărta, *(iv)* transfera sau *(v)* înstrăina un bun.

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1805
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32024L1260

	Procuratura Anticorupție	**23.**	Articolul 205. Pentru alin.(1) se propune următoarea redacție „Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată de către procuror sau de către instanță pentru a evita tăinuirea, deteriorarea sau înstrăinarea bunurilor prevăzute la art.204.”. Pentru alin.(2) se propune următoarea redacție „Procurorul din oficiu sau la cererea unui participant la proces autorizează punerea bunurilor sub sechestru, iar instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți, în cazurile prevăzute la alin. (1).”. La alin.(3) se propune înlocuirea textului „organului de urmărire penală” cu textul „procurorului”. La alin.(4) se propune înlocuirea sintagmei „judecătorul de instrucție” cu sintagma „procurorul”. Alin.(5) se propune a fi abrogat. Propunerile formulate pentru prezenta normă, urmăresc înlocuirea practicii existente la zi, de autorizare la faza de urmărire penală a măsurii de siguranță punerea sub sechestru de către judecătorul de instrucție, prin aplicarea nemijlocită a sechestrului de către procuror. Este necesar a fi aliniate prevederile naționale în materia indisponibilizării bunurilor la practica europeană, pentru a spori operativitatea acestor măsuri și eficientizarea lor în vederea neadmiterii situațiilor când făptuitorii reușesc să ascundă bunurile care pot fi supuse sechestrului de vreme ce reglementările naționale impun respectarea procedurilor birocratice în materie, favorabile persoanelor bunurile cărora se urmăresc, or, un exemplu de bune practici în materia dreptului comparat, prezintă practica României.	**Nu se acceptă** Pornind de la faptul că aceste intervenții sunt de natură ce excedează obiectul discuțiilor din cadrul grupului de lucru, dar și a obiectului de reglementare a proiectului de lege, acestea nu pot fi acceptate.

			Considerăm că prin autorizarea aplicării sechestrului de către procuror, sunt respectate garanțiile procesuale și standardele CEDO, odată ce această hotărâre poate fi contestată și discutată în fața judecătorului de instrucție iar ulterior în caz de dezacord, contestată cu recurs la Curtea de Apel.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**24.**	În Proiect la art. 205, alin.(1) Cod de procedură penală al RM, se impune a fi menționat că aplicarea reprezintă o acțiune mai mult tehnică ce nu necesită a fi motivată, în schimb organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune motivat asupra aplicării măsurii asiguratorii. Eventual, formularea ar putea fi următoarea „Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi dispusă motivat de către..."	**Se acceptă** La art. 205 alin. (1) cuvîntul „aplicată" se substituie cu cuvîntul „dispusă"
	Curtea Supremă de Justiție	**25.**	***Pct. 8 – Cu referire la art. 205 alin.1 și anume: Temeiurile de punere sub sechestru.*** Curtea menționează că din alin. (1) a art. 205 în redacția propusă de legiuitor, reiese că organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune sub sechestru bunurile și fără a avea bănuiala rezonabilă că acestea vor fi tăinuite, deteriorate sau înstrăinate. Cu referire la acest aspect, autorul în nota informativă a indicat că: a fost exclus termenul „bănuială rezonabilă,, pornind de la faptul că în practică este necesar prezentarea probelor care să dovedească că aceste bunuri urmează a fi tăinuite, deteriorate, sau cheltuite, iar în situația în care nu se putea administra probe, a priori bunurile nu puteau fi puse sub sechestru. Curtea constată că afirmația de mai sus este lipsită de argumentare juridică. În acest context, Curtea notează că, mecanismul de confiscare a bunurilor infracționale este un subiect complex și sensibil, care implică echilibrarea drepturilor	**Precizare** Intervențiile de la art. 205 alin. (1) aduc o clarificare cu privire la scopul urmărit pentru punerea sub sechestru a bunurilor. În acest sens, pentru a fi în consonanță cu dreptul UE privind scopul de indisponibilizare a bunurilor, drept reper de referință a servit noțiunile de „ordin de indisponibilizare" definit la **art. 2 (1)** din *Regulamentul (UE) 2018/1805* și „indisponibilizare" definit la **art. 3 (5)** din *Directiva 2024/1260*. Astfel, - „ordin de indisponibilizare" înseamnă o

			individuale cu necesitatea de a combate infracționalitatea și de a recupera bunurile obținute ilegal. În legătură cu acest fapt, Curtea consideră că, organul de urmărire penală sau instanța de judecată în calitate de observator obiectiv și imparțial la aplicarea sechestrului asupra bunurilor trebuie să-și motiveze suspiciunile că bunurile urmează fi tăinuite, deteriorate sau înstrăinate. Mai mult, Curtea consideră că, această suspiciune trebuie să rezulte din existența unor fapte și/sau informații bazate pe date reale și concluzii raționale, confirmate prin date faptice, ce rezultă din surse și mijloace procesuale, bazată pe respectarea principiului general al securității raporturilor juridice și protecției persoanei împotriva oricăror atingeri arbitrare a drepturilor și libertăților. În viziunea Curții cuprinsul alin. (1) a art. 205 în redacția actuală, este suficient de clar, concis și nu necesită modificări.	hotărâre emisă sau validată de o autoritate emitentă pentru a preveni distrugerea, transformarea, îndepărtarea, transferul sau înstrăinarea unui bun în vederea confiscării acestuia; - „indisponibilizare" înseamnă interzicerea temporară a transferului, a distrugerii, a transformării, a înstrăinării, a deplasării bunurilor sau asumarea temporară a custodiei ori a controlului asupra bunurilor; După cum observăm, scopul măsurii de indisponibilizare se reduce la „*prevenire*" sau „*interzicere temporară*" de a: *(i)* distruge, *(ii)* transforma, *(iii)* îndepărta, *(iv)* transfera sau *(v)* înstrăina un bun. Avînd aceste deziderate și urmând scopul de aliniere a dreptului național la cel european, este necesar a se accentua punerea sub sechestru a bunurilor urmărind aceleași scop de „evitare" în acest sens. Deci, art. 205 alin. (1) va reglementa *temeiurile* de punere a sub sechestru a bunurilor, și anume:

				evitarea „distrugerii, transformării, cheltuirii, transferării, deplasării sau înstrăinării" acestora.
9. La articolul 206 se completează cu alineatul (4) cu următorul conținut: „(4) Bunurilor infracționale prevăzute la art. 229[2] alin. (2) sînt evaluate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern.".	**Procuratura Generală**	**26.**	La pct.9 din proiect, pentru art.206 alin.(4) propunem următoarea redacție: „(4) In cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni prevăzute la art.229[2] alin. (2), bunurile infracționale sunt evaluate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern. ". Drept motivare, menționăm că redacția prezentată în proiect face trimitere la bunurile infracționale prevăzute la art. 229[2] alin.(2), deși la acest articol nu sunt indicate bunuri infracționale ci o listă de infracțiuni la investigarea cărora organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale.	**Se acceptă** Art. 206 alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Bunurile infracționale, în cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni prevăzute la art.229[2] alin. (2), sunt evaluate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern.".
	Procuratura Anticorupție	**27.**	Articolul 206. Considerăm inoportun completarea normei cu alin.(4) cu textul „Bunurilor infracționale prevăzute la art.229[2] alin.(2) sânt evaluate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile Legii nr.48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern." ca fiind o reglementare de repetare, odată ce acest exercițiu este reglementat deja printr-o dispoziție dintr-o lege specială.	**Precizare** Ținînd cont de dispozițiile art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, care prevăd că „normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod", este necesar a se include aceste dispoziții în normele Codului de procedură penală.

	Ministerul Afacerilor Interne	**28.**	La art. I pct. 9, se propune renunțarea la amendare art. 206 din Codul de procedură penală cu un aliniat nou, or, potrivit art. 229^6 alin. (2) din Codul de procedură penală, evaluarea și administrarea bunurilor infracționale prevăzute la art. 229^2 alin. (2) din prezentul cod sunt asigurate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern.	**Se respinge** Conform proiectului de lege, dispozițiile art. 229^6 se propun a fi abrogate, fiind „transferate" în art. 206 grație faptului că acesta reglementează modalitate de determinare a valorii bunurilor ce urmează a fi sechestrate.
	Centrul Național Anticorupție	**29.**	La punctul 9 (art. 206 din CPP) – de inclus următoarele dispoziții de modificare a alin. (1) al art. 206: *„cuvântul „Costul"* se substituie cu cuvântul *„Valoarea"*;";	**Se acceptă** La art. 206 alineatul (1) cuvintele „Costul bunurilor" se substituie cu „Valoarea bunurilor" Pentru a uniformiza terminologia, se intervine și la art. 207 alin. (3) și alin. (5) pct. 1) din Codul de procedură penală.
10. Codul se completează cu articolul 206^1 cu următorul cuprins: **„Articolul 206^1.** Planificarea sechestrului (1) Autoritatea cu drept de a dispune aplicarea sechestrului, urmează să țină cont de costurile care pot fi suportate pentru o eventuală administrare și valorificare a bunurilor asupra cărora se	**Inspectoratul General al Poliției**	**30.**	La pct.10 din art.I se propune excluderea sintagmei „organul de urmărire penală" având în vedere raționamentele propuse la pct.1. din aviz.	**Nu se acceptă** Grație faptului că organul de urmărire penală are competență de a aplica sechestru anticipat autorizării măsurii, este imperios ca și acesta să se regăsească printre instituțiile și autoritățile care pot solicita o evaluare a eventualelor cheltuieli care pot fi suportate pentru administrare sau valorificare a bunurilor infracționale

planifică aplicarea sechestrului, în scopul asigurării recuperării eficiente a bunurilor infracționale. (2) Organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată la faza judecării cauzei, este în drept să solicite o evaluare a costurilor care pot fi suportate pentru o eventuală administrare și, după caz, valorificare a bunurilor asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului. (3) În cazul în care costurile de administrare a bunurilor asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului sunt disproporționate față de valoarea lor preconizată în momentul sechestrării ori care sunt prea dificil de administrat se va evalua costurile de valorificare anticipată a acestor bunuri. (4) Autoritatea care dispune aplicarea sechestrului va urmări bunurile care generează cele mai mici cheltuieli de administrare sau bunurile a căror valorificare	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**31.**	La art. 206[1] alin. (1) și (4) propunem utilizarea verbelor la timpul prezent („urmează să țină cont", „va urmări", „va garanta"), or în acest fel se poate evita imprevizibilitatea normelor juridice.	**Precizare** Chiar dacă art. 54 alin. (1) lit. j) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, impune, de regulă, utilizarea verbelor la timpul prezent, totuși acțiunea de planificare ține de viitor, motiv pentru care în dispozițiile art. 206[1] verbele se vor utiliza nu numai la timpul prezent.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**32.**	În scopul de a nu lăsa loc de interpretări la art. 206[1], alin.(2) în Codul de procedură penală al RM, referitor la cine poate fi delegat/contractat să îndeplinească evaluarea costurilor (spre ex: persoană desemnată din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, evaluator, expert etc) considerăm că este necesară indicarea expresă a unui subiect. La fel, în textul art. 206[1] alin. (4) scopul valorificării anticipate nu este de a garanta recuperarea valorii bunului, ci de a satisface creanța statului/ părții vătămate.	**Se acceptă parțial** Art. 206[1] alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Autoritatea cu drept de a aplicare a sechestrului va urmări, în mod prioritar, bunurile infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului care generează cele mai mici cheltuieli estimate de administrare sau bunurile infracționale a căror valorificare asigură repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, garantarea executării pedepsei amenzii, eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă ori compensarea cheltuielilor judiciare." Cu toate acestea, nu este necesar a se indica expres

anticipată va garanta recuperarea valorii acestora.				autoritatea care va evalua atît bunurile și cheltuielile pentru administrarea acestora, deoarece dispozițiile art. 11 alin. (1) din *Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale*, coroborate cu capitolul II din *Regulamentul cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate)*, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 684/2018*, reglementează modalitatea de evaluare, administrare și valorificare a bunurilor infracționale, indisponibilizate în baza activității desfășurate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care se asigură de către aceasta în condițiile Codului de procedură penală și ale regulamentului aprobat de către Guvern.
	Centrul Național Anticorupție	**33.**	La punctul 10 (propunerea de completare a CPP cu art. 206[1]) – cuvântul „*costurile*" la orice formă gramaticală de substituit cu cuvântul „*cheltuieli*" la forma gramaticală corespunzătoare, iar cuvintele „*se va evalua*" de substituit cu cuvintele „*se vor evalua*". Cu referire la norma propusă pentru alin. (4) al art. 206[1],	**Se acceptă**

			după cuvintele *„va urmări”* de completat cu cuvintele *„în mod prioritar”*;	
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**34.**	**Alin. (4) dai art.206[1]** (Planificarea sechestrului) din Proiect: *”(4) autoritatea care dispune aplicarea sechestrului va urmări bunurile care generează cele mai mici cheltuieli de administrare sau bunurile a căror valorificare anticipată va garanta recuperarea valorii acestora ”.* Reieșind din semnificația termenului ”a garanta” care implică asumarea unei răspunderi cuiva ceva, pentru a evita o confuzie în textul normei legislative și a avea un cadru legal interpretabil, propunem substituirea expresiei ”va garanta” cu ”va face posibilă”. La fel, pentru a evita o confuzie legislativă în situația unor bunuri precum masa lemnoasă, autovehiculele, ambarcațiunile, aeronavele, etc, care necesită cheltuieli de administrare, propunem completarea textului cu sintagma ”..sau a căror valoare se diminuează accelerat..”, și expunerea în următoarea redacție: *”(4) autoritatea care dispune aplicarea sechestrului va urmări bunurile care generează cele mai mici cheltuieli de administrare, sau a căror valoare se diminuează accelerat, sau bunurile a căror valorificare anticipată va face posibilă recuperarea valorii acestora ”.*	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 32.
11. La articolul 207 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub	**Procuratura Anticorupție**	**35.**	Articolul 207. Alin.(1^1) se propune în următoarea redacție de reglementare „Hotărârea de aplicare a sechestrului asupra bunurilor, se expediază imediat către deținătorul registrului sau gestionarului acestora, iar acesta de	**Se acceptă parțial** Art. 207 alin. (1^1) va avea următorul cuprins: „(1^1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub sechestru

sechestru sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată care a dispus aplicarea sechestrului solicită deținătorului registrului respectiv notarea, imediat, prin expedierea extrasului ordonanței sau a hotărârii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. Deținătorul registrului de publicitate va nota acest fapt în registrul respectiv, imediat, dar nu mai târziu de 3 ore de la recepționare.". alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Punerea bunurilor sub sechestru la faza judecării cauzei, se efectuează de către executorul judecătoresc, iar în cazul în care sechestrul este aplicat pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă, se efectuează de către Agenția pentru Recuperarea Bunurilor			îndată, dar nu mai târziu de 3 ore de la recepționarea actului, consemnează în evidențele de date din registrele proprii, despre indisponibilizarea bunurilor și expediază în adresa ordonatorului confirmarea despre acțiunea respectivă.". Prin prezenta propunere de reglementare legislativă, se urmărește responsabilizarea autorităților sau alte persoane juridice de drept privat, care gestionează cu bunurile, activele sau drepturile subiecților care fac obiectul cercetărilor penale, în vederea acționării eficiente și în termen proximi, de a nu se permite operarea cu aceste bunuri odată ce există o hotărâre de indisponibilizare.	sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate organul de urmărire penală, în cazul sechestrului aplicat de acesta, sau procurorul, în cazul sechestrului aplicat de judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, expediază imediat către deținătorul sau gestionarul registrului respectiv ordonanța sau, după caz hotărârea cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. Deținătorul sau gestionarul registrului de publicitate notează o mențiune despre aplicarea sechestrului bunurilor în registrul respectiv, imediat, dar nu mai târziu de 3 ore de la recepționare ordonanței sau hotărîrii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și informează despre acest fapt organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul.".
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**36.**	În textul art. 207 după textul „executorul judecătoresc" de completat cu următorul cuprins „ , în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află bunurile" în scopul de a crea o certitudine cărui dintre executorii judecătorești urmează a fi expediată ordonanța sau hotărîrea cu privire la punerea bunurilor sub sechestru.	**Se acceptă** La art. 207 alin. (2) după textul „executorul judecătoresc" se completează cu următorul text: „ , în a cărui competență teritorială, stabilită de camera

Infracționale.”. la alineatul (5) se completează cu punctul 4) cu următorul cuprins: „4) se informează despre posibilitatea valorificării bunurilor sechestrate în condițiile art. 207[1], precum și înlocuirii bunurilor puse sub sechestru.”. se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) Copia de pe procesul-verbal sau de pe lista de inventariere, în termen de 5 zile de la întocmire, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către reprezentantul organului de urmărire penală care a întocmit proces-verbal sau executorul judecătoresc care a întocmit lista de inventariere.”.				teritorială a executorilor judecătorești, se află bunurile”.
		37.	Pentru celeritatea procedurii de aplicare a interdicțiilor asupra bunurilor supuse înregistrării într-un registru de stat și întru evitarea înstrăinării bunurilor ex-ante, urmează a institui un termen, înăuntru căruia organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată expediază spre executare actul de aplicare a interdicțiilor.	**Precizare** Dispozițiile art. 207 alin. (1[1]) instituie termenul „imediat” de expediere spre executare a actului de aplicare a interdicțiilor.
	Ministerul Finanțelor	**38.**	modificarea art.207 alin.(1[1]) urmează a fi consultată cu instituțiile care asigură înregistrarea bunurilor în registrele respective de publicitate (de exemplu, I.P. ”Agenția Servicii Publice”, I.P. ”Cadastrul Bunurilor Imobile”, SA ”Depozitarul Central Unic”);	**Precizare** Instituțiile respective deja efectuează mențiuni în registrul de publicitate cu privire la bunurile asupra cărora sunt aplicate interdicții. Aspectele pe care îi vizează ține de termenul de 3 ore în interiorul căruia acestea ar urma să reacționeze. Cu toate acestea, proiectul de act normativ a fost plasat spre consultări publice pe pagina web oficială a Ministerului Justiției[5], inclusiv și pe portalul www.particip.gov.md[6] fiind asigurată transparența în procesul decizional.
		39.		

[5] https://justice.gov.md/ro/content/proiectului-legii-pentru-modificarea-unor-acte-normative-perfectionarea-mecanismului-de

[6] https://particip.gov.md/ro/document/stages/consultarea-publica-a-proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-imbunatatirea-sistemului-de-recuperare-a-bunurilor-infractionale/8972

	Centrul Național Anticorupție		La punctul 11 (propunerea de modificare a alin. (2) al art. 207 din CPP) menționăm următoarele dificultăți care pot apărea în vederea aplicării normei. Alineatul 5 din art. 207 CPP prevede modul de executare a actelor procedurale prin care s-a dispus aplicarea sechestrului. Astfel, potrivit textului de lege *„Despre punerea bunurilor sub sechestru reprezentantul organului de urmărire penală întocmește proces-verbal conform prevederilor art. 260 și 261, iar executorul judecătoresc – lista de inventariere".* Norma citată supra face trimitere doar la procesul-verbal care se întocmește de către reprezentantul organului de urmărire penală (adică ofițerul de urmărire penală) și executorul judecătoresc care întocmește o listă de inventariere. Totodată, deși potrivit amendamentelor se propune ca în cazul în care sechestrul este aplicat pentru repararea prejudiciului cauzat statului, confiscare specială sau extinsă, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție (în continuare în aviz: ARBI din cadrul CNA) să fie entitatea responsabilă de punerea sub sechestru a bunurilor, art. 207 din CPP nu stabilește actul prin care ARBI din cadrul CNA poate pune sub sechestru bunurile sechestrate prin hotărârea instanței de judecată la faza judecării cauzei. Pe de altă parte, în contextul cadrului legal actual punerea în executare a hotărârii de judecată de sechestrare a bunurilor la faza judecării cauzei, excedează competențele ofițerului de urmărire penală, inclusiv ale ofițerului de urmărire penală din ARBI din	**Precizare** Dispozițiile art. 207 alin. (5) din Codul de procedură penală prevede acțiunile pe care trebuie să le execute reprezentantul organului de urmărire penală. Pornind de la faptul că norma impune un anumit comportament reprezentantului de urmărire penală, fără a face distincție dintre organele de urmărire penală, în sensul art. 253 alin. (1) din Codul de procedură penală, atunci aceste dispoziții se aplică tuturor organelor de urmărire penală, inclusiv și organului de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale care este o subdiviziune autonomă specializată în cadrul Centrului National Anticorupție, în sensul art. 4 alin. (1) coroborat cu art. 8 alin. (1) din Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

			cadrul CNA, deoarece întocmirea procesului-verbal de punere sub sechestru este o acțiune de urmărire penală, care urmează a fi efectuată doar în cadrul urmăririi penale. Odată cu terminarea urmăririi penale nu se mai pot face alte acțiuni de urmărire penală. Ținând cont de dispozițiile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, unicii angajați ai ARBI din cadrul CNA care pot pune sub sechestru bunurile infracționale sunt ofițerii de urmărire penală. În acest context, se impune extinderea competențelor ofițerilor de urmărire penală din cadrul ARBI din cadrul CNA de întocmire a procesului-verbal de punere sub sechestru la faza de judecare a cauzei penale. În acest sens, propunem la art. 207 alin. (5) din CPP, după cuvintele *„reprezentantul organului de urmărire penală”* de completat cu cuvintele *„sau ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție la etapa judecării cauzei”*.	
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**40.**	**La art.207 alin.(1^1)** din proiect, după cuvântul „publicitate” urmează a fi pusă virgula.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 35.
12. La articolul 207^1 În denumirea articolului , după cuvîntul „valorificare” se	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**41.**	La art. 207^1 recomandăm evitarea noțiunilor imprecise precum „bunul este prea greu de administrat” sau „cunoștințe de specialitate care nu sunt ușor	**Se acceptă parțial** Dispoziția respectivă a fost ajustată la art. 21 alin. (1) lit. c)

completează cu cuvîntul „anticipată". Se completează cu punctul 1^1) cu următorul cuprins: „1^1) bunul este prea greu de administrat sau administrarea sa necesită condiții speciale și cunoștințe de specialitate care nu sunt ușor accesibile;"			accesibile". Formulări de asemenea fel oferă un drept discreționar nelimitat autorităților publice.	din *Directiva (UE) 1260/2024*, care va avea următorul cuprins: Art. 207^1 se completează cu punctul 1^1) cu următorul cuprins: „1^1) administrarea bunului necesită condiții speciale și expertiză care nu sunt ușor accesibilă;"
	Procuratura Anticorupție	**42.**	Articolul 207^1. Pentru prima parte a textului de la art.207^1, se propune următoarea variantă de reglementare „La cererea proprietarului bunurilor sau cu acordul acestuia ori, după caz, procurorul sau instanța de judecată care a aplicat sechestru, până la adoptarea unei hotărâri asupra cauzei examinate, poate dispune valorificarea bunurilor sechestrate.".	**Nu se acceptă** Vînzarea bunurilor persoanei în ordinea prevăzută la art. 207^1 reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate garantat de art. 46 din *Constituție* și ar. 1 Protocolul 1 la CEDO. Respectiv, această „privare de bun" a persoanei, chiar și cu acordul ei, urmează a fi decisă de către instanța de judecată. În acest sens, recitalul (43) coroborat cu art. 21 alin. (2) din *Directiva (UE) 1260/2024*, impun statelor membre ca înainte să permită vânzarea bunurilor respective, persoanei afectate i se oferă posibilitatea de a fi audiată înainte de valorificare.
	Ministerul Afacerilor Interne	**43.**	La art. I pct. 12, se propune renunțarea la amendamentul propus sub pct. 1^1), deoarece condiția „bunul este prea greu de administrat sau administrarea sa necesită condiții speciale și cunoștințe de specialitate	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 41, 42 și 47.

			care nu sunt ușor accesibile" este una interpretabilă și susceptibilă să trezească o serie de interpretări eronate, în consecință să ofere o practică abuzivă de valorificare a bunurilor puse sub sechestru. În plus, trebuie de recunoscut că aproape orice bun pus sub sechestru ar putea să intre în categoria bunurilor greu de administrat sau administrarea acestora să necesite condiții speciale și cunoștințe de specialitate care nu sunt ușor accesibile. Ca soluție, se propune ca această condiție „bunul este prea greu de administrat sau administrarea sa necesită condiții speciale și cunoștințe de specialitate care nu sunt ușor accesibile" să fie posibilă de aplicat în exclusivitate la cererea proprietarului bunurilor sau cu acordul acestuia.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**44.**	La fel, considerăm necesară reglementare soluției pentru concurența urmăririlor de către diverse organe abilitate asupra aceluiași bun aparținând bănuitului, învinuitului, inculpatului care figurează în calitate de debitor într-o procedură de executare intentată anterior aplicării sechestrului. În acest sens propunem completarea articolului 207[1]: cu pct.7) al cărui cuprins să prevadă: *7) Bunurile sunt urmărite în cadrul unei proceduri de executare intentată anterior aplicării sechestrului penal, în limita sumei prejudiciului material, până la emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile.*	**Nu se acceptă** Conform *Directivei (UE) 1260/2024*, articolul 21 prevede modalitatea de vânzare ca măsură provizorie, care nu prevede asemenea situații de vînzare anticipată.
	Centrul Național Anticorupție	**45.**	La punctul 12 (art. 207[1] din CPP) – completarea cu punctul 1[1]) de expus în următoarea redacție: *„1[1]) administrarea bunului este prea dificilă sau necesită condiții speciale și cunoștințe de specialitate care nu sunt ușor accesibile;"*;	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 41.

13. La articolul 207[2] la alineatul (3) textul „ , doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229[6]" se exclude. se completează cu alineatul (5) și (6) cu următorul conținut: „(5) În cazul valorificării bunurilor prin licitație publică, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate transmite bunurile sechestrate către Ministerul Finanțelor pentru a fi vândute la preț egal sau mai mare decît cel evaluat. Dacă bunurile sechestrate nu au fost vândute la preț egal sau mai mare decît cel evaluat după organizarea a două licitații publice, vînzarea lor are loc în cadrul licitațiilor publice cu reducerea treptată a prețului sau, în cazul unui singur cumpărător, prin negocieri directe. (6) Sumele de bani obținute din valorificarea bunurilor infracționale se depun pe un cont temporar	**Procuratura Generală**	**46.**	La pct.13 din proiect, cu privire la art.207[2] alin.(5), propunem completarea la final cu textul „în corespundere cu regulamentul aprobat de Guvern. ". Procedura detaliată de valorificare a bunurilor prin licitație publică necesită a fi efectuată potrivit unor proceduri clare și bine definite (ordinea și marja de reducere a prețului, etc.). Totodată, pentru asigurarea clarității textului de lege, articolul va conține trimitere la regulamentul aprobat de Guvern în acest sens. Or, prevederi similare sunt prevăzute și în art.229[7] alin.(2) din Codul de procedură penală, potrivit cărora: „In baza regulamentului aprobat de Guvern, Ministerul Finanțelor înstrăinează bunurile infracționale sechestrate în cadrul licitației publice, vînzîndu-le la preț egal sau mai mare decît cel evaluat. Dacă bunurile sechestrate nu au fost vîndute după organizarea a două licitații publice, vînzarea lor are loc în cadrul licitațiilor publice cu diminuarea treptată a prețului sau, în cazul unui singur cumpărător, prin negocieri directe.	**Se acceptă parțial** La art. 207[2] alin. (5), prima propoziție se completează cu textul „ , în condițiile regulamentului aprobat de Guvern".
	Procuratura Anticorupție	**47.**	Articolul 207[2]. Alin.(1) se propune în următoarea redacție „În condițiile prevăzute de art.207[1], Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale solicită procurorului sau după caz instanței de judecată, valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora.". Pentru prima frază din textul alin.(2) se propune în următoarea redacție „Procurorul sau după caz instanța de judecată, în termen de 72 ore, dispune motivat asupra solicitării cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora.". La alin.(3) sintagma „Încheierea" se propune a fi înlocuită cu „Hotărârea".	**Nu se acceptă** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 42, și în vederea alinierii dispozițiilor privind valorificarea bunurilor ca măsură provizorie prevăzută în art. 21 alin. (2) din *Directivei (UE) 1260/2024*, **la art. 207[2]** alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Demersul procurorului cu privire la valorificarea

administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. În termen de cel mult 3 zile, organul de urmărire penală este informat despre depunerea banilor pe contul respectiv.”.			La alin.(4) sintagma „încheierii” se propune a fi înlocuită cu „hotărârii”.	bunurilor sechestrate și scoaterea acestora de sub sechestru se examinează în ședință de judecată cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului sau posesorului bunurilor puse sub sechestru sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. În ședința de judecată se aduce la cunoștința părților demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora și se informează despre drepturile prevăzute la art. 206^2 alin. (2).” se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Judecătorul emite o încheiere motivată în termen de cel mult 30 de zile de la înaintarea demersului. Scoaterea bunurilor de sub sechestru se dispune doar în cauza penală în cadrul căreia a fost dispusă valorificarea bunurilor sechestrate. Recursul se examinează în termen de 10 zile

				și suspendă executarea încheierii.”.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**48.**	În scopul redării mai exacte a procedurii de valorificare, propoziția a doua din art. 207^2, alin. (5) urmează a fi reformulată „Dacă după organizarea a două licitații publice, bunurile sechestrate nu au fost vândute la preț egal sau mai mare decât cel evaluat, atunci vânzarea lor are loc în cadrul licitațiilor publice cu reducerea treptată a prețului sau, în cazul unui singur cumpărător, prin negocieri directe.”	**Precizare** Topica gramaticii limbii române impune ca subordonata circumstanțială condițională să stea înaintea regentei.
	Ministerul Finanțelor	**49.**	- la modificarea art. 207^2, luînd în considerare că la alineatul (3) se propune excluderea textului ”doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229^6”, norma juridică va avea următoarea redacție: ”Încheierea de valorificare a bunurilor sechestrate și de scoatere de sub sechestru a acestora se pune în executare de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care asigură procedura de valorificare a bunurilor sechestrate în condițiile regulamentului aprobat de către Guvern”. Astfel, considerăm inoportună completarea art. 207^2 cu alineatul (5), întrucât procedura de valorificare a bunurilor sechestrate se realizează în condițiile regulamentului aprobat de către Guvern, conform dispozițiilor specificate la art. 207^2 alineatul (3). Totodată, considerăm necesară coroborarea modificărilor propuse prin proiectul de lege la art. 207^2 cu prevederile articolelor 229^6 și 229^7 din Codul de procedură penală în redacția actuală, or acestea sunt contradictorii;	**Precizare** *Regulamentul cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate)*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 684/2018*, detaliază procedura de vînzare a bunurilor sechestrate, însă liniile directorii sunt prevăzute în *Codul de procedură penală.* Mai mult ca atît, art. 229^6 și art. 229^7 au fost abrogate, odată cu abrogarea secțiunii a 2-a din capitolul III titlul VII partea generală.
		50.	la modificarea art. 207^2 ce se referă la completarea cu alineatul (6), considerăm necesar ca ultimul enunț să	**Se acceptă parțial**

			fie completat cu sintagma "de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale", întrucât în varianta propusă prin proiect nu este clar subiectul responsabil de informarea organului de urmărire penală despre depunerea banilor pe contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale;	La art. 207^2 alin. (6) după textul „organul de urmărire penală este informat" se completează cu textul „de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale".
	Centrul Național Anticorupție	**51.**	La punctul 13 (art. 207^2 din CPP) – cuvintele „*Sumele de bani*" de substituit cu cuvintele „*Mijloacele bănești*", iar cuvântul „*banilor*" de substituit cu cuvintele „*mijloacelor bănești*";	**Se acceptă parțial** Codul de procedură penală utilizează noțiunea de „numerar". Respectiv, cuvintele „Sumele de bani" se substituie cu cuvîntul „Numerarul".
14. Articolul 208 va avea următorul cuprins: „**Articolul 208.** Păstrarea bunurilor puse sub sechestru (1) Bunurile puse sub sechestru, de regulă, se ridică, cu excepția imobilului și a obiectelor cu dimensiuni mari. (2) Obiecte ridicate se sigilează și se păstrează, de regulă, de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. În situația în care sunt necesare conservarea valorii bunurilor sechestrate, acestea se transmit pentru administrare Agenției de	**Inspectoratul General al Poliției**	**52.**	Suplimentar, se propune revizuirea textului propus la pct.14 art.I din proiect și anume alin.(2) indică asupra sigilării și păstrării bunurilor sechestrate de către organul în baza cărui demers au fost puse bunurile sub sechestru or, acesta contravine pct.19 din art.I care statuează la alin.(3) că administrarea bunurilor sechestrate, și anume depozitarea, întreținerea și gestionarea bunurilor sechestrate, sunt asigurate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în baza regulamentului aprobat de Guvern.	**Se acceptă parțial** Regula generală de păstrare a bunurilor sechestrate se rezumă la aceea că acestea urmează a fi transmise spre păstrare organului de urmărire penală, iar ca excepție, cînd este necesar păstrarea valorii bunului, acestea se transmit spre administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Pentru a clarifica aceste aspecte, la art. 229^3 alin. (3), după cuvintele „gestionarea bunurilor sechestrate" se completează cu textul „care necesită conservarea valorii bunurilor respective"
	Procuratura Generală	**53.**	La art.208 alin.(2), cuvântul „obiecte", urmează a fi înlocuit cu cuvântul „obiectele" sintagma „de regulă"	**Se acceptă parțial**

Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Metalele prețioase, pietrele prețioase și articolele din ele, obiectele de artă se transmit spre păstrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (4) Numerarul în monedă națională și în valută străină se depun pe contul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, cu excepția cazurilor cînd conțin semne individuale ale infracțiunii. (5) Bunurile puse sub sechestru care nu au fost ridicate se sigilează și se lasă pentru păstrare proprietarului sau posesorului ori unui membru adult al familiei lui, căruia i-a fost explicată răspunderea penală, prevăzută în art.251 din Codul penal, pentru însușirea, înstrăinarea, substituirea sau tăinuirea acestor bunuri și despre aceasta de la el se ia un angajament scris. În acest caz proprietarul sau posesorul bunului sechestrat răspunde de			urmează a fi exclusă; iar sintagma „de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru" urmează a fi înlocuită cu sintagma „de către organul care a dispus punerea bunurilor sub sechestru"/, sintagma „sunt necesare" urmează a fi înlocuită cu sintagma „este necesară".	La art. 208 alin. (2) cuvântul „obiecte" a fost substituit cu cuvântul „obiectele", textul „de regulă" a fost exclus, iar cuvintele „sunt necesare" au fost substituite cu cuvintele „este necesară". Acțiunea de „punere sub sechestru" este improprie organului care dispune aplicarea sechestrului.
	Ministerul Finanțelor	**54.**	la modificarea art. 208 considerăm necesară includerea dispozițiilor care să reglementeze situația valorilor mobiliare, obligațiilor, or prevederile actuale stipulează că aceste bunuri puse sub sechestru se transmit spre păstrare Serviciului Fiscal de Stat conform procedurii stabilite, dar prin completarea propusă prin proiect, art. 208 se expune într-o redacție nouă, care nu conține dispoziții care să reglementeze situația valorilor mobiliare și a obligațiilor puse sub sechestru;	**Se acceptă** La articolul 208 alin. (4) se completează cu propoziția „Valorile mobiliare și obligațiile se transmit spre păstrare Serviciului Fiscal de Stat conform procedurii stabilite"
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**55.**	**La art.208 alin.(2)** din proiect: *"(2) Obiecte ridicate se sigilează și se păstrează, de regulă, de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. In situația în care sunt necesare conservarea valorii bunurilor sechestrate, acestea se transmit pentru administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale ".* Propunem excluderea sintagmei „de regulă", înlocuirea sintagmei „de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru" cu sintagma „de către organul care a dispus punerea bunurilor sub	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 53.

întreținerea și conservarea valorii bunului. (6) Bunurile imobile și obiectele cu dimensiuni mari pentru care există riscul sporit de deteriorare și asupra cărora a fost dispusă interdicția de folosire, sunt transmise pentru administrarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, la demersul procurorului."			sechestru" și, respectiv, a sintagmei „sunt necesare" urmează a fi înlocuită cu sintagma „este necesar" după cum urmează: *"(2) Obiecte ridicate se sigilează și se păstrează, de regulă, de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru, care a dispus punerea bunurilor sub sechestru cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. în situația în care sunt necesare este necesar conservarea valorii bunurilor sechestrate, acestea se transmit pentru administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale ".*	
15. La articolul 227 alineatul (2) se completează cu punctul 2^1) cu următorul cuprins: „2^1) cheltuite pentru administrarea bunurilor sechestrate;"	**Inspectoratul General al Poliției**	**56.**	Amendamentul propus la pct.15 din art.I este unul incert deoarece administrarea bunurilor sechestrate constituie una dintre etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale care, potrivit proiectului, se efectuează în comun cu indisponibilizarea acestora. Astfel, apare o inadvertență în legătură cu necesitatea stabilirii exclusive doar a cheltuielilor legate de administrarea bunurilor sechestrate, în eventualitatea faptului că procesul de recuperare a bunurilor infracționale implică mai multe etape, iar realizarea fiecăreia dintre acestea implică cheltuieli specifice.	**Precizare** Scopul intervențiilor la art. 227 se reduce la aceea pentru a include în categoria cheltuielilor judiciare, sumele „cheltuite pentru administrarea bunurilor sechestrate", or nu toate cheltuielile în procesul de recuperare a bunurilor infracționale ar urma să fie puse în sarcina persoanelor, deoarece în virtutea sarcinilor pe care le au autoritățile statului acestea sunt obligate să întreprindă și alte acțiuni.
	Ministerul Afacerilor Interne	**57.**	La art. I pct. 15, se propune ca textul „2^1) cheltuite pentru administrarea bunurilor sechestrate;" să fie substituit cu textul „2^1) cheltuite pentru realizarea procesului de recuperare a bunurilor infracționale;". În acest mod, vor putea fi urmărite cheltuielile suportate	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 56.

			pentru desfășurarea întregului proces de recuperare a bunurilor infracționale, nu numai pentru o etapă al acestuia, ce constă în administrarea bunurilor sechestrate.	
16. La articolul 229, alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat, de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare sau sînt trecute în contul statului.”.	**Inspectoratul General al Poliției**	**58.**	Modificările propuse la art.I, pct.16 și pct.24 urmează a fi revizuite, din considerentul că încetarea urmăririi penale în cazurile de nereabilitare a persoanei poate fi realizată în ordinea stabilită la art.285 alin.(2) din Codul de procedură penală. Prin urmare, se atestă imprecizii și probabilitatea admiterii unor situații arbitrare cu privire la modul de implementare a amendamentelor propuse. De exemplu, unul dintre temeiurile de încetare a urmăririi penale în cazurile de nereabilitare a persoanei este decesul făptuitorului, însă în proiect lipsește explicarea modalității recuperării cheltuielilor judiciare, prin prisma respectării principiului individualizării răspunderii și pedepsei penale. Un alt exemplu în acest sens, se referă la aplicabilitatea dezideratelor propuse, în cazul încetării urmăririi penale în legătură cu faptul că acțiunea/inacțiunea ilicită constituie contravenție or, drepturile făptuitorului nu trebuie să fie afectate de erorile de calificare a faptei comise de către organul de urmărire penală.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2, pct. 56 și pct. 85.
	Procuratura Generală	**59.**	La pct. 16 din proiect, propunem formularea art. 229 în următoarea redacție: *Articolul 229. Plata cheltuielilor judiciare* *(1) In cazul emiterii unei sentințe de condamnare, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare. Partea civilmente responsabilă, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este*	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2. Suplimentar menționăm că intervențiile de la alin. (1) din art. 229 a fost impusă de necesitatea de a alinia ipoteza cu alin. (2) din art. 229, și anume: suportarea

			obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare. *(2) In caz de refuz în pornirea urmăririi penale, de încetare a urmăririi penale sau a procesului penal pe motive de nereabilitare, prevăzute la art.275 pct.4)-9) precum și în cazurile prevăzute la art. 53 din Codul penal, făptuitorului, bănuitului, învinuitului, inculpatului sau părții civilmente responsabile li se aplică în mod corespunzător prevederile alineatului (1).* *(3) In caz de încetare a urmăririi penale sau a procesului penal din motivul retragerii plângerii prealabile la plata cheltuielilor judiciare este obligată partea vătămată.* *(4) In caz de încetare a urmăririi penale sau a procesului penal din motivul încheierii tranzacției de împăcare sau mediere, la plata cheltuielilor judiciare sunt obligate ambele părți solidar sau partea prevăzută în tranzacția de împăcare sau mediere.* *(5) In caz de achitare, de scoatere de sub urmărire penală a persoanei sau de clasare a procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către partea vătămată în măsura în care au fost determinate cu rea-credință de aceasta. Persoana în privința căreia a fost emisă o sentință de achitare este obligată la plata cheltuielilor judiciare pe care le-a determinat prin auto incriminare sau prin neexecutarea intenționată a obligațiilor procesuale.* *(6) In caz de deces a persoanei care urma să suporte cheltuielile judiciare până la adoptarea unei hotărâri definitive pe caz, cheltuielile judiciare nu pot ji puse în sarcina succesorilor lor. (7) In cazul când mai mulți învinuiți, inculpați sau persoane vătămate sunt*	cheltuielilor judiciare de către persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare.

			obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, procurorul sau, după caz, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre învinuiți, inculpați sau, după caz, părți vătămate de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare. *(8) In cazul în care plata cheltuielilor judiciare urmează a fi suportată de către o persoană minoră, pot fi obligați la achitarea cheltuielilor judiciare, total sau parțial, părinții, înfietorii, tutorii sau, după caz, curatorii acestora.* *(9) In alte cazuri, precum și cheltuielile pentru asistența juridică garantată de stat, interpreți și traducătorii desemnați de organul de urmărire penală, procuror sau instanța de judecată potrivit legii, rămân în sarcina statului.* *(10) Persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare, poate fi eliberată de plata cheltuielilor judiciare parțial, având în vedere situația materială a acesteia sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea ei. "* <u>Argumentare:</u> Este de menționat că în condițiile actuale ale evoluției tehnologiilor și a dinamicii în creștere a relațiilor transfrontaliere, acțiunile efectuate în cadrul urmăririi penale se caracterizează printr-o complexitate sporită, fiind concomitent însoțite de o majorare a cheltuielilor suportate de către organele de drept. In context, potrivit Raportului de activitate a Procuraturii pentru anul 2023 în perioada anului 2023 este prezentată situația expusă infra:	

			• suma totală a cheltuielilor judiciare care au fost recuperate benevol în timpul urmăririi penale de către participanții corespunzători la proces a constituit 500.791 lei (comparativ cu 1.104.854 lei în amd 2022), dintre care: 246.612 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea expertizelor/constatărilor; 540 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea traducerilor/interpretărilor și 253.639 lei - alte cheltuieli; ■ suma totală a cheltuielilor judiciare dispuse pentru încasare de către procurori pe cauze cu soluții de netrimitere în judecată a constituit 969.077 lei (comparativ cu 1.277.128 lei în anul 2022), dintre care: 930.688 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea expertizelor/constatărilor; 12.157 lei au constituit cheltuieli pentru traduceri/interpretări și 26.232 lei - alte cheltuieli; ■ suma totală a cheltuielilor judiciare care au fost achitate în baza deciziilor procurorilor a constituit 643.882 lei (comparativ cu 494.375 lei în anul 2022). In 26 cazuri s-a decis punerea în executare în ordinea prevăzută de Codul de executare a ordonanțelor, în legătură cu lipsa executării benevole; ■ suma totală a cheltuielilor judiciare care au fost recuperate pe cauzele penale pe care au fost adoptate în anii precedenți soluții de netrimitere în judecată a constituit 26.029 lei; ■ suma totală a cheltuielilor judiciare specificate în perioada anului 2023 în modul stabilit în informația anexă la rechizitoriu, conform art. 296 alin. (4) din Codul de procedură penală, pe cauzele în care au fost dispuse soluții de trimitere în judecată a constituit 13.908.071 lei (comparativ cu 12.867.690 lei în anul 2022) dintre care:	

			13.265.904 lei au constituit cheltuieli pentru efectuarea expertizelor/constatărilor, 163.937 lei - cheltuieli pentru efectuarea traducerilor, 260.455 lei - pentru realizarea extrădărilor și 217.775 lei - alte cheltuieli. Astfel, subiectul recuperării cheltuielilor judiciare a rămas a fi prioritar în activitatea Procuraturii, sarcinile trasate pentru procurori și organele de urmărire penală fiind neadmiterea situațiilor când cheltuielile esențiale pe care le suportă nemijlocit statul în legătură cu desfășurarea proceselor penale rămâneau a fi neevaluate și, respectiv, nerecuperate, ceea ce aduce atingere bugetelor alocate organelor de drept și altor instituții implicate în procesul de combatere a criminalității. Prin urmare, modificările propuse au menirea de a înlătura deficiențele actualului mecanism de recuperare a cheltuielilor judiciare ceea ce va permite evitarea suportării de către stat a majorității cheltuielilor judiciare, devenind funcțional și mult mai eficient mecanismul de recuperare a acestora, în mare parte, de la persoanele care au săvârșit infracțiuni. Or, săvârșirea unei infracțiuni atrage inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecății. Totuși, este necesar a reglementa și obligația subsidiară și limitată a părții vătămate de a suporta cheltuielile. Obligația fiind subsidiară - întrucât intervine numai când cheltuiala respectivă nu este suportată de inculpat - și limitată numai la cheltuielile provocate din culpa părții/persoanei vătămate. Astfel, se propune ca cheltuielile judiciare să fie suportate de către partea vătămată în următoarele cazuri: - cheltuielile judiciare au fost determinate cu rea-credință de către partea vătămată în cazurile în care	

			bănuitul, învinuitul, inculpatul a fost scos de sub urmărire penală sau a fost achitat. - a fost retrasă plângerea prealabilă; în cazul în care partea vătămată a acceptat încheierea tranzacției de împăcare/mediere, fapt prin care a împiedicat statul să finalizeze acțiunea penală pornită iar autorul infracțiunii neputând fi tras la răspundere penală și nici obligat la plata integrală a cheltuielilor de judecată. In concluzie, considerăm că propunerile menționate vor permite implementarea adecvată și calitativă a prevederilor legii procesual penale cu privire la recuperarea cheltuielilor judiciare, fapt care, în consecință va contribui la excluderea suportării nejustificate de către stat a majorității cheltuielilor în legătură cu desfășurarea proceselor penale. Mai mult, legea va avea și un impact de prevenire a comiterii infracțiunilor, deoarece costul unui proces penal va fi previzibil, iar taxele, care îl vor însoți, vor constitui factori descurajatori pentru cei ce ar intenționa să comită infracțiuni.	
	Curtea Supremă de Justiției	**60.**	***Pct. 16 – Cu referire la art. 229. Plata cheltuielilor de judecată***. Curtea notează că, în prezent, analizând legislația pertinentă și practica judiciară, Curtea Supremă de Justiție constată că norma prevăzută la art. 229 alin. (2) din Codul de procedură penală lasă loc de interpretare, odată ce legiuitorul a lăsat la discreția instanței avansarea cheltuielilor judiciare din contul condamnatului. În acest context, Curtea consideră oportun ca norma de la art. 229 din Codul de procedură penală să fie îndreptată spre obligarea condamnaților la achitarea cheltuielilor judiciare suportate într-o cauză	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2 și 59.

			penală, iar scutirea condamnaților de la plata acestor sume, să prezinte o excepție, dar nu regulă. Legiuitorul național operând cu termenul „poate" în textul art. 229 alin. (2) din Codul de procedură penală, lasă la discreția instanței adoptarea soluției de recuperare a cheltuielilor judiciare din contul condamnatului: *„Instanța de judecată **poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare**, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. **Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul** care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare."* În acest sens, considerăm oportun de a fi modificat și art. 229 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală, după cum urmează: *(2) În caz de condamnare, încetare a procesului penal pe temeiuri de nereabilitare, de liberare de răspundere penală sau de pedeapsă penală, **condamnatul este obligat** la plata cheltuielilor judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.* (3) *Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare atunci cînd*	

			aceștea nu dispun de mijloace necesare sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor."	
17. Articolul 229[1] va avea următorul cuprins: „**Articolul 229[1].** Etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale „Procesul de recuperare a bunurilor infracționale se desfășoară în următoarele etape: 1) urmărirea, identificarea bunurilor infracționale și acumularea probelor; 2) indisponibilizarea și administrarea bunurilor infracționale; 3) confiscarea bunurilor infracționale și repararea prejudiciilor; 4) executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale.".	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**61.**	În contextul art.229[1] din Codul de procedură penală al RM, rămâne a fi neclară situația în care învinuitul/inculpatul este achitat, dat fiind faptul că respectivul articol prevede la pct. 4) exclusiv executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale, nefiind reglementată posibilitatea restituirii bunului sau contravalorii acestuia.	**Precizare** Art. 229[4] alin. (2) în versiunea proiectului este reglementată această ipoteză.
18. La articolul 229[2] În denumirea articolului după cuvîntul „Urmărirea" se completează cu textul „ , identificarea";	**Inspectoratul General al Poliției**	**62.**	Pct. 18 din art. I, în partea ce ține de modificarea art. 229[2] alin. (2) din Codul de procedură penală nr. 122/2003, și pct. 1 din art. IV, în partea ce se referă la modificarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, după textul „181[2] ," se propune de a fi completate cu textul „186 alin.(4) și (5),". Raționamentul	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 65

la alineatul (1) textul „bunurilor infracționale" se substituie cu textul „și identificării bunurilor infracționale, precum"; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165^1, 166^1, 167, 168, 181^2, 190, 191, 206, 208–208^2, 214^1, 217^1, 217^3, 218, 220, 220^1, 236, 237, 239–240, 242^1–245^1, 248–249, 250^1, 259, 260, 260^2–260^4, 260^6, 278–279, 283, 284, 324–329, 330^1, 330^2, 332–335^1, 352^1 și 362^1 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod."			amendamentului se motivează prin faptul că, potrivit datelor statistice ale Poliției pentru anul 2023, rata infracțiunilor contra patrimoniului predomină esențial în raport cu celelalte genuri de infracțiuni. Astfel, din numărul total al acestora, 9826 sau 46% sunt infracțiuni patrimoniale, alte 4233 sau 20% se atribuie celor în domeniul transporturilor, 1223 sau 6% reprezintă infracțiuni contra securității și ordinii publice, 1099 sau 5% revin celor contra familiei și minorilor și 1024 sau 5% constituie infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale.1 În aceeași ordine de idei, potrivit Raportului de activitate al Procuraturii pentru anul 2023 se relatează că: [...ponderea infracțiunilor înregistrate în anul 2023, ca și în anii precedenți, a continuat să aparțină infracțiunilor contra patrimoniului – 10008 cazuri, dintre care: furturi - 5692, escrocherii - 2650 și pungășii – 694 etc. Totodată, se menționează și faptul că creșterea incidenței indisponibilizării și confiscării bunurilor infracționale, alăturat recuperării cheltuielilor judiciare în cauzele penale, ar asigura repararea echitabilă a drepturilor și intereselor prejudiciate.]. Mai mult, operarea modificării menționate supra, în cazul urmăririi penale cu privire la infracțiunile prevăzute la art. 186 alin. (4) și (5) din Codul penal nr. 985/2002, ar permite organului de urmărire penală să dispună, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din Codul de procedură penală nr. 122/2003. Întrucât sancțiunea acestor prevederi se aplică dacă valoarea bunurilor depășește 40 și, respectiv, 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern	

se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărește și identifică bunurile și în condițiile art. 229^5 alin. (4).”.			în vigoare la momentul săvârșirii faptei, această atribuție este necesar de a fi prevăzută în competența Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, astfel încât, urmărirea bunurilor infracționale cu valoare mare să fie concentrată în responsabilitatea unei singure instituții publice. De asemenea, acest deziderat va contribui esențial la consolidarea mecanismului de gestionare și valorificare a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, precum și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni care au o pondere mare în societate prin valoarea prejudiciului cauzat.	
	Ministerul Afacerilor Interne	**63.**	La art. I pct. 18, în partea ce ține de modificarea art. 229^2 alin. (2) din Codul de procedură penală și art. IV pct. 1, în partea ce se referă la modificarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 48/2017, se propune ca lista articolelor enumerate să fie completate cu textul „186 alin. (4) și (5)”. Raționamentul amendamentului se motivează prin faptul că, potrivit datelor statistice ale Poliției pentru anul 2023, rata infracțiunilor contra patrimoniului predomină esențial în raport cu celelalte genuri de infracțiuni. Astfel, din numărul total al acestora, 9826 sau 46% sunt infracțiuni patrimoniale, alte 4233 sau 20% se atribuie celor în domeniul transporturilor, 1223 sau 6% reprezintă infracțiuni contra securității și ordinii publice, 1099 sau 5% revin celor contra familiei și minorilor și 1024 sau 5% constituie infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale. În aceeași ordine de idei, potrivit Raportului de activitate al Procuraturii pentru anul 2023 se relatează că: [...ponderea infracțiunilor înregistrate în anul 2023, ca și în anii precedenți, a continuat să aparțină infracțiunilor contra patrimoniului – 10008 cazuri, dintre	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 65

			care: furturi - 5692, escrocherii - 2650 și pungășii – 694 etc. Totodată, se menționează și faptul că creșterea incidenței indisponibilizării și confiscării bunurilor infracționale, alăturat recuperării cheltuielilor judiciare în cauzele penale, ar asigura repararea echitabilă a drepturilor și intereselor prejudiciate.]. Mai mult, operarea modificării menționate supra, în cazul urmăririi penale cu privire la infracțiunile prevăzute la art. 186 alin. (4) și (5) din Codul penal, ar permite organului de urmărire penală să dispună, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din Codul de procedură penală. Întrucât sancțiunea acestor prevederi se aplică dacă valoarea bunurilor depășește 40 și, respectiv, 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, această atribuție este necesar de a fi prevăzută în competența Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, astfel încât, urmărirea bunurilor infracționale cu valoare mare să fie concentrată în responsabilitatea unei singure instituții publice. De asemenea, acest deziderat va contribui esențial la consolidarea mecanismului de gestionare și valorificare a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, precum și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni care au o pondere mare în societate prin valoarea prejudiciului cauzat.	
	Centrul Național Anticorupție	**64.**	La punctul 18 (art. 229² din CPP) – dispoziția de modificare de expus în următoarea redacție: *„În*	**Nu se acceptă** Conform etapelor de recuperare a activelor prevăzute

			denumirea articolului, cuvântul „Urmărirea" de substituit cu textul „Identificarea, urmărirea";	în *Directiva (UE) 1260/2024,* prima dintre acestea este „Urmărirea și identificarea" bunurilor prevăzută la Capitolul II.
		65.	La fel, atragem atenția la redacția propusă în proiect a alin. (2) al art. 229² din CPP. Art. 208² Cod penal „Recurgerea la prostituția practicată de un copil" nu este o infracțiune generatoare de venituri ilicite și se impune a fi exclusă din lista respectivă. Pentru a nu implica ARBI din cadrul CNA în cazuri minore de escrocherie (art. 190 Cod penal) și de delapidare a averii străine (art. 191 Cod penal) între persoane fizice sau persoane juridice de drept privat, în scopul optimizării și utilizării eficiente a resurselor limitate ale ARBI din cadrul CNA, propunem stabilirea unei limite minime a prejudiciului cauzat prin infracțiunile respective persoanelor fizice sau juridice de 1 000 000 lei. În cazul cauzării prejudiciului statului, ARBI din cadrul CNA să poată efectua investigații financiare paralele indiferent de suma prejudiciului cauzat. În acest context, propunem următoarea redacție a alin. (2) al art. 229² din CPP – *„(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165¹, 166¹, 167, 168, 181², 206, 208-208¹, 214¹, 217¹, 217³, 218, 220, 220¹, 236, 237, 239-240, 242¹-245¹, 248-249, 250¹, 259, 260, 260²-260⁴, 260⁶, 278-279, 283, 284, 324-329, 330¹, 330², 332-335¹, 352¹ și 362¹ din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor*	**Se acceptă parțial** Directiva (UE) 1260/2024 impune de a se aplica mecanismul de urmărire, identificare și acumularea probelor pentru anumite infracțiuni Art. 229² alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni, cu excepția infracțiunilor ușoare, dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 140¹–142, 144, 158, 164, 165, 165¹, 166¹, 167, 168, 171 alin. (1) lit. a) și alin. (3) lit. b), 172 alin. (1) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173–175¹, 181²–181³, 206, 208–208², 217¹–217³, 220, 220¹, 223, 224, 227-229, 230, 236, 237, 239–240, 242¹–244, 245-246¹, 248–249, 250¹, 259–260⁶, 260⁸, 275, 278–280, 283, 284, 289¹, 290, 292, 295-295², 324–329, 330², 332–335¹, 342-343, 352¹ și 362¹ din Codul penal,

			prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal dacă prejudiciul cauzat persoanelor fizice și/sau persoanelor juridice este mai mare de 1000000 lei ori indiferent de valoarea prejudiciului dacă acesta a fost cauzat statului, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod.".	precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod." În recitalul (14) al *Directivei (UE) 1260/2024* se menționează „Pentru a se asigura că se acordă suficientă prioritate investigațiilor financiare în toate statele membre, astfel încât să se poată combate infracțiunile de natură transfrontalieră, este necesar să li se solicite autorităților competente să lanseze urmărirea activelor din momentul în care există o suspiciune de activitate infracțională care este susceptibilă să genereze beneficii economice substanțiale.

				În acest sens, suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 18, **art. 274** se completează cu alin. (3^2) cu următorul cuprins: „(3^2) Odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari sau infracțiuni săvârșite de un grup criminal organizat ori de o organizație (asociație) criminală, procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele.”.
		66.	Suplimentar, propunem ca ultimul enunț de la alineatul (3) art. 229^2 din CPP să aibă următorul conținut: *„În cadrul efectuării investigațiilor financiare paralele la faza judecării cauzei, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție este în drept să efectueze acțiunile de urmărire penală și măsurile speciale de investigație prevăzute de prezentul cod, iar rezultatele executării delegației se consemnează în procesul-verbal de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele conform art. 260 și 261 din prezentul cod.*”. Modificarea respectivă este necesară pentru a oferi claritate prevederilor introduse prin Legea nr. 245/2023	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 124, 126 și 129.

			pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional). În varianta actuală a textului de lege nu este clar dacă în cadrul investigațiilor financiare paralele desfășurate la faza de judecare a cauzei penale, ARBI din cadrul CNA poate efectua acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigații, având în vedere că aceste instrumente sunt specifice etapei de urmărire penală. Astfel, prin modificările respective se va oferi o claritate asupra competenței pe care o are ARBI din cadrul CNA la faza de judecare a cauzei penale.	
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**67.**	**Art. 229[2] alin.(2)** din proiect (indisponibilizarea și administrarea bunurilor infracționale) Optăm pentru păstrarea la componențele de infracțiune prevăzute la art. 190 și art. 191 din Codul penal, a aceeași formule în vigoare la moment, adică în condiția comiterii infracțiunilor din categoria respectivă cu folosirea situației de serviciu;	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 65
19. Articolul 229[3] va avea următorul cuprins: **„Articolul 229[3].** Indisponibilizarea și administrarea bunurilor infracționale (1) Indisponibilizarea bunurilor infracționale constă în măsurile imediate ce trebuie luate atunci cînd acest lucru este necesar pentru a asigura o eventuală confiscare, reparare a				

prejudiciului cauzat de infracțiune statului, executare a pedepsei amenzii sau încasare a cheltuielilor judiciare. (2) Bunurile infracționale identificate se indisponibilizează, după caz, prin ordonanța organului de urmărire penală cu autorizația judecătorului de instrucție, încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru sau prin ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Administrarea bunurilor sechestrate, și anume depozitarea, întreținerea și gestionarea bunurilor sechestrate, sînt asigurate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în baza regulamentului aprobat de Guvern. (4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale asigură, în condițiile legii, evidența bunurilor infracționale indisponibilizate și măsurile de				

indisponibilizare aplicate asupra acestora.".				
20. La articolul 229[4] alineatul unic devine alineatul (1) și se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins: „(2) În cazul în care bunurile sechestrate nu sunt confiscate, instanța de judecată dispune restituirea acestora proprietarului de drept sau, după caz, posesorului legal, iar dacă aceștia nu sînt identificați, se trec în proprietatea statului. (3) Confiscarea bunurilor nu afectează drepturile victimei, părții vătămate și părții civile de a obține repararea prejudiciului cauzat de infracțiune.".	**Procuratura Anticorupție**	**68.**	Articolul 229[4]. La alin.(1) se propune înlocuirea textului „hotărârea instanței de judecată" cu sintagma „hotărâre". La alin.(2) după textul „În cazul în care bunurile sechestrate nu sunt confiscate," a se completa cu sintagma „procurorul sau". Propunerile formulate pentru normele din dispoziția prezentului articol, vin să reglementeze situațiile în care procurorul se expune în raport cu aplicarea măsurii de siguranță (alin.(2)) și respectiv când procurorul se expune odată cu adoptarea deciziei asupra măsurii asiguratorii (situația de la alin.(2)).	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 42.
	Ministerul Finanțelor	**69.**	- la modificarea art. 229[4] ce se referă la completarea cu alineatul (2), considerăm necesară completarea după textul "proprietatea statului" cu textul "cu statut de bunuri fără stăpân";	**Se respinge** Conform art. 515 din *Codul civil*, (1) Posesorul unui bun mobil fără stăpîn devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesiune în condițiile legii. (2) Se consideră fără stăpîn bunurile mobile al căror proprietar a renunțat expres la dreptul de proprietate, bunurile abandonate, precum și bunurile care, prin natura lor, nu au proprietar. Prin urmare, statutul de bunuri fără stăpîn sunt atribuite doar bunurilor mobile,

				excluzând în acest sens bunurile imobile.
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**70.**	**Art.229[4] alin.(3)** din proiect: „Confiscarea bunurilor nu afectează drepturile victimei, părții vătămate și părții civile de a obține repararea prejudiciului cauzat de infracțiune". Recomandăm reformularea acestei norme, întrucât în varianta propusă de autorul proiectului nu este clar mecanismul de partajare a venitului obținut în rezultatul valorificării bunurilor infracționale, când este necesară repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, iar confiscării au fost supuse toate bunurile bănuitului, învinuitului, inculpatului cu trecerea acestora în proprietatea statului, alte bunuri neexistând, cine are prioritate în asemenea caz.	**Precizare** Scopul intervenției de la art. 229[4] alin. (3) se reduce la aceea că în situația în care persoanei vătămate, odată cu confiscarea bunurilor nu i-au fost reparate prejudiciu cauzat prin infracțiune, atunci aceasta nu i se îngrădește dreptul de a solicita compensarea prejudiciului cauzat prin infracțiune în ordinea procedurii civile. Pornind de la scopul pentru care este instituit sechestru/confiscarea, în același scop se vor partaja venitul obținut în rezultatul valorificării bunurilor infracționale.
21. Articolul 229[5] va avea următorul cuprins: **„Articolul 229[5].** Executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale (1) Hotărârile de confiscare a bunurilor infracționale se execută de către Ministerul Finanțelor prin	**Procuratura Anticorupție**	**71.**	Articolul 229[5]. La alin.(2) se propune înlocuirea „confiscate de instanțele naționale" cu textul „dispuse a fi confiscate de către autoritățile naționale".	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 42.
	Ministerul Finanțelor	**72.**	a) prin expunerea într-o redacție nouă, la alineatul (1) considerăm necesară includerea după cuvântul "Hotărârile" a cuvântului "executorii".	**Precizare** Conform art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală, hotărîrea instanței de judecată într-o cauză penală devine executorie la data cînd a rămas definitivă.

intermediul Serviciul Fiscal de Stat în condițiile legii. (2) Bunurile infracționale sau contravaloarea acestora, confiscate de instanțele naționale, care se află peste hotarele țării, se repatriază în Republica Moldova în cadrul asistenței juridice internaționale. (3) Organul care pune în executare hotărârea privind recuperarea bunurilor infracționale informează procurorul despre impedimentele sau imposibilitatea executării hotărârii de confiscare a bunurilor infracționale. (4) Procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare pentru urmărirea și identificarea bunurilor în vederea executării hotărârii definitive de confiscare.”.				Astfel, odată ce textul de lege utilizează noțiunea că „hotărîrea se execută” atunci *a priori* aceasta trebuie să fie definitivă.
		73.	b) La fel, textul ”Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat” se propune de a fi substituit cu textul ”Serviciul Fiscal de Stat”, deoarece potrivit art.132^1 alin.(7) din Codul Fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este *persoană juridică de drept public*. Or, Codul de procedură penală la moment operează în alte prevederi doar cu textul ”Serviciul Fiscal de Stat” (de exemplu, art.56 alin.(1), art.572 alin.(2), art.138^{10} alin.(4), art.159 alin.(4), art.161 alin.(2) și (3), art.208 alin.(1)). La fel, potrivit art.42 alin.(1) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, hotărîrea judecătorească rămasă definitivă, prin care se constată caracterul nejustificat al averii, se transmite Autorității Naționale de Integritate spre informare și Serviciului Fiscal de Stat spre executare. Mai mult ca atât, menținerea textului ”Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat” ar putea crea în unele cazuri confuzii. De exemplu, din art.II pct.2, aferent completării art.172 din Codul de executare cu alin.(4), textul ”se transmite spre executare Ministerului Finanțelor, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat” s-ar putea interpretat în sensul că hotărârea respectivă urmează a fi executată de Ministerul Finanțelor, urmând a fi prezentată acestuia spre executare prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat.	**Se acceptă** În tot cuprinsul proiectului, textul ”Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat” a fost substituit cu textul ”Serviciul Fiscal de Stat”.
		74.	e) Totodată, la alineatele (3) și (4) considerăm oportun ca în conținutul normei să fie specificat care anume procuror, or acesta poate fi procurorul care a	**Precizare** Pornind de la faptul că în cadrul procuraturilor sunt

			condus și/sau exercitat urmărirea penală, procurorul care a reprezentat învinuirea în fața instanței de judecată sau procurorul special desemnat pentru soluționarea chestiunilor respective.	subdiviziuni care, pe de o parte, conduc și exercită urmărirea penală, iar pe de altă parte, reprezintă învinuirea în instanța de judecată, acest aspect este lăsată la discreția organizatorică a procuraturii.
	Centrul Național Anticorupție	**75.**	La punctul 21 (redacția alin. (4) al art. 229^5 din CPP) – Considerăm inoportună această modificare a Codului de procedură penală în varianta propusă, deoarece potrivit modificărilor propuse la art. 229^5 alin. (1) CPP *„Hotărârile de confiscare a bunurilor infracționale se execută de către Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat în condițiile legii”.* Așadar, avantajele ca Serviciul Fiscal de Stat să execute hotărârile de judecată privind confiscarea bunurilor sunt următoarele: - Serviciul Fiscal de Stat este autoritatea care este împuternicită prin lege să exercite calitatea de creditor în situațiile când sumele se încasează în beneficiul statului; - Serviciul Fiscal de Stat are competențele, instrumentele necesare (emiterea ordinelor incaso, evidența conturilor bancare deschise în băncile din Republica Moldova și a conturilor de monedă electronică etc.) și personalul calificat de a efectua urmărirea bunurilor (în cazul executării obligațiilor fiscale), care pot asigura o eficiență maximă în identificarea și urmărirea bunurilor în Republica Moldova; - Serviciul Fiscal de Stat exercită cooperarea internațională cu administrații fiscale din alte state;	**Se acceptă parțial** ARBI-ul poate fi antrenat nu doar pe paliera cooperării internaționale, dar și prin delegația procurorului care monitorizează executarea hotării judecătorești la nivel național. Pentru a înlătura unele interpretări, art. 229^5 alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare pentru urmărirea și identificarea bunurilor în vederea executării hotărârii definitive de confiscare, dacă după depunerea unor eforturi rezonabile de către Serviciul Fiscal de Stat nu a fost posibil identificare bunurilor obiect al confiscării.”.

			- mijloacele bănești obținute din înstrăinarea de către Serviciul Fiscal de Stat a bunurilor confiscate se transferă direct la buget. Considerăm că intervenția ARBI din cadrul CNA la etapa post-condamnare de executare a hotărârii de confiscare poate fi realizată doar pe palierul cooperării internaționale, prin furnizarea informațiilor valoroase cu privire la bunurile aflate peste hotarele Republicii Moldova, care aparțin persoanelor de la care s-a dispus confiscarea. În acest sens, propunem următoarea redacție a alin. (4) – *„(4) Serviciul Fiscal de Stat poate solicita Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție inițierea cooperării internaționale în vederea schimbului de date cu autoritățile similare străine în scopul identificării și urmăririi bunurilor peste hotarele Republicii Moldova.”*.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**76.**	Articolul 229[5] din Proiect înlocuiește complet articolul care anterior reglementa restituirea (întoarcerea) bunurilor infracționale, care însă poate fi una din soluțiile adoptate de către instanța de judecată.	**Precizare** Art. 229[4] alin. (2) conform proiectului prevede: „(2) În cazul în care bunurile sechestrate nu sunt confiscate, instanța de judecată dispune restituirea acestora proprietarului de drept sau, după caz, posesorului legal, iar dacă aceștia nu sînt identificați, se trec în proprietatea statului.”

22. Secțiunea a 2-a din capitolul III titlul VII partea generală se abrogă.				
23. Articolul 258: la alineatul (3) textul „conform art. 229^{7}" se exclude. se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) În cadrul executării delegației dispuse în condițiile alin. (3), Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale îi revin atribuțiile organului de urmărire penală.".	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**77.**	Cu referire la alin. (4) art. 258 CPP, atribuirea ARBI a competențelor organului de urmărire penală nu corespunde scopului limitat al delegației oferite de organul de urmărire penală, care se rezumă doar la efectuarea actelor și acțiunilor ce țin de investigația financiară paralelă. Propunem reformularea textului prin reflectarea faptului că atribuțiile oferite se exercită în limitele delegației oferite.	**Precizare** Evident în cadrul ARBI sunt și ofițeri de urmărire penală. Acțiunile de urmărire penală se execută în cadrul unei delegații ce vizează investigații financiare paralele și anume în limita delegației, or o altă interpretare decît aceasta este improprie.
	Ministerul Finanțelor	**78.**	- la modificarea art. 258 alineatul (3) considerăm oportun ca după sintagma "art. 229^{2} alin. (2)" să fie inclusă sintagma "și la 229^{5} alin. (4)", or prin modificarea art. 229^{5} prin expunerea într-o redacție nouă, la alineatul (4) se stipulează că "procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare pentru urmărirea și identificarea bunurilor în vederea executării hotărârii definitive de confiscare";	**Nu se acceptă** Art. 258 prevede delegațiile date ARBI-ului la etapa urmării penale, pe cînd în art. 229^{5} se referă la etapa executării hotărîrii. Mai mult ca atît, delegațiile pot fi date în tot cursul procesului penal, inclusiv și la etapa de executare, motiv pentru care procurorul va lua în considerare acest fapt la oferirea delegației ARBI-ului în acest sens.
24. Articolul 285 se completează cu alineatul (6^{1}) cu următorul cuprins: „(6^{1}) În cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare procurorul se adresează în instanța de	**Inspectoratul General al Poliției**	**79.**	Modificările propuse la art.I, pct.16 și pct.24 urmează a fi revizuite, din considerentul că încetarea urmăririi penale în cazurile de nereabilitare a persoanei poate fi realizată în ordinea stabilită la art.285 alin.(2) din Codul de procedură penală. Prin urmare, se atestă imprecizii și probabilitatea admiterii unor situații arbitrare cu privire la modul de implementare a	**Precizare** Raționamentul intervenției respective se reduce la faptul că procurorul, odată cu încetarea urmării penală pe temeiuri de nereabilitare ajunge la concluzia de a aplica și măsuri de siguranță

judecată privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale.”.			amendamentelor propuse. De exemplu, unul dintre temeiurile de încetare a urmăririi penale în cazurile de nereabilitare a persoanei este decesul făptuitorului, însă în proiect lipsește explicarea modalității recuperării cheltuielilor judiciare, prin prisma respectării principiului individualizării răspunderii și pedepsei penale. Un alt exemplu în acest sens, se referă la aplicabilitatea dezideratelor propuse, în cazul încetării urmăririi penale în legătură cu faptul că acțiunea/inacțiunea ilicită constituie contravenție or, drepturile făptuitorului nu trebuie să fie afectate de erorile de calificare a faptei comise de către organul de urmărire penală.	în sensul art. 285 alin. (6) pct. 3) CPP sub formă de confiscare specială și extinsă, atunci urmează să înainteze instanței de judecată un demers motivat în acest sens. Pentru o claritate a dispozițiilor art. 285 alin. (6^1), aceasta se expune în următoarea redacție: „(6^1) În cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare cu aplicarea măsurilor de siguranță a confiscării speciale sau extinse, procurorul înaintează în instanța de judecată un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale.”.
	Uniunea Avocaților din Moldova	**80.**	Cu referire la art. 285 alineatul (6^1) CPP, care prevede că: „(6^1) În cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare procurorul se adresează în instanța de judecată privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale.”, propunem reformularea textului în privința confiscării extinse, or aceasta nu se poate dispune în toate cazurile, ci doar în cele menționate în art. 106^1 Cod penal.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 85.
	Procuratura Generală	**81.**	La pct.24 din proiect, cu privire la art.285 alin.(6^1) sintagma „se adresează în instanța de judecată privind dispunerea”, urmează a fi înlocuită cu sintagma „	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 82.

			înaintează în instanța de judecată un demers privind dispunerea Cum procedăm cu procesele penale???	
	Procuratura Anticorupție	**82.**	Articolul 285. Propunem renunțarea la reglementarea prevăzută la alin.(6^1). Conform standardelor impuse de CEDO, măsura de siguranță sub forma confiscării extinse sau speciale, poate fi dispusă și de procuror, mai ales în raport cu bunurile care provin din activitatea infracțională și nu operează dreptul de proprietate, condiția de bază fiind ca persoana bunurile căreia s-au dispus a fi confiscate, să aibă acces la o instanță de judecată pentru a contesta decizia respectivă, or ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare pot fi supuse contestării, în trei grade de jurisdicție (controlul ierarhic, la judecătorul de instrucție precum și prin recurs la Curtea de Apel). Cu atât mai mult încetarea urmăririi penale pe temeiurile de nereabilitare prevăzute la art.275 pct.4-9, impune în toate cazurile exprimarea acordului făptuitorului de a fi aplicată instituția procesuală respectivă, fiind conștient și asumându-și toate repercusiunile pe care le implică temeiurile de nereabilitare.	**Nu se acceptă** În vederea desfășurării procedurii de confiscare în cazul încetării urmăririi penale, titlul III partea specială se completează, după articolul 530, cu capitolul VIII^1 cu următorul cuprins: **„Capitolul VIII^1** **PROCEDURA DE DISPUNERE** **A CONFISCĂRII ÎN CAZUL ÎNCETĂRII URMĂRIRII PENALE** **Articolul 530^1.** Modul de înaintare a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale (1) În cazul în care procurorul a dispus încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare în condițiile art. 285 alin. (6^1), înaintează în termen de 30 de zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii respective, un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor

				infracționale, în instanța de judecată căreia i-ar fi revenit competența să judece cauza în prima instanță. (2) La demers se anexează în copii certificate actele care interesează soluționarea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale. **Articolul 530[2].** Procedura de examinare a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale (1) Demersul privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale se examinează în ședință de judecată, cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate cărora li se transmite o copie a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, solicitându-le să depună, în termen de până la 10 zile, referința. Neprezentarea părților

				legal citate nu împiedică examinarea demersului. (2) În cadrul şedinţei de judecată se prezintă demersul privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracţionale, care se expune de către procuror şi se ascultă proprietarul bunului sau persoanele ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Dispoziţiile titlului II din Partea specială se aplică în mod corespunzător în măsura în care nu contravin prevederilor prezentului capitol. **Articolul 530[3].** Soluţia instanţei de judecată (1) După examinarea demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracţionale instanţa de judecată poate dispune una dintre următoarele soluţii: a) respinge demersul şi dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării; b) admite propunerea şi dispune confiscarea bunurilor.

				(2) Încheierea instanței de judecată poate fi contestată cu recurs de către procuror și persoanele prevăzute la art. 530^2 alin. (1) în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii. (3) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.".
	Judecătoria Chișinău	**83.**	La pct. 24 din proiect (art.285) mecanismul de adresare a procurorului în instanță cu demers de confiscare specială sau extinsă urmează a fi concretizat în lege (prin stabilirea instanței competente, procedurii în care se examinează, actelor care se prezintă în susținerea demersului). Intervenția propusă la art. 285 alin. (6/1) se aliniază cerințelor din propunerea de directivă (2022/0167). Totuși, mecanismul de adresare a procurorului în instanță, cu demers de confiscare specială sau extinsă urmează a fi concretizat în lege, în caz contrar acesta riscă să rămînă o normă sterilă.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 82.
	Ministerul Finanțelor	**84.**	- completarea art.285 cu alineatul (6^1) urmează a fi examinată suplimentar de autor, pentru a nu admite o eventuală încălcare a dreptului de proprietate. Astfel, prin prevederea respectivă se propune ca în toate cazurile încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare procurorul să se adreseze în instanța de judecată în vederea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale. Astfel, potrivit art.6 alineatul 4^4) din Codul de procedură penală, *bun infracțional – bun care poate fi pus sub sechestru în conformitate cu prevederile prezentului cod*, precum și bun care poate fi supus	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 85.

			confiscării speciale sau confiscării extinse. Potrivit art.285 alin.(2) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)-9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată că: 1) plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat – în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea; 2) persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală; 3) persoana a săvîrșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical. Art.275 pct.4)-9) prevăd suplimentar următoarele cazuri de încetare a urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare: "4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia; 4^{1}) fapta constituie contravenție; 5) a intervenit decesul făptuitorului; 6) lipsește plîngerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plîngerii acesteia sau plîngerea prealabilă a fost retrasă; 7) în privința unei persoane există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeiuri;	

			8) în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a procesului penal pe aceleași acuzații; 9) există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală." Astfel, opinăm că în unele cazuri poate avea loc încetarea urmăririi penale fără a constata vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii (de exemplu, în cazul decesului făptuitorului, fapta constituie contravenție etc.). Respectiv, considerăm că autorul urmează să analizeze dacă poate avea loc confiscarea bunurilor infracționale (de exemplu, a bunurilor sechestrate) și în cazul în care vinovăția persoanei în săvârșirea unei infracțiuni nu este stabilită, urmărirea penală fiind încetată chiar și în baza unui temei de nereabilitare, prevăzut de Codul de procedură penală.	
	Centrul Național Anticorupție	**85.**	La punctul 24 (art. 285 din CPP se completează cu alin. (6^1)) menționăm că potrivit prevederilor art. 106^1 Cod penal, confiscarea extinsă poate fi aplicată doar în cazul în care persoana este condamnată. Pentru a fi aplicabile dispozițiile cu privire la confiscarea extinsă în cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare sunt necesare modificări la Codul penal. Astfel, propunem modificarea art. 106^1 din Codul penal prin introducerea unui nou alineat (7^1) cu următorul conținut: *„(7^1) Confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei se*	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 138.

			încetează dacă a intervenit termenul de prescripție sau amnistia ori a intervenit decesul făptuitorului.".	
	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	**86.**	**Art. 285 alin. (6[1])** din proiect: *„(6[1]) In cazul încetării urmăriri penale pe temeiuri de nereabilitare procurorul se adresează în instanța de judecată privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale ".* Propunem înlocuirea sintagmei „se adresează în instanța de judecată privind dispunerea" cu expresia „înaintează în instanța de judecată un demers privind dispunerea".	**Se acceptă parțial** La art. 285 alin. (6[1]) textul „se adresează în instanța de judecată privind dispunerea" se substituie cu textul „înaintează în instanța de judecată un demers motivat privind dispunerea". Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 79 și 82
1. Articolul 468 se completează cu alineatele (1[1]) și (3[1]) cu următorul conținut: „(1[1]) Hotărârea definitivă privind repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului, confiscare specială sau extinsă se execută de către Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat." „(3[1]) Procurorul se asigură de executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului. Organul care pune în executare hotărârea prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor sau repararea prejudiciului	**Ministerul Finanțelor**	**87.**	c) Obiecția respectivă referitor la substituirea textului "Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat" cu textul "Serviciul Fiscal de Stat" este valabilă pe tot textul proiectului, și anume la art.I pct.25, art.II pct.2, pct.3 și 4.	**Se acceptă**
		88.	- la modificarea art. 468 ce se referă la completarea cu alineatul (1[1]), considerăm necesară substituirea cuvântului "definitivă" cu cuvântul "executorie". Totodată, în partea completării cu alineatul (1[1]) considerăm necesară adăugarea după sintagma "Serviciul Fiscal de Stat" a textului „conform modului stabilit pentru executarea obligațiilor fiscale", iar în partea completării cu alineatul (3[1]) considerăm necesară substituirea textului "se asigură" cu cuvântul "supraveghează", precum specificarea care anume procuror va supraveghea executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune statutului, or acesta poate fi procurorul care a condus și/sau exercitat urmărirea penală, procurorul care a	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 74, menționăm că în art. 468 alin. (1[1]) se utilizează instituția „hotărîrii definitivă", pornind de la faptul că din momentul cînd aceasta devine definitivă, urmează a fi transmisă spre executare, în sensul art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală. Mai mult, în conformitate cu art. 293[1] din *Codul de executare* în versiunea proiectului,

cauzat de infracțiune statului comunică de îndată, dar nu mai tîrziu de 5 zile, procurorul, despre punerea în executare.”.			reprezentat învinuirea în fața instanței de judecată sau procurorul special desemnat pentru soluționarea chestiunilor respective. Aceeași obiecție este valabilă și pentru modificarea prin completarea cu art. 471^2 ce se referă la alineatele (1) și (2).	Serviciul Fiscal de Stat începe procedura de executare în modul prevăzut de lege.
	Centrul Național Anticorupție	**89.**	La punctul 25 (art. 468 din CPP) – Ultima propoziție de la alin. (3^1) al art. 468 – cuvântul „*procurorul*” de substituit cu cuvântul „*procurorului*”.	**Se acceptă**
2. Articolul 469 alineatul (1) se completează cu punctul 17^3) cu următorul conținut: „17^3) soluționarea chestiunilor privind modul de punere în executare a hotărîrilor judecătorești de confiscare a bunurilor;”.	**Procuratura Anticorupție**	**90.**	Articolul 469, 470, 471^2. Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se reține explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul proiectului).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 1 și 2.
3. La articolul 470 alineatul (3) după cuvintele „punerea în executare a pedepselor ” se completează cu textul „și confiscării bunurilor”.	**Procuratura Anticorupție**	**91.**	Articolul 469, 470, 471^2. Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se reține explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul proiectului).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 1 și 2.
4. Se completează cu articolul 471^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 471^2.** Modul de soluționare a cazurilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 17^3)	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**92.**	Cu privire la alin. (3) art. 471^2 CPP, după textul „cu indicarea bunurilor ce urmează a fi confiscate,” propunem să se completeze cu cuvintele „sau a contravalorii acestora”.	**Nu se acceptă** Scopul intervenției respective se reduce la aceea că în cazul în care există o hotărîre de confiscare „în alb” (confiscarea doar a valorii fără identificarea bunurilor), atunci această valoarea trebuie

(1) În cazul în care în procesul de executare a hotărârii judecătorești de confiscare a bunurilor se constată că bunurile au fost transferate fictiv către o terță persoană sau dobânditori de rea-credință, precum și în cazul terților care știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării, procurorul înaintează demers în instanța de judecată pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești de confiscare. (2) La examinarea demersului procurorului privind soluționarea chestiunilor privind executarea hotărîrilor judecătorești referitor la confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor, este obligatorie participarea organului care pune în executare hotărârea precum și proprietarul bunului.". (3) Dispozitivul încheierii trebuie să conțină soluția				„convertită" cu valoarea bunurilor identificate ulterior în procesul de executare a hotărîrii de confiscare.
	Procuratura Anticorupție	**93.**	Articolul 469, 470, 471[2]. Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se reține explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul proiectului).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 1 și 2.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**94.**	Considerăm oportun indicarea în art. 471[2] care este organul abilitat să constate transmiterea fictivă a bunurilor către o terță persoană și prin ce act este constatat faptul respectiv.	**Precizare** Sarcina probării cu privire la faptul că bunurile au fost transmise fictiv către o terță persoană aparține organelor statului. Prin urmare, instituția sau autoritatea care înaintează demersul are obligația de a demonstra acest fapt. Totuși pentru o claritate în acest sens, ținînd cont de dispozițiile art. 13 din *Directiva (UE) 1260/2024* art. 471[2] se completează cu un alineat cu următorul cuprins: „(3) Confiscarea bunurilor din contul persoanelor indicate la alin. (1), este posibil dacă instanța a stabilit, pe baza

adoptată în temeiul art. 106, după caz art. 106[1] din Codul penal, cu indicarea bunurilor ce urmează a fi confiscate, alte chestiuni ce au importanță pentru executarea măsurii de siguranță, precum și modul și termenul de atac al încheierii.”.				faptelor şi a circumstanțelor individuale ale cauzei că: a) transferul sau achiziția a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani care este în mod clar disproporționată în raport cu valoarea de piață a bunului; b) bunurile au fost transferate unor persoane aflate în legătură strînsă, rămînînd în același timp sub controlul efectiv al făptuitorului. ”
	Ministerul Finanțelor	**95.**	- la modificarea art. 468 ce se referă la completarea cu alineatul (1[1]), considerăm necesară substituirea cuvântului ”definitivă” cu cuvântul ”executorie”. Totodată, în partea completării cu alineatul (1[1]) considerăm necesară adăugarea după sintagma ”Serviciul Fiscal de Stat” a textului „conform modului stabilit pentru executarea obligațiilor fiscale”, iar în partea completării cu alineatul (3[1]) considerăm necesară substituirea textului ”se asigură” cu cuvântul ”supraveghează”, precum specificarea care anume procuror va supraveghea executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune statutului, or acesta poate fi procurorul care a condus și/sau exercitat urmărirea penală, procurorul care a reprezentat învinuirea în fața instanței de judecată sau procurorul special desemnat pentru soluționarea chestiunilor respective. Aceeași obiecție este valabilă și	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 88.

			pentru modificarea prin completarea cu art. $47^1{}^2$ ce se referă la alineatele (1) și (2).	
5. Articolul 534 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Asistența juridică internațională poate fi refuzată și în temeiurile prevăzute în Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.”.				
6. La articolul 540^1 În denumirea articolului textul „ , sechestrul și confiscarea” se substituie cu textul „și sechestrul”; la alineatul unic textul „sau confiscarea” se exclude.				
7. La articolul 558: alineatul (1) cuvintele „sau al Procurorului General” se exclud; alineatul (2) se completează cu punctul 4) cu următorul conținut: „4) hotărârea nu contravine condițiilor speciale prevăzute în Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.”.				

8. La articolul 559 alineatul (1) textele „sau al Procurorului General" și „sau Procuratura Generală" se exclud; alineatul (2) textul „sau după caz Procuratura Generală" se substituie cu „procurorul", iar al doilea enunț se completează cu textul „precum și în condițiile art. 321 care se aplică în mod corespunzător".				
9. Capitolul IX din titlul III partea specială se completează după articolul 559 cu o secțiune nouă cu următorul cuprins: **„Secțiunea a 4[1]** **Trimiterea spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate** **Articolul 559[1].** Cazurile și condițiile de trimitere spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate Hotărîrile penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din Republica Moldova, pot fi transmise spre				

recunoaștere și executare într-un stat străin, dacă: a) condamnatul își are domiciliul sau reședința peste hotarele țării sau are cetățenia altui stat; b) a fost refuzată extrădarea persoanei condamnate pentru executarea sentinței; c) bunurile supuse confiscării se află peste hotarele țării. **Articolul 559[2].** Procedura de trimitere spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate Hotărîrile penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din Republica Moldova se transmit spre recunoaștere și executare statului străin prin intermediul Ministerului Justiției.				
10. Capitolul IX din titlul III partea specială se completează cu o secțiune nouă cu următorul cuprins: **„Secțiunea a 4[2].**	**Procuratura Generală**	**96.**	La pct.8 din proiect, cu privire la art.205 alin.(1), după cuvântul „deteriorarea" propunem completarea cu cuvântul „cheltuirea" sau „consumarea". Nu este clară rațiunea excluderii sintagmei „cheltuite" din redacția actuală a art.205 alin.(1), or acesta reprezintă o modalitate de consumare a bunurilor. *A simili*,	**Se acceptă parțial** La art. 559[3] alin. (2) cuvintele „tăinuirii, deteriorării" se substituie cu textul „distrugerii, transformării,

Particularitățile recunoașterii și punerii în executare a hotărîrilor judecătorești de confiscare **Articolul 559[3].** Recunoașterea și punerea în executare a hotărârii judecătorești străine privind confiscarea bunurilor infracționale (1) Prin hotărârea judecătorească străină de confiscare se înțelege o hotărîre prin care a fost stabilită o pedeapsă sau o măsură definitivă dispusă de o instanță de judecată ca urmare a săvîrșirii unei infracțiuni care constă în privarea definitivă de bunuri a unei persoane fizice sau juridice. (2) Pînă la recunoașterea hotărârii judecătorești străine de confiscare, instanța poate aplica, la cererea statului solicitant și demersul Ministerului Justiției , măsuri asiguratorii în cazul în care există riscul tăinuirii, deteriorării sau înstrăinării bunurilor obiect al confiscării.			raționamente aplicabile și prevederilor art.559[3] alin.(2) din proiect.	cheltuirii, transferării, deplasării". În acest sens, a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 22.
		97.	În acord cu pct. 34 din proiect, se propune completarea Codului de procedură penală cu art. 559[3] - recunoașterea și punerea în executare a hotărârii judecătorești străine privind confiscarea bunurilor infracționale. Astfel, alin.(2) al articolului menționat prevede că instanța poate aplica la cererea statului solicitant și demersul Ministerului Justiției, măsuri asigurătorii în cazul în care există riscul tăinuirii, deteriorării sau înstrăinării bunurilor obiect al confiscării. Aplicarea măsurilor asigurătorii la demersul Ministerului Justiției nu este în concordanță cu prevederile art. 202, 203-210 din Codul de procedură penală, care reglementează procedura aplicării măsurilor asigurătorii, de către instanța de judecată, din oficiu sau la cererea părților. Ministerul Justiției nu este parte în procesul penal și nici nu a fost propusă modificarea art. 202 din Codul de procedură penală astfel încât să fie posibilă, în condițiile art. 559[3], înaintarea demersului de aplicare a măsurilor asigurătorii de către Ministerul Justiției. Pe cale de consecință, se propune reglementarea procedurii conform căreia Ministerul Justiției va putea înainta demers de aplicare a măsurilor asigurătorii, în conformitate cu art. 202-210 din Codul de procedură penală.	**Precizare** Instanța la examinarea chestiunilor de recunoaștere a hotărîrilor străine nu face trimitere la normele din Codul de procedură penală cu privire la sechestru, ci la modalitatea de executare. Cu toate acestea, la caz sunt aplicabile dispozițiile Convenției de la Varșovia din 2005, precum și Convenția Națiunilor Unite privind combaterea corupției. În acest sens, Ministerul Justiției este autoritatea care transmite setul de acte în instanța de judecată, iar printre aceste acte se numără și demersul statului solicitant de aplicare a măsurilor asiguratorii.
	Ministerul Finanțelor	**98.**	- considerăm oportun ca dispozițiile art. 559[4] să fie incluse în secțiunea a 4[1], Capitolul IX, Titlul III din partea specială a Codului de procedură penală, propusă	**Precizare** Aspectele reglementate în la art. 559[4] se referă la obiectul

(3) Hotărîrile judecătorești străine recunoscute de confiscare a bunurilor care se află pe teritoriul Republicii Moldova se execută în conformitate cu legislația Republicii Moldova. (4) Bunurile confiscate se returnează statului solicitant, în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale sau în condiții de reciprocitate. În lipsa unui astfel de acord bunurile confiscate revin statului Republica Moldova. (5) Pentru executarea hotărârii judecătorești străine de confiscare se deduc cheltuielile suportate de autoritățile naționale în legătură cu urmărirea bunurilor infracționale, indisponibilizarea, administrarea și valorificarea acestora. **Articolul 559[4].** Transmiterea spre recunoaștere și punerea în executare a hotărârii judecătorești naționale de confiscare a bunurilor care se afla peste hotarele țării			spre completare prin proiectul de lege, întrucât vizează trimiterea spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate.	judecării reflectat în hotărîre, și nu se raportează după autorul emiterii hotărîrii (instanța judecătorească). Aceasta sunt chestiuni particulare cu privire la transmiterea și recunoașterea unei hotărîri de confiscare, indiferent de către care stat a fost adoptată.

(1) la demersul organului care pune în executare hotărârea judecătorească, Ministerul Justiției inițiază procedura de recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești definitive naționale de confiscare a bunurilor care se afla peste hotarele țării. (2) În cazul în care bunurile supuse confiscării au fost indisponibilizate în cadrul procesului penal, cererea de recunoaștere și executare se transmite către Ministerul Justiției de instanța judecătorească care a adoptat hotărârea de confiscare a bunurilor care se află peste hotarele țării. (3) Hotărârea judecătorească de confiscare se transmite spre recunoaștere statului străin unde: a) sunt motive întemeiate să se considere că persoana fizică sau juridică față de care a fost adoptată hotărârea deține bunuri sau venituri, atunci cînd hotărârea are ca obiect confiscarea unei sume de bani;				

b) sunt motive întemeiate să se considere că bunurile care sunt supuse confiscării se află în străinătate, atunci cînd hotărârea are ca obiect un bun sau o parte dintr-un bun. (4) În cazul în care nu sunt identificate circumstanțele prevăzute la alin. (3) hotărârea judecătorească de confiscare se transmite spre recunoaștere statului în care domiciliază sau își are sediul persoana fizică sau juridică a cărei bunuri sunt supuse confiscării.”.				
Art. II – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. Articolul 15 se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) Prin derogare de la alin. (3), instanța de judecată expediază documentele executorii în cauzele ce țin de repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului spre executare Serviciului Fiscal de Stat și informează părțile despre prezentarea acestora spre executare.”.	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**99.**	Ar fi o reglementare dublă și inutilă completarea art. 15 Cod de executare al RM cu alin. (3^1), care să prevadă exact aceleași acțiuni ca și în art. 172 și art. 174 din Proiect, fiind amplasate în capitolul XVII denumit - TRIMITEREA HOTĂRÎRILOR CU CARACTER PENAL SPRE EXECUTARE ȘI ASIGURAREA EXECUTĂRII LOR și este improprie introducerea acestei norme în Cartea I a Codului de executare al RM, care se referă la activitatea executorului judecătoresc.	**Se acceptă** Intervențiile la art. 15 din Codul de executare au fost excluse din proiect.

2. Articolul 172 se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Hotărârea judecătorească privind confiscarea, precum și repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului se transmite spre executare Ministerului Finanțelor, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat.”.	**Procuratura Anticorupție**	**100.**	Articolul 172. La alin.(4^1) se propune excluderea sintagmei „judecătorești”.	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 79.
	Ministerul Finanțelor	**101.**	c) Obiecția respectivă referitor la substituirea textului ”Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat” cu textul ”Serviciul Fiscal de Stat” este valabilă pe tot textul proiectului, și anume la art.I pct.25, art.II pct.2, pct.3 și 4.	**Se acceptă**
3. Articolul 174: la alineatul (5) cuvintele „executorii judecătorești” se substituie cu cuvintele „Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat”.	**Ministerul Finanțelor**	**102.**	c) Obiecția respectivă referitor la substituirea textului ”Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat” cu textul ”Serviciul Fiscal de Stat” este valabilă pe tot textul proiectului, și anume la art.I pct.25, art.II pct.2, pct.3 și 4.	**Se acceptă**
4. Articolul 293 va avea următorul cuprins: „**Articolul 293.** Punerea în executare a confiscării (1) Hotărârea de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor se execută de către Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat. (2) În cazul confiscării substanțelor stupefiante, psihotrope sau a precursorilor,	**Inspectoratul General al Poliției**	**103.**	La pct. 4 din art. II, în partea ce ține de modificarea art. 239 alin. (2) din Codul de executare nr. 443/2004, se propune de a fi expus în următoarea redacție: „(2) Hotărârea de confiscare a armelor și munițiilor se execută de către Comisia de stat pentru evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor, iar hotărârea de confiscare a substanțelor stupefiante, psihotrope sau a precursorilor se execută de către Ministerul Afacerilor Interne prin intermediul subdiviziunilor sale.”. Această propunere reiese din faptul că potrivit pct.8 din Regulamentul Comisiei de stat pentru evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1447/2016, de competența Comisiei țin	**Se acceptă** Art. 293 alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul confiscării substanțelor stupefiante, psihotrope sau a precursorilor, Ministerul Afacerilor Interne asigură executarea prin intermediul subdiviziunilor sale, iar hotărârea de confiscare a armelor și munițiilor se execută de către Comisia de stat pentru

armelor și munițiilor, Ministerul Afacerilor Interne asigură executarea prin intermediul subdiviziunilor sale. (3) În termen de cel mult 5 zile din data punerii în executare a confiscării speciale sau confiscării extinse, organele abilitate prin lege, înștiințează instanța care a pronunțat hotărârea sau procurorul care a emis ordonanța definitivă de încetare a urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale asigură, în condițiile legii, evidența executării hotărîrilor de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor.”.			evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor predate benevol pentru nimicire sau ridicate cu titlu oneros sau gratuit, precum și a armelor trecute în proprietatea statului (deținute ilegal fără documente de proveniență, confiscate, fără stăpân, neacceptate în termenul succesiunii).	evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor.”
	Ministerul Afacerilor Interne	**104.**	La art. II pct. 4 din, în partea ce ține de modificarea art. 239 alin. (2) din Codul de executare, se propune redarea amendamentului în următoarea redacție: „(2) Hotărârea de confiscare a armelor și munițiilor se execută de către Comisia de stat pentru evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor, iar hotărârea de confiscare a substanțelor stupefiante, psihotrope sau a precursorilor se execută de către Ministerul Afacerilor Interne prin intermediul subdiviziunilor sale.”. Această propunere reiese din faptul că potrivit pct. 8 din Regulamentul Comisiei de stat pentru evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1447/2016, de competența Comisiei țin evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor predate benevol pentru nimicire sau ridicate cu titlu oneros sau gratuit, precum și a armelor trecute în proprietatea statului (deținute ilegal fără documente de proveniență, confiscate, fără stăpân, neacceptate în termenul succesiunii).	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 103.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**105.**	În cadrul art. 293, alin. (3) Cod de executare al RM se impune a fi specificat despre ce urmează să înștiințeze organele abilitate prin lege? (Spre exemplu despre intentarea procedurii de confiscare/ executarea efectivă/ imposibilitatea executării etc.)	**Se acceptă** Articolul 293 alin. (3) se completează cu textul „despre inițierea procedurii de executare”.
	Ministerul Finanțelor	**106.**	c) Obiecția respectivă referitor la substituirea textului ”Ministerul Finanțelor prin intermediul	**Se acceptă**

			Serviciului Fiscal de Stat" cu textul "Serviciul Fiscal de Stat" este valabilă pe tot textul proiectului, și anume la art.I pct.25, art.II pct.2, pct.3 și 4.	
	Ministerul Finanțelor	**107.**	- la modificarea art. 293 prin expunerea într-o redacție nouă, la alineatul (1), considerăm necesară includerea după cuvântul "Hotărârea" a cuvântului "executorie". Totodată, la alineatul (2) considerăm oportună expunerea dispoziției în următoarea redacție "Hotărârea de confiscare a substanțelor stupefiante, psihotrope și/sau a altor substanțe cu efecte similare; drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor și analogilor acestora; substanțelor toxice; armamentelor, munițiilor, și echipamentelor militare, tehnologiilor și serviciilor aferente; produselor, tehnologiilor și serviciilor care au utilizare militară; armelor și munițiilor cu destinație civilă; substanțelor explozive ori a dispozitivelor ce le imită; substanțelor nocive și radioactive; se execută de către Ministerul Afacerilor Interne", or redacția propusă prin proiect nu acoperă situația tuturor bunurilor specificate;	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 103.
5. Codul se completează cu alineatele 293^1 și 293^2 cu următorul cuprins: **„Articolul 293^1.** Procedura de executare a hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor (1) În baza hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor, Serviciul Fiscal de Stat începe	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**108.**	La art. II din proiect, art. 293^1 nu este clar conținutul și semnificația juridică a noțiunii „antrena", or în acest caz „antrenarea" executorului judecătoresc la executarea hotărârilor de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor nu oferă o perspectivă clară cu privire la statutul juridic al executorului judecătoresc în această procedură, drepturile și obligațiile acestuia. Mai mult decât atât, nu este reglementat clar ce se are în vedere prin cazurile în care se „întîmpină dificultăți sau impedimente la executare".	**Precizare** Instituția „antrenării" în procesul penal nu este străină dreptului național, grație dispozițiilor din *Codul de executare* de la art. 37 alin. (2) lit. c) și art. 117 alin. (2), precum și cele din *Codul de procedură penală* ale art. 6 pct. 43), 57^2 alin. (5), 123 alin. (2), 127 alin. (5) etc...

procedura de executare în modul prevăzut de lege. (2) Serviciul Fiscal de Stat poate antrena executorul judecătoresc la executarea hotărârilor de confiscare specială şi confiscare extinsă a bunurilor care se află pe teritoriul Republicii Moldova în cazul în care bunurile sunt identificate, însă întîmpină dificultăţi sau impedimente la executare. (3) Pentru identificarea bunurilor confiscate aflate peste hotarele ţării Serviciul Fiscal de Stat poate antrena în procesul de executare a hotărârilor de confiscare specială şi confiscare extinsă a bunurilor Agenţia de Recuperare a Bunurilor Infracţionale, inclusiv în cazurile identificării urmăririi bunurilor deţinute prin intermediul terţelor persoane. **Articolul 293[2].** Încetarea procedurii de executare a hotărârii de confiscare specială şi confiscare extinsă a bunurilor	**Procuratura Anticorupţie**	**109.**	Articolul 293[2]. Pentru dispoziţia de la lit. c) alin.(2), propunem autorului ca pentru temeiurile specificate la această normă, să nu opereze instituţia încetării procedurii de executare ci a suspendării executării. Or, ar putea exista cazuri când persoana bunurile căruia sunt urmărite, cunoscând despre o soluţie de încetare a executării, să opereze în continuare cu proprietăţi, în situaţia în care legiuitorul nu prevede posibilitatea reluării executării după încetare. Respectiv, considerăm imperios ca pentru temeiurile menţionate în această normă să opereze instituţia suspendării executării iar odată ce aceste temeiuri de drept au dispărut, procedura de executare a bunurilor confiscate să fie realizată corespunzător.	**Precizare** Procedura de executare urmează a fi desfăşurată pînă la executarea integrală a hotărîrii. Totuşi, pentru ipotezele descrise de autorul avizului nu se încadrează în scopul executării. Respectiv, după ce hotărîrea de confiscare a fost executată persoana a căror bunuri au fost urmărite, va putea opera cu proprietăţi. Acesta este un drept garantat al persoanei de a dispune de aceste proprietăţi, atît timp cît nu există o hotărîre de confiscare a acestor bunuri.
	Uniunea Naţională a Executorilor Judecătoreşti	**110.**	La art. 293[1], alin. (1) Cod de executare al RM este imperios necesar indicarea faptului că procedura de executare începe doar după ce hotărârea devine definitivă, prin urmare textul de lege poate fi expus cu următorul cuprins „În baza hotărârii definitive de confiscare specială şi confiscare extinsă ...". Cu referire la alin (2) din art. 293[1] Cod de executare al RM, menţionăm că executorul judecătoresc după intrarea în vigoare a modificărilor din prezentul Proiect nu va avea un mandat legal în temeiul căruia să acţioneze în cadrul unei proceduri de executare de confiscare specială sau extinsă. De aceea, propunem detalierea alineatului respectiv după sintagma „Republica Moldova" cu textul „pentru prestarea anumitor servicii în bază contractuală,", pentru a	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 72. Suplimentar la art. 293[1] alin. (1) se completează cu lit. d) cu următorul cuprins „d) a fost anulată hotărîrea în baza căruia a fost dispusă confiscarea."

(1) Procedura de executare a hotărârii de confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor încetează prin ordonanța motivată a procurorului la demersul organelor abilitate prin lege. (2) Procedura executării reparării integrale a prejudiciului cauzat de infracțiune statului, executării confiscării speciale sau confiscării extinse a bunurilor încetează în cazurile în care: a) condamnatul a executat benevol și integral hotărârea definitivă a instanței; b) au fost recuperate integral sumele indicate în hotărârea definitivă a instanței; c) există motive obiective care fac imposibilă recuperarea integrală a sumelor indicate în hotărârea definitivă a instanței, ori desfășurarea în continuare a investigațiilor financiare devine costisitoare și nerezonabilă în raport cu valoarea urmărită.”.			specifica temeiul intervenției în această situație a executorului judecătoresc. Pe lângă faptul că în art. 293[2] nu este reglementată o procedură sau acțiunile efectuate de către diferiți subiecți după încetarea executării hotărârii judecătorești de confiscare, semnalăm faptul că în practică pot exista și alte temeiuri de încetare a executării (de ex: nu mai există bunuri pasibile de a fi confiscate/sechestrate; a fost anulat documentul executoriu în baza căruia a fost dispusă confiscarea). Astfel, urmează a se reflecta asupra acestora și a consecințelor încetării.	
	Ministerul Finanțelor	**111.**	- la completarea cu art. 293[1] ce se referă la alineatul (1), considerăm oportună substituirea sintagmei ”în modul prevăzut de lege” cu sintagma ”în modul prevăzut de Guvern”;	**Precizare** Serviciul Fiscal de Stat urmează să aplice dispozițiile legale, în special ce ține de modul de executare a hotărîrilor cu caracter penal.
		112.	- la completarea cu art. 293[1] ce se referă la alineatul (2), considerăm oportună excluderea sintagmei ”bunurile sunt identificate, însă” întrucât în redacția propusă se limitează neîntemeiat posibilitatea Serviciului Fiscal de Stat de a antrena executorul judecătoresc la executarea hotărârilor de confiscare specială și confiscare extinsă, or acesta are posibilități legale inclusiv ce se referă la identificarea bunurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, considerăm necesară reglementarea noțiunilor de ”dificultăți” și ”impedimente” din conținutul normei pentru a evita posibilitatea efectuării unei interpretări arbitrare;	**Precizare** Abundarea textelor de lege cu noțiuni ar risca în anumite circumstanțe să nu acopere întreg spectru pentru care a fost gîndită această instituție, motiv pentru care se lasă la discreția autorităților, în dependență de circumstanțele individuale ale fiecărui caz în parte, să determine cînd survin acele dificultăți sau impedimente în vederea executării hotărîrilor.

		113.	- la completarea cu art. 293^2 ce se referă la alineatul (2), considerăm oportună excluderea sintagmei "executării reparării integrale a prejudiciului cauzat de infracțiune statului" întrucât am propus *supra* la modificarea art. 468 din Codul de procedură penală, ce se referă la completarea cu alineatul (1^1), ca aceasta să fie realizată conform modului stabilit pentru executarea obligațiilor fiscale.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 88.
Art. III – Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 14-17, art.42) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. La articolul 1: alineatul (3) se completează cu literele j) și k) cu următorul conținut: „j) identificarea, localizarea și punerea sub sechestru a produselor infracțiunilor, a bunurilor, a activelor și a instrumentelor care sunt legate de infracțiuni, în scopul confiscării eventuale a acestora, fără a prejudicia drepturile terților de bună-credință; k) recunoașterea și executarea hotărârilor penale de confiscare ale instanțelor judecătorești străine și de recuperare a activelor.”.				

2. La articolul 7 alineatul (3) textul „În caz de urgență," se exclude.				
3. La articolul 25, alineatul (1) litera a), după cuvintele „sechestrul și confiscare speciala" se completează cu cuvintele „sau extinsă"				
4. La articolul 28 cuvîntul „teleconferință" se substituie cu cuvîntul „videoconferință";				
5. Articolul 31 va avea următorul cuprins: „**Articolul 31.** Măsuri de indisponibilizare a bunurilor (1) Măsură de indisponibilizare a bunurilor se înțelege orice măsură luată în cadrul procesului penal de o autoritate competentă care constă în indisponibilizarea a unui bun pentru a preveni distrugerea, transformarea, îndepărtarea, transferul sau înstrăinarea unui bun în vederea confiscării. (2) Comisia rogatorie care are ca obiect măsuri de indisponibilizare a bunurilor poate fi amînată dacă:	**Procuratura Generală**	**114.**	La pct.5 din proiect, cu privire la art.31 alin.(1), este de menționat că motivele pentru indisponibilizarea bunurilor nu sunt redate uniform în raport cu prevederile art.205 alin.(l) și art. 559^3 alin.(2) din Codul de procedură penală, în redacția propusă în proiect. Or, art.205 alin.(l) din Codul de procedură penală, în redacția propusă în proiect, „punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată motivat de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată pentru a evita tăinuirea, deteriorarea sau înstrăinarea bunurilor prevăzute la art. 204. In același context, potrivit art.559^3 alin.(2) din Codul de procedură penală, în redacția propusă în proiect, „Pînă la recunoașterea hotărârii judecătorești străine de confiscare, instanța poate aplica, la cererea statului solicitant și demersul Ministerului Justiției, măsuri asigurătorii în cazul în care există riscul tăinuirii, deteriorării sau înstrăinării bunurilor obiect al confiscării.". În contradicție, potrivit art.31 alin.(l) din Legea nr.371/2006 cu privire la asistența juridică	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 22. Astfel, dispozițiile art. 31 din Legea nr. 371/2006, împreună cu art. 205 alin. (1) și 559^3 alin. (2) din Codul de procedură penală au fost uniformizat cu cele ale noțiunii de „indisponibilizare" din *Directiva (UE) 1260/2024*, precum și a noțiunii de „ordin de indisponibilizare" prevăzut în *Regulamentul UE 2018/1805*.

a) executarea acesteia riscă să afecteze o investigație în desfășurare; b) bunul face deja obiectul unei măsuri de indisponibilizare existente, caz în care executarea măsurii de indisponibilizare poate fi amânată până în momentul retragerii respectivei măsuri existente. (3) Despre amînarea și reluarea executării comisiei rogatorii care are ca obiect măsuri de indisponibilizare a bunurilor, autoritatea de executare informează statul solicitant, imediat și prin orice mijloc care permite o înregistrare scrisă, indicând motivele amânării și, dacă este posibil, durata estimativă a amânării.".			internațională în materie penală, „Măsură de indisponibilizare a bunurilor se înțelege orice măsură luată în cadrul procesului penal de o autoritate competentă care constă în indisponibilizarea a unui bun pentru a preveni distrugerea, transformarea, îndepărtarea, transferul sau înstrăinarea unui bun în vederea confiscării. ", In acest sens, luând în considerare că în corespundere cu art.229 în redacția propusă în proiect, „Bunurile infracționale identificate se indisponibilizează, după caz, prin încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru sau prin ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, considerăm necesară armonizarea prevederilor art.31 alin.(1) din Legea nr.371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, raportate la prevederile art.205 alin.(1) și art.559[3] alin.(2), în redacția propusă în proiect.	
	Centrul Național Anticorupție	**115.**	La punctul 5 (art. 31 din lege) – cuvintele „*se înțelege*" de substituit cu cuvântul „*reprezintă*", iar după cuvântul „*distrugerea*" de completat cu cuvântul „*modificarea*".	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 114.
6. La articolul 109 alineatul (2) se completează cu litera d[1]) cu următorul cuprins: „d[1]) bunurile supuse confiscării se află pe teritoriul Republicii Moldova;"				
7. La articolul 110: alineatul (1)				

litera c) va avea următorul cuprins: „c) privarea definitivă de bunuri a unei persoane fizice sau juridice ca urmare a săvîrșirii unei infracțiuni;”. se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) executarea hotărîrilor care stabilesc pedeapsa ce implică privarea de libertate stabilite în cazul unui condamnat, aplicarea căreia a fost suspendată, conform prevederilor Convenției europene privind supravegherea infractorilor condamnați condiționat sau liberați condiționat, întocmită la Strasbourg la 30 noiembrie 1964.”				
8. se completează cu articolul 112[1] cu următorul cuprins : „**Articolul 112[1].** Amînarea executării hotărârii judecătorești de confiscare (1) Executarea unei hotărârii judecătorești de confiscare poate fi amînată dacă:	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**116.**	La art. 112[1], alin. (1) lit. d) ar fi oportun să aibă următorul conținut „a fost exercitată o cale de atac”. Or, simpla invocare a unei căi de atac nu ar trebui să fie suficientă pentru a amâna executarea hotărârii judecătorești. Totodată, urmează a fi specificat dacă toate căile de atatc au acest efect sau nu.	**Se acceptă parțial** Art. 112[1] alin. (1) lit. d) va avea următorul cuprins: „d) hotărîrea a fost contestată cu apel sau cu recurs în cazul în care nu este prevăzută calea de atac apelul.”. Dispoziția respectivă a fost armonizată cu art. 21 din *Regulamentul UE 2018/1805*.

a) executarea acesteia riscă să afecteze o investigație în desfășurare; b) există un risc ca suma obținută din executarea hotărârii judecătorești de confiscare referitoare la o sumă de bani să fie considerabil mai mare decât suma specificată în ordinul de confiscare din cauza executării simultane în mai multe state; c) bunul face deja obiectul unei proceduri de confiscare în desfășurare în Republica Moldova; d) a fost invocată o cale de atac. (2) Pe întreaga perioadă în care executarea hotărârii judecătorești de confiscare este amânată, autoritatea competentă de executare ia toate măsurile pentru a evita o situație în care bunul să nu mai fie disponibil în scopul executării ordinului de confiscare. (3) De îndată ce motivele amânării încetează să existe, autoritatea de executare ia fără întârziere măsurile necesare	**Ministerul Finanțelor**	**117.**	la completarea cu art. 112^1 ce se referă la alineatul (1) lit. b), considerăm necesar ca dispozițiile normei să prevadă cum autoritatea competentă de executarea hotărârii judecătorești de confiscare va cunoaște de riscul specificat;	**Precizare** În vederea clarității normei, dispoziția art. 112^1 alin. (1) lit. b) va avea următorul cuprins: „b) în cazul unei hotărîri de confiscare privind o sumă de bani, instanța apreciază dacă există un risc ca suma obținută din executarea hotărârii judecătorești de confiscare privind o sumă de bani să depășească suma specificată în hotărîre datorită executării simultane în mai multe state;”
		118.	la completarea cu art. 112^1 ce se referă la alineatul (2), considerăm necesar ca dispozițiile normei să prevadă cum autoritatea competentă de executarea hotărârii judecătorești de confiscare ”va lua măsuri pentru a evita o situație în care bunul să nu mai fie disponibil în scopul executării”. Totodată, evidențiem că legislația națională nu reglementează noțiunea de ”ordin de confiscare”;	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 117.

pentru executarea hotărârii judecătorești de confiscare și informează statul solicitant."				
9. La articolul 113: denumirea articolului va avea următoarea redacție: „**Articolul 113.** Executarea hotărîrilor judecătorești străine cu pedeapsa amenzii" alineatul (4) se exclude.	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**119.**	La art. III, referitor la art. 113 din Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, propunem utilizarea corectă a noțiunii „abrogare" și nu excludere.	**Se acceptă**
10. Se completează cu articolul 113[1] cu următorul cuprins: „**Articolul 113[1].** Dispunerea de bunurile confiscate (1)Bunurile confiscate în temeiul unei hotărîri judecătorești străine se returnează statului solicitant, în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile tratatele internaționale sau în condiții de reciprocitate. (2)Cheltuielile de executare a hotărârii de confiscare se deduc din valoarea bunurilor recuperate. (3)În lipsa unui acord cu statul solicitant, dacă valoarea bunurilor recuperate în urma	**Procuratura Generală**	**120.**	La pct.10, cu privire la art.113[1] este de menționat că potrivit alin.(l) *„Bunurile confiscate în temeiul unei hotărâri judecătorești străine se returnează statului solicitant, în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile tratatele internaționale* sau în condiții de reciprocitate." Totodată, este de menționat că potrivit art. 113 alin.(4) din Legea nr.371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, care conform proiectului de lege se exclude„„ Obiectele confiscate în temeiul unei hotărâri străine revin Republicii Moldova, dar la cererea statului de condamnare ele pot fi predate dacă prezintă un interes deosebit pentru acel stat și există garanția reciprocității. " In acest sens, nu este clară necesitatea și oportunitatea instituirii unei prevederi precum cea prevăzută la art. 113[1] alin.(l), care să prevadă drept regulă generală faptul că „Bunurile confiscate în temeiul unei hotărîri judecătorești străine se returnează statului solicitant, ", Totodată, nu este clară care va fi discreția și marja de apreciere la negocierea unui acord între state sau a stabilirii unor condiții de reciprocitate, în condițiile	**Precizare** Dispozițiile art. 113 alin. (4) au fost transferate la art. 113[1] alin. (1), ca fiind acordate în baza unui acord negociat. Or, în corespundere cu art. 30 alin. (6) lit. b) și c) din *Regulamentul UE nr. 2018/1805,* fără a aduce atingere alineatelor (1)-(5), alte bunuri decât sumele de bani obținute în urma executării ordinului de confiscare se înstrăinează în conformitate cu următoarele dispoziții: (b) bunurile pot fi transferate statului emitent cu condiția ca, în cazul în care ordinul de confiscare are ca obiect o sumă de bani, autoritatea emitentă și-a exprimat acordul pentru

executării hotărîrii străine de confiscare, după deducerea cheltuielilor este a) mai mică de 10 000 de euro, această sumă revine statului Republica Moldova; b)mai mare de 10 000 de euro, jumătate din această sumă se transferă statului solicitant. (4)Prevederile alin. (3) nu se aplică asupra bunurilor și sumelor prevăzute în hotărîre de judecată străină de confiscare pentru restituirea bunurilor confiscate către victimă sau sunt pentru despăgubirea acestora. Bunurile sau valoarea acestora pentru despăgubire se transmit direct victimei sau prin intermediul statului solicitant.			în care norma este una imperativă, iar obiect al negocierii nu va putea fi soarta bunurilor confiscate în temeiul unei hotărâri judecătorești străine, or, potrivit normei dezbătute, acestea se vor returna obligatoriu statului solicitant.	transferul bunurilor către statul emitent; (c) cu respectarea literei (d), dacă nu este posibil să se aplice litera (a) sau (b), bunurile se pot înstrăina în alt mod, în conformitate cu dreptul statului de executare.
	Ministerul Finanțelor	**121.**	- la completarea cu art. 113^1 ce se referă la alineatul (1), considerăm necesar ca dispozițiile normei să prevadă de cine va fi semnat acordul negociat, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale sau în condițiile de reciprocitate;	**Precizare** Art. 115^2 alin. (2) prevede expres că, Ministerul Justiției împreună cu Ministerul Finanțelor vor negocia cu statul de executare semnarea unui acord privind restituirea bunurilor infracționale confiscate sau valoarea acestora.
11. Se completează cu articolul 115^1 cu următorul cuprins: **„Articolul 115^1.** Transmiterea spre recunoaștere și executare a hotărârii de confiscare către unul sau mai multe state (1) Hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea bunurilor poate fi	**Ministerul Finanțelor**	**122.**	la completarea cu art. 115^1 ce se referă la alineatul (2), considerăm oportună includerea lit. c) cu conținutul "bunurile supuse confiscării care se află în state de executare diferite", or dispozițiile normei nu reglementează această situație.	**Se acceptă parțial** La art. 115^1 alin. (2) lit. a), după textul „presupune că anumite părți din bunul" se substituie cu textul „presupune că bunul sau anumite părți din acesta". În acest sens, dispozițiile respective transpun art. 15 din *Regulamentul UE 2018/1805.*

transmisă spre recunoaștere și executare doar unui singur stat străin, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3). (2) Hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea bunurilor sau unei părți dintr-un bun determinat poate fi transmis către mai multe state de executare, în același timp, atunci când: a) sunt motive întemeiate de a presupune că anumite părți din bunul supus confiscării se află în locații diferite din mai multe state de executare; b) confiscarea unei anumite părți dintr-un bun supus confiscării implică activități care presupun acțiuni din partea mai multor state de executare sau sunt motive întemeiate de a presupune că o anumită parte dintr-un bun supus confiscării se află în unul din două sau mai multe state de executare. (3) Hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea unei sume de bani poate fi transmis mai multor				

state de executare, în același timp, atunci când: a) bunul respectiv nu a fost indisponibilizat; b) valoarea bunului care ar putea fi confiscat în Republica Moldova, ca stat emitent, și în oricare dintre statele de executare nu este suficientă pentru executarea întregii sume prevăzute în hotărârea de confiscare.".				
12. Se completează cu articolul 115^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 115^2.** Repatrierea bunurile confiscate peste hotarele țării (1) Bunurile confiscate în baza unei hotărîri a instanței judecătorești din Republica Moldova recunoscută în străinătate, se repatriază Republicii Moldova din statul solicitat, în cadrul asistenței juridice internaționale. (2) Ministerul Justiției împreună cu Ministerul Finanțelor vor negocia cu statul de executare semnarea unui acord privind restituirea bunurilor infracționale	**Procuratura Generală**	**123.**	La pct. 12 din proiect, potrivit art. 115^2, „(1) Bunurile confiscate în baza unei hotărîri a instanței judecătorești din Republica Moldova recunoscută în străinătate, se repatriază Republicii Moldova din statul solicitat, în cadrul asistenței juridice internaționale. (2) Ministerul Justiției împreună cu Ministerul Finanțelor vor negocia cu statul de executare semnarea unui acord privind restituirea bunurilor infracționale confiscate sau valoarea acestora. " [...] Deși alineatul (1) prescrie faptul că „Bunurile confiscate în baza unei hotărâri a instanței judecătorești din Republica Moldova recunoscută în străinătate, se repatriază Republicii Moldova din statul solicitat, în cadrul asistenței juridice internaționale " normele statului respectiv ar putea reglementa altfel (de exemplu: jumătate din valoarea bunurilor să rămână statului solicitant).	**Se acceptă parțial** Art. 115^2 alin. (1) se completează cu propoziția: „Autoritățile și instituțiile întreprind măsurile necesare pentru repatrierea bunurile confiscate." Normele respective sunt aplicabile autorităților și instituțiilor naționale care vor întreprinde măsurile necesare pentru repatrierea acestora.

confiscate sau valoarea acestora. (3) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale comunică cu autoritățile competente străine referitor la valoarea bunurilor infracționale repatriate în Republica Moldova.”.			Totodată, indicăm asupra faptului că legea nu poate conține norme imperative care să prevadă conduita și voința statelor solicitante/de executare asupra reglementărilor viitoare a acordurilor privind restituirea bunurilor infracționale confiscate. Or, la negocierea acordului, părțile de comun acord ar putea ajunge la alte reglementări decât cele prescrise de norma supusă dezbaterii	
13. Articolul 116 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Prin derogare de la alin. (1), recunoașterea și executarea în străinătate a hotărârii de confiscare nu limitează dreptul Republicii Moldova de a o executa.”.				
Art. IV – Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-166, art. 251) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. Articolul 2 alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Prezenta lege se aplică în cazul săvârșirii cu intenție a uneia sau a mai multor infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165[1], 166[1], 167, 168, 181[2], 190, 191, 206,	**Centrul Național Anticorupție**	**124.**	La punctul 1 (art. 2 din lege) – propunerea din proiect privind redacția nouă a alin. (2) – ținând cont de cele menționate anterior în aviz, propunem următoarea redacție a alin. (2) al art. 2 din lege: *„(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165[1], 166[1], 167, 168, 181[2], 206, 208-208[1], 214[1], 217[1], 217[3], 218, 220, 220[1], 236, 237, 239-240, 242[1]-245[1], 248-249, 250[1], 259, 260, 260[2]-260[4], 260[6], 278-279, 283, 284, 324-329,*	**Se acceptă parțial** Articolul 2 Alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Prezenta lege se aplică în cazul infracțiunilor prevăzute în art. 229[2] din Codul de procedură penală.” se completează cu alin. (2[1]) cu următorul cuprins:

208–208^2, 214^1, 217^1, 217^3, 218, 220, 220^1, 236, 237, 239–240, 242^1–245^1, 248–249, 250^1, 259, 260, 260^2–260^4, 260^6, 278–279, 283, 284, 324–329, 330^1, 330^2, 332–335^1, 352^1 și 362^1 din Codul penal." se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Prezenta lege se aplică executării hotărîrilor de confiscare și de reparare a prejudiciului cauzat de infracțiune statului.".			*330^1, 3302, 332-335^1, 352^1 și 362^1 din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal dacă prejudiciul cauzat persoanelor fizice și/sau persoanelor juridice este mai mare de 1000000 lei ori indiferent de valoarea prejudiciului dacă acesta a fost cauzat statului, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod.*".	„(2^1) Prin derogare de la alin. (2), atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale prevăzute la art. 5 lit. a^1)-f), h), i) sunt efectuate pentru toate infracțiunile."
		125.	La punctul 1 (art. 2 din lege) – completarea cu alineatul (5) de expus în următoarea redacție: *„(5) Prezenta lege se aplică în cadrul procesului de executare a hotărârilor de confiscare și de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune statului.*";	**Se acceptă** Art. 2 alin. (5) va avea următorul cuprins: „(5) Prezenta lege se aplică în cadrul procedurii de executare a hotărârilor de confiscare și de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune statului."
2. articolul 5: la litera a), înainte de cuvintele „efectuarea investigațiilor" se introduce textul „urmărirea și identificarea bunurilor infracționale și acumularea probelor prin"; se completează cu litera c^1) cu următorul cuprins: „c^1) gestionarea sistemului informatic național de evidență a hotărîrilor de punere sub	**Centrul Național Anticorupție**	**126.**	La punctul 2 (art. 5 din lege) – cu referire la dispozițiile de modificare a lit. a), de expus textul acestora în următoarea redacție: *„identificarea și urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea prin*", în ceea ce privește dispozițiile de completare a lit. c), cuvântul *„hotărârile*", în ambele cazuri, de substituit cu cuvântul *„hotărârilor*", iar cu referire dispozițiile de modificare a lit. g), cuvintele *„procese civile*" de substituit cu cuvintele *„procese penale și civile*";	**Se acceptă** Articolul 5 la litera g) cuvintele „procese civile" se substituie cu cuvintele „procese penale și civile";

sechestru și hotărîrile ce au fost adoptate ulterior referitor la bunurile sechestrate, inclusiv și hotărîrile de confiscare;" litera d) va avea următorul cuprins: „d) participă la negocierea repatrierii bunurilor infracționale;" la litera g) după cuvintele „procese civile" se completează cu cuvintele „și penale";				
3. Se completează cu articolul 9^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 9^1.** Măsuri de urmărire a bunurilor (1) În vederea urmăririi și identificării bunurilor infracționale Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate efectua, cu autorizarea șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, următoarele măsuri de urmărire a bunurilor: a) culegerea informației despre persoane și bunuri; b) identificarea persoanei.	**Inspectoratul General al Poliției**	**127.**	Se recomandă revizuirea pct. 3 din art. IV, întrucât acesta specifică expres măsurile de urmărire a bunurilor și anume: 1) culegerea informației despre persoane și bunuri; 2) identificarea persoanei. Astfel, se constată că amendamentul nominalizat contravine art.134 alin.(1) subpct.2) din Codul de procedură penală or, culegerea informației se regăsește în calitate de măsură specială de investigație. În acest sens, este necesară clarificarea modalității de efectuare a măsurii respective, ținând cont de faptul că, în cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale nu activează ofițeri de investigații și per general, aceasta nu are atribuții în domeniul operativ. Adițional, se comunică că măsura ce se referă la identificarea persoanei este vagă, întrucât această acțiune se poate răsfrânge în spectrul mai multor domenii. De exemplu, identificarea abonatului sau a utilizatorului unei rețele de comunicații electronice este	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 126 și 129.

(2) Măsurile prevăzute la alin.(1) se dispun prin rezoluție de către șeful Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din oficiu, precum și la solicitarea ofițerului de investigații sau ofițerului de urmărire penală. (3) Culegerea informației despre persoane și bunuri constă în dobîndirea informației despre persoane fizice și juridice, despre bunurile, faptele, evenimentele, circumstanțele care prezintă interes prin studierea nemijlocită a documentelor, a materialelor, a bazelor de date, prin întocmirea de solicitări adresate persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informația nominalizată.”.			o măsură specială de investigații, identificarea persoanei poate fi privită inclusiv sub egida normelor civile (numele, domiciliul, starea civilă etc.).	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**128.**	În cadrul art. 9[1], alin. (1) din Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, nu este specificat împotriva cărei persoane pot fi inițiate măsuri de urmărire a bunurilor (de ex: proprietarul, posesorul, presupusul beneficiar efectiv etc). Or, în lumina alin. (3) din același articol ofițerului din cadrul Agenției îi sunt puse la dispoziție o serie foarte largă de acțiuni permisive, care efectiv constituie o intervenție în viața privată a persoanei. Subsecvet, pentru a nu lăsa loc de abuzuri, urmează a fi indicat mai desfășurat limitele sau cercul de subiecți care pot fi supuși verificărilor respective. În același sens, apreciem că dipsunerea acestor măsuri prin rezoluție poate ridica probleme de legitimitate – or acestea intervin în drepturile și libertățile personale.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 126 și 129.
	Centrul Național Anticorupție	**129.**	La punctul 3 (propunerea de completare a legii cu art. 9[1]) – de expus textul normei art. 9[1] în următoarea redacție: *„**Articolul 9[1].** Măsuri de urmărire a bunurilor* *(1) În vederea identificării și urmăririi bunurilor infracționale, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate efectua, cu autorizarea șefului Agenției sau șefului adjunct al Agenției ori persoanei desemnate în acest sens, culegerea informației despre persoane și bunuri în cadrul efectuării investigațiilor financiare paralele.* *(2) Culegerea de informații despre persoane și bunuri în cadrul efectuării investigațiilor financiare paralele constă în dobândirea informațiilor cu privire la*	**Se acceptă parțial** Proiectul se completează cu dispoziții de modificare a Legii nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. **Art. V** – Articolul 19 din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 113–118, art. 373), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

			persoanele fizice și juridice, bunurile imobile și mobile, faptele, evenimentele și circumstanțele care prezintă interes, prin comunicarea nemijlocită cu alte persoane, prin studierea documentelor, materialelor, bazelor de date, sistemelor informaționale și surselor deschise, prin întocmirea de solicitări adresate persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informația solicitată. *(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) se dispun se dispun prin rezoluție de către șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, din oficiu, precum și la solicitarea ofițerului de investigații sau ofițerului de urmărire penală, în baza raportului motivat al acestuia.".* Expunerea normei în redacția propusă mai sus se impune reieșind din următoarele considerente. ARBI din cadrul CNA, entitate responsabilă de efectuarea investigațiilor financiare paralele prin prisma competenței atribuite în art. 2 a Legii nr. 48/2017, pe parcursul activității desfășurate de către aceasta a identificat de nenumărate ori necesitatea dispunerii de un instrumentariu pe măsură, prin care să se asigure „identificarea bunurilor infracționale" în circumstanțe și în termeni restrânși. Astfel, s-a stabilit că informația referitoare la bunurile infracționale poate fi obținută și prin căi simpliste, printre care se regăsesc și următoarele: formularea/primirea unui răspuns la o solicitare scrisă; recepționării unei explicații din partea persoanelor fizice/juridice posesoare de date informative; accesarea unei baze de date sau a consultării unei surse deschise de date. În final, datele obținute îmbinând în sine doar un	Alineatul (1) punctul 2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) necesitatea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării.". Se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Măsurile speciale de investigații dispuse în baza temeiului prevăzut la art. 19 alin. (1) pct. 2) lit. c) se efectuează exclusiv de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale ca subdiviziune specializată din cadrul Centrului Național Anticorupție.". Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale se completează cu articolele 9^1 și 9^2 vor avea următorul cuprins: **„Articolul 9^1.** Investigații financiare (1) În sensul prezentei legi investigații financiare constituie totalitatea activităților

			caracter pur informativ, deci diametral opus prevederilor art. 93 din Codul de Procedură Penală. Însă, pe moment, unicele mecanisme avute în paleta lucrativă fiind cele de efectuare a măsurilor speciale de investigații și a acțiunilor de urmărire penală, stipulate în prevederile CPP, care, în mare parte îngreunează procesul de obținere rapidă a datelor informative. Adițional este de informat și despre faptul că, prin adoptarea și intrarea în vigoare a *Legii 286/2023 pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)* aspectele ce țin dobândirea informațiilor corespunzătoare bunurilor infracționale au devenit unele extrem de birocratice, încetinind și mai simțitor procesele de obținere a informațiilor. În care sens, a apărut necesitatea de a identifica și a introduce în legislația națională a unui nou institut, cel al „identificării bunului infracțional în cadrul investigațiilor financiare paralele prin intermediul acțiunii de **culegere a informației despre persoane de fapte**". Așadar, acest instrument operațional va acorda posibilitatea ARBI din cadrul CNA de a: 1. obține date informative în procedură simplificată (fără a acorda acesteia un caracter probatoriu); 2. dispune de date informative în termeni restrânși; 3. verifica, confirma și a actualiza datele informative obținute pe parcursul efectuării investigațiilor financiare paralele; 4. identifica și monitoriza (inclusiv continuu) coraportul bun - persoană la fazele inițiale și finale ale investigației financiare paralele;	care constau în acumularea informației, analiza și verificarea tuturor relațiilor financiare și economice și de altă natură, ce țin de urmărirea și identificarea bunurilor care nu au proveniență legală sau care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării. (2) Investigațiile financiare prevăzute de prezenta lege sunt distincte de investigațiile financiare reglementate de Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și investigațiile speciale reglementate de Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. **Articolul 9².** Acumularea informației (1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea investigațiilor financiare, în condițiile legislației privind

			5. interveni, prin luarea de decizii în termeni restrânși în vederea indisponibilizării bunurilor infracționale; 6. ș.a.	schimbul de date și interoperabilitatea. (2) În procesul de investigații financiare, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul să solicite de la persoanele juridice de drept public, de la instituțiile financiare și de la furnizorii de servicii de comunicații electronice documentele și informația necesară în vederea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării. Informațiile solicitate se prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale gratuit în cel mai restrâns termen. (3) Furnizorii de servicii de comunicații electronice prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale: a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei rețele de comunicații electronice (identificatorul internațional al

				abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al cartelei SIM), adresa de internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix); b) numerele de telefon și/sau a adreselor de internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei persoane; (4) Instituțiile financiare prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale: a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale persoanelor care dețin conturi bancare; b) datele despre conturi bancare. (5) Solicitarea informației prevăzută în prezentul articol se înaintează de către șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (6) Angajații responsabili ai furnizorului de servicii au obligația de a nu divulga informațiile devenite cunoscute ca urmare a acumulării

				informațiilor, pentru care se ia un angajament scris în acest sens.”.
4. La articolul 12 În denumirea articolului se completează cu cuvintele „și confiscate”; la alineatul (1) cuvintele „pe care le administrează” se substituie cu cuvintele „și cele administrate”; Se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) În baza de date prevăzută la alin. (2) trebuie să fie introduse informații ca să fie accesibile și să poată fi căutate privind: a) bunul care face obiectul unei măsuri de indisponibilizare sau hotărîri de confiscare, inclusiv detaliile care permit identificarea acestuia; b) valoarea estimată sau reală a bunului în momentul indisponibilizării, al confiscării și al înstrăinării; c) proprietarul bunului, inclusiv beneficiarul real, în	**Inspectoratul General al Poliției**	**130.**	La pct. 4 din art. IV, în conținutul completării cu alin. (3) a art. 12 din Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, se operează cu sintagma „beneficiar real”, fapt ce contravine modificărilor propuse la art. I pct. 7 din proiect. Or, doctrina și legislația Republicii Moldova nu reglementează asemenea noțiune, iar doctrina română susține faptul că sensul noțiunii de beneficiar real este similar cu cel al noțiunii de beneficiar efectiv.	**Se acceptă parțial** Cuvintele „beneficiar real” a fost substituit cu cuvintele „beneficiar efectiv”.
	Ministerul Afacerilor Interne	**131.**	La art. IV pct. 4, se operează cu sintagma „beneficiar real”, fapt ce contravine modificărilor propuse la art. I pct. 7 din proiect. Doctrina și legislația Republicii Moldova nu reglementează asemenea noțiune, iar doctrina română susține faptul că sensul noțiunii de beneficiar real este similar cu cel al noțiunii de beneficiar efectiv.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 130.
	Centrul Național Anticorupție	**132.**	La punctul 4 (art. 12 din lege) – cuvintele *„ca să fie”* de substituit cu cuvintele *„care să fie”*, iar cuvintele *„sau reală”* de substituit cu cuvintele *„sau valoarea reală”*.	**Se acceptă parțial**

cazul în care astfel de informații sunt disponibile; d) referința la dosarul privind procedura aferentă bunului; e) denumirea autorității care solicită introducerea de informații în baza de date; f) identificarea funcționarului care a introdus informațiile în baza de date.".				
Art. V – Dispoziții finale și tranzitorii				
Art. V – (1) Prezenta lege intră în vigoare după 3 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Guvernul, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta. (3) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată care au dispus aplicarea sechestrului, vor transmite pentru evidență Agenției de Recuperare a	**Uniunea Avocaților din Moldova**	**133.**	La art. V, propunem revizuirea sintagmei „după 3 luni din data publicării", or aceasta este imprecisă.	**Se acceptă**
	Centrul Național Anticorupție	**134.**	la alin. (1), cuvintele „*după 3 luni din data publicării*" de substituit cu cuvintele „*în termen de 3 luni de la data publicării*";	**Se acceptă**
		135.	la alin. (2), cuvintele „*de la intrarea*" de substituit cu cuvintele „*din data intrării*";	**Se acceptă**
		136.	la alin. (3), este necesar de specificat perioada emiterii actelor procedurale în privința cărora se solicită expedierea acestora în adresa ARBI din cadrul CNA.	**Se acceptă parțial** Se completează cu textul „pe cauzele penale pendinte, indiferent de etapa la care se află".

Bunurilor Infracționale, actele procedurale corespunzătoare.				
C. Alte propuneri și obiecții înaintate				
	Judecătoria Chișinău	**137.**	Este necesar ca în art. 6 din CPP să se definească expres și previzibil, ce presupune sintagma legală de "beneficiar efectiv" care se regăsește tot mai mult în cod. Acest deziderat poate fi făcut prin trimiterea la art. 5/2 din legea RM nr. 308 din 22.12.2017, sau prin preluarea definiției date în Pct. 6 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului. La moment, instanțele sunt puse în situația de a interpreta sintagma "bunurile învinuitului, inculpatului" stabilite de art. 204 alin. (1) CPP, urmează în lumina prevederilor art. 6 pct. 20/1 CPP, 93 alin. (2) pct. 9) CPP și art. 229/2 CPP dar și legii nr. 48 din 30-03-2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și a legii RM nr. 308 din 22.12.2017. Totuși, urmează să se observe că art. 6 pct. 20/1 CPP nu definește noțiunea de beneficiar efectiv ci noțiunea de investigații financiare paralele.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 18.
		138.	Considerăm oportun să se intervină și la: 1) Art. 106 alin. (4) CP, în sensul înlocuirii în acest alineat a sintagmei "făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală" cu sintagma "făptuitorul este eliberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală"	**Se acceptă** Proiectul se completează cu **Art. I** (cu ulterioara renumerotare a articolelor) cu următorul cuprins: „**Art. I** – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii

				Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La articolul 106 alineatul (4) textul „făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală" se substituie cu textul „făptuitorul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală"."
		139.	2) Completarea art. 106/1 CP cu un nou alineat (8) cu următorul conținut. Confiscarea extinsă se poate aplica chiar dacă făptuitorul este eliberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală. Modificările propuse la art. 106 și 106/1 CP (pct. 1 și 2) au menirea de a face previzibilă aplicarea confiscării speciale și confiscării extinse în lipsa condamnării, în special pentru cazurile în care persoanei nu-i poate fi angajată răspunderea penală pe diverse temeiuri de nereabilitare. Acest mecanism se justifică pe deziderateleleate specificate la pct. 15 din propunerea de directivă (2022/0167) (prin care se obligă statele să reglementeze posibilitatea de confiscare a produselor infracționale chiar și atunci cînd procedurile penale nu pot continua din motive de: boală, sustragere, deces, imunitate, amnistie, prescripție). Notă: Prevederi similare celor propuse, se regăsesc la art. 439/7 alin. (8) din CC.	**Se acceptă parțial** Articolul 106^1 din Codul penal se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins: „(8) Confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei se încetează dacă a intervenit termenul de prescripție, decesul făptuitorului sau aplicată amnistia.".
		140.	3) Modificarea prevederilor art. 332 CPP și art. 391 CPP, în sensul evitării încetării cauzelor în care se solicită confiscarea specială sau extinsă fără	**Se acceptă parțial** La articolul 296 alineatul (2^1) va avea următorul cuprins:

			verificarea/constatarea faptelor și analiza provenienței bunurilor infracționale. Acest fapt ar putea fi realizat prin: a) introducerea la alin. (1) al art. 332 CPP, după sintagma "în cauza respectivă" a sintagmei "cu excepția cazurilor în care în cauză nu se solicită confiscarea specială sau confiscarea extinsă. Precum și prin introducerea în același articol a alin. (1/1) cu următorul conținut "În cazul în care, inculpatul sau succesorul acestuia, recunosc că bunurile indisponibilizate în cauza respectivă, provin din fapta specificată în rechizitoriu, sau după caz din alte activități infracționale și sunt de acord ca instanța, la formarea concluziei aferente acestor aspecte faptice, să se folosească de probele administrate la faza de urmărire penală, prin derogare de la prevederile alin. (1), instanța de judecată după ce se convinge de persistența la speță a tuturor elementelor componenței de infracțiune poate, înceta procesul penal în cauza respectivă, prin sentință motivată, în care, va indica faptele constatate, și se va expune motivat pe marginea cererilor de confiscare specială sau extinsă. b) Introducerea la art. 391 CPP, a alin. (3) cu următorul conținut, "Cauzele penale în care se solicită confiscarea specială sau confiscarea extinsă, pot fi încetate în temeiul prezentului articol, doar atunci cînd, constatările cu privire la fapte, expuse în sentință, exclud persistența situațiilor stabilite de art. 390 alin. (1) CP. În astfel de condiții, instanța, pe lîngă încetarea procesului, se va expune motivat și pe marginea cererilor de confiscare specială sau extinsă.	„(2[1]) Dacă la urmărirea penală a fost pus sub sechestru bunuri, în partea de expunere a rechizitoriului se includ informații despre: a) bunul pus sub sechestru, inclusiv informații ce permit identificarea acestuia; b) valoarea estimată sau reală a bunului în momentul aplicării sechestrului; c) proprietarul sau posesorul bunului sechestrat, inclusiv beneficiarul efectiv, în cazul în care astfel de informații sunt cunoscute; d) locul de păstrare a bunului pus sub sechestru.". Articolul 332 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Concomitent cu încetarea urmăririi penale pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, amnistie ori decesului făptuitorului, instanța examinează chestiunile privind confiscarea specială sau extinsă a bunurilor, în ședință de judecată, cu participarea

			În instanțele de judecată există o practică abundentă de încetare a cauzelor penale la faza ședinței preliminare (dar și pe parcursul cercetării judecătorești) pe temeiuri de nereabilitare, fără indicarea în sentință, a faptelor constatate. La fel, există o practică răspîndită, care presupune liberarea de pedeapsă penală în detrimentul liberării de răspundere penală (în pofida faptului că logica juridică și prevederile art. 385 CPP denotă clar că mai întîi instanța rațonează asupra posibilității angajării răspunderii penale și abia ulterior se examinează chestiunile aferente pedepsei penale și liberării de pedeapsă). În mod evident, o asemenea stare a lucrurilor constituie un impediment în calea punerii în aplicare a mecanismului de confiscare în lipsa condamnării, precum și de punere în valoare a prevederilor art. 106 și 106/1 CP. Astfel, luînd în calcul dezideratele specificate la pct. 15 din propunerea de directivă (2022/0167) (prin care se obligă statele să reglementeze posibilitatea de confiscare a produselor infracționale chiar și atunci cînd procedurile penale nu pot continua apreciem că intervențiile specificate la pct. 3.a și 3.b pot contribuie la excluderea practicilor enunțate și la fortificarea mecanismului de confiscare în lipsa condamnării. Notă: În procesul de modelare a normelor legale orientate spre crearea posibilității de confiscare a produselor infracționale în lipsa unei condamnări, urmează să se țină cont în mod suplimentar de rigorile instituite de CtEDO în cauza Gradinar vs Moldova.	obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate și cărora li se solicită să depună o referință. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea chestiunilor privind confiscarea specială sau extinsă.”. Articolul 350 alineatul (1) se completează cu propoziția „În acest caz, dispozițiile art. 332 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.”. Articolul 499 alineatul (3) se completează cu propoziția „În acest caz, dispozițiile art. 332 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.”.

			În cauza respectivă CtEDO a indicat că (hotărârea din 08.04.2008 în cauza Grădinar vs R.Moldova (pct. 109, cererea nr. 7170/02, hotărâre din 8 aprilie 2008), „deși Grădinar a decedat înainte de reexaminarea cauzei pornite împotriva sa de către instanța de apel, el a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii de care a fost acuzat. Curtea are rezerve serioase față de un sistem de drept care permite judecarea și condamnarea persoanelor decedate, având în vedere imposibilitatea evidentă a unor astfel de persoane de a se apăra". De asemenea, la acest capitol, instanța reține și hotărârea Nölkenbockhoff vs Germania din 25.08.1987, în care Curtea a relevat că „principiul prezumției nevinovăției are scopul de a proteja „orice persoană acuzată de o infracțiune" de un verdict de vinovăție pronunțat împotriva sa până ce vinovăția sa va fi legal stabilită". Jurisprudența enunțată demonstrează că urmează a se evita situațiile (și prezența normelor care ar putea să le genereze) în care procedurile penale care continuă după ce au intervenit incidente procesuale care împiedică angajarea răspunderii penale, să presupună condamnarea persoanei (în sensul dat acestei noțiuni de art. 50 CP). În cazul unor proceduri care implică astfel de chestiuni, raționamentul judiciar urmează să se oprească mereu la întrunirea sau neîntrunirea elementelor infracțiunii și la punerea în valoare a incidentului procesual care împiedică angajarea răspunderii penale. Anume pe o asemenea platformă, instanțele au posibilitatea de a opera cu fapte fără a condamna inculpatul și implicit vor fi în măsură să dea apreciere proveniență bunurilor indisponibilizate în cauză,	

			inclusiv să dispună confiscarea acestora în cazul în care proveniența acestora cade sub incidența art. 106 sau 106/1 CP.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**141.**	Totodată, în textul proiectului apar mai multe formulări/ greșeli redacționale care urmează a fi înlăturate, precum cele identificate: a. în art.206, alin.(4) din Codul de procedură penală al RM, b. în art.206[1], alin.(3) din Codul de procedură penală al RM, c. în art.208, alin. (2) și alin. (6) din Codul de procedură penală al RM, d. pe tot parcursul Proiectului sintagma „prejudiciul cauzat de infracțiune statului" ar fi oportun de înlocuit cu sintagma „prejudiciul cauzat statului prin infracțiune" la formele gramaticale corespunzătoare. e. la pct. 5, din art. II al Proiectului de înlocuit cuvântul „alineatele" cu cuvântul „articolele" f. în art. 31 și art. 113[1] din Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală	**Se acceptă parțial**
	Inspectoratul General al Poliției	**142.**	În final, se recomandă revizuirea Notei informative la proiect, întrucât formatul acesteia nu corespunde structurii reglementate în conținutul anexei nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	**Precizare** Nota informativă a fost ajustată și structurată corespunzător anexei nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.
	Ministerul Afacerilor Interne	**143.**	În final, se recomandă revizuirea Notei informative la proiect, întrucât formatul acesteia nu corespunde structurii reglementate în conținutul anexei nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 142.

	Ministerul Finanțelor	**144.**	Mai mult ca atât, având în vedere că Ministerul Finanțelor nu are careva atribuții în procesul respectiv, acestea fiind exercitate exclusiv de către Serviciul Fiscal de Stat (prin prisma Hotărârii Guvernului nr.684/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate) și Hotărârii Guvernului nr.972/2001), propunem ca textul "Ministerul Finanțelor" din însăși Codul de procedură penală (art.229^6 alin.(1), art.229^7 alin.(1), (2) și (3)) să fie substituit cu textul "Serviciul Fiscal de Stat".	**Se acceptă**
	Centrul Național Anticorupție	**145.**	Suplimentar propunem în tot cuprinsul proiectului de lege: cuvintele „*cauzat de infracțiune*" la orice formă gramaticală de substituit cu cuvintele „*cauzat prin infracțiune*" la forma gramaticală corespunzătoare;	**Se acceptă**
		146.	cuvintele „*urmărirea și identificarea*" și „*urmărește și identifică*", la orice formă gramaticală, de substituit cu cuvintele „*identificarea și urmărirea*" și, respectiv, „*identifică și urmărește*", la forma gramaticală corespunzătoare;	**Se acceptă**
		147.	cuvintele „Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale" la orice formă gramaticală, cu excepția celor conținute în Art. IV din proiect, de substituit cu cuvintele „Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție", deoarece potrivit art. 4 din Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale – Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale este o subdiviziune autonomă specializată în cadrul Centrului Național Anticorupție. În același context, în conformitate cu Anexa nr. 1 la Hotărârea	**Precizare** Codul de procedură penală utilizează în prezent textul Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, fără ca în practică să existe neconcordanțe de aplicare a normelor. Mai mult ca atît, în textul Codului de procedură penală de mai multe ori se face referire la

			Parlamentului nr. 34/2016 privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale Centrului Național Anticorupție – Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are statut de direcție generală în cadrul Centrului Național Anticorupție.	Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale care de altfel reglementează cadrul legal necesar pentru recuperarea bunurilor infracționale.
D. Obiecții și propuneri aferente etapei de expertizare				
	Centrul Național Anticorupție	**148.**	În altă ordine de idei, menționăm că potrivit art. 25 alin. (1) al Legii integrității nr. 82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mas mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a), art. 28 alin. (4) ale Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru examinare autorităților competente este remis într-o redacție nouă, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări. Urmare celor expuse, solicităm respectuos, expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	**Precizare** Nu pot fi reținute argumentele invocate, întrucât dispozițiile *Legii nr. 100/2017* în partea ce ține de elaborarea actor normative este una specială în raport cu dispozițiile *Legii nr. 82/2017*, iar art. 1 din *Legea nr. 100/2017*, prevede, printre altele că *prezenta lege stabilește principiile, etapele legiferării și regulile elaborării proiectelor actelor normative.* Ba mai mult, în conformitate cu art. 5 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*, normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative

				de același nivel, se aplică norma specială. Prin urmare, Centrul Național Anticorupție urma să prezinte raportul de expertiză anticorupție în termenul stabilit de Cancelaria de Stat, fapt omis de acesta.
	Centrul de Armonizare a Legislației	**149.**	Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate **Capitolului 24 „Justiție, libertate și securitate".** Astfel, din perspectiva proiectului examinat, prezintă relevanță directă dispozițiile Regulamentului (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare și normele din propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind recuperarea și confiscarea averii SEC(2022) 245 final} -{SWD(2022) 245 final} -{SWD(2022) 246 final}. **Regulamentul (UE) 2018/1805** are drept scopul facilitarea recuperării transfrontaliere a bunurilor infracțiunilor și de a conduce la indisponibilizarea și confiscarea mai eficientă a fondurilor provenite din proveniență ilicită în UE, care face parte din planul de acțiune elaborat de Comisia Europeană pentru a consolida lupta împotriva finanțării terorismului, prin a se asigura că infractorii sunt privați de bunurile lor. În ceea ce privește transpunerea Regulamentului	**Se acceptă** A fost întocmit Tabelul de concordanță în conformitate cu *Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene*, aprobat prin *Hotărîrii Guvernului nr. 1171/2018*.

			(UE) 2018/1805, menționăm cu titlu general că, proiectul național, reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, **asigură o transpunere selectivă a dispozițiilor actului UE**, care se referă la cazurile de amânare a executării ordinelor de indisponibilizare, circumstațele în care autoritatea de executare poate amâna recunoașterea sau executarea unui ordin de confiscare, precum și la modalitatea de transmitere a unui ordin de indisponibilizare către unul sau mai multe state de executare, în speță, prin completările cu art. 31, art. 112^1, 113^1 , alin. (3) și art. 115^1 din Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală. Astfel, analîzând proiectul național prin prisma actului UE menționat *supra*, precum și a anagajamentelor RM în calitate de stat candidat la aderarea UE, expunem următoarele: - Modificarea din Art. III al proiectului național vine să expună în redacție nouă art. 31 din Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, în vederea stabilirii cazurilor de amânare a executării ordinelor de indisponibilizare, ceea ce asigură transpunerea art. 10 (1) (a) și (b), (2), (3) din Regulamentul (UE) 2018/1805; - Pct. 8 din Art. III al proiectului național completează Legea nr. 371/2006 cu un nou art. 112^1, care stabilește circumstațele în care autoritatea de executare poate amâna recunoașterea sau executarea unui ordin de confiscare similar cu cele reglementate de art. 21 din actul UE; - Prin completarea Legii nr. 371/2006 cu art. 113^1, alin. (3) se instituie cuantumul financiar care îi revine	

			Republicii Moldova în absența unui acord cu statul solicitant în vederea executării hotărârii de confiscare, care este în concordanță cu art. 30 (7) din Regulamentul (UE) 2018/1805; - Prevederile pct. 11 din Art. III al proiectului național completează Legea nr. 371/2006 cu un nou art. 115^1, care reglementează modalitatea de transmitere a unui ordin de indisponibilizare către unul sau mai multe state de executare, ceea ce asigură transpunerea art. 5 din Regulamentul (UE) 2018/1805. În concluzie, în raport cu cele invocate *supra*, menționăm că proiectul național, în speță, în partea ce se referă la modificarea și completarea Legii nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, asigură transpunerea art. 5, art. 10 (1) (a) și (b), (2) (3), art. 21, precum și art. 30 (7) din Regulamentul (UE) 2018/1805. Totodată, la nivelul UE, a fost înaintată **propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind recuperarea și confiscarea averii {SEC(2022) 245 final} - {SWD(2022) 245 final} - {SWD(2022) 246 final},** care prevede că statele membre iau măsurile necesare pentru a permite confiscarea instrumentelor și a produselor sau a bunurilor infracționale, inclusive, a celor care au fost transferate unor părți terțe, în cazurile în care au fost inițiate proceduri penale. În urma analizei reglementărilor propuse pentru **Codul de procedură penală a Republicii Moldova nr. 122/2003,** prin prisma propunerii de Directivă UE, au fost identificate o serie de prevederi naționale preluate din proiectul de act UE, după cum urmează:	

			- Completarea Codului cu un art. nou - art. 206^1, care prevede o modalitate de planificare premergătoare aplicării sechestrelor, prin care se stabilește oportunitatea aplicării unui sechestru, printr-o analiză cost-beneficiu a bunurilor urmărite, precum și costul de administrare a lor este similar cu reglementările art. 19 și 21 din propunerea de Directivă; - Completarea art. 197, alin. (1) din Codul de procedură penală cu pct. 7, prin care se dispune încasarea cheltuielilor judiciare de la persoana în privința căreia se instituie o cauză de urmărire penală este în corespundere cu art. 20 (4) din propunerea de Directivă, care statuează că: „Statele membre **pot solicita ca beneficiarul real să suporte costurile de gestionare aferente bunurilor indisponibilizate**."; - Completarea Codului cu art. 471^2, care instituie modul de soluționare a chestiunilor apărute în procesul de executare a hotărîrilor de confiscare este în acord cu prevederile art. 13 "Confiscarea aplicată terților" din propunerea de Directivă, unde se menționează că „Statele membre **iau măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de către o persoană suspectată sau acuzată unor părți terțe sau care au fost achiziționate de către părți terțe de la o persoană suspectată sau acuzată**". În contextul celor enunțate mai sus, potrivit art. 31 și 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative care au ca scop armonizarea, se transmit spre avizare/expertiză de compatibilitate fiind însoțite în mod obligatoriu de un	

			Tabel de concordanță. Tabelul de concordanță asigură documentarea și evidența procesului de armonizare și de implementare a angajamentelor de armonizare în relațiile cu UE, precum și identifică/descrie gradul de compatibilitate atins al proiectului național cu actul UE transpus. Întocmirea Tabelului de concordanță se va realiza potrivit instrucțiunilor metodologice stabilite de Anexa nr. 3 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018.	
		150.	De asemenea, proiectul național nu conține clauza de armonizare, care este obligatorie pentru toate actele normative care au ca scop transpunerea legislației UE, inclusiv, și pentru cele de modificare. Astfel, ținând cont de prevederile art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, după clauza de adoptare a proiectului național urmează a fi inserată clauza de armonizare în următoarea redacție: **"Prezenta Lege transpune art. 5, art. 10 (1) (a) și (b), (2), (3), art. 21 și art. 30 (7) din Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, CELEX: 32018R1805, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 303 din 28 noiembrie 2018"**	**Se acceptă** După clauza de adoptare, în preambulul proiectului actului normativ s-a inserat clauza de armonizare în următoarea redacție: **"Prezenta Lege transpune art. 5, art. 10 (1) (a) și (b), (2), (3), art. 21 și art. 30 (7) din Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, CELEX: 32018R1805, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 303 din 28 noiembrie 2018"**
		151.	De asemenea, și Nota Informativă la proiect se va	**Se acceptă**

			completa după modelul stabilit de Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017, în special, în ceea ce privește completarea acesteia cu Compartimentul 3 "Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene" și, respectiv, Compartimentul 9 "Constatările expertizei de compatibilitate".	Nota informativă a fost ajustată corespunzător dispozițiilor art. 30 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.
II. AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ REPETATĂ				
A. Obiecții și propuneri de ordin general				
Aspecte conceptuale:	**Procuratura Anticorupție**	**152.**	În corespundere cu angajamentele asumate pe plan internațional și care au fost reflectate în documentele de politici naționale, pct.14, 23-26 din Planul Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pa anii 2024-2027, precum și pct.4.2 din Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare)- Consolidarea mecanismului de gestionare și valorificare a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, calcularea și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni), lupta cu corupția, trebuie făcută prin instrumente procesuale adecvate care să asigure impact asupra fenomenului infracțional corupțional. O măsură eficientă în diminuarea fenomenului corupției, prevenirii și combaterii acestui tip de infracționalitate, este pe bună dreptate confiscarea bunurilor autorilor acestor fapte ilicite, care au provenit	**Precizare** Din aspectele prezentate în prezentul aviz se deduce că autorul avizului își menține aceeași poziție expusă anterior prin avizul său nr. 2989 din 01.04.2024, fără a schimba modul de a abordare a problemei și a lua în calcul argumentele expuse de autorul proiectului. Cu toate acestea, suplimentar opiniei autorului proiectului expusă la pct. 1 din sinteză care rămîn valabile și neschimbate, menționăm că aspectele conceptuale ale proiectului respectiv au fost determinate în cadrul lucrărilor membrilor Grupului de lucru creat pe

			din activitatea ilegală desfăşurată sau folosite la săvârşirea infracţiunilor, acţiuni care pot fi realizate de către agenţii statului care sunt chemaţi să lupte cu acest flagel doar prin instrumente juridice eficiente ce ar genera astfel de rezultate, cum ar fi mecanismele de indisponibilizare, aplicarea confiscărilor şi respectiv trecerea în proprietatea statului a bunurilor confiscate, în vederea reparării prejudiciului cauzat prin infracţiune precum şi cu mijloacele dobândite să fie sporite capacităţilor instituţiilor de forţă pentru a combate mult mai eficient fenomenul infracţional. În prezent, actele normative naţionale prevăd reglementări cadru în materia indisponibilizării bunurilor şi ulterioara confiscare a acestora. Dacă la etapa dispunerii măsurilor asiguratorii, instrumentul juridic procesual este lucrativ, atunci la faza executorie a hotărârilor prin care se dispune confiscarea extinsă/specială este unul neproductiv şi necesită îmbunătăţiri fundamentale pentru a fi unul eficient. Din studiul proiectului de lege de modificarea unor acte normative, intervenţiile legislative programate se referă în mare parte la realizarea unor ajustări pentru procedurile de indisponibilizare la faza de urmărire penală iar consolidarea instituţiei confiscării în faza postcondamnatorie şi cea mai importantă, nu sunt reflectate careva propuneri esenţiale de îmbunătăţire care ar consolida acest instrument şi ar schimba situaţie nesatisfăcătoare existentă la zi în materia confiscărilor. Potrivit Registrului proiectelor de acte normative deţinut de către Ministerul Justiţiei, mai sunt discutate alte două proiecte nr.765- Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind	platforma ministerului în baza ordinului ministrului justiţiei nr. 247 din 3 octombrie 2023, unde toate liniile directoare au fost analizate, consolidate şi inserate în proiect. Mai mult ca atît, din cadrul grupului de lucru au făcut parte şi reprezentanţi ai Procuraturii Anticorupţie, care şi-au expus opinia în cadrul lucrărilor grupului de lucru.

			confiscarea civilă, nr.817 elaborarea proiectului de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală (recuperarea cheltuielilor judiciare în cauzele penale) precum și alte inițiative discutate ce se referă la reutilizarea bunurilor confiscate. Inițiativele de modificare a cadrului legislativ în materia sechestrelor, cheltuielilor judiciare, confiscărilor precum și reutilizarea bunurilor confiscate, se impun a fi comasate în vederea elaborării unui cadru normativ adecvat cu o viziune de ansamblu asupra problemelor ce se impun a fi rezolvate iar abordările fragmentate de ordin legislativ nu sunt productive. În materia consolidării instituției confiscării bunurilor în faza executorie a procesului penal, opinăm asupra faptului că această activitate necesită o reglementare juridică detaliată, printr-o lege cadru, care să descrie minuțios toate acțiunile subiecților statului care sunt implicați în cest proces de trecere a bunurilor confiscate în posesia statului. Considerăm că se impune crearea unei autorități responsabile sau de fortificat capacitățile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, cu atribuții exacte după pronunțarea hotărârii judecătorești executorii, când s-a dispus confiscarea bunurilor. Legea specială ar trebui să reglementeze toate situațiile specifice care se referă la activitățile aferente confiscării, cum ar fi: atribuțiile instituției responsabile, activitățile care se impun a fi desfășurate, termenii și sancțiunile rezultate urmare a nerealizării lor, modul de ducere a evidenței sechestrelor, confiscărilor dispuse, în curs de realizare și executate, cuantumul mijloacelor trecute în gestiunea statului, procesul de reutilizare etc.	

			La punerea în executarea a hotărârii executorii de confiscare sau de reparare a prejudiciului cauzat precum și încasarea cheltuielilor judiciare etc, există două situații distincte, când aceste acțiuni sunt acoperite prin măsurile asiguratorii dispuse la faza de urmărire penală și o altă situați mult mai anevoioasă, când bunurile făptuitorului urmează a fi identificate și executate în scopul urmărit. Mai cu seamă pentru cea dea două situație menționată, se impun a fi elaborate reglementări juridice explicite care să descrie în mod detaliat toate acțiunile care urmează să le întreprindă autoritatea responsabilă, investită prin lege să pună în aplicare aceste proceduri. Nu poate fi înțeles, care a fost inspirația autorului proiectului, prin care propune instituirea unor mecanisme juridice de a desemna procurorul în calitate de subiect procesual responsabil de faza de executare a hotărârilor definitive prin care s-a dispus confiscarea, fără o analiză din perspectiva dreptului comparat cu prezentarea exemplelor de bune practici din țări cu o jurisprudență avansată, unde acest mecanism este lucrativ și productiv. Mai mult, propunerile de modificare a cadrului legal care se referă la situațiile în care dispunerea confiscării este anevoioasă iar procurorul trebuie să se adreseze cu demers în instanța de judecată pentru ca aceasta din urmă să explice cum urmează să se realizeze punerea în executare a actului executoriu, considerăm a fi propuneri de legeferenda total neinspirate. Prin prezentul proiect de modificare a unor acte normative, în mare parte nu se soluționează nicidecum problemele existente la zi în materia procedurii confiscării bunurilor și trecerea lor în posesia statului,	

			evidența acestor măsuri de siguranță, gestiunea bunurilor indisponibilizate precum și reutilizarea acestora după trecerea lor în posesia statului. Respectiv, Proiectul de lege urmează a fi revăzut în totalitate, conceptual de regândit mecanismele juridice care se propun a fi modificate sau eventual instituite altele noi, pentru a soluționa la modul adecvat problema perpetuată de ani buni, în materia confiscărilor, gestionarea necorespunzătoare a cărora sunt defectuoase pentru stat iar pe de altă parte constituie un impediment de a avansa în procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană.	
B. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. La articolul 106 alineatul (4) textul „făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală" se substituie cu textul „făptuitorul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală".	**Procuratura Anticorupție**	**153.**	Propunem păstrarea redacției actuale, în varianta textului de la alin.(4) „*făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală*". Este necesar a fi menținută prezenta reglementare, în redacția existentă la zi, fără a fi înlocuită cu textul „*făptuitorul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală*" așa cum propune autorul, din considerentul diminuării posibilităților legale și cazurilor aplicării mecanismului juridic al instituției confiscării. Or, temeiurile liberării persoanei de răspundere penală sunt prevăzute doar la art.53 din Codul penal, adică clauzele de impunitate care se încadrează în dispoziția art.275 pct.9 din Codul de procedură penală. Însă, este imperios ca instituția confiscării să fie posibil a fi aplicată	**Precizare** *Directiva 2024/1260* în recitalul (13) menționează că produsele ar trebui să includă orice bunuri, inclusiv bunuri transformate sau convertite, integral sau parțial, în alte bunuri și bunuri combinate cu bunuri dobândite din surse legitime, până la valoarea estimată a produselor combinate. Ar trebui să includă și venitul sau alte beneficii derivate din produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni sau din bunurile în

			și în cazurile operării temeiurilor de încetare a urmăririi penale/procesului penal, situații prevăzute la art.275 pct.4-8 din Codul de procedură penală, când bănuitul, învinuitul sau inculpatul manifestă acord cu aplicarea instituției încetării (în cazul prescripției sau reprezentantului legal în cazul decesului), precum și în cazurile în care instanța constată vinovăția prin sentință de condamnare dar prin operarea dispoziții de reglementare discutată, se liberează de la executarea pedepsei penale, care este distinctă de noțiunea liberării de răspundere penală.	care au fost transformate, convertite sau cu care au fost combinate respectivele produse. Respectiv, art. 12 din *Directiva 2024/1260* reglementează aceste aspecte, ceea ce în consecință impune ajustarea articolului 106 din *Codul penal*. Așadar, articolul 106 din *Codul penal* va avea următorul cuprins: „**Articolul 106.** Confiscarea specială (1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, se confiscă un alt bun echivalent sau contravaloarea acestora. (2) Sînt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare): a) utilizate sau destinate pentru săvîrșirea unei infracțiuni; b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri sau

				foloase din valorificarea acestor bunuri; c) date pentru a determina săvîrșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor; d) deținute contrar dispozițiilor legale. e) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile sau foloasele de la aceste bunuri; f) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. (3) Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile sau foloasele de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobîndite legal, se confiscă acea partea din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor sau foloaselor de la aceste bunuri. (4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă bănuitul, învinuitul sau inculpatul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală ori a fost

				aplicată amnistia sau survenit decesul acestuia. (5) Confiscarea specială nu se aplică în cazul infracțiunilor săvîrșite prin intermediul unui organ de presă sau al oricărui alt mijloc de informare în masă."
2. Articolul 106[1] se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins: „(8) Confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei se încetează dacă a intervenit termenul de prescripție, decesul făptuitorului sau aplicată amnistia.".	**Procuratura Anticorupție**	**154.**	Considerăm că nu este necesar a fi completat art.106[1] din Codul penal cu un nou aliniat (8) cu textul *„Confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei se încetează dacă a intervenit termenul de prescripție, decesul făptuitorului sau aplicată amnistia."*, or, dispoziția art.285 alin.(6) pct.3 din Codul de procedură penală, reglementează inclusiv acest aspect, și anume, în cazul dispunerii soluției de încetare a urmăririi penale, procurorul se expune referitor la oportunitatea aplicării măsurilor de siguranță prevăzute la art.98 alin.(2) lit. a)-e) din Codul penal- măsurile de constrângere cu caracter medical, măsurile de constrângere cu caracter educativ, expulzarea, confiscarea specială și respectiv confiscarea extinsă.	**Precizare** Din recitalul (29) al *Directivei 2024/1260* se desprinde că: „O [...] **confiscare extinsă ar trebui să fie posibilă** [...], **fără a fi necesară o condamnare pentru activitățile infracționale respective**. Activitățile infracționale relevante ar putea consta în orice tip de infracțiune. Nu trebuie dovedită fiecare infracțiune în parte, dar instanța trebuie să-aibă convingerea că bunurile în cauză sunt bunuri provenite din astfel de activități infracționale. Pornind de la aceste circumstanțe articolul 106[1] din *Codul penal* va avea următorul cuprins: „**Articolul 106[1].** Confiscarea extinsă (1) Sunt supuse confiscării extinse și alte bunuri decât cele indicate la art. 106, în cazul în

				care persoana este urmărită penal sau condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 140[1], 141–142 , 144, 158, 164, 165–168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173-175[1], 181[2]–181[3], 186–189, 190, 191, 192, 206, 208–208[2], 214[1], 217–217[4], 218–220[1], 223, 224, 227–229, 230, 236–240, 242[1]–244, 245–246[1], 248–253, 256, 259–260[6], 260[8], 275, 278–280, 283, 284, 289–289[1], 290, 292, 295–295[2], 302, 324–329, 330[2], 332–335[1], 342–343, 352[1], 361 și 362[1], dacă fapta a fost comisă din interes material. (2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) valoarea bunurilor dobândite de persoana urmărită penal sau condamnată, în ultimii 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește cu mai mult de 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern, veniturile dobândite licit de aceasta. Dacă

				este comisă o infracțiune continuă, este luată în considerare și perioada până la sfârșitul activității infracționale; b) instanța de judecată își formează convingerea că bunurile respective pot proveni din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe diferența dintre veniturile dobândite licit și valoarea bunurilor dobândite în aceeași perioadă sau că persoana urmărită penal sau condamnată are legături cu criminalitatea organizată; c) au fost săvârșite infracțiunile indicate la alin. (1) pentru care legea prevede o pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de cel puțin 4 ani. (3) La aplicarea prevederilor alin. (2) se va lua în considerare valoarea bunurilor deținute atât de către persoana urmărită penal sau condamnată, cât și de către persoanele terțe fizice sau juridice menționate la art. 106^2. (4) La stabilirea diferenței dintre veniturile licite și valoarea bunurilor dobîndite se va ține

				cont de valoarea bunurilor la data dobîndirii lor și de cheltuielile suportate de persoana urmărită penal sau condamnată, de membrii familiei acesteia, inclusiv de persoanele terțe fizice sau juridice menționate la art. 106^2. (5) Dacă, la adoptarea hotărîrii de către instanță, bunurile supuse confiscării extinse nu mai există ori nu se găsesc sau au fost comasate cu bunuri dobîndite licit și care nu pot fi separate de acestea sau dacă confiscarea lor este imposibilă din orice alt motiv, în locul lor se confiscă bani și alte bunuri care acoperă valoarea acestora. (6) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, inclusiv bunurile în care au fost transformate sau convertite bunurile provenite din activitățile infracționale, precum și veniturile sau foloasele obținute din aceste bunuri. (7) Dacă persoana urmărită penal sau condamnată deține

				bani, aceştia vor fi confiscaţi în mod prioritar. Dacă banii deţinuţi nu sunt suficienţi, se confiscă celelalte bunuri. (8) Confiscarea nu poate depăşi valoarea bunurilor dobîndite în perioada prevăzută la alin. (2) lit. a), care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei condamnate. (9) Confiscarea extinsă se aplică şi în cazul în care o persoană nu poate fi trasă la răspundere penală din cauza decesului sau este liberată de răspundere penală sau de pedeapsă din motivele prevăzute de prezentul cod sau dacă a fost aplicată amnistia. Confiscarea extinsă se aplică şi în cazul încetării procesului penal pe motivul expirării termenului de prescripţie de tragere la răspundere penală pentru săvârşirea unei infracţiuni uşoare, mai puţin grave sau grave."
	Ministerul Finanţelor	**155.**	Art.I. – Codul penal al Republicii Moldova: - La art.106[1] alin.(8) se propune substituirea sintagmei "se dispune" cu textul "poate fi dispusă". În acest sens, menţionăm că, potrivit art.14 alin.(1) din Codul penal, infracţiunea este o faptă (acţiune sau	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 153 şi 154 menţionăm că, din jurisprudenţa CtEDO în cauza

			inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, *săvîrșită cu vinovăție* și pasibilă de pedeapsă penală. La rândul său, art.275 pct.4-5) din Codul de procedură penală stabileşte că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, şi va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia sau a intervenit decesul făptuitorului. Art.391 alin.(1) pct.2) din același Cod prevede că sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă a intervenit decesul inculpatului. Art.8 alin.(1) din Codul de procedură penală prevede că persoana acuzată de săvîrșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă. Astfel, pot exista situații când vinovăția făptuitorului nu a fost stabilită printr-o sentință de condamnare definitivă (de exemplu, în cazul decesul făptuitorului la faza de urmărire penală), existând astfel, în opinia noastră, impedimente în confiscarea extinsă a bunurilor. Astfel, se propune de stabilit că confiscarea extinsă *poate fi dispusă* în situațiile enumerate în art.106[1] alin.(8), acest lucru urmând să se producă în dependență de circumstanțele fiecărui caz în parte, precum și a probelor acumulate.	*G.I.E.M. S.r.l. și alții c. Italia* [MC] se desprinde că, deoarece instanțele naționale au constatat că au fost întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii de lotizare ilegală și au constatat că procesul penal a încetat doar ca urmare a intervenției prescripției, CtEDO a concluzionat că a existat o „condamnare" în sensul art.7 din CEDO, astfel încât nu a fost încălcată această prevedere în cazul reclamantului [§ 258-261].
	Uniunea Avocaților din Moldova	**156.**	La art. I pct. 2, ce vizează modificarea art. 106[1] Cod penal, propunem completarea după cuvintele „decesul	**Precizare** Dezvoltînd ideea autorului avizului menționăm că în

			făptuitorului" cu cuvintele *„și nu a fost depusă o cerere de reabilitare a persoanei decedate"*. Raționamentul acestei propuneri rezidă în dreptul succesorilor persoanei decedate, rudelor sau altor persoane de a solicita reabilitarea persoanei decedate în privința căreia urmărirea penală a încetat pe acest temei, or depunerea unei astfel de cerere de reabilitare lipsește ordonanța procurorului de caracterul ei definitiv. Astfel, conform alin. (7) art. 285 CPP, „(7) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.". În același context, în mod similar propunem revizuirea și a dispozițiilor alin. (1) art. 229 CPP, propuse spre amendare conform proiectului.	temeiul art. 285 alin. (6^1) din Codul de procedură penală, conform procedurii de confiscare în cazul încetării urmăririi penale prevăzute în Capitolul VIII^1 din Titlul III, partea specială, procurorul urmează să înainteze în termen de 30 de zile **de la data rămînerii definitive a hotărîrii de încetare a urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare**, un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, în instanța de judecată căreia i-ar fi revenit competența să judece cauza în prima instanță. Prin urmare, în ipoteza dispozițiilor art. 285 alin. (7), la examinarea demersului procurorului, în ordinea procedurii de confiscare în cazul încetării urmăririi penale, citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate este obligatorie, motiv pentru care instanța de judecată va ține cont de voința reprezentantului legal al persoanei decedate.

Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 263-269, art. 855), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
2. La articolul 53 alineatul (1) punctul 8) se completează cu textul „ , precum și asupra confiscării bunurilor sechestrate, dacă există bunuri puse sub sechestru”;	**Procuratura Anticorupție**	**157.**	Propunem renunțarea de completare a dispoziției alin.(8) cu textul *„precum și asupra confiscării bunurilor sechestrate, dacă există bunuri puse sub sechestru”* din considerentul dublării reglementărilor. Or, acuzatorul de stat la etapă dezbaterilor judiciare se expune asupra tuturor chestiunilor care urmează a fi soluționate odată cu pronunțarea hotărârii judecătorești așa cum sunt indicate în dispoziția art.385 alin.(1) din Codul de procedură penală, inclusiv și aspectele referitoare la existența temeiurilor aplicării măsurilor de siguranță. Astfel propunem, fie completarea dispoziției cu de la alin.(8) art.53 din Codul de procedură penală, cu toate chestiunile indicate la alin.(1) pct.1)-16) sau renunțarea la propunerea discutată aici, pentru a redă o logică clară de reglementare juridică a unui act normativ.	**Precizare** Din expunerea de motive pentru propunerea de Directivă privind recuperare și confiscarea activelor[7], deducem că: „Organizațiile criminale utilizează mijloace sofisticate pentru a-și spăla veniturile importante pe care le generează, care sunt estimate la cel puțin 139 de miliarde EUR pe an [1] . Astfel cum s-a subliniat în Strategia UE de combatere a criminalității organizate (2021-2025) 2 , este esențial ca infractorii să fie privați de aceste profituri ilicite pentru ca activitățile grupurilor infracționale să fie astfel perturbate și pentru a se preveni infiltrarea acestora în economia legală. Întrucât principalul motiv care stă la baza criminalității organizate este câștigul financiar, recuperarea activelor este un mecanism foarte eficace de descurajare a activităților infracționale. Pentru a se asigura

[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0245

				că săvârșirea de infracțiuni nu este o activitate profitabilă, Comisia a anunțat în Strategia UE de combatere a criminalității organizate pe care a elaborat-o că intenționează să consolideze normele privind recuperarea și confiscarea activelor, ținând seama de raportul Comisiei din 2020 intitulat „Recuperarea și confiscarea activelor: Asigurarea faptului că nu este rentabil să se săvârșească infracțiuni"3. În contextul dat, scopul urmărit de *Directiva 2024/1260* este de a urmări și identifica, indisponibiliza, confisca și gestiona bunurile în cadrul procedurilor în materie penală. Adică, accentul este focusat pe recuperarea bunurilor infracționale. În acest sens, se impune oportunitatea de a atribui procurorului același scop: de a urmări și identifica, indisponibiliza și confisca bunurile infracționale, motiv pentru care se impun intervenții în *Codul de procedură penală.*
6. La articol 197 alineatul (1):	**Procuratura Anticorupție**	**158.**	Cu referire la noile reglementări propuse aferente mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare, se	**Precizare**

se completează cu punctele 6) și 7) cu următorul conținut: „6) măsuri asiguratorii pentru eventuala confiscare specială sau extinsă; 7) măsuri asiguratorii pentru compensarea cheltuielilor judiciare.”.			impune comasarea prezentului proiect cu inițiativă Ministerului Justiției prezentată în Anunțul nr.817 din 29.01.2024[8] prin care s-a solicitat de la autorități, propuneri de îmbunătățire a mecanismului de recuperarea cheltuielilor judiciare, iar Procuratura Anticorupție a prezentat la 26.03.2024 propuneri ample de consolidare a mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare suportate de către stat în procesul penal.	Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 2, menționăm că propunerile prezentate vor fi analizate în contextul promovării proiectului privind mecanismul de recuperare a cheltuielilor judiciare în procesul penal
7. La articolul 202 în denumirea articolului se completează cu textul „și pentru compensarea cheltuielilor judiciare”. alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea motivată a părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru	**Procuratura Anticorupție**	**159.**	Cu referire la noile reglementări propuse aferente mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare, se impune comasarea prezentului proiect cu inițiativă Ministerului Justiției prezentată în Anunțul nr.817 din 29.01.2024 prin care s-a solicitat de la autorități, propuneri de îmbunătățire a mecanismului de recuperarea cheltuielilor judiciare, iar Procuratura Anticorupție a prezentat la 26.03.2024 propuneri ample de consolidare a mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare suportate de către stat în procesul penal.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 157.

[8] https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-reluarea-procesului-de-elaborare-proiectui-de-lege-pentru-modificarea-codului

compensarea cheltuielilor judiciare.". la alineatul (2) după cuvintele „pedepsei amenzii" se completează cu textul „și pentru compensarea cheltuielilor judiciare".				
8. La articolul 203 alineatul (2), se completează la final cu textul „la fel pentru compensarea cheltuielilor judiciare.". se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Actele procedurale definitive de punere și de scoatere a bunurilor de sub sechestru, în termen de 10 zile de la emitere, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către procuror.".	**Procuratura Anticorupție**	**160.**	Cu referire la noile reglementări propuse aferente mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare, se impune comasarea prezentului proiect cu inițiativă Ministerului Justiției prezentată în Anunțul nr.817 din 29.01.2024 prin care s-a solicitat de la autorități, propuneri de îmbunătățire a mecanismului de recuperarea cheltuielilor judiciare, iar Procuratura Anticorupție a prezentat la 26.03.2024 propuneri ample de consolidare a mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare suportate de către stat în procesul penal.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 157.
		161.	Propunerea de completare a normei cu alin.(3) cu textul *„Actele procedurale definitive de punere, de scoatere și de ridicare a sechestrului, în termen de 10 zile de la emitere, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către procuror."* considerăm a fi una de prisos și nu își găsește locul în legea procesual penală, or chestiunile referitoare la procedurile tehnice și care nu se referă la buna desfășurare a procesului penal, urmează să fie reglementate prin acte normative subordonate legii.	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 15 din sinteză, menționăm că dispozițiile respective sunt necesare în contextul facilitării ARBI-ului de a executa atribuțiile conferite prin art. 5 lit. c) din *Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale*, or în lipsa unor astfel de dispoziții ar lipsi obligația impusă organelor care dispun aplicarea

				sechestrului să expedieze actele pentru evidență a actelor procedurale de indisponibilizare a bunurilor infracționale. Mai mult, această reglementare asigură o implementare a dispozițiilor art. 27 alin. (2) și (3) din *Directiva 2024/1260*, în sensul în care, prin Hotărîrea Guvernului nr. 34/2020[9], a fost instituit Registrul de stat al bunurilor infracționale indisponibilizate format de Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate".
9. La articolul 204 alineatul (1) după cuvîntul „părții civilmente responsabile" se introduce textul „inclusiv pe care părțile le dețin în calitate de beneficiar efectiv". Se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) Pentru a asigura compensarea cheltuielilor judiciare pot fi puse sub	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**162.**	În textul art. 204 al Codului de procedură penală considerăm oportun a indica faptul că doar bunurile **personale** ale învinuitului sau ale inculpatului urmează a fi puse sub sechestru pentru a restrânge nu doar subiecții vizați, dar și obiectul pasibil de a fi sechestrat, prin atare precizare se urmărește limitarea aplicării sechestrului asupra bunurilor proprietate comună, care generează dificultăți în procedura de valorificare (de ex: bunurile imobile).	**Nu se acceptă** Pornind de la scopul urmărit pentru aplicarea sechestrului asupra bunului, în recitalul (7) al *Directivei 2024/1260* se menționează că: „(7) [...] Este necesar să se consolideze capacitatea autorităților competente de a-i priva pe infractori de produsele provenite din săvârșirea de activități infracționale. În acest scop, ar trebui stabilite norme pentru a consolida urmărirea și

[9] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120391&lang=ro

sechestru numai bunurile învinuitului sau ale inculpatului, în limita sumei evaluate prealabil a cheltuielilor judiciare suportate.".				identificarea activelor, precum și capacitățile de indisponibilizare, pentru a îmbunătăți gestionarea bunurilor indisponibilizate și confiscate până la înstrăinarea lor în urma unui ordin de confiscare definitiv, pentru a perfecționa mijloacele de confiscare a instrumentelor și a produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni și a bunurilor provenite din activități infracționale ale organizațiilor criminale, precum și pentru a îmbunătăți eficiența generală a sistemului de recuperare a activelor." Din aceste considerente, nu se impune limitarea aplicării sechestrului doar asupra bunurilor personale ale învinuitului sau inculpatului, or scopul sechestrului este de a urmări și identifica bunurile provenite din activități infracționale.
10. Articolul 205 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi dispusă motivat de către	**Procuratura Anticorupție**	**163.**	Pentru alin.(1) se propune următoarea redacție *„Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată de către procuror sau de către instanță pentru a evita tăinuirea, deteriorarea sau înstrăinarea bunurilor prevăzute la art.204.".*	**Nu se acceptă** Propunerea înaintată schimbă conceptual instituția aplicării sechestrului, or în versiunea proiectului care se află la etapa actuală, conceptul de

organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată pentru a evita distrugerea, transformarea, cheltuirea, transferul, deplasarea sau înstrăinarea bunurilor prevăzute la art. 204.". la alineatul (2) ultima propoziție se expune în următoarea redacție: „Judecătorul de instrucție autorizează punerea bunurilor sub sechestru sau instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți, cel tîrziu în ziua imediat următoare.".			Pentru alin.(2) se propune următoarea redacție *„Procurorul din oficiu sau la cererea unui participant la proces autorizează punerea bunurilor sub sechestru, iar instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți, în cazurile prevăzute la alin. (1).".* La alin.(3) se propune înlocuirea textului *„organului de urmărire penală"* cu textul *„procurorului".* La alin.(4) se propune înlocuirea sintagmei *„judecătorul de instrucție"* cu sintagma *„procurorul".* Alin.(5) se propune a fi abrogat. Propunerile formulate pentru prezenta normă, urmăresc înlocuirea practicii existente la zi, de autorizare la faza de urmărire penală a măsurii de siguranță punerea sub sechestru de către judecătorul de instrucție, prin aplicarea nemijlocită a sechestrului de către procuror. Este necesar a fi aliniate prevederile naționale în materia indisponibilizării bunurilor la practica europeană, pentru a spori operativitatea acestor măsuri și eficientizarea lor în vederea neadmiterii situațiilor când făptuitorii reușesc să ascundă bunurile care pot fi supuse sechestrului de vreme ce reglementările naționale impun respectarea procedurilor birocratice în materie, favorabile persoanelor bunurile cărora se urmăresc, or, un exemplu de bune practici în materia dreptului comparat, prezintă practica României.	reglementare a fost deja clarificat și determinat, motiv pentru care este inadmisibil de modificat.

			Considerăm că prin autorizarea aplicării sechestrului de către procuror, sunt respectate garanțiile procesuale și standardele CEDO, odată ce această hotărâre poate fi contestată și discutată în fața judecătorului de instrucție iar ulterior în caz de dezacord, contestată cu recurs la Curtea de Apel.	
	Curtea Supremă de Justiție	**164.**	***Art. II, pct. 10 – Cu referire la art. 205 alin.1 și anume: Temeiurile de punere sub sechestru.*** Curtea menționează că din alin. (1) a art. 205 în redacția propusă de legiuitor, reiese că organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune sub sechestru bunurile și fără a avea bănuiala rezonabilă că acestea vor fi distruse, transformate, cheltuite, transferate, deplasate sau înstrăinate. Curtea a analizat sinteza obiecțiilor și propunerilor la acest aspect. Redactarea normei în esență, nu a înlăturat problema. Potrivit sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative: *„Intervențiile de la art. 205 alin. (1) aduc o clarificare cu privire la scopul urmărit pentru punerea sub sechestru a bunurilor. Avînd aceste deziderate și urmând scopul de aliniere a dreptului național la cel european, este necesar a se accentua punerea sub sechestru a bunurilor urmărind același scop de „evitare a „distrugerii, transformării, cheltuirii, transferării, deplasării sau înstrăinării" acestora".* Curtea remarcă că nu este împotriva scopului urmărit în ceea ce privește punerea sub sechestru a bunurilor și anume evitarea distrugerii, transformării, cheltuirii, transferării, deplasării sau înstrăinării acestora, ci asupra modului de aplicare a acestui sechestru. Prin urmare, Curtea susține că organul de urmărire penală sau instanța de judecată în calitate de observator obiectiv și	**Precizare** Aplicarea sechestrului asupra bunurilor se urmărește doar pentru a evita distrugerea, transformarea, cheltuirea, transferul, deplasarea sau înstrăinarea acestora atunci cînd se impune de a asigura: (i) repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune; (ii) garantarea executării pedepsei amenzii; (iii) eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă; (iv) compensarea cheltuielilor judiciare. Respectiv, **sarcina probei** de urmărirea evitării distrugerii, transformării, cheltuiri, transferării, deplasării sau înstrăinării bunurilor în vederea asigurării celora menționate mai sus **revine persoanei care solicită aplicarea sechestrului.**

			imparțial la aplicarea sechestrului asupra bunurilor trebuie să-și motiveze suspiciunile că bunurile urmează fi *distruse, transformate, cheltuite, transferate, deplasate sau înstrăinate*. Mai mult, Curtea consideră că, această suspiciune trebuie să rezulte din existența unor fapte și/sau informații bazate pe date reale și concluzii raționale, confirmate prin date faptice, ce rezultă din surse și mijloace procesuale, bazată pe respectarea principiului general al securității raporturilor juridice și protecției persoanei împotriva oricăror atingeri arbitrare a drepturilor și libertăților.	
11. Articolul 206: La alineatul (1) cuvintele „Costul bunurilor" se substituie cu „Valoarea bunurilor" se completează cu alineatul (4) cu următorul conținut: „(4) Bunurilor infracționale, în cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni prevăzute la art. 229^2 alin. (2), sînt evaluate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern.".	**Procuratura Anticorupție**	**165.**	Considerăm inoportun completarea normei cu alin.(4) cu textul *„Bunurilor infracționale prevăzute la art.229^2 alin.(2) sânt evaluate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în condițiile Legii nr.48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și ale regulamentului aprobat de Guvern."* ca fiind o reglementare de repetare, odată ce acest exercițiu este reglementat deja printr-o dispoziție dintr-o lege specială.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 27.

12. Codul se completează cu articolele 206[1] și 206[2] cu următorul cuprins: **„Articolul 206[1].** Planificarea sechestrului (1) Autoritatea cu drept de aplicare a sechestrului, urmează să țină cont de cheltuielile care pot fi suportate pentru o eventuală administrare și/sau valorificare a bunurilor infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului, în scopul reducerii la minimum a cheltuielilor estimate de administrare a bunurilor respective, precum și conservării valorii bunurilor infracționale până la înstrăinarea acestora. (2) Organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată este în drept să solicite o evaluare a cheltuielilor care pot fi suportate pentru o eventuală administrare și, după caz, valorificare a bunurilor infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului.	**Procuratura Anticorupție**	**166.**	**Articolul 206[2].** Se propune următoarea redacție pentru alin.(3): „(3) Pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale sau dacă există necesitatea prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni sau a protejării victimelor infracțiunilor, aducerea la cunoștință a hotărârii de punere a bunurilor sub sechestru poate fi amânată pentru un termen de până la 60 de zile prin ordonanța procurorului, cu posibilitatea prelungirii motivate a termenului respectiv, însă nu mai târziu de terminarea urmăririi penale. Fiecare prelungire a termenului de amânare a aducerii la cunoștință a hotărârii de punere a bunurilor sub sechestru nu poate depăși 60 de zile." Formula de reglementare propusă de autorul proiectului pentru dispoziția alin.(3) o considerăm rațională ca mecanism de protecție a confidențialității urmăririi penale și neafectării bunei desfășurări a procedurilor la această fază, însă mecanismul de aplicare și respectiv prelungire a termenului de amânare a aducerii la cunoștința subiectului despre actul de dispoziție prin care a fost aplicată măsura de siguranță, prin implicarea judecătorului de instrucție, îl considerăm unul rudimentar și lipsit de raționament, care nu duce decât la sporirea procedurilor birocratice și creșterea în mod artificial a volumului de lucru excesiv atât pentru procuror cât și judecătorul de instrucție, în situația în care CtEDO cu impune astfel de garanții pentru astfel de exercițiu procesual. Or, un astfel de mecanism ineficient există în prezent pentru instituția amânării aducerii la	**Nu se acceptă** Amînarea aducerii la cunoștință a hotărârii de punere a bunurilor sub sechestru echivalează, în esență, cu aplicarea sechestrului, motiv pentru care instituția amînării aducerii la cunoștință a hotărîrii respective urmează a fi dispusă de către aceeași autoritate care a dispus aplicarea. De altfel, regula generală dictată de recitalul (47) din *Directiva 2024/1260* constă în faptul că „Ordinele de indisponibilizare, de confiscare și de valorificare anticipată ar trebui să îi fie comunicate fără întârzieri nejustificate persoanei afectate.".

(3) În cazul în care cheltuielile de administrare a bunurilor infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului sunt disproporționate față de valoarea lor preconizată în momentul aplicării sechestrului ori administrarea acestor bunuri necesită condiții speciale și expertiză care nu este ușor accesibilă se evaluează cheltuielile de valorificare anticipată a acestor bunuri. (4) Autoritatea cu drept de aplicare a sechestrului va urmări, în mod prioritar, bunurile infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului care generează cele mai mici cheltuieli estimate de administrare sau bunurile infracționale a căror valorificare asigură repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, garantarea executării pedepsei amenzii, eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă ori compensarea cheltuielilor judiciare.			cunoștință a calității procesuale de bănuit, prevăzut la art.63 alin.(1^1) din Codul de procedură penală, care s-a dovedit a fi o practică în sine anevoioasă și necesită a fi revăzută, or atribuirea calității procesuale, menținerea ei precum și amânarea aducerii la cunoștință despre aceasta, sun chestiuni procesuale doar de competenta soluționare a procurorului iar apelarea la controlului judecătoresc cu implicarea judecătorului de instrucție, este de prisos, inclusiv și din perspectiva CtEDO care nu impune astfel de garanții.	
	Ministerul Finanțelor	**167.**	- La modificarea art. 206^1 la alin. (2) considerăm necesar să fie specificat subiectul de la care organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată este în drept să solicite o evaluare a cheltuielilor care pot fi suportate pentru o eventuală administrare și, după caz, valorificare a bunurilor infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului.	**Precizare** Alineatul (2) al articolului 206^1 au fost excluse din proiect.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**168.**	În pofida faptului că la pct. 47 și în art. 23 din Directiva nr. 1260/2024, este menționat că statul trebuie să aibă posibilitatea de a amâna comunicarea măsurilor asiguratorii către bănuit/învinuit/inculpat, atestăm că temeiurile indicate în art. 206^2, alin. (3) par a fi nejustificate (amânarea în scopul prevenirii unei infracțiuni, protejării victimei), iar termenul de 30 de zile este unul excesiv, în special cu oferirea posibilității de prelungire a acestuia pe tot parcursul urmăririi penale.	**Se acceptă** La articolul 206^2 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale, aducerea la cunoștință a hotărîrii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru poate fi amînată pentru un termen de pînă la 30 de zile de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la demersul motivat al

Articolul 206[2]. Informarea persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru (1) Hotărîrea de punere a bunurilor sub sechestru se aduce la cunoștință în ordinea prevăzută la art. 207. (2) Odată cu aducerea la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestru, proprietarul sau posesorul acestor bunuri este informat în scris despre dreptul de a cunoaşte motivele care au stat la baza aplicării sechestrului, de a fi asistat de un apărător, de a solicita vînzarea anticipată, scoaterea sau înlocuirea bunurilor puse sub sechestru, de a fi audiat înainte de valorificarea bunurilor puse sub sechestru, de a contesta punerea bunurilor sub sechestru. (3) Pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale sau dacă există necesitatea prevenirii săvîrșirii unei alte				procurorului, cu posibilitatea prelungirii motivate a termenului respectiv, însă nu mai mult de 6 luni. Fiecare prelungire a termenului de amînare a aducerii la cunoștință a hotărîrii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru nu poate depăși 30 de zile.”

infracțiuni sau a protejării victimelor infracțiunilor, aducerea la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestru poate fi amînată pentru un termen de pînă la 30 de zile de către judecătorul de instrucție, la demersul motivat al procurorului, cu posibilitatea prelungirii motivate a termenului respectiv, însă pînă la terminarea urmăririi penale. Fiecare prelungire a termenului de amînare a aducerii la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestru nu poate depăși 30 de zile.".				
13. La articolul 207 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub sechestru sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate organul de urmărire penală, în cazul sechestrului aplicat de acesta, sau procurorul, în cazul sechestrului aplicat de judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, expediază imediat către deținătorul sau	**Procuratura Anticorupție**	**169.**	Alin.(1^1) se propune în următoarea redacție de reglementare *„Hotărârea de aplicare a sechestrului asupra bunurilor, se expediază imediat către deținătorul registrului sau gestionarului acestora, iar acesta de îndată, dar nu mai târziu de 3 ore de la recepționarea actului, consemnează în evidențele de date din registrele proprii, despre indisponibilizarea bunurilor și expediază în adresa ordonatorului confirmarea despre acțiunea respectivă.".* Prin prezenta propunere de reglementare legislativă, se urmărește responsabilizarea autorităților sau alte persoane juridice de drept privat, care gestionează cu bunurile, activele sau drepturile subiecților care fac obiectul cercetărilor penale, în	**Precizare** Scopul intervențiilor de la alin. (1^1) din art. 207 se reduce la aceea de a reglementa ipotezele în care bunurile obiect al sechestrului sunt supuse înregistrării în registrele de publicitate, în sensul art. 413 alin. (2) din *Codul civil*. Cu toate acestea, ipoteza descrisă de autorul avizului se pune în executare conform dispozițiilor de la art. 207 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, fără careva întîrzieri.

gestionarul registrului respectiv ordonanța sau, după caz hotărârea cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. Deținătorul sau gestionarul registrului de publicitate notează o mențiune despre aplicarea sechestrului bunurilor în registrul respectiv, imediat, dar nu mai târziu de 3 ore de la recepționare ordonanței sau hotărîrii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și informează despre acest fapt organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul.". alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Punerea bunurilor sub sechestru la faza judecării cauzei, se efectuează de către executorul judecătoresc, în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află bunurile.". la alineatul (3) cuvintele „costul aproximativ al" se substituie cu cuvintele „valoarea aproximativă a".			vederea acționării eficiente și în termen proximi, de a nu se permite operarea cu aceste bunuri odată ce există o hotărâre de indisponibilizare. Autorul proiectului, la formularea reglementării discutate aici, a omis sau nu a luat în considerare situațiile de indisponibilizare a bunurilor care nu sunt neapărat supuse înregistrării într-un registru public, exemplu ar constitui mijloacele financiare aflate pe conturile de depozit la instituțiile bancare, care trebuie să aibă parte de un tratament procesual corespunzător sub aspectul garantării aplicării în timp rezonabil a instituției indisponibilizării.	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**170.**	Cu titlu de precizare, menționăm că la punerea bunurilor sub sechestru conform art. 207, alin. (2) Cod de procedură penală, de fiecare dată organul de urmărire penală întocmește un proces-verbal de sechestru care conține, inclusiv, lista de inventariere întocmită de executorul judecătoresc. Astfel, propunem ca copia ambelor documente să fie expediată în adresa ARBI de către un singur subiect: fie de organul de urmărire penală, fie de executorul judecătoresc. În mod alternativ de indicat în locul cuvântului „sau", cuvântul „și", or, ar fi rațional ca ARBI să recepționeze ambele acte emise.	**Se acceptă** Articolul 207 alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) Copia de pe procesul-verbal și de pe lista de inventariere, în termen de 3 zile de la întocmire, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către reprezentantul organului de urmărire penală care a întocmit procesul-verbal sau de către executorul judecătoresc care a întocmit lista de inventariere.".

la alineatul (5): punctul 1) cuvintele „costul lor" se substituie cu cuvintele „valoarea lor". se completează cu punctul 4) cu următorul cuprins: „4) se menționează despre informarea proprietarului sau posesorului bunurilor puse sub sechestru privind drepturile prevăzute la art. 206^2 alin. (2).". se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) Copia de pe procesul-verbal sau de pe lista de inventariere, în termen de 5 zile de la întocmire, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către reprezentantul organului de urmărire penală care a întocmit procesul-verbal sau de către executorul judecătoresc care a întocmit lista de inventariere.".				
14. La articolul 207^1: În denumirea articolului , după cuvîntul „valorificare" se	**Procuratura Anticorupție**	**171.**	Pentru prima parte a textului de la art.207^1, se propune următoarea variantă de reglementare *„La cererea proprietarului bunurilor sau cu acordul acestuia*	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 42.

completează cu cuvîntul „anticipată". Se completează cu punctul 1[1]) cu următorul cuprins: „1[1]) administrarea bunului necesită condiții speciale și expertiză care nu sunt ușor accesibilă;"			*ori, după caz, procurorul sau instanța de judecată care a aplicat sechestru, până la adoptarea unei hotărâri asupra cauzei examinate, poate dispune valorificarea bunurilor sechestrate.".*	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**172.**	În scopul neadmiterii încălcării drepturilor altor creditori care pot pretinde la bunurile ce fac obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse propunem completarea articolului 207[1] din Codul de procedură penală, cu un nou temei de valorificare anticipată la pct.7), al cărui cuprins să prevadă: *„Valoarea bunului depășește esențial valoarea măsurilor asiguratorii prevăzute în art. 202, alin. (1) și prin menținerea sechestrului este lezat dreptul de proprietate a coproprietarilor sau a creditorilor garantați care și-ar putea satisface creanța din suma ce excede valoarea sechestrului."* În acest caz sunt luate în considerare și efectiv respectate, atât interesele statului, cât și a celorlalți subiecți, (de ex: bănuitului, învinuitului, inculpatului și terților care pretind sau pot pretinde un drept de proprietate or un drept real, inclusiv gajul și ipoteca.)	**Nu se acceptă** Opțiunea propusă de autorul avizului nu se circumscrie ipotezelor avute în vedere de art. 21 din *Directiva 2024/1260*, or depășirea substanțială a valorii bunurilor sechestrate nu constituie situații cu privire la: (a) bunul care face obiectul indisponibilizării este perisabil sau se depreciază rapid; (b) costurile de depozitare sau de întreținere a bunului sunt disproporționate în raport cu valoarea sa de piață; (c) gestionarea bunurilor necesită condiții speciale și expertiză care nu este ușor accesibilă. Mai mult, măsurile asiguratorii în procesul penal sunt luate pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru

				compensarea cheltuielilor judiciare. Respectiv, odată cu o potențială aplicare a sechestrului se va impune necesitatea efectuării unei planificări în sensul art. 206[1]. Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 178.
15. La articolul 207[2]: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea acestora de sub sechestru se examinează în ședință de judecată cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului sau posesorului bunurilor puse sub sechestru sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. În ședința de judecată se aduce la cunoștința părților demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub	**Procuratura Anticorupție**	**173.**	Alin.(1) se propune în următoarea redacție *„În condițiile prevăzute de art.207[1], Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale solicită procurorului sau după caz instanței de judecată, valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora.”.* Pentru prima frază din textul alin.(2) se propune în următoarea redacție *„Procurorul sau după caz instanța de judecată, în termen de 72 ore, dispune motivat asupra solicitării cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora.”.* La alin.(3) sintagma *„Încheierea”* se propune a fi înlocuită cu *„Hotărârea”*. La alin.(4) sintagma *„încheierii”* se propune a fi înlocuită cu *„hotărârii”*. În accepțiunea propunerilor formulate pentru dispoziția art.205 din Codul de procedură penală, ca măsura asiguratorie să fie dispusă inclusiv prin actul de dispoziție a procurorului din oficiu sau la propunerea organului de urmărire penală, își găsesc locul și	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 42 și 47.

sechestru a acestora și se informează despre drepturile prevăzute la art. 206^2 alin. (2).” se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Judecătorul emite o încheiere motivată în termen de cel mult 30 de zile de la înaintarea demersului. Scoaterea bunurilor de sub sechestru se dispune doar în cauza penală în cadrul căreia a fost dispusă valorificarea bunurilor sechestrate. Recursul se examinează în termen de 10 zile și suspendă executarea încheierii.”. la alineatul (3) textul „ , doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229^6” se exclude. se completează cu alineatul (5) și (6) cu următorul conținut: „(5) În cazul valorificării bunurilor prin licitație publică, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate			propunerile formulate supra. În raport cu reglementările prin care se propune implicarea judecătorului de instrucție în vederea inițierii procesului de valorificare a bunurilor indisponibilizate, consideram a fi un mecanism de prisos și are menirea doar de a îngreuna procedurile, a se vedea explicațiile făcute cu ocazia celor menționate pentru art.206^2 din Codul de procedură penală.	
	Uniunea Avocaților din Moldova	**174.**	La art. II pct. 15, ce vizează amendarea alin. (6) articolului 207^2 CPP, propunem substituirea cuvântului „Numerarul” cu cuvintele „Mijloacele financiare”, or numerarul se atribuie doar mijloacelor financiare sub formă de numerar (bancnote și monede), în timp ce valorificare bunurilor sechestrate, inclusiv prin licitație, presupune încheierea unei tranzacții cu participarea unei persoane juridice, caz în care legea interzice folosirea numerarului în acest scop și obligă la efectuarea plăților prin transfer la contul bancar al vânzătorului.	**Se acceptă parțial** La articolul 207^2 alin. (6) cuvintele „Numerarul obținut” se substituie cu cuvintele „Sumele obținute”.

transmite bunurile sechestrate către Serviciul Fiscal de Stat pentru a fi vândute la preț egal sau mai mare decît cel evaluat, în condițiile regulamentului aprobat de Guvern. Dacă bunurile sechestrate nu au fost vândute la preț egal sau mai mare decît cel evaluat după organizarea a două licitații publice, vînzarea lor are loc în cadrul licitațiilor publice cu reducerea treptată a prețului sau, în cazul unui singur cumpărător, prin negocieri directe. (6) Numerarul obținut din valorificarea bunurilor infracționale se depun pe un cont temporar administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. În termen de cel mult 3 zile, organul de urmărire penală este informat de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale despre depunerea banilor pe contul respectiv.”.				
16. Articolul 208 va avea următorul cuprins:	**Ministerul Finanțelor**	**175.**	- La art. 208 alin. (1) textul ”cu excepția imobilului și a obiectelor cu dimensiuni mari” de substituit cu textul ” cu excepția imobilului, obiectelor cu dimensiuni mari	**Se acceptă parțial** Articolul 208 alin. (1) va avea următorul cuprins:

„Articolul 208. Păstrarea bunurilor puse sub sechestru (1) Bunurile puse sub sechestru, de regulă, se ridică, cu excepția imobilului și a obiectelor cu dimensiuni mari. (2) Obiectele ridicate se sigilează și se păstrează de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. În situația în care este necesară conservarea valorii bunurilor sechestrate, acestea se transmit pentru administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Metalele prețioase, pietrele prețioase și articolele din ele, obiectele de artă se transmit spre păstrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (4) Numerarul în monedă națională și în valută străină se depun pe contul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, cu excepția cazurilor cînd conțin semne individuale ale infracțiunii. Valorile mobiliare și obligațiile			și valorilor mobiliare, inclusiv valorilor mobiliare de stat".	„(1) Bunurile puse sub sechestru, de regulă, se ridică, cu excepția imobilului, a celor care prin natura lor nu pot fi ridicate și a obiectelor cu dimensiuni mari."
		176.	- La art. 208 alin.(4), enunțul al doilea de exclus.	**Se acceptă** În contextul opiniei autorului proiectului de la pct. 175, ultima propoziție de la art. 208 alin. (4) se exclude.
		177.	- La art. 208 considerăm necesară modificarea alineatului (6) care va avea următorul conținut: „Bunurile imobile, obiectele cu dimensiuni mari și valorile mobiliare, inclusiv valorile mobiliare de stat, pentru care există riscul sporit de deteriorare/devalorizare și asupra cărora a fost dispusă interdicția de folosire, sunt transmise pentru administrarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, la demersul procurorului.". Întru susținerea modificărilor propuse, comunicăm că atât valorile mobiliare (acțiunile, obligațiunile), cât și valorile mobiliare de stat (bonuri de trezorerie și obligațiuni de stat) nu sunt bunuri corporale și, respectiv, față de acestea urmează a fi aplicate interdicții de înstrăinare, precum se aplică și în cazul bunurilor imobile și participațiunilor în societăți comerciale.	**Precizare** În vederea susținerii opiniei autorului proiectului de la pct. 175, menționăm că bunurile „care prin natura lor nu pot fi ridicate" acoperă ipoteza descrisă de autorul avizului. **Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 219.

se transmit spre păstrare Serviciului Fiscal de Stat conform procedurii stabilite. (5) Bunurile puse sub sechestru care nu au fost ridicate se lasă pentru păstrare proprietarului sau posesorului ori unui membru adult al familiei lui, căruia i-a fost explicată răspunderea penală, prevăzută de art.251 din Codul penal, pentru însușirea, înstrăinarea, substituirea sau tăinuirea acestor bunuri și despre aceasta de la el se ia un angajament scris. Organul de urmărire penală poate obliga proprietarul sau posesorul bunului să întreprindă acțiuni necesare pentru păstrarea și administrarea eficientă a bunului sechestrat. În acest caz proprietarul sau posesorul bunului sechestrat răspunde de întreținerea și conservarea valorii bunului. (6) Bunurile imobile și obiectele cu dimensiuni mari puse sub sechestru pentru care există riscul sporit de deteriorare și asupra cărora a fost dispusă interdicția de				

folosire, sunt transmise pentru administrarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, la demersul procurorului.".				
18. Articolul 210: Se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Bănuitul, învinuitul, inculpatul sau persoanele care consideră că menținerea sechestrului asupra bunurilor lor este nejustificată sunt în drept să solicite scoaterea bunurilor lor de sub sechestru procurorului pînă la trimiterea cauzei în judecată sau instanței de judecată care judecă cauza pînă la începerea dezbaterilor judiciare." La alineatul (2) se completează cu următoarea propoziție „În cazul examinării demersului privind dispunerea confiscării bunurilor, conform procedurii prevăzute la capitolul VIII^1 din titlul III, partea specială, sechestrul aplicat asupra bunurilor își menține efectul pînă la soluționarea demersului.".	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești**	**178.**	La art. 210, alin. (1^1) Cod de procedură penală, din raționamentele indicate la pct. 4, considerăm oportună oferirea posibilității de contestare și creditorilor garantați, după cum urmează „Bănuitul, învinuitul, inculpatul, **deținătorii unui drept reale de garanție sau alte** persoane care consideră că menținerea sechestrului asupra bunurilor lor este nejustificată sunt în drept să solicite scoaterea bunurilor de sub sechestru...".	**Precizare** Alineatul (1^1) al articolului 210 a fost exclus din proiect.

19. La articolul 227 alineatul (2) se completează cu punctul 2^1) cu următorul cuprins: „2^1) cheltuite pentru administrarea bunurilor sechestrate;”	**Procuratura Anticorupție**	**179.**	Cu referire la noile reglementări propuse aferente mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare, se impune comasarea prezentului proiect cu inițiativă Ministerului Justiției prezentată în Anunțul nr.817 din 29.01.2024 prin care s-a solicitat de la autorități, propuneri de îmbunătățire a mecanismului de recuperarea cheltuielilor judiciare, iar Procuratura Anticorupție a prezentat la 26.03.2024 propuneri ample de consolidare a mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare suportate de către stat în procesul penal.	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2.
20. La articolul 229, alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat, de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare sau sînt trecute în contul statului.”.	**Procuratura Anticorupție**	**180.**	Cu referire la noile reglementări propuse aferente mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare, se impune comasarea prezentului proiect cu inițiativă Ministerului Justiției prezentată în Anunțul nr.817 din 29.01.2024 prin care s-a solicitat de la autorități, propuneri de îmbunătățire a mecanismului de recuperarea cheltuielilor judiciare, iar Procuratura Anticorupție a prezentat la 26.03.2024 propuneri ample de consolidare a mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare suportate de către stat în procesul penal.	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2.
	Curtea Supremă de Justiție	**181.**	***Art. II, Pct. 20 – Cu referire la art. 229. Plata cheltuielilor de judecată***. Potrivit raționamentelor expuse în avizul anterior, Curtea Supremă de Justiție a semnalat autorului că norma prevăzută la art. 229 alin. (2) din Codul de procedură penală lasă loc de interpretare, odată ce operând cu termenul „poate” legiuitorul a lăsat la discreția instanței adoptarea soluției de recuperare a cheltuielilor judiciare din contul condamnatului. Astfel, Curtea a considerat oportun ca norma de la art. 229 din Codul de procedură penală să fie	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2.

			îndreptată spre obligarea condamnaților la achitarea cheltuielilor judiciare suportate într-o cauză penală, iar scutirea condamnaților de la plata acestor sume, să prezinte o excepție, dar nu regulă. Criticile Curții invocate mai sus, au fost semnalate și de alte autorități (Procuratura Generală). În sinteza propunerilor și obiecțiilor, autorul în susținerea poziției sale privind neacceptarea argumentelor menționate, invocă următoarele: *„Intervențiile de la alin. (1) din art. 229 a fost impusă de necesitatea de a alinia ipoteza cu alin. (2) din art. 229, și anume: suportarea cheltuielilor judiciare de către persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. Intervenția se datorează faptului că în cadrul procesului penal statul suportă cheltuieli judiciare, care de altfel ar putea fi puse în seama condamnatului dacă s-ar aplica măsuri asiguratorii în acest sens, însă în marea majoritate a cazurilor cheltuielile respective sunt trecute în contul statului ".* Curtea consideră că argumentul autorului susținut în acest sens este unul simplist. În acest sens, este de accentuat că claritatea și previzibilitatea legii sunt cerințe constituționale față de lege, care vin să excludă arbitrariul în aplicare.	
	Uniunea Avocaților din Moldova	**182.**	La art. I pct. 2, ce vizează modificarea art. 106^1 Cod penal, propunem completarea după cuvintele „decesul făptuitorului" cu cuvintele *„și nu a fost depusă o cerere de reabilitare a persoanei decedate*". Raționamentul acestei propuneri rezidă în dreptul succesorilor persoanei decedate, rudelor sau altor persoane de a solicita reabilitarea persoanei decedate în privința căreia urmărirea penală a încetat pe acest temei, or depunerea unei astfel de cerere de reabilitare lipsește	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 156 din sinteză, menționăm că, ipoteza circumstanțelor descrise de autorul avizului nu poate fi realizată din considerentul că în condițiile art. 285 alin. (6^1), după rămînerea definitivă a ordonanței

			ordonanța procurorului de caracterul ei definitiv. Astfel, conform alin. (7) art. 285 CPP, „(7) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.”. În același context, în mod similar propunem revizuirea și a dispozițiilor alin. (1) art. 229 CPP, propuse spre amendare conform proiectului.	procurorului de încetare a urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare, în termen de 30 de zile, procurorul urmează să înainteze un demers privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, conform procedurii prevăzute la Capitolul VIII[1], din Titlul II partea specială, unde obligatoriu examinarea acestui demers are loc cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. În acest sens, ipoteza de la art. 285 alin. (7) din *Codul de procedură penală*, precedă ipoteza prevăzută la art. 285 alin. (6[1]).
24. La articolul 229[4] alineatul unic devine alineatul (1) și se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins: „(2) În cazul în care bunurile sechestrate nu sunt confiscate, instanța de judecată dispune restituirea acestora proprietarului de drept sau, după caz, posesorului legal, iar	**Procuratura Anticorupție**	**183.**	La alin.(1) se propune înlocuirea textului *„hotărârea instanței de judecată”* cu sintagma *„hotărâre”*. La alin.(2) după textul *„În cazul în care bunurile sechestrate nu sunt confiscate,”* a se completa cu sintagma *„procurorul sau”*. Propunerile formulate pentru normele din dispoziția prezentului articol, vin să reglementeze situațiile în care procurorul se expune în raport cu aplicarea măsurii de siguranță (alin.(2)) și respectiv când	**Nu se acceptă** Propunerea excedă inițiativa de modificare a cadrului normativ care nu intervine și asupra procedurii de aplicare a sechestrului. În cadrul grupului de lucru nu a fost semnalate neconformități la procedura de aplicare a sechestrului. Suplimentar, în continuare sunt state care au ratificat CtEDO care stabilesc autorizarea

dacă aceştia nu sînt identificaţi, se trec în proprietatea statului. (3) Confiscarea bunurilor nu afectează drepturile victimei, părţii vătămate şi părţii civile de a obţine repararea prejudiciului cauzat prin infracţiune.”.			procurorul se expune odată cu adoptarea deciziei asupra măsurii asiguratorii (situaţia de la alin.(2)).	aplicării sechestrului prin hotărîrea instanţei de judecată.
	Ministerul Finanţelor	**184.**	- La modificarea art. 229[4] ce se referă la completarea cu alineatul (2), considerăm necesară completarea după sintagma ”proprietatea statului” cu sintagma ”cu statut de bunuri fără stăpân”.	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 69.
25. Articolul 229[5] va avea următorul cuprins: **„Articolul 229[5].** Executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracţionale (1) Hotărârile de confiscare a bunurilor infracţionale se execută de către Serviciul Fiscal de Stat în condiţiile legii. (2) Bunurile infracţionale sau contravaloarea acestora, confiscate de instanţele naţionale, care se află peste hotarele ţării, se repatriază în Republica Moldova în cadrul asistenţei juridice internaţionale. (3) Organul care pune în executare hotărârea privind recuperarea bunurilor infracţionale informează procurorul despre	**Procuratura Anticorupţie**	**185.**	La alin.(2) se propune înlocuirea *„confiscate de instanţele naţionale”* cu textul *„dispuse a fi confiscate de către autorităţile naţionale”*. Se reţin explicaţiile făcute pentru art.229[4].	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 180.

impedimentele sau imposibilitatea executării hotărârii de confiscare a bunurilor infracționale. (4) Procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare pentru urmărirea și identificarea bunurilor în vederea executării hotărârii definitive de confiscare, dacă după depunerea unor eforturi rezonabile de către Serviciul Fiscal de Stat nu a fost posibil identificarea bunurilor obiect al confiscării. (5) Bunurile confiscate pot fi utilizate în scopuri sociale sau în interes public, în condițiile legii.".				
29. Articolul 285 se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins: „(6^1) În cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare cu aplicarea măsurilor de siguranță a confiscării speciale sau extinse, procurorul înaintează în	**Procuratura Anticorupție**	**186.**	Propunem renunțarea la reglementarea prevăzută la alin.(6^1). Conform standardelor impuse de CEDO, măsura de siguranță sub forma confiscării extinse sau speciale, poate fi dispusă și de procuror, mai ales în raport cu bunurile care provin din activitatea infracțională și nu operează dreptul de proprietate, condiția de bază fiind ca persoana bunurile căreia s-au dispus a fi confiscate, să aibă acces la o instanță de judecată pentru a contesta	**Nu se acceptă** Autorul avizului nu a argumentat necesitatea intervenției și nici nu a prezentat care este jurisprudența CtEDO la acest compartiment. Reiterăm că, spre deosebire de instituția juridică a măsurii asiguratorii de aplicare a sechestrului cînd se

instanța de judecată un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale.”.			decizia respectivă, or ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare pot fi supuse contestării, în trei grade de jurisdicție (controlul ierarhic, la judecătorul de instrucție precum și prin recurs la Curtea de Apel). Încetarea urmăririi penale pe temeiurile de nereabilitare prevăzute la art.275 pct.4-9, impune în toate cazurile exprimarea acordului făptuitorului de a fi aplicată instituția procesuală respectivă, fiind conștient și asumându-și toate repercusiunile pe care le implică temeiurile de nereabilitare inclusiv dreptul procurorului de a aplica măsurile de siguranță.	intervine în atributul dreptului de proprietate (dispoziția bunului), acesta **se aplică fără a deposeda proprietarul de bun**, pe cînd în ipoteza confiscării, **proprietarul este privat de dreptul de proprietate asupra bunului său**. Astfel, ingerințele în dreptul de proprietate vizează dreptul la un proces echitabil. CtEDO a acordat importanță unei serii de garanții procedurale disponibile în cadrul procedurilor de confiscare, cum ar fi: caracterul contradictoriu al acestora [*Yildirim împotriva Italiei* (dec.); *Perre împotriva Italiei* (dec.)]; posibilitatea părții de a prezenta înscrisuri și martori [*Butler împotriva Regatului Unit* (dec.); *Perre împotriva Italiei* (dec.)], posibilitatea de a fi reprezentat legal de un avocat angajat în privat [*Butler împotriva Regatului Unit* (dec.)]; în ansamblu, dacă reclamantului i s-a oferit ocazia rezonabilă de a-și prezenta argumentele în fața instanțelor interne (*Veits împotriva Estoniei*, pct. 72 și 74; *Jokela împotriva Finlandei*, pct.

				45; *Balsamo împotriva San Marino*, pct. 93); În acest sens, caracterul contradictoriu al procedurii de confiscare a bunurilor este asigurat doar în fața instanței de judecată, așa cum impune art. 314 din *Codul de procedură penală*.
	Ministerul Finanțelor	**187.**	- La art.285 alin.(6^1) și art.530^1 se recomandă ca cuvântul "înaintează" să fie substituit cu textul "poate înainta", deoarece nu în toate cazurile încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare atrage după sine constatarea vinovăției persoanei (de exemplu, în caz de deces a persoanei).	**Nu se acceptă** Norma reglementează obligativitatea înaintării demersului de confiscare a bunurilor doar în cazul în care se impun aplicarea măsurilor de siguranță – confiscarea. Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 188.
31. Articolul 332 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Concomitent cu încetarea urmăririi penale pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, amnistie ori decesului făptuitorului, instanța examinează chestiunile privind confiscarea specială sau extinsă a bunurilor, în ședință de	**Procuratura Anticorupție**	**188.**	Se propune următoarea redacție pentru alin.(6): „(6) Concomitent cu încetarea urmăririi penale pe temeiurile prevăzute la alin.(1), instanța examinează chestiunile privind confiscarea specială sau extinsă a bunurilor, în ședință de judecată, cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate și cărora li se solicită să depună o referință. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea chestiunilor privind confiscarea specială sau extinsă.".	**Nu se acceptă** În versiunea propusă de autorul proiectului se extinde aplicarea confiscării speciale sau confiscării extinse și pentru alte temeiuri decît cele prevăzute în art. 15 alin. (1) din *Directiva 2024/1260* și dezvoltate în recitalul (30). Astfel, Directiva impune aplicarea confiscării pentru motive:

judecată, cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate și cărora li se solicită să depună o referință. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea chestiunilor privind confiscarea specială sau extinsă.".			Se reține explicațiile făcute pentru propunerile de la art.106[1] din Codul penal.	(a) boala persoanei suspectate sau acuzate; (b) sustragerea persoanei suspectate sau acuzate; (c) decesul persoanei suspectate sau acuzate; (d) termenul de prescripție a răspunderii penale prevăzut în dreptul intern pentru infracțiunea relevantă este mai mic de 15 ani și a expirat după inițierea procedurilor penale.
	Uniunea Avocaților din Moldova	**189.**	La art. II pct. 31, ce vizează completarea art. 332 CPP cu alin. (6) , propunem substituirea cuvintelor „urmăririi penale" cu cuvintele „procesului penal", or acest articol se referă la faza judecării cauzei penale.	**Se acceptă** La articolul 332 alin. (6) cuvintele „urmăririi penale" se substituie cu cuvintele „procesului penal".
33. Articolul 468 se completează cu alineatele (1^1) și (3^1) cu următorul conținut: „(1^1) Hotărârea definitivă privind repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune, privind confiscarea specială sau confiscarea extinsă se execută de către Serviciul Fiscal de Stat." „(3^1) Procurorul se asigură de executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat	**Procuratura Anticorupție**	**190.**	Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se reține explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul proiectului).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 191.
	Procuratura Generală	**191.**	Apreciem faptul că propunerile înaintate de către Procuratura Generală la avizarea primară a proiectului au fost în mare parte acceptate sau parțial acceptate. Totodată, o remarcă ce necesită a fi evocată se referă în special la conținutul pct.33 din proiect, cu privire la art.468 alin.(3^1), potrivit cărora procurorul este desemnat în calitate de subiect procesual responsabil de faza de executare (executarea efectivă) a hotărârilor	**Se acceptă parțial** La art. 468 alineatul (3) se completează cu textul „iar procurorul asigură executarea hotărârilor cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de

statului prin infracțiune. Organul care pune în executare hotărârea prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor sau repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune comunică de îndată, dar nu mai tîrziu de 5 zile, procurorului, despre punerea în executare a hotărîrii.".			definitive prin care s-a dispus confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune. Reținem că, dispunerea confiscării bunurilor este de competența instanței de judecată iar executarea hotărârilor de confiscare este atribuită în competența Serviciului Fiscal de Stat. In acest sens, în lipsa unor perspective incerte care să justifice intervenția legislativă sub aspectul celor dezbătute precum și a unui mecanism/'proceduri clar reglementate, atribuirea în sarcina procurorului a obligațiilor ce vizează faza de executare efectivă a hotărârilor definitive, o apreciem ca fiind improprie și excedă cadrul normativ de reglementare, în special a prevederilor art.5 Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.	infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată". Totodată, după **Art. V**, proiectul se completează cu nou Art., cu renumerotarea articolelor corespunzătoare, care va avea următorul cuprins: „**Art. VI** – La articolul 5, litera a) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 113), cu modificările ulterioare, se completează cu textul: „ , precum și asigură executarea hotărârilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată.".
	Ministerul Finanțelor	**192.**	- La modificarea art. 468, în partea completării cu alin. (1^1) considerăm necesară completarea și cu alin.(1^2) cu următorul cuprins: "(1^2) Hotărârea definitivă privind repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune se execută de Serviciul Fiscal de Stat conform modului stabilit pentru executarea obligațiilor fiscale". Iar în partea completării cu alineatul (3^1) considerăm necesară substituirea sintagmei "se asigură" cu cuvântul	**Precizare** Intervențiile de la art. 468 alin. (1^1) au fost excluse din proiect.

			"supraveghează", precum și specificarea care anume procuror va supraveghea executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune statutului, or acesta poate fi procurorul care a condus și/sau exercitat urmărirea penală, procurorul care a reprezentat învinuirea în fața instanței de judecată sau procurorul special desemnat pentru soluționarea chestiunilor respective. Aceeași obiecție este valabilă și pentru modificarea prin completarea cu art.471^2 ce se referă la alineatele (1) și (2).	
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**193.**	În art. 468 Cod de procedură penală, de completat cu alin. (3) sau în mod alternativ la. Art. 293 Cod de executare, cu un nou alineat care să prevadă: *„în cazul concurenței urmăririlor, vânzarea bunurilor are loc prin alăturare la urmărire conform procedurii prevăzute la art. 92, 101-102 din Codul de executare*". Or, analizând proiectul de lege constatăm că modificările propuse nu identifică și o soluție pentru cazurile de urmărire asupra aceluiași bun de către mai mulți creditori/organe abilitate. **Astfel, precizarea respectivă ar permite ca procedura de urmărire să se efectueze pe o cale previzibilă și să se evite cazurile de tergiversare/imposibilitate a urmăririi din cauza lipsei de certitudine asupra organului abilitat să efectueze urmărirea și asupra modalității acesteia.**	**Precizare** Propunerile autorului avizului excedă obiectul de reglementare a proiectului de act normativ.
34. Articolul 469 alineatul (1) se completează cu punctul 17^3) cu următorul conținut: „17^3) soluționarea chestiunilor privind modul de punere în executare a	**Procuratura Anticorupție**	**194.**	Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se reține explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 186.

hotărîrilor judecătorești de confiscare a bunurilor;".			proiectului).	
35. La articolul 470 alineatul (3) după cuvintele „punerea în executare a pedepselor" se completează cu textul „și confiscării bunurilor".	**Procuratura Anticorupție**	**195.**	Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se rețin explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul proiectului).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 186.
36. Se completează cu articolul 471^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 471^2.** Modul de soluționare a cazurilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 17^3) (1) În cazul în care în procesul de executare a hotărârii judecătorești de confiscare a bunurilor se constată că bunurile au fost transferate fictiv către o terță persoană sau dobânditori de rea-credință, precum și în cazul terților care știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării, procurorul înaintează demers în instanța de judecată pentru soluționarea modului de punere în executare	**Procuratura Anticorupție**	**196.**	Propunerile de reglementare pentru normele indicate, le considerăm ineficiente și nu înlătură provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile specializate în materia respectivă, respectiv propunem renunțarea la aceste propuneri (se rețin explicațiile și propunerile formulate referitoare la conceptul proiectului).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 186.
	Ministerul Finanțelor	**197.**	- La modificarea art. 468, în partea completării cu alin. (1^1) considerăm necesară completarea și cu alin.(1^2) cu următorul cuprins: "(1^2) Hotărârea definitivă privind repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune se execută de Serviciul Fiscal de Stat conform modului stabilit pentru executarea obligațiilor fiscale". Iar în partea completării cu alineatul (3^1) considerăm necesară substituirea sintagmei "se asigură" cu cuvântul "supraveghează", precum și specificarea care anume procuror va supraveghea executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune statutului, or acesta poate fi procurorul care a condus și/sau exercitat urmărirea penală, procurorul care a reprezentat învinuirea în fața instanței de judecată sau procurorul special desemnat pentru soluționarea	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 220 și 223.

a hotărârii judecătorești de confiscare. (2) La examinarea demersului procurorului privind soluționarea chestiunilor privind executarea hotărîrilor judecătorești referitor la confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor, este obligatorie participarea organului care pune în executare hotărârea precum și proprietarul bunului. (3) Confiscarea bunurilor din contul persoanelor indicate la alin. (1), este posibil dacă instanța a stabilit, că: a) transferul sau achiziția a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani care este în mod clar disproporționată în raport cu valoarea de piață a bunului; b) bunurile au fost transferate unor persoane aflate în legătură strînsă, rămînînd în același timp sub controlul efectiv al făptuitorului. (4) Dispozitivul încheierii trebuie să conțină soluția adoptată în temeiul art. 106, după caz art. 106[1] din Codul			chestiunilor respective. Aceeași obiecție este valabilă și pentru modificarea prin completarea cu art.471[2] ce se referă la alineatele (1) și (2).	
	Uniunea Avocaților din Moldova	**198.**	Cu referire la dispozițiile articolului 471[2] CPP, semnificația noțiunii „persoane aflate în **legătură strînsă**" este una imprecisă și care oferă posibilități extinse de abuzuri și generează riscuri de corupție. Din acest motiv, propunem revizuirea textului cu utilizarea elementelor care caracterizează afilierea persoanelor cu beneficiarii efectivi.	**Precizare** Dispozițiile art. 471[2], în special alin. (3) din proiect, corespunde dispozițiilor art. 13 alin. (1) din *Directiva 2024/1260* și care au fost explicate în recitalul (28). Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 223.

penal, cu indicarea bunurilor ce urmează a fi confiscate, alte chestiuni ce au importanță pentru executarea măsurii de siguranță, precum și modul și termenul de atac al încheierii.".				
38. Titlul III partea specială se completează după articolul 530 cu capitolul VIII[1] cu următorul cuprins: **„Capitolul VIII[1]** **PROCEDURA DE CONFISCARE ÎN CAZUL ÎNCETĂRII URMĂRIRII PENALE** **Articolul 530[1].** Modul de înaintare a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale (1) În cazul în care procurorul a dispus încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare în condițiile art. 285 alin. (6[1]), înaintează în termen de 30 de zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii respective, un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor	**Procuratura Anticorupție**	**199.**	Propunerea de completare a legii procesuale cu un nou capitol în materia aplicării măsurilor de siguranță (confiscarea specială și confiscarea extinsă) în situația în care s-a dispus de procuror încetarea urmăririi penale și prin care se urmărește implicarea judecătorului de instrucție, considerăm reglementările irațională. Legea procesual penală, în redacția existentă la zi reglementează modalitatea permisivă de aplicare a măsurilor de siguranță aplicate de procuror odată cu dispunerea încetării urmăririi penale, așa cum este indicat la art.285 alin.(6) pct.3) din Codul de procedură penală. **Jurisprudența CtEDO:** În cauza G.I.E.M. SRL și alții împotriva Italiei (fond), Marea Cameră a CtEDO a precizat că art. 7 din CEDO se opune impunerii unei sancțiuni de natură penală unei persoane, fără angajarea și declararea în prealabil a răspunderii sale penale [14, § 251]. Totuși, nu este necesar ca declararea răspunderii penale să fie enunțată într-o hotărâre penală de condamnare formală a inculpatului [14, § 252]. În sensul dat, aplicabilitatea acestei dispoziții nu are ca efect impunerea „incriminării" de către state a procedurilor care, în exercitarea puterii lor discreționare, nu intră în cadrul dreptului penal în sens strict [14, § 253].	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 186 subliniem că, demersul se depune la în instanța de judecată căreia i-ar fi revenit competența să judece cauza în prima instanță. Prin urmare judecătorul de instrucție nu are competență de a se expune asupra confiscării speciale sau extinse. În același timp atragem atenția și asupra jurisprudenței CEDO notificate de către autorul avizului. În cauza *G.I.E.M. S.r.l. și alții împotriva Italiei*, CtEDO a subliniat, confiscarea bunurilor a fost dispusă de Curtea de Casație a Italiei care a casat decizia Curții de Apel de achitare. Totodată cauza citată este de importanță pentru practica judiciară privind confiscarea bunurilor și în cazul în care persoana a fost liberată de răspundere penală în temeiul

infracționale, în instanța de judecată căreia i-ar fi revenit competența să judece cauza în prima instanță. (2) La demers se anexează în copii certificate actele care interesează soluționarea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale. **Articolul 530²**. Procedura de examinare a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale (1) Demersul privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale se examinează în ședință de judecată, cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate cărora li se transmite o copie a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, solicitându-le să depună referința. Neprezentarea			Eliminând astfel necesitatea unei proceduri penale *stricto sensu* în G.I.E.M. SRL și alții împotriva Italiei, CtEDO a examinat dacă există cel puțin o declarație formală de angajare a răspunderii penale anterior impunerii sancțiunii penale (în speță, aplicarea confiscării speciale). Unul dintre reclamanți a fost trimis în judecată pentru lotizare ilegală, dar nu a fost condamnat ca urmare a intervenției prescripției. Totuși, s-au confiscat integral terenurile lotizate ilegal. Deoarece instanțele naționale au constatat că au fost întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii de lotizare ilegală și au constatat că procesul penal a încetat doar ca urmare a intervenției prescripției, CtEDO a concluzionat că a existat o „condamnare" în sensul art.7 din CEDO, astfel încât nu a fost încălcată această prevedere în cazul reclamantului [14, § 258-261]. Raportând cele menționate supra la problema de drept pusă în discuție, reținem că se poate întâmpla ca, pe parcursul procesului penal, bănuitul sau învinuitul să solicite încetarea urmăririi penale pe temeiurile prevăzute la art.275 pct.4-9 din Codul de procedură penală, fără a pretinde la examinarea probelor, audierea martorilor etc. În astfel de situații, procurorii trebuie să pronunțe o decizie de încetare a procedurii inițiate, act prin care nemijlocit se soluționează fondul unei cauze, care de fapt se echivalează cu o hotărâre de condamnare iar aplicarea măsurilor de siguranță care nu constituie pedeapsa penală din prisma mecanismului punitiv, pot fi aplicate direct de procuror, condiția determinantă în tot acest exercițiu este ca persoana în privința căruia s-au dispus măsurile de siguranță să dispună de dreptul de a contesta decizia în instanța de judecată pentru a fi supusă	expirării termenului de prescripție.

părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. (2) În cadrul ședinței de judecată se prezintă demersul privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, care se expune de către procuror și se ascultă proprietarul bunului sau persoanele ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Dispozițiile titlului II din Partea specială se aplică în mod corespunzător în măsura în care nu contravin prevederilor prezentului capitol. **Articolul 530[3].** Soluția instanței de judecată (1) După examinarea demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale instanța de judecată poate dispune una dintre următoarele soluții: a) respinge demersul și dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării;			dezbaterilor în fața unui tribunal legal constituit.	
	Ministerul Finanțelor	**200.**	- La art.285 alin.(6[1]) și art.530[1] se recomandă ca cuvântul "înaintează" să fie substituit cu textul "poate înainta", deoarece nu în toate cazurile încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare atrage după sine constatarea vinovăției persoanei (de exemplu, în caz de deces a persoanei).	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 79 și 199.

b) admite propunerea și dispune confiscarea bunurilor. (2) Încheierea instanței de judecată poate fi contestată cu recurs de către procuror și persoanele prevăzute la art. 530^2 alin. (1) în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii. (3) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.".				
Art. III – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. Articolul 172 se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Hotărârea judecătorească privind confiscarea, precum și repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului se transmite spre executare Serviciului Fiscal de Stat.".	**Procuratura Anticorupție**	**201.**	La alin.(4^1) se propune excluderea sintagmei *„judecătorești"*.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 180.
	Ministerul Finanțelor	**202.**	- La modificarea art.172 propunem completarea redacției alin.(4^1) cu următorul enunț: "Hotărârea definitivă privind repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune se execută de Serviciul Fiscal de Stat conform modului stabilit pentru executarea obligațiilor fiscale".	**Precizare** Dispozițiile articolul 172 din *Codul de executare* prevede organul căruia instanța urmează să-i transmită hotărîrea judecătorească pentru a putea fi pusă în executare. Respectiv, dispoziția de executare a hotărîrii judecătorești urmează a fi trimisă organului însărcinat cu punerea în executare a sentinței conform prevederilor legislației de executare. În acest sens, capitolul XVII, titlul V cartea a

				doua din *Codul de executare* reglementează trimiterea hotărîrilor cu caracter penal spre executare şi asigurarea executării lor, care se aplică în modul corespunzător. Cu alte cuvinte, art. 172 din *Codul de executare* prevede (cui) cărui organ trebuie transmisă hotărîrea pentru a putea fi executată, dar nu modalitatea de punere în executare.
3. Articolul 293 va avea următorul cuprins: „Articolul 293. Punerea în executare a confiscării (1) Hotărârea de confiscare specială şi confiscare extinsă a bunurilor se execută de către Serviciul Fiscal de Stat. (2) În cazul confiscării substanţelor stupefiante, psihotrope sau a precursorilor, Ministerul Afacerilor Interne asigură executarea prin intermediul subdiviziunilor sale, iar hotărârea de confiscare a armelor şi muniţiilor se execută de către Comisia de stat pentru evaluarea, bonificarea şi rebutarea armelor.	**Ministerul Finanţelor**	**203.**	- La modificarea art. 293 la alineatul (2) considerăm oportună expunerea dispoziţiei în următoarea redacţie: "(2) Hotărârea de confiscare a substanţelor stupefiante, psihotrope şi/sau a altor substanţe cu efecte similare; drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor şi analogilor acestora; substanţelor toxice; armamentelor, muniţiilor, şi echipamentelor militare, tehnologiilor şi serviciilor aferente; produselor, tehnologiilor şi serviciilor care au utilizare militară; armelor şi muniţiilor cu destinaţie civilă; substanţelor explozive ori a dispozitivelor ce le imită; substanţelor nocive şi radioactive; se execută de către Ministerul Afacerilor Interne.", deoarece redacţia propusă prin proiect nu acoperă situaţia tuturor bunurilor specificate.	**Se acceptă parţial** Articolul 293 alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul confiscării drogurilor, precursorilor, etnobotanicilor şi analogii acestora Ministerul Afacerilor Interne asigură executarea prin intermediul subdiviziunilor sale. Hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea armelor şi muniţiilor se execută de către Comisia de stat pentru evaluarea, bonificarea şi rebutarea armelor, iar hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea substanţelor nocive şi radioactive se execută de către Ministerul Mediului."

(3) În termen de cel mult 5 zile din data punerii în executare a confiscării speciale sau confiscării extinse, organele abilitate prin lege, înștiințează instanța care a pronunțat hotărârea sau procurorul care a emis ordonanța definitivă de încetare a urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale despre inițierea procedurii de executare. (4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale asigură, în condițiile legii, evidența executării hotărîrilor de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor.".				Cu toate acestea, terminologia de *„drogurilor, precursorilor, etnobotanicilor și analogii acestora"* se circumscriu dispoziției de la art. 134^1 din *Codul penal*. Avînd în vedere că substanțele nocive și radioactive dăunează mediului, se impune în sarcina Ministerului Mediului de a executa confiscarea substanțelor nocive și radioactive.
4. Codul se completează cu articolele 293^1 și 293^2 cu următorul cuprins: **„Articolul 293^1.** Procedura de executare a hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor (1) În baza hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor, Serviciul Fiscal de Stat începe	**Procuratura Anticorupție**	**204.**	Pentru dispoziția de la lit. c) alin.(2), propunem autorului ca pentru temeiurile specificate la această normă, să nu opereze instituția încetării procedurii de executare ci a suspendării executării. Or, ar putea exista cazuri când persoana bunurile căruia sunt urmărite, cunoscând despre o soluție de încetare a executării, să opereze în continuare cu proprietăți, în situația în care legiuitorul nu prevede posibilitatea reluării executării după încetare. Respectiv, considerăm imperios ca pentru temeiurile menționate în această normă să opereze instituția suspendării executării iar odată ce aceste	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 220.

procedura de executare în modul prevăzut de lege. (2) Serviciul Fiscal de Stat poate antrena executorul judecătoresc în procesul de executare a hotărârilor de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor care se află pe teritoriul Republicii Moldova, în cazul în care bunurile sunt identificate, însă întîmpină dificultăți sau impedimente la executare. (3) Pentru identificarea bunurilor confiscate aflate peste hotarele țării Serviciul Fiscal de Stat poate antrena în procesul de executare a hotărârilor de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, inclusiv în cazurile urmăririi și identificării bunurilor deținute prin intermediul terțelor persoane. **Articolul 293[2].** Încetarea procedurii de executare a hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor			temeiuri de drept au dispărut, procedura de executare a bunurilor confiscate să fie realizată corespunzător.	
	Ministerul Finanțelor	**205.**	- La completarea cu art. 293[1] ce se referă la alineatul (1), considerăm oportună completarea după textul "în modul prevăzut de lege" cu textul „în modul prevăzut de Guvern.", deoarece procedura de executare (administrare, valorificare a bunurilor confiscate) este reglementată de Guvern (actual Hotărârea Guvernului nr.972/2001).	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 220.
		206.	- La completarea cu art. 293[1] ce se referă la alineatul (2), considerăm oportună excluderea sintagmei "bunurile sunt identificate, însă", întrucât în redacția propusă se limitează neîntemeiat posibilitatea Serviciului Fiscal de Stat de a antrena executorul judecătoresc la executarea hotărârilor de confiscare specială și confiscare extinsă, or acesta are posibilități legale inclusiv ce se referă la identificarea bunurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, considerăm necesară reglementarea noțiunilor de "dificultăți" și "impedimente" din conținutul normei pentru a evita posibilitatea efectuării unei interpretări arbitrare.	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 220.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	**207.**	În scopul existenței mandatului legal prin prisma căruia executorul judecătoresc să poată oferi suport Serviciului Fiscal de Stat în procedura de executare al hotărârilor de confiscare specială și confiscare extinsă, la art. 293[1] este necesar a fi indicat la alin. (2) o propoziție distinctă precum că *„Executorul judecătoresc aplică ansamblul de măsuri/ toate măsurile prevăzut/e de prezentul cod, simultan sau succesiv, până la executarea integrală a hotărârii de confiscare specială sau confiscare extinsă."*	**Precizare** Împuternicirile pe care executorul judecătoresc le are în procesul de executare sunt stabilite în *Codul de executare*. Respectiv, în cazul în care acesta va fi antrenat în procesul de executare a hotărîrilor de confiscare a bunurilor, evident că va aplica măsurile prevăzute de *Codul de executare*, or un alt

(1) Procedura de executare a hotărârii de confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor încetează prin ordonanța motivată a procurorului la demersul organelor abilitate prin lege. (2) Procedura executării reparării integrale a prejudiciului cauzat de infracțiune statului, executării confiscării speciale sau confiscării extinse a bunurilor încetează în cazurile în care: a) condamnatul a executat benevol și integral hotărârea definitivă a instanței; b) au fost recuperate integral sumele indicate în hotărârea definitivă a instanței; c) există motive obiective care fac imposibilă recuperarea integrală a sumelor indicate în hotărârea definitivă a instanței, ori desfășurarea în continuare a investigațiilor financiare devine costisitoare și nerezonabilă în raport cu valoarea urmărită d) a fost anulată hotărîrea în baza căruia a fost dispusă confiscarea.”.				cîmp legal de acționat executorul judecătoresc nu are.

Art. IV – Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 14-17, art.42) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
Aspecte de ordin general	**Procuratura Anticorupție**	**208.**	Considerăm că în prezenta lege urmează a fi introdus în calitate de subiect și Procuratura Anticorupție. Modificările sunt necesare în vederea transpunerii în dispozițiile prezentului regulament a prevederilor cu caracter imperativ ce rezultă din Legea nr.159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate. Respectiv, art.2 al Legii, prevede despre următoarele: (1) Procuratura specializată este o entitate independentă în cadrul Procuraturii, care își desfășoară activitatea în baza principiilor de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului, prevăzute de Legea cu privire la Procuratură. (2) Activitatea procuraturii specializate este organizată și coordonată de către procurorul-șef al procuraturii specializate. Totodată, Capitolul IV al legii citate, prevede modalitatea de cooperare națională și internațională cu diferite organizații sau instituții. Astfel, procuratură specializată poate coopera direct cu diferite entități, inclusiv și pe domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală. Un aspect la fel de important ce urmează a fi implementat, este prevăzut în Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobată pin Legea nr.211 din 06.12.2021, al cărei obiectiv general este edificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent,	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 3 menționăm că, scopul proiectului de lege este de a îmbunătăți mecanismele existente de identificare, urmărire a bunurilor infracționale și de executare a hotărîrilor de confiscare. Propunerea expusă în aviz excedă obiectul proiectului actului normativ care, de fapt, ar impune necesitatea consultărilor suplimentare cu actorii responsabili de asistența juridică internațională în materie penală.

			transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție. Atingerea acestui obiectiv este imposibilă fără implementarea acțiunilor prevăzute în direcția strategică I obiectivul 1.1. *„Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a Procuraturii”*. Prevederile normative a Legii nr.159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate, în mare parte nu au fost puse în executare până în prezent, ceea ce vine în contradicție cu alte documente de politici prin care Republica Moldova și-a asumat reforma procuraturilor specializate. Documentele de politici au constat și propun efectuarea unor intervenții care au ca scop- crearea unei Procuraturi funcționale, independente, autonome și transparente- ca element indispensabil unui sistem de justiție echitabil, efectiv și eficient.	
Art. VI – Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-166, art. 251) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
4. Se completează cu articolele 9^1 și 9^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 9^1.** Investigații financiare (1) În sensul prezentei legi investigații financiare constituie totalitatea activităților care constau în acumularea informației, analiza	**ÎM „Orange Moldova” SA**	**209.**	Orange Moldova a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale), înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 228/MJ/2024. Observăm că art. 9^2 alin. (2) și (3) al proiectului de lege obligă furnizorii de servicii de comunicații electronice să prezinte Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI): a) datele de identificare (numele, prenumele,	**Precizare** Dispozițiile art. 9^2 sunt în concordanță cu art. 6 alin. (1), (3) lit. i) și (4) din *Directiva 2024/1260*. Astfel, suplimentar recitalurilor (17) și (18) al *Directivei*, menționăm că recitatele (18) (20) subliniază aspectul de proporționalitate a

și verificarea tuturor relațiilor financiare și economice și de altă natură, ce țin de urmărirea și identificarea bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării. (2) Investigațiile financiare prevăzute de prezenta lege sunt distincte de investigațiile financiare reglementate de Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și investigațiile speciale reglementate de Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații.". **Articolul 9²**. Acumularea informației (1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea investigațiilor financiară, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea.			IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei rețele de comunicații electronice (identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al cartelei SIM), adresa de internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix); și b) numerele de telefon și/sau a adreselor de internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei persoane. Remarcăm că, potrivit art. 28 din Constituție, statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată. Articolul 54 alin. (2) și (4) din Constituție stabilește că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. În acest context, nu este clar în ce măsură informațiile privind identitatea unui abonat sau numerele de telefon folosite de o persoană ar putea servi la atingerea scopurilor de urmărire și identificare a bunurilor care nu au proveniență legală ori care sunt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării, indicate la art. 92	informațiilor ce trebuie furnizate. Astfel: „(18) [...] Accesul și căutările ar trebui să fie considerate imediate și directe, printre altele, în cazul în care autoritățile naționale care gestionează un registru transmit cu promptitudine informațiile autorităților competente printr-un mecanism automatizat, cu condiția ca nicio instituție intermediară să nu poată influența datele solicitate sau informațiile care urmează a fi furnizate. [...]" „(20) Având în vedere viteza cu care infractorii efectuează transferuri între diferite jurisdicții, statele membre ar trebui să se asigure că birourile de recuperare a activelor fac rapid schimb de informațiile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor lor. În cazuri excepționale, ar putea fi justificat în mod obiectiv ca birourile de recuperare a activelor să refuze să furnizeze informații unui alt birou de recuperare a activelor solicitant dacă acest lucru ar dăuna intereselor de securitate

(2) În procesul de investigații financiare, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul să solicite de la persoanele juridice de drept public, de la instituțiile financiare și de la furnizorii de servicii de comunicații electronice documentele și informația necesară în vederea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării. Informațiile solicitate se prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale gratuit în cel mai restrâns termen. (3) Furnizorii de servicii de comunicații electronice prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale: a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei rețele de comunicații electronice			al proiectului de lege. Din acest motive, se propune excluderea obligației respective a furnizorilor de servicii de comunicații electronice din proiectul de lege nominalizat.	națională ale statului membru în care este situat biroul de recuperare a activelor care a primit cererea, ar pune în pericol investigațiile în curs sau operațiunile de colectare de informații în materie penală, ar reprezenta o amenințare iminentă la adresa vieții sau a integrității fizice a unei persoane sau ar fi în mod clar disproporționat sau irelevant în raport cu scopurile în care au fost solicitate informațiile. Atunci când evaluează respectarea principiilor necesității și proporționalității, birourile de recuperare a activelor ar trebui să dea dovadă de diligența necesară, inclusiv în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale.”

(identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al cartelei SIM), adresa de internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix); b) numerele de telefon și/sau a adreselor de internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei persoane; (4) Instituțiile financiare prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale: a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale persoanelor care dețin conturi bancare; b) datele despre conturi bancare. (5) Solicitarea informației prevăzută în prezentul articol se înaintează de către șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (6) Angajații responsabili ai furnizorului de servicii au obligația de a nu divulga informațiile devenite cunoscute				

ca urmare a acumulării informațiilor, pentru care se ia un angajament scris în acest sens."				
Art. VII – Dispoziții finale și tranzitorii				
	Uniunea Avocaților din Moldova	**210.**	La art. VII, propunem revizuirea sintagmei „în termen de 3 luni de la data publicării", or aceasta este imprecisă și nu indică exact momentul în care actul normativ urmează să intre în vigoare, ci stabilește o perioadă de timp rezervată acestui fapt. Prin urmare, propunem utilizarea în acest scop a sintagmei „la momentul expirării" urmat de termenul considerat optim de autor.	**Se acceptă** La art. VII alin. (1) va avea următorul cuprins: (1) Prezenta lege intră în vigoare la momentul expirării a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
Raportul de expertiză anticorupție Nr. ELO24/9792 din 28.06.2024				
Art. I pct.2 potrivit proiectului de lege Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 [...], se modifică după cum urmează: [...] 2. Articolul 106/1 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins: „(8) Confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei se încetează dacă a intervenit termenul de prescripție, decesul făptuitorului sau aplicată amnistia."		**211.**	**Obiecții:** Astfel, potrivit completărilor propuse de proiect la art.106/1 din Cod penal, confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei se încetează dacă a intervenit termenul de prescripție, decesul făptuitorului sau aplicată amnistia. În formula propusă, norma exclude aplicarea instituției confiscării extinsă și în cazul încetării procesului penal în faza judecării cauzei, ceea ce nu corespunde modificărilor propuse la Cod de procedură penală - art.350 alin.(1) (art.II pct.32) și art.332 alin.(6) (art.II pct.31). În acest sens, integrând amendamentele propuse de proiect cu redacția în vigoare a art.350 alin.(1) CPP, acestea prevăd că, *"Dacă în ședința preliminară s-au*	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 153 și 154. Suplimentar menționăm că *Directiva 2024/1260* prevede și la art. 13 mecanismul de **confiscare aplicată terților**. Explicarea acestui mecanism este dezvoltat, în special, în recitalul (28) al Directivei. În spiritul Directivei se impune ca și legislația națională să prevadă un mecanism care să combată practica prin care o

		constatat temeiurile prevăzute în art.332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În acest caz, dispozițiile art.332 alin.(6) se aplică în mod corespunzător". Totodată, potrivit art.332 alin.(6) din același cod, în formula propusă de proiect, *"Concomitent cu încetarea urmăririi penale pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, amnistie ori decesului făptuitorului, instanța examinează chestiunile privind confiscarea specială sau extinsă a bunurilor, în ședință de judecată, cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate și cărora li se solicită să depună o referință. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea chestiunilor privind confiscarea specială sau extinsă."* Respectiv, în vederea asigurării coerenței juridice a normelor aplicabile, este necesară ajustarea modificărilor propuse la art.106/1 alin.(8) din Codul penal, conform modificărilor propuse la art.350 alin.(1) din Codul de procedură penală. **Recomandări:** Recomandăm ajustarea modificărilor propuse la art.106/1 alin.(8) din Codul penal, conform modificărilor propuse la art.350 alin.(1) din Codul de procedură penală. În acest se propune ca exemplu propune următorul cuprins: „(8) *Confiscarea extinsă se dispune și în cazul când urmărirea penală în privința persoanei sau procesul penal la faza de judecată se încetează dacă a intervenit termenul de prescripție, decesul făptuitorului sau aplicată amnistia".*	persoană suspectată sau acuzată transferă bunuri sau produse unei părți terțe în cunoștință de cauză, în vederea evitării confiscării. Astfel, *Codul penal* se completează cu un articol nou cu următorul cuprins: **„Articolul 106[2].** Confiscarea aplicată terților (1) Bunurile obiect al confiscării speciale și extinse ce au fost transferate de către bănuit, învinuit sau inculpat unor persoane terțe fizice sau juridice sau care au fost dobândite de către acestea de la bănuit, învinuit sau inculpat se confiscă în condițiile alin. (2) și (3). (2) Confiscarea bunurilor menționate la alin. (1) este posibilă dacă: 1) persoanele terțe fizice sau juridice știau sau ar fi trebuit să știe că: a) bunurile transferate sau dobândite provin din activități infracționale; b) scopul transferului sau dobândirii bunurilor era evitarea confiscării, inclusiv atunci cînd transferul sau achiziția a avut loc în mod gratuit sau în schimbul

			unei sume de bani care este în mod clar disproporționată în raport cu valoarea de piață a bunului; 2) bunurile au fost transferate unor părți aflate în legătură strânsă, rămânând în același timp sub controlul efectiv al bănuitului, învinuitului sau inculpatului. (3) Dacă bunurile menționate la alin. (1) au fost transferate oneros unei persoane terțe fizice sau juridice care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora din contul bănuitului, învinuitului sau inculpatului.".
Art.II pct.2 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 2. La articolul 53 alineatul (1) punctul 8) se completează cu textul „ , precum și asupra confiscării bunurilor sechestrate, dacă există bunuri puse sub sechestru".	**212.**	**Obiecții:** Utilizarea expresiei *"dacă există bunuri puse sub sechestru"* conform modificărilor propuse la art.53 alin.(1) pct.8) din proiect, este neconcludentă în conținutul acesteia, deoarece procurorul își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra confiscării bunurilor, indiferent dacă acestea sunt sechestrate sau nu. **Recomandări:** Recomandăm excluderea textului *„sechestrate, dacă există bunuri puse sub sechestru".*	**Se acceptă** La art. II referitor la art. 53 alin. (1) pct. 8) se completează cu textul „ , precum și asupra bunurilor care fac obiectul confiscării".
Art.II pct.8 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum	**213.**	**Obiecții:** Stabilirea caracterului definitiv al actelor procedurale de punere și scoatere a bunurilor de sub	**Se acceptă parțial** La articolul 203 alin. (3) cuvîntul „definitive" se exclude.

urmează: [...] 8. La articolul 203 [...] se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Actele procedurale definitive de punere și de scoatere a bunurilor de sub sechestru, în termen de 10 zile de la emitere, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către procuror."		sechestru generează posibilitatea tergiversării expedierii acestor acte pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Se remarcă că, este necesar de ținut o evidență a bunului sechestrat din momentul emiterii ordonanței de punere sub sechestru până în momentul când bunul fie trece în proprietatea statului, fie este restituit victimei sau posesorului legal. Totodată, întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderii elementelor de coruptibilitate, este necesar de a face claritate asupra modului de ținere a evidenței a actelor procedurale menționate supra de către Agenție. Lipsa unor astfel de reglementări poate duce la discreția periculoasă a responsabilului de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese. **Recomandări:** La alin.(3) al art.203 propus de proiect, recomandăm excluderea cuvântului *"definitiv"*. Totodată, recomandăm completarea art.203 cu un nou alineat care va avea următorul cuprins: *"(4) Actele procedurale de punere și de scoatere a bunurilor de sub sechestru urmează să conțină un număr unic de evidență acordat de ARBI."*	
Art.II pct.9 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 9. La articolul 204 alineatul (1) după cuvântul „părții civilmente responsabile" se introduce textul „inclusiv pe care părțile le dețin în calitate de beneficiar efectiv".	**214.**	**Obiecții**: Astfel, examinând redacția în vigoare a art.204 din Cod de procedură penală, aceasta nu acoperă toate cazurile în care sunt urmărite și puse sub sechestru bunurile deținute în calitate de beneficiar efectiv. Această situație generează deficiențe în implementare, ceea ce duce la discreția periculoasă a persoanei responsabile de a dezvolta reguli convenabile propriilor sale interese.	**Se acceptă parțial** Pornind de la scopurile aplicării sechestrului asupra bunurilor (repararea prejudiciului, executarea amenzilor, eventuala confiscare și compensarea cheltuielilor judiciare) ce urmează a se aplica și în cazul în care aceste bunuri

		Recomandări: Recomandăm completarea prin proiect a art.204 Cod de procedură penală cu un alineat nou care va avea următorul cuprins: "(4/2) "*În situațiile prevăzute la alin.1-4 din prezentul articol se pot pune sub sechestru și bunurile deținute în calitate de beneficiar efectiv*" .	sunt deținute de beneficiarul efectiv, se impune o comasarea a dispozițiilor alin. (2) și (3^1) de la art. 204, cu completările corespunzătoare. Astfel, la articolul 204: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Pentru a garanta executarea pedepsei amenzii sau compensarea cheltuielilor judiciare pot fi puse sub sechestru numai bunurile învinuitului sau ale inculpatului, inclusiv cînd le dețin în calitate de beneficiar efectiv, în funcție de suma maximă a amenzii care poate fi stabilită pentru infracțiunea comisă sau în limita sumei evaluate prealabil a cheltuielilor judiciare suportate." alineatul (3) textul „art. 106 alin. (2) și art. 106^1 din Codul penal" se substituie cu textul „art. 106, art. 106^1 și art. 106^2 din Codul penal, inclusiv cînd aceste bunuri sunt deținute în calitate de beneficiar efectiv."
Art.II pct.11 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum	**215.**	**Obiecții:** Prin examinarea redacției în vigoare a art.206 alin.(1) Cod de procedură penală în ceea ce privește	**Se respinge** Interpretarea sistemică a textului „din localitatea

urmează: [...] 11. Articolul 206 La alineatul (1) cuvintele „Costul bunurilor" se substituie cu „Valoarea bunurilor".		determinarea valorii bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestru, se poate observa că utilizarea expresiei *"din localitatea respectivă"* în textul normei respective generează dificultăți în aplicare. Cerințele respective sau dovedit a fi irealizabile în timpul implementării, deoarece nu corespundeau realităților, din cauza circumstanțelor specifice. În acest sens, este deficil de estimat valoarea bunului ce urmează a fi pus sub sechestru în cazul în care nu există bunuri similare în localitatea respectivă, ceea ce duce la neevaluarea bunului respectiv. Potrivit art.1 din Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, prin noțiunea de *"evaluare"* se înțelege *"proces de determinare a valorii obiectului evaluării la o dată concretă, ținîndu-se cont de factorii fizici, economici, sociali și de altă natură, care influențează asupra valorii."* **Recomandări:** Recomandăm completarea la final cu textul *", iar cuvintele "din localitatea respectivă" se exclud"*.	respectivă" se circumscrie ipotezei bunurilor care nu pot fi deplasate, adică celor imobile, or *bunurile imobile* sunt acele bunuri care au o așezare fixă și stabilă, pe cînd *bunurile mobile* sunt bunuri care nu au o așezare fixă și stabilă fiind susceptibile de deplasare de la un loc la altul, fie prin el însele, fie cu concursul unei forțe străine. În acest sens, estimarea valorii bunului ce urmează a fi pus sub sechestru în cazul în care nu există bunuri similare în localitatea respectivă, se referă, în principiu, la bunurile imobile. *Per a contrario*, bunurile mobile pot fi deplasate în oricare localitate.
Art.II pct.12 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 12. Codul se completează cu articolele 206/1 și 206/2 cu următorul cuprins: [...] "Articolul 206/2. Informarea persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru [...] (3) Pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale sau dacă există necesitatea prevenirii săvîrșirii unei alte infracțiuni sau a protejării	**216.**	**Obiecții:** Prevederile citate supra instituie atribuția judecătorului de instrucție, la demersul motivat al procurorului, de a prelungi termenul de amânare de aducere la cunoștința persoanei despre punerea bunurilor sub sechestru. În acest caz, există riscul ca între timp bunul să fie înstrăinat de către subiecții investigațiilor, ceea ce ar putea afecta dreptul de proprietate al cumpărătorului de bună-credință care a procurat bunul respectiv. Mai mult, norma nu oferă o claritate referitor la faptul cum punerea sub sechestru ar putea împiedica desfășurarea eficientă a urmăririi penale sau de a preveni	**Precizare** Obiecțiile autorului expertizei precum că, „formularea propusă generează posibilitatea judecătorului de instrucție/procurorului să promoveze, din motive de corupție, interesele anumitor subiecți ai investigațiilor, prin prelungirea termenului respectiv pe motive formale" sunt de natură subiectivă, or, așa cum se

victimelor infracțiunilor, aducerea la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestru poate fi amînată pentru un termen de pînă la 30 de zile de către judecătorul de instrucție, la demersul motivat al procurorului, cu posibilitatea prelungirii motivate a termenului respectiv, însă pînă la terminarea urmăririi penale. Fiecare prelungire a termenului de amînare a aducerii la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestru nu poate depăși 30 de zile."		săvârșirea unei alte infracțiuni ori protejarea victimelor infracțiunilor. Totodată, formularea propusă generează posibilitatea judecătorului de instrucție/procurorului să promoveze, din motive de corupție, interesele anumitor subiecți ai investigațiilor, prin prelungirea termenului respectiv pe motive formale. **Recomandări:** Recomandăm excluderea alin.(3) din art.206/2 propus de proiect.	desprinde din raționamentele Hotărîrii Curții Constituționale nr. 31/2018, proporționalitatea restricției, poate fi apreciată doar prin raportarea la circumstanțele cauzei, însă elementul principal în acest test este faptul că restricția trebuie să mențină încrederea persoanei în buna-credință a procurorului. În acest sens, perioada pentru care este aplicată restricția nu trebuie să se întindă pentru o perioadă îndelungată, pentru că în caz contrar persoana ar fi lipsită de posibilitatea participării efective la desfășurarea urmăririi penale (pct. 69). Mai mult, amînarea aducerii la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestru **este în concordanță cu art. 23** [propoziția a treia] **din *Directiva 2024/1260***, și anume: „Statele membre pot prevedea dreptul autorităților competente de a amâna comunicarea ordinelor de indisponibilizare către persoana afectată **pentru a nu fi afectată buna desfășurare a unei anchete penale.**"

			Cu toate acestea, în recitalul (60) al *Directivei 2024/1260*: „(60) Pentru a se asigura că există o înțelegere comună și standarde minime pentru urmărirea și identificarea, precum și pentru indisponibilizarea, confiscarea și gestionarea activelor, prezenta directivă ar trebui să stabilească norme minime pentru măsurile relevante, precum și garanțiile aferente. Adoptarea unor norme minime **nu împiedică statele membre** să acorde competențe mai extinse birourilor de recuperare a activelor sau birourilor de gestionare a activelor ori **să prevadă norme mai cuprinzătoare** referitoare la indisponibilizare și confiscare **sau să prevadă garanții suplimentare în temeiul dreptului intern**, cu condiția ca aceste măsuri și dispoziții naționale să nu submineze obiectivul prezentei directive.” Prin urmare, a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 168.
Art.II pct.13 potrivit proiectului de lege	**217.**	**Obiecții:**	**Se acceptă**

Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 13. La articolul 207 se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins: „(1/1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub sechestru sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate organul de urmărire penală, în cazul sechestrului aplicat de acesta, sau procurorul, în cazul sechestrului aplicat de judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, expediază imediat către deținătorul sau gestionarul registrului respectiv ordonanța sau, după caz hotărârea cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. [...]."		La alin.(1/1) este reglementat modul de transmitere deținătorului/gestionarului registrului de publicitate a ordonanței sau a hotărârii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru, în cazul în care drepturile reale asupra bunurilor respective sunt supuse înregistrării. Constatăm utilizarea cuvântului *"ordonanța"* și nu a cuvintelor *"extrasul ordonanței"* în textul normei, ceea ce poate crea situații abuzive la aplicare, manifestate prin scurgerea informațiilor de către deținătorul/gestionarul registrului a unor informații confidențiale privitor la obiectul acțiunii sau măsurii procesuale aplicate, oricare informație care într-un mod sau altul ar putea periclita desfășurarea urmării penale. Art.212 alin.(1) Cod de procedură penală stabilește că, *"Materialele urmăririi penale nu pot fi date publicității decît cu autorizația persoanei care efectuează urmărirea penală și numai în măsura în care ea consideră că aceasta este posibil, cu respectarea prezumției de nevinovăție, și ca să nu fie afectate interesele altor persoane și ale desfășurării urmăririi penale în condițiile Legii nr.133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal."* **Recomandări:** Recomandăm la art.207 alin.(1) propus de proiect de a substitui cuvântul *"ordonanța"* cu cuvintele *"extrasul ordonanței"*.	La art. II referitor la art. 207 alin. (1^1), cuvîntul „ordonanța" se substituie cu textul „extrasul din ordonanța", iar cuvîntul „ordonanței" se substituie cu textul „extrasului din ordonanță".
Art.II pct.15 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 15. La articolul 207/2 [...]	**218.**	**Obiecții:** În formula propusă de proiect, excluderea din art.207/2 alin.(3) a textului *", doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229/6"* va crea situații dificile la aplicare în ce privește valorificarea bunurilor sechestrate, care este asigurată de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Valorificarea	**Precizare** Odată cu abrogarea secțiunii a 2-a din capitolul III titlul VII partea generală, art. 229^6 din *Codul de procedură penală* nu va mai exista. În acest sens, dispozițiile din secțiunea

la alineatul (3) textul „ , doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229/6" se exclude.		anticipată este un element al conservării valorii bunurilor sechestrate şi presupune că bunul poate fi vândut în cazul în care sunt întrunite anumite condiţii. În cazul etapei de administrare a bunurilor, avem acţiunile de depozitare, întreţinere şi gestionare a acestora şi vin ca răspuns la solicitarea de a conserva valoarea bunurilor sechestrate. Este important de menţionat că Agenţia nu va putea administra un bun pus sub sechestru dacă nu va intra în posesia bunului. În acest context autoritatea care pune sub sechestru un bun trebuie să îl ridice şi să îl transmită spre administrare Agenţiei. **Recomandări:** Recomandăm excluderea din proiect a modificărilor propuse la art.207/2 alin.(3).	respectivă vor fi „transferate" în art. 206, art. 207^1 şi art. 207^2 graţie faptului că acesta reglementează modalităţile de determinare a valorii bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestru, şi respectiv valorificate. Prin urmare, orice trimitere la art. 229^6 şi art. 229^7 urmează a fi ajustate corespunzător. Nu în ultimul rînd menţionăm că, administrarea unui bun pus sub sechestru ar putea fi gestionat de ARBI, evident, dacă va intra în posesia bunului, în caz contrar, nu poţi administra ceea ce nu deţii în posesie.
Art.II pct.16 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 16. Articolul 208 va avea următorul cuprins: „Articolul 208. Păstrarea bunurilor puse sub sechestru [...] (5) Bunurile puse sub sechestru care nu au fost ridicate se lasă pentru păstrare proprietarului sau posesorului ori unui membru adult al familiei lui, căruia i-a fost explicată răspunderea penală, prevăzută de art.251 din Codul penal, pentru însuşirea, înstrăinarea, substituirea sau tăinuirea	**219.**	**Obiecţii:** Cu referire la norma propusă la art.208 alin.(5), aceasta lasă la latitudinea ofiţerului de urmărire penală de a obliga sau nu proprietarul/posesorul să întreprindă acţiuni necesare pentru păstrarea şi administrarea eficientă a bunului sechestrat. Astfel, utilizarea cuvântului *"poate"* la art.208 alin.(5) potrivit proiectului, conferă normei caracter coruptibil, ori utilizarea acestuia în textul normei analizate are sensuri multiple care rezidă în discreţia ofiţerului de urmărire penală de a utiliza formulările permisive ale competenţelor sale, după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligaţiilor ce ar trebui să le	**Se acceptă parţial** Art. II, referitor la art. 208 alin. (5), propoziţia a doua va avea următorul cuprins: „Organul de urmărire penală pune în sarcina proprietarului sau posesorului bunului să întreprindă acţiuni necesare pentru păstrarea şi administrarea eficientă a bunului sechestrat în vederea conservării valorii acestuia."

acestor bunuri și despre aceasta de la el se ia un angajament scris. Organul de urmărire penală poate obliga proprietarul sau posesorul bunului să întreprindă acțiuni necesare pentru păstrarea și administrarea eficientă a bunului sechestrat. În acest caz proprietarul sau posesorul bunului sechestrat răspunde de întreținerea și conservarea valorii bunului. (6) Bunurile imobile și obiectele cu dimensiuni mari puse sub sechestru pentru care există riscul sporit de deteriorare și asupra cărora a fost dispusă interdicția de folosire, sunt transmise pentru administrarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, la demersul procurorului."		revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca subiectul responsabil să aplice norma discreționar reieșind din interesele/scopurile urmărite la revocarea actului de constatare. La fel, este necesară excluderea normei propuse la art.208 alin.(6), deoarece bunele practici internaționale în domeniu nu prevăd astfel de activități și, în plus, acestea ar implica costuri foarte mari și exagerate la aplicare, ceea ce ar putea duce la imposibilitatea punerii în aplicare a prevederilor, în special dacă ar fi vorba despre preluarea bunurilor imobile în administrare până a avea o hotărâre de condamnare. Spre exemplu, în Franța au fost doar câteva cazuri și se referă doar la bunuri care fac parte din patrimoniul cultural. În acest sens, un exemplu relevant ar fi în cazul bunurilor imobile, asupra cărora a fost dispusă interdicția de folosire și procurorul a dispus transmiterea acestora în administrarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. În această situație, este important de menționat că, indiferent dacă bunul este utilizat sau nu, totuși se vor plăti anumite servicii comunale, va fi necesară asigurarea protecției bunului prin contractarea unor servicii de pază, deplasarea la fața locului ori de câte ori va necesar etc. Toate acestea implică costuri semnificative pe întreaga durată a aplicării interdicției, care poate fi una de lungă durată. Un alt aspect care denotă coruptibilitatea normei propuse este riscul ca procurorul să abuzeze de aceste prevederi pentru a dispune transmiterea în administrarea Agenției a bunurilor imobile sau obiectelor cu dimensiuni mari puse sub sechestru și asupra cărora a	Dispozițiile art. 208 alin. (6) vor avea următorul cuprins: „(6) Dacă judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la demersul procurorului sau din oficiu, constată că bunurile imobile și obiectele cu dimensiuni mari care au fost sau urmează a fi puse sub sechestru pot fi abandonate, poate dispune transmiterea acestora spre administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale.".

		fost dispusă interdicția de folosire, la discreția sa, în funcție de scopul/interesul urmărit într-un caz sau altul. **Recomandări:** La art.208 alin.(5), recomandăm revizuirea/excluderea cuvântului *"poate"*, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme. La art.208 alin.(6), recomandăm excluderea modificărilor propuse de proiect.	
Art.II pct.21, 22, 25, 27, 33, art.III pct.3, 4, art.IV pct.2 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 21. Articolul 229/1 va avea următorul cuprins: „Articolul 229/1. Etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale „Procesul de recuperare a bunurilor infracționale se desfășoară în următoarele etape: 1) urmărirea, identificarea bunurilor infracționale și acumularea probelor; [...] 22. La articolul 229/2 În denumirea articolului după cuvîntul „Urmărirea" se completează cu textul „, identificarea" [...] alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni, cu excepția infracțiunilor ușoare, dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 1401–142, 144, 158, 164, 165, 165/1, 166/1, 167, 168, 171 alin.(1) lit. a) și	**220.**	**Obiecții:** *Primo,* analizând normele propuse la art.229/1 alin.(1), art.229/2, art.258 Cod de procedură penală, art.5 lit. a) din Legea nr.48/2017, se stabilește că utilizarea textului *"urmărirea, identificarea bunurilor"* indică o incertitudine în prezentarea logică a etapelor de desfășurare a procesului de recuperare a bunurilor infracționale. Prin urmare, proiectul propune ca primă acțiune urmărirea bunurilor infracționale și ca a două acțiune identificarea acestora, ceea ce este lipsit de logică. Or, pentru a putea efectua urmărirea bunurilor infracționale, este necesară identificarea acestui bun. *Secundo,* propunerea de modificare a alin.(2) al art.229/2 se impune a fi reexaminată sub aspectul laturii obiective a infracțiunilor. Se menționează că norma indică la infracțiunile prevăzute la art.171 alin.(1) lit.a) și alin.(3) lit.b), art.172 alin.(1) lit.a) și alin.(3) lit.a), art.173–175/1 din Cod penal, care nu sunt generatoare de avantaje economice/venituri ilicite, dar nu menționează de altfel infracțiunile generatoare de aceste avantaje/venituri, respectiv cele prevăzute la art.244/1 - 244/3, art.252, 253 din Cod penal. Ambiguitatea normei	**Se acceptă parțial** **La Art. II** referitor la: - dispozițiile art. 229^2 alin. (4); art. 229^5 alin. (3) și (4); art. 468 alin. (1^1) și (3^1), se exclud din proiect; - reieșind din art. 2 alin. (2) și (4) din *Directiva 2024/1260* modificările la art. 229^2 alin. (2), (2^1) și (3) vor avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni, cu excepția infracțiunilor ușoare, dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 140^1–142, 144, 158, 164, 165, 165^1, 166^1, 167, 168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. b), 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173–175^1, 181^2–181^3, 206, 208–208^2, 217^1, 217^3, 220, 220^1,

alin. (3) lit. b), 172 alin. (1) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173–175/1, 181/2–181/3, 206, 208–208/2, 217/1–217/3, 220, 220/1, 223, 224, 227-229, 230, 236, 237, 239–240, 242/1–244, 245-246/1, 248–249, 250/1, 259–260/6, 260/8, 275, 278–280, 283, 284, 289/1, 290, 292, 295-295/2, 324–329, 330/2, 332–335/1, 342-343, 352/1 și 362/1 din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art.258 din prezentul cod." [...] se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărește și identifică bunurile și în condițiile art.229/5 alin.(4)." [...] 25. Articolul 229/5 va avea următorul cuprins: „Articolul 229/5. Executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale (1) Hotărârile de confiscare a bunurilor infracționale se execută de către Serviciul Fiscal de Stat în condițiile legii. [...] (3) Organul care pune în executare hotărârea privind recuperarea bunurilor infracționale informează procurorul despre impedimentele sau imposibilitatea executării hotărârii de confiscare a bunurilor infracționale.		respective exclude în așa mod din competența ofițerului de urmărire penală de a dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale în cazul infracțiunilor prevăzute la art.244/1 - 244/3, art.252, 253 din Cod penal, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art.258 din Cod de procedură penală. Suplimentar, examinând redacția în vigoare a alin.(3) al art.229/2 Cod de procedură penală, norma respectivă necesită a modificată pentru a oferi claritate prevederilor introduse prin Legea nr.245/2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional). În varianta actuală a textului de lege nu este clar dacă în cadrul investigațiilor financiare paralele desfășurate la faza de judecare a cauzei penale, Agenția poate efectua acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigații, având în vedere că aceste instrumente sunt specifice etapei de urmărire penală. Astfel, prin modificările respective se va oferi o claritate asupra competenței pe care o are Agenția la faza de judecare a cauzei penale. Totodată, cu referire la art.229/2 alin.(4) în coroborare cu art.229/5 alin.(3) și (4), considerăm inoportun aceste modificari în varianta propusă de proiect, deoarece potrivit modificărilor propuse la art.229/5 alin.(1) din Cod de procedura penală, *hotărârile de confiscare a bunurilor infracționale se execută de către Serviciului Fiscal de Stat în condițiile legii.* Se menționează că Serviciul Fiscal de Stat este autoritatea împuternicită prin lege să exercite calitatea de	223, 224, 227-229, 230, 236, 237, 239–239^1, 240, 242^1–244, 245-245^8, 245^{10}, 245^{12}, 246, 248–249, 250^1, 259–260^6, 260^8, 275, 278–280, 283, 284, 289^1, 290, 292, 295-295^2, 324–329, 330^2, 332–335^1, 342-343 și 362^1 din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea și identificarea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod." „(2^1) Dispozițiile alin. (2) se aplică și în cazul infracțiunilor săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală"; La alineatul (3) după cuvintele „faza urmăririi penale" se completează cu cuvintele „sau nu a fost dispusă", iar textul „investigațiilor financiare paralele în vederea urmăririi" se substituie cu textul „sau

(4) Procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare pentru urmărirea și identificarea bunurilor în vederea executării hotărârii definitive de confiscare, dacă după depunerea unor eforturi rezonabile de către Serviciul Fiscal de Stat nu a fost posibil identificarea bunurilor obiect al confiscării. [...] 27. Articolul 258: la alineatul (3), după cuvintele „în vederea urmăririi" se completează cu cuvintele „și identificării", iar textul „conform art. 2297" se exclude. [...] 33. Articolul 468 se completează cu alineatele (1/1) și (3/1) cu următorul conținut: „(1/1) Hotărârea definitivă privind repararea prejudiciului cauzat statului prin infracțiune, privind confiscarea specială sau confiscarea extinsă se execută de către Serviciul Fiscal de Stat." Art.III - Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004 [...], se modifică după cum urmează: [...] 3. Articolul 293 va avea următorul cuprins: „Articolul 293. Punerea în executare a confiscării (1) Hotărârea de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor se execută de către Serviciul Fiscal de Stat. [...] 4. Codul se completează cu articolele 293/1 și 293/2 cu următorul cuprins:		creditor în situațiile când sumele se încasează în beneficiul statului, are competențe/instrumentele necesare (emiterea ordinelor incaso, evidența conturilor bancare deschise în băncile din Republica Moldova și a conturilor de monedă electronică etc.) și personalul calificat de a efectua urmărirea bunurilor (în cazul executării obligațiilor fiscale), care pot asigura o eficiență maximă în urmărirea și identificarea bunurilor în Republica Moldova, exercită cooperarea internațională cu administrații fiscale din alte state. La fel, este important de indicat că bunurile înstrăinate de Serviciu se transferă direct la bugetul de stat. Considerăm că intervenția Agenției la etapa post condamnare de executare a hotărârii de confiscare poate fi realizată doar pe palierul cooperării internaționale, unde poate furniza informații valoroase cu privire la bunurile de peste hotare ale persoanelor de la care s-a dispus confiscarea. Totodată, Serviciului i se acordă posibilitatea de a implica Agenția prin modificările operate la art.293/1 alin. (3) Codul de executare (art.III pct.4 din proiect). Mai mult, utilizarea expresiei *"eforturi rezonabile"* la alin.(4) din art. 229/5 propus de proiect, conferă normei caracter coruptibil, ori utilizarea acestuia în textul normei analizate are sensuri multiple care rezidă în discreția procurorului de a aprecia caracterul *"rezonabil"* al eforturilor depuse de către Serviciu. În ce privește textul propus pentru art.II pct.25 - alin.(1) al art.229/5, art.II pct.33 - art.468 alin.(1/1) Cod de procedură penală, art.III pct.3 - art.293 alin.(1), art.III pct.4 - art.293/1 alin.(1) Cod de executare, executarea hotărârilor de recuperare a bunurilor infracționale se dispune nu doar ce ține de confiscarea bunurilor, dar și	dispunerea investigațiilor financiare în sensul art. 9^1 din Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în vederea urmăririi și identificării". - dispozițiile art. 229^5 alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Hotărârile judecătorești cu privire la confiscarea specială și extinsă a bunurilor infracționale se execută conform prevederilor legislației de executare." **La art. III**, referitor la: - articolul 172 alin. (4^1), va avea următorul cuprins: „(4^1) Hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată se transmite spre executare Serviciului Fiscal de Stat." - articolul 293 alin. (1) va avea următorul cuprins:

„Articolul 293/1. Procedura de executare a hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor (1) În baza hotărârii de confiscare specială și confiscare extinsă a bunurilor, Serviciul Fiscal de Stat începe procedura de executare în modul prevăzut de lege. [...] Art.VI – Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [...], se modifică după cum urmează: [...] 2. articolul 5: la litera a), înainte de cuvintele „efectuarea investigațiilor" se introduce textul „urmărirea și identificarea bunurilor infracționale și acumularea probelor prin".		atunci cînd se cauzează un prejudiciu statului, încasarea amenzilor aplicate conform Codului penal și recuperarea cheltuielilor judiciare, toate fiind recuperate în folosul statului. Respectiv, odată ce Serviciului Fiscal de Stat i se atribuie competențe de executare a hotărârilor de confiscare a bunurilor infracționale, ceea ce presupune că bunurile confiscate trec în folosul statului, este logic ca Serviciul să execute și hotărîrile prin care se dispune recuperarea prejudiciului cauzat statului și a cheltuielilor judiciare, precum și încasarea amenzii. **Recomandări:** Pentru a asigura o succesiune logică a ideilor în redarea sensului normelor propuse la art.229/1 alin.(1), art. 229/2, art.258 Cod de procedură penală, art.5 lit.a) din Legea nr.48/2017, este recomandat să se reformuleze și să se substituie textul *"urmărirea, identificarea"* cu textul *"identificarea, urmărirea"* la caz gramatical corespunzător. La alin.(2) al art.229/2 din proiect, recomandăm excluderea textului *"171 alin.(1) lit. a) și alin. (3) lit. b), 172 alin. (1) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173–175/1"*, substituirea textului *"242/1-244"* cu textul *"242/1-244/3"* și completarea după textul *"250/1,"* cu textul *"252, 253,"*. La fel, recomandăm excluderea alin.(4) al art.229/2, alin.(3) și (4) al art.229/5, în formula propusă de proiect. La art.II pct.25 - art.229/5 alin.(1), art.III pct.3 - art.293 alin.(1), art.III pct.4 - art.293/1 alin.(1), se propune completarea normei cu reglementări care vor prevedea competența Serviciului Fiscal de Stat de a executa inclusiv hotărârile de recuperare a prejudiciului	„(1) Punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor se desfășoară în conformitate cu Capitolul XXVIII[1], cu excepția bunurilor prevăzute la alin (2)." - După articolul 293 se introduce un capitol nou cu următorul cuprins: **„Capitolul XXVIII[1]. Executarea silită a cazurilor speciale** **Articolul 293[1].** Dispoziții generale (1) Prezentul capitol se aplică pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată. (2) Procedura de executare silită a hotărârilor judecătorești prevăzute la alin. (1) se desfășoară în conformitate cu prezentul capitol, cu completările prevăzute la

		cauzat statului și a cheltuielilor judiciare, precum și de încasare a amenzilor stabilite conform Codului penal. La art.468 alin.(1), se propune completarea normei cu reglementări care vor prevedea competența Serviciului Fiscal de Stat de a executa inclusiv hotărârile de recuperare a cheltuielilor judiciare și de încasare a amenzilor stabilite conform Codului penal. Suplimentar, recomandăm completarea pct.22 cu prevederi care modifică alin.(3) al art.229/2 Cod de procedură penală și propunem următorul cuprins: *"la alineatul (3) textul "Rezultatele executării delegației se consemnează în procesul-verbal"* se substituie cu textul *"În cadrul efectuării investigațiilor financiare paralele la faza judecării cauzei, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale este în drept să efectueze acțiunile de urmărire penală și măsurile speciale de investigație prevăzute de prezentul cod, iar rezultatele executării delegației se consemnează în procesul-verbal de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele conform art.260 și 261 din prezentul cod. "*	capitolul 9 din Titlul V din Codul fiscal nr. 1163/1997. (3) În sensul prezentului capitol, prin cazuri speciale de executare silită se înțelege procedurile de executare în materie penală date spre executare în competența Serviciului Fiscal de Stat conform art. 172 și 174. **Articolul 293[2].** Începerea executării silite a cazurilor speciale de executare (1) Serviciul Fiscal de Stat începe procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare în baza hotărârilor judecătorești prevăzute la art. 293[1]. (2) Concomitent cu începerea procedurii de executare silită a cazurilor speciale de executare, se înștiințează condamnatul și procurorul. **Articolul 293[3].** Atragerea altor autorități în procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare (1) Serviciul Fiscal de Stat poate antrena executorul judecătoresc în procesul de

			executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor care se află pe teritoriul Republicii Moldova, în cazul în care au fost întreprinse toate măsurile necesare în vederea executării hotărîrii respective. (2) Pentru urmărirea și identificarea bunurilor confiscate aflate peste hotarele țării, Serviciul Fiscal de Stat poate antrena Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în procesul de executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, inclusiv în cazurile urmăririi și identificării bunurilor deținute prin intermediul terțelor persoane. (3) La executarea hotărîrilor judecătorești cu privire la repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător.

			Articolul 293[4]. Aplicarea măsurilor de asigurare (1) În procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare Serviciul Fiscal de Stat poate aplica măsuri de asigurare a executării silite prevăzute în capitolul 9 din Titlu 10 din Codul fiscal nr. 1163/1197. (2) Actul de aplicare a măsurilor de asigurare prevăzut la alin. (1) poate fi contestat la judecătorul de instrucție de condamnat sau de persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate, în modul stabilit de Codul de procedură penală. **Articolul 293[5].** Suspendarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (1) Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare poate fi suspendată de Serviciul Fiscal de Stat, după aprobarea, în scris, de către procuror, dacă există motive obiective care fac imposibilă recuperarea integrală a sumelor indicate în hotărârea definitivă a instanței. (2) Despre suspendarea procedurii de executare silită în

			cazuri speciale de executare Serviciul Fiscal de Stat urmează să înștiințeze condamnatul și persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate. (3) După suspendarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare Serviciul Fiscal de Stat este obligat să ia măsuri, atît direct, cît și prin intermediul altor organe, în vederea identificării circumstanțelor de a face posibilă recuperarea integrală a sumelor indicate în hotărîrea a cărei executare se cere. Procurorul, în mod periodic, dar nu mai rar decît o dată la 6 luni, va verifica măsurile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat. (4) Pe perioada suspendării procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare nu pot fi întreprinse acțiuni de executare, cu excepția aplicării măsurilor de asigurare. **Articolul 293[6].** Reluarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (1) Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare poate fi reluată de

			către Serviciul Fiscal de Stat, la propunerea procurorului sau din oficiu, după ce au dispărut motivele suspendării sau a devenit necesară efectuarea unor acțiuni de executare. (2) Despre reluarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare se comunică procurorului, condamnatului și persoanelor ale căror drepturi ori interese pot fi afectate. **Articolul 293[7].** Încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (1) Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare încetează în cazurile în care: a) condamnatul a executat benevol și integral hotărârea definitivă a instanței; b) au fost recuperate integral sumele indicate în hotărârea definitivă a instanței; c) desfășurarea în continuare a investigațiilor financiare devine costisitoare și nerezonabilă în raport cu valoarea urmărită;

			d) a fost anulată hotărîrea în baza căruia a fost dispusă confiscarea. (2) Despre încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare se comunică condamnatului, părții vătămate sau reprezentantul ei legal și procurorului. **Articolul 293[8].** Actul Serviciului Fiscal de Stat în cazul încetării procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (1) Încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare se dispune printr-un act motivat emis de Serviciul Fiscal de Stat în care se indică: a) denumirea organului fiscal emitent; b) data și locul emiterii, numărul procedurii de executare; c) datele de identificare a condamnatului/persoanelor ale căror drepturi ori interese pot fi afectate, sau datele de identificare a reprezentantului împuternicit; d) chestiunea asupra căreia se adoptă actul (obiectul actului);

			e) motivele de fapt și temeiul de drept; f) dispoziția organului fiscal; g) numele și calitatea persoanelor împuternicite ale organului fiscal; h) semnătura persoanelor împuternicite ale organului fiscal și ștampila organului fiscal emitent; i) mențiunea despre posibilitatea de a fi contestat, termenul de depunere a contestației și organul la care se depune contestația. (2) Actul Serviciului Fiscal de Stat se aprobă în scris, prin ordonanța motivată a procurorului. (3) Actul Serviciului Fiscal de Stat poate fi contestat la judecătorul de instrucție în termen de 10 zile de la data comunicării. **Articolul 293[9].** Consecințele încetării procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (1) După rămînerea definitivă a actului privind încetarea procedurii de executare

			silită în cazuri speciale de executare, Serviciului Fiscal de Stat dispune anularea măsurilor de asigurare a executării silite aplicate în condițiile art. 293^4. Despre încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare, se înștiințează instanța de judecată. (2) Procedura de executare care a încetat nu poate fi reluată. **Articolul 293^{10}.** Chestiuni apărute în procedura de executare silită în cazuri speciale executare Dacă în procedura de executare silită în cazuri speciale de executare se constată că bunurile obiect al confiscării speciale sau extinse au fost transferate de către condamnat unor persoane terțe fizice sau juridice, Serviciul Fiscal de Stat solicită procurorului înaintarea în instanța de judecată a unui demers pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor în condițiile art. 471^2 din Codul de procedură penală.”.

			În partea în care **nu se acceptă** propunerile înaintate, menționăm următoarele: - Cît ține de **substituirea textului** *"urmărirea, identificarea"* cu textul *"identificarea, urmărirea"* subliniem că în Capitolul II din *Directiva 2024/1260* este reglementată etapa de ***„Urmărirea și identificarea"***, motiv pentru care nu pot fi acceptate propunerile din raportul de expertiză. - Cu referire la **atribuirea în competența Serviciului Fiscal de Stat** de a executa hotărîrile de încasare a **amenzilor în materie penală**, acesta excedă obiectul de reglementare a proiectului. Mai mult ca atît, pentru a opera astfel de modificări se impune o analiză temeinică teoretică și practică a modului de atribuire în competența Serviciului Fiscal de Stat de a executa hotărîrile de aplicare a amenzilor în materie penală, a capacității instituționale autorității respective, precum și

			evaluarea soluțiilor alternative posibile. Or, executarea amenzilor în materie penală nu suscită carențe în practică în măsura în care ar trebui schimbat mecanismul stabilit.
Art.II pct.28 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 28. Articolul 274 se completează cu alineatul (3/2) cu următorul cuprins: „(3/2) Odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari sau infracțiuni săvârșite de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală, procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele."	**221.**	**Obiecții:** Analizând norma propusă, aceasta va majora exponențial volumul de muncă al Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, fără a avea o viziune clară asupra rezultatului. Or, în majoritatea cazurilor, la etapa incipientă a cauzei penale, încă nu sunt cunoscute bunurile ce urmează a fi urmărite, care sunt subiecții investigați. Mai mult, proiectul deja oferă o soluție în acest sens, completând la noțiunea de investigații financiare paralele cu posibilitatea desfășurării acestor investigații nu doar în privința unor persoane cu statut procesual (bănuit, învinuit, inculpat), dar și în cazul infracțiunilor de spălare de bani sau îmbogățire ilicită în lipsa unui statut procesual al subiecților. Practica arată că în cazul acestor infracțiuni există o valoare care poate fi urmărită chiar dacă nu există la acel moment persoana cu statut procesual. Potrivit modificărilor de la art.6 pct.20/1 propuse de proiect la art.II pct.1, " *La punctul 20/1) la noțiunea investigații financiare paralele, se exclude textul „în sensul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului", iar la final se completează cu textul „sau cu scopul identificării și urmăririi bunurilor care fac sau pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare în*	**Precizare** Reiterăm cele menționate în nota informativă care însoțește proiectul de act normativ. Așadar, recitalul (14) al *Directivei 2024/1260*, printre alatele, statuează că, pentru a se asigura că **se acordă suficientă prioritate investigațiilor financiare** [inclusiv paralele] în toate statele membre, astfel încât să se poată combate infracțiunile de natură transfrontalieră, este necesar **să li se solicite autorităților competente să lanseze urmărirea activelor din momentul** în care există o suspiciune **de activitate infracțională** care este **susceptibilă să genereze beneficii economice substanțiale**. [...] Pentru a permite suficientă flexibilitate în ceea ce privește lansarea investigațiilor financiare, statele

		cazul infracțiunilor prevăzute de art. 243 și 330/2 din Codul penal". **Recomandări:** Recomandăm excluderea pct.28 din proiect.	membre ar trebui **să poată limita** sfera de cuprindere a acestora la investigațiile referitoare **la infracțiuni susceptibile de a fi fost săvârșite în cadrul unei organizații criminale**. Respectiv, dispozițiile art. 274 alin. (3^2) vor avea următorul cuprins: „(3^2) Odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari **și există bănuială rezonabilă ca a fost săvârșită de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală**, procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele."
Art.II pct.30 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 30. La articolul 296 alineatul (2/1) va avea următorul cuprins:	**222.**	**Obiecții:** Conform prevederilor propuse la lit.d) al art.296 alin.(2/1), procurorul este obligat să indice în rechizitoriu informația despre locul de păstrare a bunului pus sub sechestru. În formula propusă, proiectul nu garantează confidențialitatea locului de păstrare a bunurilor de către autoritățile publice. Prin urmare, pentru a preveni apariția unor situații în care persoanele interesate să	**Se acceptă parțial** La art. II, referitor la art. 296 alin. (2^1) lit. d) va avea următorul cuprins: „d) locul de păstrare ori autoritatea care are în administrare bunul pus sub sechestru;

„(2/1) Dacă la urmărirea penală au fost puse sub sechestru bunuri, în partea de expunere a rechizitoriului se includ informații despre: d) locul de păstrare a bunului pus sub sechestru."		abuzeze de drepturile lor, invocând caracterul lacunar al prevederilor propuse, este esențial să se includă în rechizitoriu informații despre autoritatea sau persoana responsabilă de păstrarea bunului. **Recomandări:** La art.296 alin.(2/1) lit.d) de completat cu textul *"ori autoritatea sau persoana ce păstrează bunul"*.	
Art.II pct.36 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 36. Se completează cu articolul 471/2 cu următorul cuprins: „Articolul 471/2. Modul de soluționare a cazurilor prevăzute la art. 469 alin.(1) pct.17/3) (1) În cazul în care în procesul de executare a hotărârii judecătorești de confiscare a bunurilor se constată că bunurile au fost transferate fictiv către o terță persoană sau dobânditori de reacredință, precum și în cazul terților care știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării, procurorul înaintează demers în instanța de judecată pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești de confiscare. (2) La examinarea demersului procurorului privind soluționarea chestiunilor privind executarea hotărîrilor judecătorești referitor la confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor, este obligatorie participarea organului care pune în executare hotărârea precum și proprietarul bunului.	**223.**	**Obiecții:** Deși norma prevede ca noțiune *"bunurile transferate fictiv"*, proiectul nu conține reglementări exprese în acest sens. Alin.(1) al art.471/2 Cod de procedură penală din proiect se referă la competența procurorului de a înainta un demers în instanța de judecată pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești de confiscare, în cazul în care în procesul de executare se constată că bunurile au fost transmise fictiv către o terță sau dobînditori de rea-credință, fără a explica în ce mod procurorul va aprecia dacă tranzacția a fost fictivă sau nu, care sunt criteriile și standardul de probă pentru a dovedi că această tranzacție este fictivă. Nu este clar conceptul tranzacției fictive. Or, legislația civilă care reglementează obligațiile contractuale civile nu operează cu termenul *„fictiv."* Respectiv, prevederea generează incertitudinea mecanismului de realizare al determinării caracterului fictiv al tranzacțiilor. Totodată, prevederile alin.(1) contravin celor propuse de proiect la art.229/5 alin.(1) Cod de procedură penală, care stabilește că hotărârile de confiscare a bunurilor infracționale se execută de către Serviciul Fiscal de Stat. Respectiv, norma necesită a fi completată cu prevederi care stabilesc inclusiv competența	**Se acceptă parțial** **La art. II**, după pct. 35 se completează cu un nou punct cu următorul conținut: „36. La articolul 471 alineatul (3), textul „14)-17) și 17^2)" se substituie cu textul „14)-17), 17^2) și 17^3)";" referitor la art. 471^2 va avea următorul cuprins: „**Articolul 471^2.** Modul de soluționare a cazurilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 17^3) (1) Procurorul înaintează demers în instanța de judecată pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor în cazul în care în procesul de executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea specială sau

(3) Confiscarea bunurilor din contul persoanelor indicate la alin. (1), este posibil dacă instanța a stabilit, că: a) transferul sau achiziția a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani care este în mod clar disproporționată în raport cu valoarea de piață a bunului; b) bunurile au fost transferate unor persoane aflate în legătură strînsă, rămînînd în același timp sub controlul efectiv al făptuitorului. (4) Dispozitivul încheierii trebuie să conțină soluția adoptată în temeiul art. 106, după caz art. 106^1 din Codul penal, cu indicarea bunurilor ce urmează a fi confiscate, alte chestiuni ce au importanță pentru executarea măsurii de siguranță, precum și modul și termenul de atac al încheierii."		Serviciului de a înainta în instanța de judecată un demers pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești de confiscare. În consecință, odată ce alin.(1) stabilește autoritățile cu competențe de a înainta în instanța de judecată demers privind soluționarea chestiunilor privind executarea hotărârilor judecătorești, este inoportun prevederea repetată a acestor subiecți în alin.(2) al aceluiași articol. Respectiv, este necesar de a exclude cuvântul *"procuror"* din acest alineat. Cât privește participarea obligatorie a proprietarului bunului în instanța de judecată la examinarea demersului prevăzut la alin.(1), prevederile alin.(2) sunt formulate confuz în acest sens. Nu este clar ce se întîmplă dacă proprietarul nu se prezintă neîntemeiat la ședința de judecată sau a cerut examinarea în lipsa sa ori comunică instanței motivele neprezentării, iar instanța le consideră întemeiate. Lipsa unor reglementări clare ale aspectelor date poate admite încălcarea dreptului proprietarului de acces liber la justiție și la apărare, consfințite de art.20, 26 din Constituția Republicii Moldova. Accesul liber la justiție este consacrat, ca drept fundamental, prin articolul 20 din Constituție, prin articolul 6 §1 din Convenția Europeană și prin articolul 14 §1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. În Constituție, accesul liber la justiție este conceput ca un drept al fiecărei persoane la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care îi violează drepturile, libertățile și interesele legitime, garantându-se că exercitarea acestui drept nu poate fi îngrădită prin nici o lege.	confiscarea extinsă se constată că: a) bunurile în privința cărora instanța a dispus confiscarea se află în proprietate sau în posesia unei persoane terțe în condițiile art. 106^2 din Codul penal, despre care instanța de judecată nu avea cunoștință; sau b) în procedura de executare au fost identificate bunuri ale condamnatului sau bunuri care se află în proprietate sau posesia unei persoane terțe în condițiile art. 106^2 din Codul penal. (2) La examinarea demersului procurorului privind soluționarea chestiunilor privind executarea hotărîrilor judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor, este obligatorie participarea organului care pune în executare hotărârea precum și proprietarul bunului sau persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. (3) Confiscarea bunurilor din contul persoanelor indicate la alin. (1), este posibilă în

		Cuvântul *"dacă"* utilizat în textul normei propuse la alin.(3) al aceluiași articol limitează dreptul instanței de judecată de a confisca bunurile din contul terței persoane sau dobânditorului de rea-credință, prin stabilirea doar a două situații prevăzute la lit.a) și b), excluzând astfel și alte situații pe care instanța le poate aprecia ca fiind justificate pentru admiterea demersului menționat supra. Or, instanța de judecată judecând demersul, verifică legalitatea și temeinicia acestuia pe baza probelor examinate, ținând seama, după caz, de opinia părților expuse în ședință, dacă au participat la ea, și se pronunță asupra motivelor invocate în demers. La fel, utilizarea cuvântului *"încheiere"* în textul normei propuse la alin.(4) al aceluiași articol atribuie un alt înțeles acestui act judeătoresc. În acest sens, în sensul art.6 pct.21) prin noțiunea de *"încheiere"* se înțelege *"hotărîre adoptată de către instanța de judecată pînă la darea sentinței sau deciziei"*. Din analiza definiției respective, cât și conform prevederilor proiectului și legislației penale per ansamblu, confiscarea bunurilor infracționale se dispune printr-un act judecătoresc care are denumirea de *"hotărâre"*. Potrivit art.229/4 din Cod de procedură penal, *"Confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor infracționale, precum și repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiuni se dispun prin hotărîrea instanței de judecată în condițiile prezentului cod și ale Codului penal."* **Recomandări:** La alin.(1) al art.471/2 propus de proiect, recomandăm excluderea cuvântului *"fictiv"* și completarea după cuvântul *"procurorul"* cu cuvintele *„sau Serviicul Fiscal de Stat"*.	condițiile prevăzute la art. 106^2 din Codul penal. (4) Dispozitivul încheierii trebuie să conțină soluția adoptată în temeiul art. 106, 106^1 sau art. 106^2 din Codul penal, cu indicarea bunurilor ce urmează a fi confiscate și din contul cărei persoane se confiscă, alte chestiuni ce au importanță pentru executarea măsurii de siguranță, precum și modul și termenul de atac al încheierii.". Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 220 Totodată menționăm că în ordinea art. 471^2 din *Codul de procedură penală*, actul de dispoziție judecătoresc prin care instanța urmează a se expună, îmbracă forma unei încheieri, grație faptului că, obiectul de examinare în instanță a acestei chestiuni, ține de chestiuni în procesul de executare a unei sentințe/hotărîri judecătorești, acolo unde s-au examinat toate probele și circumstanțele faptice. Respectiv, „clarificarea" chestiunilor urmează să îmbrace

		La alin.(2) al art.471/2 propus de proiect, recomandăm excluderea cuvîntului *"procurorului"* şi completarea cu prevederi privind examinarea demersului privind soluţionarea chestiunilor privind executarea hotărârilor judecătoreşti referitor la confiscarea specială sau extinsă a bunurilor, în lipsa proprietarului bunului în cazul în care acesta nu se prezintă neîntemeiat la şedinţa de judecată sau a cerut examinarea în lipsa sa ori comunică instanţei motivele neprezentării, iar instanţa le consideră întemeiate (spre exemplu se propune completarea cu textul care stabileşte că neprezentarea sau refuzul neîntemeiat a proprietarului citat legal nu împiedică examinarea demersului, iar în cazul în care proprietarul solicită amânarea dacă are motive întemeiate pentru neprezentare şi nu solicită examinarea în lipsa lui, şedinţa de judecată poate fi amânată o singură dată). La alin.(3) al art.471/2 propus de proiect, recomandăm reexaminarea acestuia prin prisma comentariilor expuse supra, astfel încât să nu se limiteze judecarea demersului menţionat supra doar la două situaţii descrise. La alin.(4) al art.471/2 propus de proiect, recomandăm de a substitui cuvântul *"încheierii"* cu cuvîntul *"hotărârii"*.	forma actului de dispoziţie judecătoresc – încheiere. De altfel, cu titlu de principiu, în toate chestiunile examinate în ordinea celor prevăzute la art. 469 din Codul de procedură penală, îmbracă forma actului de dispoziţie judecătoresc de încheiere.
Art.II pct.44 potrivit proiectului de lege Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...] 44. [...] Articolul 559_4. Transmiterea spre recunoaştere şi punerea în executare a hotărârii judecătoreşti naţionale de confiscare a bunurilor care se afla peste hotarele ţării	**224.**	**Obiecţii:** Analizând prevederile propuse de proiect la art.559/4 Cod de procedură penală, acestea se referă doar la confiscare, nefiind clar modul de trimitere spre recunoaştere şi punere în executare a hotărârii judecătoreşti naţionale de recuperare a prejudiciului cauzat statului atunci când bunurile se află peste hotarele ţării.	**Nu se acceptă** Terminologia utilizată în art. 559^4 a fost preluată din *Regulamentul 2018/1805* şi adaptată legislaţiei naţionale, în special art. 30 alin. (6). Respectiv, prin utilizarea terminologiei „unei sume de

(1) La demersul organului care pune în executare hotărârea judecătorească, Ministerul Justiției inițiază procedura de recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești definitive naționale de confiscare a bunurilor care se afla peste hotarele țării. (2) În cazul în care bunurile supuse confiscării au fost indisponibilizate în cadrul procesului penal, cererea de recunoaștere și executare se transmite către Ministerul Justiției de instanța judecătorească care a adoptat hotărârea de confiscare a bunurilor care se află peste hotarele țării. (3) Hotărârea judecătorească de confiscare se transmite spre recunoaștere statului străin unde: a) sunt motive întemeiate să se considere că persoana fizică sau juridică față de care a fost adoptată hotărârea deține bunuri sau venituri, atunci cînd hotărârea are ca obiect confiscarea unei sume de bani; b) sunt motive întemeiate să se considere că bunurile care sunt supuse confiscării se află în străinătate, atunci cînd hotărârea are ca obiect un bun sau o parte dintr-un bun. (4) În cazul în care nu sunt identificate circumstanțele prevăzute la alin. (3) hotărârea judecătorească de confiscare se transmite spre recunoaștere statului în care domiciliază sau își are sediul persoana fizică sau juridică a cărei bunuri sunt supuse confiscării."		La fel, este neclară utiizarea expresiei *"unei sume de bani"* la lit.a) din alin.(3) al aceluiași articol. În acest sens, se remarcă că în legislația națională se utilizează termenul de *"confiscare a contravalorii bunurilor care fac obiectul confiscări speciale sau confiscării extinse"*. Ca urmare se prezumă că autorul se referă la confiscarea prin echivalent (value based confiscation). **Recomandări:** Recomandăm reexaminarea normei propuse la art.559/4 și completarea proiectului cu prevederi privind modul de trimitere spre recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești naționale de recuperare a prejudiciului cauzat statului atunci când bunurile se află peste hotarele țării. La fel, la lit.a) din alin.(3) al aceluiași articol, recomandăm de a substitui cuvintele *"unei sume de bani"* cu cuvintele *"contravalorii bunurilor care fac obiectul confiscări speciale sau confiscării extinse"*.	bani" urmează a fi interpretat *lato senso* pentru ca aceasta să cuprindă toate tipurile de hotărîri judecătorești cu privire la confiscare, și anume cînd se dispune *confiscarea contravalorii bunurilor; recuperarea prejudiciului cauzat de infracțiune statului; compensarea cheltuielilor de judecată.*
Art.IV pct.10 potrivit proiectului de lege	**225.**	**Obiecții:**	**Se acceptă**

Art. IV – Legea nr.371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală [...], se modifică după cum urmează: [...] 10. Se completează cu articolul 113/1 cu următorul cuprins: „Articolul 113/1. Dispunerea de bunurile confiscate [...] (3) În lipsa unui acord cu statul solicitant, dacă valoarea bunurilor recuperate în urma executării hotărîrii străine de confiscare, după deducerea cheltuielilor este: a) mai mică de 10 000 de euro, această sumă revine statului Republica Moldova; b) mai mare de 10 000 de euro, jumătate din această sumă se transferă statului solicitant.		Norma propusă de proiect la art.113/1 alin.(3) din Legea nr.371/2006 contravine celei formulate de proiect la art.559/3 alin.(4) Cod de procedură penală, privind modul în care bunurile confiscate revin statului în lipsa unui acord cu statul solicitant. Astfel, conform modificărilor propuse la Legea nr.371/2006 proiectul stabilește anumite condiții pentru realizarea acestui mecanism, prin stabilirea cuantumului cheltuielilor, pe când art.559/3 alin.(4) Cod de procedură penală reglementează la general, fără a stabili careva cerințe exhaustive în acest sens. În final, norma creează premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei *„convenabile”* care se va aplica într-o situație concretă. **Recomandări:** Recomandăm de a analiza suplimentar normele citate supra, astfel încât să fie exclus sensul contradictoriu al acestora.	La art. IV referitor la art. 559^3 alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Bunurile confiscate în temeiul unei hotărîri judecătorești străine recunoscute se returnează statului solicitant în modul prevăzut la art. 113^1 din Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.” Dispozițiile alin. (5) din art. 559^3 se exclud din proiect.
Art.VI pct.1 potrivit proiectului de lege Art.VI – Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [...], se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Prezenta lege se aplică în cazul infracțiunilor prevăzute în art.229/2 din Codul de procedură penală.” [...] se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Prezenta lege se aplică în cadrul procedurii de executare a hotărîrilor de confiscare și de	**226.**	**Obiecții:** Pentru a nu admite interpretări abuzive la aplicare, norma propusă la art.2 alin.(2) trebuie să fie clar și precisă. În acest caz, trimiterea la art.229/2 Cod de procedură penală este una generală, fiind necesară specificarea exactă a alineatului care prevede infracțiunile, în cazul cărora se aplică reglementările Legii nr. 48/2017. Potrivit proiectului, alin.(2) al art.229/2 stabilește exhaustiv infracțiunile, în cazul cărora organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea. Totodată, potrivit alin.(5) al art.2 din proiect, domeniul de aplicare al Legii nr.48/2017 se restrânge	**Precizare** Dispozițiile art. 2 alin (2) și (5) din Legea nr. 48/2017 descriu ipotezele atunci cînd urmează a fi aplicată Legea nr. 48/2017. Astfel că, trimiterea la art. 229^2 din *Codul de procedură penală* determină pentru care infracțiuni ar fi opozabilă aplicarea Legii nr. 48/2017. Cu toate acestea, art. 229^2, conform proiectului se completează cu alin. (2^1) în care se lărgește numărul infracțiunilor (*săvîrșite de un grup criminal*

reparare a prejudiciului cauzat de infracțiune statului."		doar la procedurile de executare a hotărîrilor de confiscare și de reparare a prejudiciului cauzat de infracțiune statului. Acest fapt contravine înțelesului noțiunii de *"investigații financiare paralele"* definit în art.6 pct. 20/1) din Cod de procedură penală, potrivit *"investigații financiare paralele - totalitatea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și/sau a acțiunilor prevăzute în Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale desfășurate cu scopul acumulării probelor referitoare la bănuit, învinuit, partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat, la patrimoniul acestora și bunurile pe care le dețin în calitate de beneficiar efectiv, în sensul Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, la patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor deținute de bănuit, învinuit, partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat în calitate de beneficiar efectiv, în vederea recuperării bunurilor infracționale".* **Recomandări:** La art.2 alin.(2) din proiect, recomandăm substituirea textului *"art.229/2"* cu textul "art.229/2 alin.(2). La art.2 alin.(5) din proiect, recomandăm reexaminarea normei conform comentariilor expuse supra. Opțional, se propune completarea cuvintelor *"se aplică"* cu cuvântul *"și"*.	*organizat sau de o organizație criminală*) pentru care va fi necesară urmărire și identificarea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la aceasta, ceea ce este în concordanță cu art. 2 alin. (2) din *Directiva 2024/1260*. În acest sens, printr-o interpretare sistemică a dispozițiilor art. 2 alin. (2) și (5) din Legea nr. 48/2017 se va putea determina modul de aplicare a acestei legi, motiv pentru care nu se impune intervenții în acest sens.
Art.VI pct.4 potrivit proiectului de lege Art.VI – Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [...], se modifică după cum urmează: [...]	**227.**	**Obiecții:** *Primo,* cu referire la formula propusă de proiect la alin.(4) al art.9/2 din Legea nr.48/2017, la moment cadrul legal în domeniu asigură obținerea informațiilor de la instituțiile financiare și obligația de a nu divulga datele.	**Se acceptă parțial** Dispozițiile art. 9^2 alin. (4) și (6) se exclud din proiect. Cît ține de dispozițiile art. 9^2 alin. (5) referitoare la

4. Se completează cu articolele 9/1 și 9/2 cu următorul cuprins: [...] "Articolul 9/2. Acumularea informației [...] (4) Instituțiile financiare prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale: a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale persoanelor care dețin conturi bancare; b) datele despre conturi bancare. (5) Solicitarea informației prevăzută în prezentul articol se înaintează de către șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (6) Angajații responsabili ai furnizorului de servicii au obligația de a nu divulga informațiile devenite cunoscute ca urmare a acumulării informațiilor, pentru care se ia un angajament scris în acest sens."		În cazul adoptării normelor repective, există riscul limitării Agenției de Recuperare a Infracțiunilor de a obține informațiile necesare pentru investigațiile financiare. *Secundo,* prevederile propuse la alin.(5) al art.9/2 din Legea nr.48/2017 nu sunt necesare, odată ce alin.(2) al aceluiași articol reglementează modul în care Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul să solicite documentele/informațiile necesare pentru realizarea investigaților financiare. Respectiv, stabilirea expresă prin lege a subiectului caruia îi revine competența de a înainta solicitarea, la caz șefului Agenției, nu este oportună. Or, Agenția este o subdiviziune a Centrului Național Anticorupție, autoritate care stabilește propriile reguli de întocmire a documentelor, de coordonare/semnare a acestor. În ce privește alin.(6) al art.9/2 din Legea nr.48/2017, acesta la fel se impune de a fi exclus, deoarece reglementări similare există în art.14 al Legii nr.48/2017, care stabilește limitarea acțiunii secretelor apărate de lege. **Recomandări:** Recomandăm excluderea normelor precitate supra.	subiectului căruia îi revine competența de a înainta solicitarea de a obține informații, menționăm că șeful ARBI-ului asigură proporționalitate și garantații procedurale minime în ceea ce ține de solicitarea informațiilor respective pentru a minimaliza posibilitatea utilizării lor arbitrare, imprevizibile și necontrolate.
Art.VI pct.5 potrivit proiectului de lege Art.VI – Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [...], se modifică după cum urmează: [...] 5. Articolul 10: se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: [...]	**228.**	**Obiecții:** Expresia *"în vederea conservării"* limitează capacitatea de aplicare a legii în vederea asigurării recuperării bunurilor infracționale. În context, potrivit art.2 lit.c) din Decizia-cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22.07.2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor, *"ordinul de înghețare" înseamnă "orice măsură luată de o autoritate judiciară competentă a statului emitent*	**Se acceptă** Intervențiile la art. 10 alin. (2) din *Legea nr. 48/2017* se exclud din proiect.

la alineatul (2) după cuvintele „bunurilor infracționale" se completează cu textul „în vederea conservării,".		*pentru a împiedica în mod provizoriu orice operație de distrugere, transformare, deplasare, transfer sau înstrăinare a unui bun care poate face obiectul unei confiscări sau a unui element de probă".* **Recomandări:** Recomandăm excluderea normei precitate supra.	
III. AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ TRIPLĂ			
Obiecții și propuneri de ordin general			
Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)	**229.**	Reieșind din faptul că, proiectul de lege conține intervenții în: a) Codul Penal; b) Codul de procedură penală; c) Codul de executare; d) Legea nr. 371/2006 cu privire la asistență juridică internațională în materie penală; e) Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații; f) Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, acest proiect de lege are potențialul unei „reforme" a instituției confiscării. În același timp, la anumite etape ale procesului legislativ sunt și alte proiecte de acte normative foarte strâns legate de modificările care se propun: (i) Confiscarea civilă; (ii) Recuperarea cheltuielilor judiciare în cauzele penale; (iii) Reutilizarea socială a activelor confiscate în procesul penal. Amintim că, la 10.03.2022, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 7 privind revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 20.10.2011 privind interpretarea art. 46 alin. (3) din Constituție și a Hotărârii Curții Constituționale nr. 6 din 16.04.2015 privind	**Precizare** Prin adoptarea proiectului de lege se urmărește fortificarea mecanismului de urmărire și identificare a bunurilor infracționale pentru a sprijini organele responsabile de confiscare și executare efectivă a acestora, precum și asigurarea măsurilor de gestionare și planificare a activelor, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE. Faptul că acest proiect de lege este promovat separat față de proiectele de lege privind (i) Confiscarea civilă; (ii) Recuperarea cheltuielilor judiciare în cauzele penale; (iii)

		controlul constituționalității unor prevederi din Codul Penal și din Codul de procedură penală. În această Hotărâre, Înalta Curte a nuanțat în mod principal aspectele de probațiune în cazul confiscării bunurilor într-un proces penal și în cadrul unui proces civil. A fost subliniat faptul că: „59 . Există standarde juridice europene și chiar universale comune care încurajează confiscarea bunurilor legate de infracțiuni grave, cum ar fi corupția, spălarea de bani, infracțiunile legate de droguri ș.a., fără o condamnare penală prealabilă. Mai mult, sarcina probării originii licite a bunurilor despre care se presupune că au fost dobândite în mod ilicit poate fi transferată în mod legitim asupra pârâților **în cadrul unor proceduri non-penale de confiscare**, inclusiv în cadrul unor **proceduri civile *in rem.*** Măsura confiscării poate fi aplicată nu doar în cazul produselor directe ale unei infracțiuni, ci și în cazul bunurilor, inclusiv al oricărui venit sau al altor beneficii indirecte, obținute prin convertirea ori transformarea produselor directe ale infracțiunii sau prin amestecul acestora cu alte bunuri, eventual legale. Măsura confiscării nu poate fi aplicată doar în cazul persoanelor bănuite direct de comiterea infracțiunilor, ci și în cazul terților care au dobândit un drept de proprietate fără buna-credință cerută, prin disimularea rolului lor ilicit la acumularea averii în cauză." Pornind de la aspectele reliefate la alineatul precedent, una din probleme care pot fi puse în discuție este oportunitatea de a comasa aceste inițiative legislative într-un singur proiect de lege. Totodată, pe fundalul intervențiilor în Codul de executare, poate fi	Reutilizarea socială a activelor confiscate în procesul penal constituie aspecte de oportunitate, dar nu de legalitate, or oportunitatea promovării separate a proiectelor aparține exclusiv autorului proiectului, ținînd cont de mai mulți factori, unul dintre ei fiind complexitatea obiectului de reglementare. Introducerea aspectelor de executare a hotărîrilor în materie penală în Codul de executare este justificată și necesară, pornind de la ideea că statul Republica Moldova a optat pentru a reglementa legislația execuțională într-un cadrul legal distinct. Respectiv, trebuie urmat aceeași abordare sistemică.

			analizată oportunitatea reglementării executării pedepsei penale, ca fază a procesului penal în Codul de procedură penală, problemă care este reflectată periodic în doctrină, ci nu în Codul de executare alături de instituții de executare a hotărârilor civile, a căror specific este diferit. Cu toate aceste, având în vedere gradul avansat de avizare a proiectului de lege, admitem că opțiunile expuse vor fi greu de implementat, în prezenta opinie vom prezenta obiecțiile și comentariile asupra proiectului de lege în redacția în care a fost expediată spre avizare în circumstanțele descrise la început.	
Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. Articolul 106 și articolul 106[1] vor avea următorul cuprins: „**Articolul 106.** Confiscarea specială (1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, se confiscă un alt bun echivalent sau contravaloarea acestora. (2) Sînt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare):	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**230.**	**La art. 106 din Codul penal** 1. La alin (4) Propunem completarea după cuvintele "inculpatul" de introdus sintagma "***condamnatul***" ori înlocuirea termenelor de "bănuit, învinuit, inculpat" cu termenul de "***făptuitor***" (termen utilizat deja în Codul de procedură penală când se face trimitere la o persoana care a comis o infracțiune)	**Se acceptă** Articolul 106 alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Confiscarea specială se aplică chiar dacă bănuitul, învinuitul, inculpatul sau condamnatul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală ori a fost aplicată amnistia sau survenit decesul acestuia. Confiscarea specială nu se aplică în cazul liberării persoanei de răspundere penală ca urmare a expirării termenului de prescripție, cu excepția infracțiunilor ușoare, mai puțin grave sau grave și dacă termenul a expirat după pornirea procesului penal."

a) utilizate sau destinate pentru săvîrșirea unei infracțiuni; b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri sau foloase din valorificarea acestor bunuri; c) date pentru a determina săvîrșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor; d) deținute contrar dispozițiilor legale. e) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile sau foloasele de la aceste bunuri; f) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. (3) Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile sau foloasele de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobîndite legal, se confiscă acea partea din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din	**Procuratura Generală (PG)**	**231.**	La pct.1. cu referire la art.106[1] alin. (1): - textul *„141-142”* urmează a fi substituit cu textul *„141,142”*; - textul *„186-189,190,191,192”* urmează a fi substituit cu textul *„186-192”*; -textul *„342-343”* a-l substitui cu textul *„342,343”*. Propunerile au fost înaintate având în vedere normele de tehnică legislativă, conform cărora cratima se utilizează pentru a evita enumerarea a mai mult de trei elemente structurale consecutive.	**Se acceptă parțial** Articolul 106[1] alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(1) Sunt supuse confiscării extinse și alte bunuri decât cele indicate la art. 106, în cazul în care persoana este bănuită, învinuită, inculpată sau condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 140[1]–142 , 144, 158, 164 alin. (2) lit. f), 165–168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173 alin. (2), 174-175[1], 181[1]–181[3], 186 alin. (3)–(5), 187 alin. (3)–(5), 188 alin. (3)–(5), 189 alin. (3)–(6), 190, 191, 206, 208–208[2], 214[1], 217–217[4], 218–220[1], 223–233, 236–246[1], 247 alin. (2), 248–253, 257, 259–260[6], 260[8], 275, 278–280, 282–286, 289–290, 292, 295–295[2], 302, 324–329, 330[2], 332–335[1], 342, 343, 361 și 362[1], dacă fapta este de natură să genereze un beneficiu economic.”
		232.	Nu este clară intenția autorului de a include articolele **171, 172, 173,174,175** din Codul penal în categoria infracțiunilor pentru comiterea cărora ar fi posibil confiscarea extinsă, având în vedere următoarele:	**Precizare** Articolul 2 alin. (1) lit. d) din Directiva 2024/1260 stabilește că directivă se aplică

infracțiuni și a veniturilor sau foloaselor de la aceste bunuri. (4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă bănuitul, învinuitul sau inculpatul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală ori a fost aplicată amnistia sau survenit decesul acestuia. (5) Confiscarea specială nu se aplică în cazul infracțiunilor săvîrșite prin intermediul unui organ de presă sau al oricărui alt mijloc de informare în masă. **Articolul 106[1].** Confiscarea extinsă (1) Sunt supuse confiscării extinse și alte bunuri decât cele indicate la art. 106, în cazul în care persoana este urmărită penal sau condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 140[1], 141–142 , 144, 158, 164, 165–168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173-175[1], 181[2]–181[3], 186–189, 190, 191, 192, 206, 208–208[2], 214[1], 217–217[4], 218–220[1], 223, 224, 227–229, 230, 236–240,			- Potrivit recitalului (10) din Directiva (UE) 1260/2024, *Statele membre sunt încurajate, în special, să se asigure că în domeniul de aplicare al prezentei directive sunt incluse infracțiunile de* ***contrafacere și pirateriе a produselor, trafic ilicit de bunuri culturale, fals și uz de fals în înscrisuri oficiale, omor sau vătămare corporală gravă, trafic ilicit de organe și țesuturi umane, răpire, lipsire de libertate în mod ilegal sau luare de ostatici, furt organizat sau tâlhărie, racket și extorcare de fonduri, trafic de vehicule furate, infracțiunile fiscale legate de impozitele directe și impozitele indirecte, incendierea cu intenție, frauda și înșelăciunea, traficul ilicit de materiale nucleare sau radioactive și infracțiunile care intră în sfera de competență a Curții Penale Internaționale.*** *Cu toate acestea, prezenta directivă nu impune statelor membre obligația de a introduce sau de a menține vreo infracțiune.* Astfel, Directiva nu încurajează statele membre de include infracțiunile de *viol, hărțuire sexuală* sau *actul sexual sau acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani* în lista infracțiunilor pentru care s-ar putea declanșa mecanismul de confiscare extinsă. - În al doilea rând, alin. (1) art. 106[1] alin. (1) o condiție obligatorie este ca **fapta să fie comisă din interes material**, iar având în vedere modalitățile normative ale faptelor prejudiciabile prevăzute la articolele 173,174, 175 din Codul penal, ***interesul material*** nu pare să fi caracteristic acestor categorii de infracțiuni precum și nu sunt generatoare de avantaje economice sau venituri ilicite.	infracțiunilor reglementate de Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. Prin urmare, în art. 106[1] din Codul penal urmează să se regăsească listate și infracțiunile respective.

242[1]–244, 245–246[1], 248–253, 256, 259–260[6], 260[8], 275, 278–280, 283, 284, 289–289[1], 290, 292, 295–295[2], 302, 324–329, 330[2], 332–335[1], 342–343, 352[1], 361 și 362[1], dacă fapta a fost comisă din interes material. (2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) valoarea bunurilor dobândite de persoana urmărită penal sau condamnată, în ultimii 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește cu mai mult de 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern, veniturile dobândite licit de aceasta. Dacă este comisă o infracțiune continuă, este luată în considerare și perioada până la sfârșitul activității infracționale; b) instanța de judecată își formează convingerea că bunurile respective pot proveni din activități infracționale. Convingerea instanței se poate			- Nu în ultimul rând menționăm că potrivit art. 106[1] alin. (2) lit. c) (din proiect) confiscarea extinsă se dispune dacă au fost săvârșite infracțiunile indicate la alineatul (1) **pentru care legea prevede o pedeapsă maximă cu închisoarea pe un termen de cel puțin 4 ani,** iar spre exemplu infracțiunea prevăzută la articolul 173 alin. (1) și 175 alin. (1) prevede pedeapsa maximă închisoare de până la 2 ani și respectiv 3 ani. În altă ordine de idei, având în vedere că Directiva (UE) 1260/2024 recomandă statelor să se asigure ca în domeniul de aplicare a confiscării speciale sau extinse să fie incluse infracțiunile de **omor** sau **vătămările corporale grave comise din interes material** propunem autorului a analiza oportunitatea includerii a acestor infracțiuni (art. 145 alin. (2) lit. b) și art. 151 alin. (2) lit. g) din Codul penal) în alin. (1) art. 106[1]. Prin urmare, propunem autorului a reexamina și analiza dispoziția articolului 106[1] (alin. (1) din proiect prin prisma comentariilor expuse supra.	
		233.	Autorul propune reglementarea confiscării extinse a bunurilor și în cazurile în care persoana este **urmărită penal** având în vedere că actuala redacție a articolului 106[1] prevede doar posibilitatea confiscării extinse **de la persoanele condamnate**, propunere având ca temei punctul (29) al Directivei 2024/1260. În acest sens, menționăm că deși achiesăm la dezideratul inițiatorilor de a extinde, pe această cale, posibilitatea de a fi supuse confiscării extinse bunurile persoanei în lipsa unei sentințe de condamnare, cu condiția de a lua în considerație dispozițiile puctului (30)	**Precizare** Pentru a face claritate asupra textului *„persoană urmărită penal”* în cuprinsul art. 106[1] a fost substituit cu textul *„persoană bănuită, învinuită, inculpată”*. Totodată, reieșind din recitalurile (29), (36), (40) și (48) al Directivei 2024/1260 se desprinde că confiscarea

baza inclusiv pe diferența dintre veniturile dobândite licit și valoarea bunurilor dobândite în aceeași perioadă sau că persoana urmărită penal sau condamnată are legături cu criminalitatea organizată; c) au fost săvârșite infracțiunile indicate la alin. (1) pentru care legea prevede o pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de cel puțin 4 ani. (3) La aplicarea prevederilor alin. (2) se va lua în considerare valoarea bunurilor deținute atât de către persoana urmărită penal sau condamnată, cât și de către persoanele terțe fizice sau juridice menționate la art. 106^2. (4) La stabilirea diferenței dintre veniturile licite și valoarea bunurilor dobîndite se va ține cont de valoarea bunurilor la data dobîndirii lor și de cheltuielile suportate de persoana urmărită penal sau condamnată, de membrii familiei acesteia, inclusiv de persoanele terțe fizice sau juridice menționate la art. 106^2.			al Directivei (UE) 1260/2024: „*Confiscarea ar trebui să fie posibilă atunci când nu este posibilă o condamnare definitivă din motive de* ***boală, sustragere sau deces*** *al persoanei suspectate sau acuzate. Confiscarea ar trebui să fie posibilă și în cazul în care* ***termenele de prescripție prevăzute în dreptul intern pentru infracțiunile relevante sunt mai mici de 15 ani și au expirat după*** *inițierea procedurilor penale. În astfel de cazuri, confiscarea ar trebui permisă numai atunci când procedurile penale ar fi putut conduce la o condamnare definitivă pentru o infracțiune în absența unor astfel de circumstanțe cel puțin pentru infracțiunile de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale și atunci când instanța are convingerea că instrumentele, produsele sau bunurile care urmează să fie confiscate provin din infracțiune sau sunt direct sau indirect legate de aceasta. În cazurile de boală și de sustragere, existența unor proceduri in absentia în statele membre ar trebui să fie suficientă pentru respectarea obligației de a permite o astfel de confiscare. Este important să se reamintească faptul că organismele internaționale au indicat potențialul confiscării în absența unei condamnări ca modalitate de a aborda obstacolele din calea confiscării câștigurilor ilicite, pe care le reprezintă* ***imunitatea și amnistia***.”, coroborat cu art.15 din aceeași Directivă care prevede că: *„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite, în condițiile prevăzute la alineatul (2) de la prezentul articol, confiscarea instrumentelor, a produselor sau a bunurilor menționate la articolul 12 sau a produselor sau a bunurilor transferate unor terți, astfel cum se menționează la articolul 13, atunci când au*	bunurilor poate fi aplicată și în **absența unei condamnări definitive**, în următoarele situații: 1. Atunci când confiscarea instrumentelor sau produselor asociate infracțiunii este imposibilă, se poate confisca bunuri de valoare echivalentă. Aceasta se aplică în situațiile în care instanța consideră că confiscarea este proporțională. 2. Instanța poate dispune confiscarea altor bunuri considerate provenind din activități infracționale, fără a necesita o condamnare specifică pentru fiecare infracțiune. Este suficient ca instanța să aibă convingerea că bunurile provin din activități infracționale, iar circumstanțele, cum ar fi disproporția între valoarea bunurilor și venitul legal, pot susține această concluzie. 3. Confiscarea este permisă în cazul în care nu poate fi obținută o condamnare din cauza bolii, sustragerii sau decesului persoanei acuzate. Aceasta se aplică și în cazul în care termenele de prescripție au

(5) Dacă, la adoptarea hotărîrii de către instanță, bunurile supuse confiscării extinse nu mai există ori nu se găsesc sau au fost comasate cu bunuri dobîndite licit și care nu pot fi separate de acestea sau dacă confiscarea lor este imposibilă din orice alt motiv, în locul lor se confiscă bani și alte bunuri care acoperă valoarea acestora. (6) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, inclusiv bunurile în care au fost transformate sau convertite bunurile provenite din activitățile infracționale, precum și veniturile sau foloasele obținute din aceste bunuri. (7) Dacă persoana urmărită penal sau condamnată deține bani, aceștia vor fi confiscați în mod prioritar. Dacă banii deținuți nu sunt suficienți, se confiscă celelalte bunuri. (8) Confiscarea nu poate depăși valoarea bunurilor			*fost inițiate proceduri penale, dar nu au putut fi continuate din unul sau mai multe dintre următoarele motive:* *a) boala persoanei suspectate sau acuzate;* *b) sustragerea persoanei suspectate sau acuzate;* *c) decesul persoanei suspectate sau acuzate;* *d) termenul de prescripție a răspunderii penale prevăzut în dreptul intern pentru infracțiunea relevantă este mai mic de 15 ani și a expirat după inițierea procedurilor penale.* *(2) Confiscarea în absența unei condamnări prealabile în temeiul prezentului articol este limitată la cazurile în care, în absența circumstanțelor prevăzute la alineatul (1), ar fi fost posibil ca procedurile penale relevante să conducă la pronunțarea unei hotărâri de condamnare penală cel puțin pentru infracțiunile de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale și la cazurile în care instanța națională are convingerea că instrumentele, produsele sau bunurile care urmează să fie confiscate provin din infracțiune sau sunt direct sau indirect legate de infracțiunea respectivă.".* Prin urmare, în contextul celor menționate supra, considerăm că sintagma *„urmărită penal"* are un sens prea larg și nu exprimă cu exactitate cazurile în care ar fi posibil de aplicat confiscarea extinsă în lipsa unei sentințe de condamnare, cum ar fi: boală, sustragerea persoanei, decesul persoanei, expirarea termenului de prescripție, amnistie, altfel zis în cazurile de încetare a urmăririi penale pe motive de nereabilitare. Or, doar față de persoana în privința căreia a fost încetată urmărirea penală pe motive de nereabilitare pot	expirat, dar instanța are convingerea că ar fi fost posibilă o condamnare în absența acestor circumstanțe. 4. În cazurile de boală sau sustragere, procedurile *in absentia* pot fi suficiente pentru a permite confiscarea bunurilor. 5. Se pot confisca bunuri care nu pot fi justificate prin veniturile legale ale persoanei, dacă instanța consideră că acestea provin din activități infracționale.

dobîndite în perioada prevăzută la alin. (2) lit. a), care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei condamnate. (9) Confiscarea extinsă se aplică și în cazul în care o persoană nu poate fi trasă la răspundere penală din cauza decesului sau este liberată de răspundere penală sau de pedeapsă din motivele prevăzute de prezentul cod sau dacă a fost aplicată amnistia. Confiscarea extinsă se aplică și în cazul încetării procesului penal pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare, mai puțin grave sau grave.”. **2.** Codul se completează cu articolul 106^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 106^2.** Confiscarea aplicată terților (1) Bunurile obiect al confiscării speciale și extinse ce au fost transferate de către bănuit, învinuit sau inculpat unor persoane terțe fizice sau			surveni anumite consecințe nefavorabile inclusiv confiscarea extinsă a bunurilor. În plus, având în vedere cele expuse supra, inclusiv și prin prisma prevederilor alin. (9) art. 106^1 (din proiect) propunem autorului a analiza oportunitatea menținerii sintagmei *„urmărită penal”* în dispoziția articolului 106^1.	
		234.	*Întru neadmiterea interpretării la art. 106^1 alin. (2) lit. a) urmează a se concretiza care salariul lunar pe economie prognozat se va lua în considerare*: din momentul comiterii infracțiunii sau la momentul sesizării instanței de judecată ..sau din altă perioadă. Or, adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. Respectarea criteriilor obligatorii pentru adoptarea actelor normative este în concordanță cu asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.	**Precizare** Stabilirea reperului de referință pentru „salariu lunar pe economie prognozat” urmează a fi apreciat prin prisma principiului *„in dubio pro reo”*, care guvernează că toate dubiile trebuie interpretate în favoarea persoanei acuzate. Acest principiu este esențial pentru protecția drepturilor fundamentale ale individului și asigurarea unui proces echitabil, fiind și o garanție împotriva condamnărilor pe baza unor probe „slabe” sau a unor presupuneri.
		235.	Propunem autorului la art. 106^1 alineatul (1), după textul *„pentru comiterea infracțiunilor”* a completa cu următorul text *„săvârșite de un grup criminal organizat sau de organizație criminală precum și a infracțiunilor”* Argumentare: Potrivit Recitalului (2) al Directivei 2024/1260: *„Câștigul financiar constituie principalul motiv care stă la baza criminalității organizate care funcționează transfrontalier, inclusiv a*	**Nu se acceptă** Domeniul de aplicare a Directivei 2024/1260 este focusat pe un șir de infracțiuni specificate în art. 2. Respectiv, nu poate fi aplicată limitativ confiscarea extinsă doar pentru criminalitatea organizată. Din

juridice sau care au fost dobândite de către acestea de la bănuit, învinuit sau inculpat se confiscă în condițiile alin. (2) și (3). (2) Confiscarea bunurilor menționate la alin. (1) este posibilă dacă: 1) persoanele terțe fizice sau juridice știau sau ar fi trebuit să știe că: a) bunurile transferate sau dobîndite provin din activități infracționale; b) scopul transferului sau dobîndirii bunurilor era evitarea confiscării, inclusiv atunci cînd transferul sau achiziția a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani care este în mod clar disproporționată în raport cu valoarea de piață a bunului; 2) bunurile au fost transferate unor părți aflate în legătură strânsă, rămânând în același timp sub controlul efectiv al bănuitului, învinuitului sau inculpatului. (3) Dacă bunurile menționate la alin. (1) au fost			*rețelelor infracționale cu grad ridicat de risc. Prin urmare, pentru a combate amenințarea gravă reprezentată de criminalitatea organizată, este important ca autoritățile competente să dispună de o capacitate operațională sporită și de mijloacele necesare pentru a urmări și a identifica, a indisponibiliza, a confisca și a gestiona în mod eficace instrumentele și produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni, sau bunurile care provin din astfel de activități"*, precum și art. 16 alin. (1) din același act prevede *că: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite, atunci când, în conformitate cu dreptul intern, nu se pot aplica măsurile de confiscare prevăzute la articolele 12-15, confiscarea bunurilor identificate în contextul unei investigații referitoare la o infracțiune, cu condiția ca o instanță națională să aibă convingerea că bunurile identificate au fost obținute din activități infracționale desfășurate în cadrul unei organizații criminale și că respectivele activități infracționale sunt de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale.* Totodată, analizând în general prevederile Directivei 2024/1260 semnalăm că aceasta încurajează statele membre a descuraja activitățile de criminalitate organizată deoarece este esențial ca infractorii să fie deposedați de produsele infracțiunii. Or, grupurile de criminalitate organizată construiesc rețele internaționale de mare anvergură și obțin profituri substanțiale din diferite activități cu caracter infracțional. Confiscarea și recuperarea activelor deținute de infractori constituie un mod foarte eficient de a combate criminalitatea organizată, orientat în principal spre profit. Confiscarea	recitalurile (9) și (10) al Directivei se desprinde un domeniu de aplicare extins care trebuie să se aplice nu doar infracțiunilor specifice menționate în articolul 83 alineatul (1) din TFUE, ci și altor infracțiuni armonizate la nivelul Uniunii. În recitalul (10), se detaliază ce infracțiuni ar trebui incluse în domeniul de aplicare al directivei, în special cele care se desfășoară în cadrul organizațiilor criminale. Este menționată necesitatea de a include diverse infracțiuni grave, cum ar fi: contrafacere și piraterie a produselor, trafic ilicit de bunuri culturale, fals și uz de fals în înscrisuri oficiale, omor sau vătămare corporală gravă, trafic ilicit de organe și țesuturi umane, răpire, lipsire de libertate în mod ilegal sau luare de ostatici, furt organizat sau tâlhărie, racket și extorcare de fonduri, trafic de vehicule furate, infracțiuni fiscale legate de impozitele directe și indirecte, incendierea cu intenție, frauda și înșelăciunea, traficul ilicit de

transferate oneros unei persoane terțe fizice sau juridice care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora din contul bănuitului, învinuitului sau inculpatului.”.			împiedică utilizarea averilor infractorilor ca sursă de finanțare pentru alte activități cu caracter infracțional, îndepărtează pericolul de a compromite încrederea în sistemele financiare și de a corupe societatea legitimă. Confiscarea are un caracter disuasiv, deoarece întărește principiul potrivit căruia "*criminalitatea nu aduce venituri*". Aceasta ar putea ajuta la eliminarea modelelor negative oferite de infractori comunităților locale. În unele cazuri, măsurile de confiscare a produselor infracțiunii permit urmărirea factorilor de decizie din sânul organizațiilor criminale, care sunt rareori investigați și urmăriți penal. Prin urmare, propunerea vine să stabilească măsura confiscării extinse în cazul condamnării sau în cazul urmăririi penale și în cazul săvârșirii infracțiunilor de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală pentru oricare infracțiune chiar dacă nu intră în categoria infracțiunilor prevăzute la alineatul (1) art. 106^1 (din proiect). Astfel, măsura confiscării extinse va fi posibilă în cazul categoriilor de infracțiuni care au un caracter grav, prezentând un pericol social relevant prevăzute la alineatul (1) al art. 106^1 precum și în cazul celorlalte infracțiuni dacă acestea au fost comise de către un grup criminal organizat sau organizație criminală. Deși autorul a reglementat la art. 106^1 alin. (2) lit. b) (din proiect) despre faptul că instanța își formează convingerea că bunurile respective provin din activități criminale, inclusiv dacă persoana urmărită penal este condamnată sau are legături cu criminalitatea organizată, totuși având în vedere că ca condiție obligatorie este că a fost săvârșită una din infracțiunile prevăzute la alin. (1)	materiale nucleare sau radioactive, infracțiunile care intră în sfera de competență a Curții Penale Internaționale. Cît ține de infracțiunile prevăzute la art. 229^2 alin. (2^1) din Codul de procedură penală conform proiectului, acestea vin să alinieze cadrul juridic național cu dispozițiile art. 2 alin. (2) din Directiva 2024/1260, care de fapt se aplică complementar art. 2 alin. (1) din respectiva directivă.

			art. $106^{1,}$, atunci în cazul comiterii altor categorii de infracțiuni de către un grup criminal organizat sau o organizație criminală ar rămâne în afara reglementării. Mai mult, propunerea ar fi în concordanță și cu prevederile alin. (2^{1}) art. 229^{2} din Codul de procedură penală (din proiect).	
		236.	La pct. 2. cuvântul „*Codul*" urmează a fi exclus ca fiind superflue având în vedere că Art. II. din proiect precizează *că „Codul de procedură penală....., se modifică după cum urmează:"*. Obiecție valabilă și pentru Art. II pct. 12.	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat corespunzător
	Ministerul Finanțelor (MF)	**237.**	**Art. I. - Codul penal al Republicii Moldova:** 1) la art.106^{1} alin. (1), considerăm necesară modificarea sintagmei "242^{1}- 244" cu sintagma "241, 242-244^{1}" pentru a face posibilă confiscarea extinsă și în cazul infracțiunilor, prevăzute la art. 241, 242 și 244^{1} din Codul penal.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct.231 și 315
	Universitatea de Stat din Moldova (USM)	**238.**	La art. 106 alin. (2) din Codul penal (CP) se conține următoarea redacție: *„Sînt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare): [...]*". Din art. 459 alin. (5) din Codul civil rezultă că banii și titlurile de valoare fac parte din categoria bunurilor mobile. Astfel, banii și titlurile de valoare reprezintă cazuri particulare de bunuri. Plecând de la aceste premise, se reține că textul „(inclusiv valorile valutare)" din art. 106 alin. (2) din Codul penal este inutil și trebuie de exclus.	**Precizare** Utilizarea unui text de concretizare într-o normă se impune atunci cînd intenția legiuitorului urmărește scopul de a scoate în evidență anumite particularități. Prin urmare, la art. 106 alin. (2) din Codul penal se dorește de a evidenția faptul că se vor confisca „inclusiv valorile valutare".
		239.	La art. 106 alin. (2) lit. f) CP este precizat că sunt supuse confiscării speciale care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Însă, nu doar aceste bunuri sunt	**Precizare** Avînd în vedere amploarea fenomenului infracțional de spălare a banilor și cel de

			susceptibile de confiscare specială. Prin urmare, nu este clar de ce s-a evidențiat, în mod special, această ipoteză particulară. Astfel, ar trebuie de inserat o formulă generică care să acopere orice ipoteză de confiscare a bunurilor care constituie obiect material al infracțiunilor.	finanțare a terorismului, se consideră oportun de a menține această ipoteză.
		240.	La art. 106 alin. (4) CP se conține următoarea redacție: „*Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă bănuitul, învinuitul sau inculpatul este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală ori a fost aplicată amnistia sau survenit decesul acestuia.*" Totuși, nu este clar de ce în această normă nu a fost inclusă și ipoteza împăcării părților, precum și ipoteza lichidării persoanei juridice. Această remarcă este valabilă, *mutatis mutandis*, și pentru norma propusă la art. 106/1 alin. (9) teza I-a din CP, precum și pentru norma proiectată la art. 332 alin. (6) din Codul de procedură penală (CPP).	**Precizare** Proiectul de lege urmărește fortificarea mecanismului de urmărire și identificare a bunurilor infracționale pentru a sprijini organele responsabile de confiscare și executare efectivă a acestora, precum și asigurarea măsurilor de gestionare și planificare a activelor, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE. Articolul 15 din Directiva 2024/1260 stabilește confiscarea care nu se bazează pe o hotărâre de condamnare, în care se specifică ipotezele de: (a) boala persoanei suspectate sau acuzate; (b) sustragerea persoanei suspectate sau acuzate; (c) decesul persoanei suspectate sau acuzate; (d) termenul de prescripție a răspunderii penale prevăzut în dreptul intern pentru infracțiunea relevantă este mai mic de 15 ani

				și a expirat după inițierea procedurilor penale. Respectiv, aceste ipoteze au fost preluate și ajustată legislația națională.
		241.	La art. 106 alin. (5) CP se prevăd următoarele: „*Confiscarea specială nu se aplică în cazul infracțiunilor săvîrșite prin intermediul unui organ de presă sau al oricărui alt mijloc de informare în masă.*" Această interdicție absolută pare a fi nejustificată, mai ales în cazurile ce vizează condamnarea unei companii care emitea programe de televiziune ce promovau o organizație teroristă (e.g., *Roj TV A/S v. Danemarca*). De exemplu, într-un caz, autoritățile naționale au interzis și desființat o asociație oștească și, totodată, au confiscat bunurile sale, pentru că asociația în discuție ar fi strâns donații financiare considerabile și, ulterior, le-a transferat unor pretinse societăți caritabile legate de organizația teroristă Hamas. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că aceste măsuri erau prevăzute de lege și urmăreau scopul legitim al luptei împotriva terorismului (acest scop special a fost subsumat conceptelor de protecție a siguranței publice, de prevenire a dezordinii și de protecție a drepturilor altora, în sensul articolului 11 § 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, articol care garantează libertatea de întrunire și de asociere). Mai mult, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că ingerința a fost proporțională cu scopul urmărit (a se vedea *Internationale Humanitäre Hilfsorganisation e.V.*	**Precizare** Art. 106 alin. (5) prevede o excepție care pune în evidență o protecție legală pentru activitățile din mass-media, care, în contextul unei infracțiuni, nu vor atrage confiscarea specială a bunurilor, și urmărește scopul protejării libertății de exprimare sau a rolului mass-mediei în societate. Mai mult ca atît, ca drept comparat aducem spre cunoștință prevederile art. 112 alin. (1) lit. b) și (4) din Codul penal al României[10] în care se menționează că: „(1) Sunt supuse confiscării speciale: b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă,

[10] https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/109855

			v. Germania). Prin urmare, la art. 106 alin. (5) CP ar trebui de adăugat o excepție – cazul infracțiunilor ce vizează terorismul (e.g., finanțarea ilegală a terorismului, instigarea în scop terorist sau justificarea publică a terorismului, etc.).	aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor; (4) Dispozițiile alin. (1) lit. b) nu se aplică în cazul faptelor săvârșite prin presă." De altfel, testul proporționalității urmează a fi apreciat de către instanța, inclusiv prin prisma jurisprudenței CEDO.
		242.	La art. 106/1 alin. (1) CP se conține expresia „*Sunt supuse confiscării extinse **și** alte bunuri decât cele indicate la art. 106, [...]*". Aici conjuncția „și" este inutilă și trebuie exclusă. Aceasta deoarece creează falsa impresie că mai există un articol care prevede alte bunuri susceptibile confiscării extinse, fapt care nu corespunde adevărului.	**Precizare** Este o interpretare eronată că se înțelege despre un alt articol în care prevede alte bunuri susceptibile confiscării extinse, pornind de la ideea că, în Codul penal sunt reglementate care bunuri sunt supuse confiscării. Respectiv, la art. 106 se listează bunurile care pot fi confiscate [denumită confiscare specială], iar la art. 106^1 se stabilesc și alte bunuri care pot fi confiscate, purtînd denumirea de confiscare extinsă. Deci prepoziția „și" din art. 106^1 alin. (1) evidențiază care bunuri mai sunt pasibile de a fi confiscate.
		243.	La art. 106/1 alin. (2) lit. a) CP, la final, se conține următoarea mențiune: *.Dacă este comisă o infracțiune*	**Precizare**

			continuă, este luată în considerare și perioada până la sfârșitul activității infracționale;". Totuși, CP mai reglementează și infracțiunea prelungită (art. 30) / numită în doctrină și infracțiunea continuată. Prin urmare, dacă se dorește specificarea, atunci trebuia de menționat și cazul infracțiunii prelungite. Dar este mai potrivit de exclus în genere ultima teză a art. 106/1 alin. (2) lit. a) CP. Iar pentru a afla momentul de consumare a infracțiunii continue se șoate face apel la art. 29 CP.	Utilizarea unui text de concretizare într-o normă se impune atunci cînd intenția legiuitorului urmărește scopul de a scoate în evidență anumite particularități.
		244.	La art. 106/1 alin. (2) lit. b) CP se prevede următoarele: *„Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe diferența dintre veniturile dobândite licit și valoarea bunurilor dobândite în aceeași perioadă sau că persoana urmărită penal sau condamnată **are legături cu criminalitatea organizată**;"*. Aici nu este clar ce s-a avut în vedere prin expresia „are legături cu criminalitatea organizată". Ce fel de legături, de rudenie/de afinitate?! Pentru asigurarea previzibilității urmează să se clarifice acest aspect. De exemplu, pentru comparație, în mai multe modificări din Proiect la CPP se operează cu expresia grup criminal organizat sau organizație criminală.	**Precizare** Prin noțiunea de activitate criminală organizată definită în art. 2 din *Legea nr. 50/2012* se înțelege acțiuni/inacțiuni sau sistem de acțiuni/inacțiuni orientate spre comiterea de către grupurile sau organizațiile criminale a unei sau mai multor infracțiuni prevăzute în Partea specială a Codului penal. Respectiv, persoanele aflate în legătură cu criminalitatea organizată sunt indivizi care, prin apartenența lor la grupuri sau organizații criminale, îndeplinesc roluri specifice în cadrul acestor structuri, participând activ la activități ilegale. Se caracterizează printr-o rețea extinsă de contacte cu alți membri ai grupului, un comportament de secretizare a

				activităților, precum și prin utilizarea resurselor materiale sau financiare nejustificate. Implicarea lor poate include acțiuni pentru menținerea controlului asupra teritoriului și desfășurarea de acțiuni organizate și eficiente, evidențiind astfel o specializare în activitățile infracționale, inclusiv și acei indivizi care nu sunt membri dar acționează în interesele unei organizații criminale sau poate beneficia din urma activității infracționale desfășurate de către organizația criminală sau grupuri criminale organizate
		245.	În contextul art. 106/1 alin. (5) și alin. (5) CP urmează să se țină cont de faptul că banii sunt tot bunuri. Aici se conturează o relație de gen – specie.	**Precizare** Dat fiind faptul că regimul juridic al banilor este reglementat distinct, urmează să se utilizeze un text de concretizare cu scopul de a scoate în evidență anumite particularități ce ține de regimul juridic al banilor.
		246.	La art. 106/1 alin. (8) CP se conține următoarea redacție: *„Confiscarea nu poate depăși valoarea bunurilor dobîndite în perioada prevăzută la alin. (2) lit. a), care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei condamnate.”* Această prevedere este ambiguă	**Se acceptă parțial** Dispozițiile art. 106[1] alin. (8) va avea următorul cuprins: „(8) Confiscarea nu poate depăși valoarea bunurilor

			și chiar eronată. Ce fel de interdicție de confiscare a bunurilor care excedează nivelul veniturilor licite ale persoanei condamnate? Poate s-a avut în vedere în mod diametral opus: se confiscă ceea ce nu are o justificare, ceea ce depășește/excedează veniturile licite ale persoanei. Mai mult, se preconizează aplicarea confiscării extinse și atunci când persoana a fost doar urmărită penal, nu și condamnată. Însă, în art. 106 alin. (8) CP se operează cu expresia „persoana condamnată". Prin urmare, nu s-a asigurat o coerență. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea. În particular, textul legislativ trebuie să fie conform cu principiul coerenței (în acest sens, a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 19 martie 2019, §§ 39, 40).	dobîndite în perioada prevăzută la alin. (2) lit. a), care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate." Precizăm că prevederile art. 106[1] alin. (8) din Codul penal este identic cu actualele prevederi ale art. 106[1] alin. (7) din Codul penal, fiind suplinit aspectele de confiscare de la persoana cînd este urmărită penal – adică bănuită, învinuită sau inculpată.
		247.	La art. 106/1 alin. (9) teza a II-a CP se notează: „*Confiscarea extinsă se aplică și în cazul încetării procesului penal pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare, mai puțin grave sau grave.*" Totuși, prescripția de tragere la răspundere penală este una dintre cauzele de liberare de răspundere penală (a se vedea art. 53 CP). Prin urmare, teza a II-a din art. 106/1 alin. (9) CP este redundată și urmează a fi exclusă, pentru că aceasta se încadrează în teza I-a din art. 106/1 alin. (9) CP – „liberată de răspundere penală sau de pedeapsă din motivele prevăzute de prezentul cod". Mai mult, este de remarcat că în cazul *Cosovan v. Republica Moldova (nr. 2)*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că aplicarea confiscării (în	**Precizare** Pentru a corespunde spiritului Directivei 2024/1260, și anume celor evidențiate în art. 15 și explicate la recitalurile (29) și (30), art. 106[1] a fost completat cu alin. (9) din Codul penal. Totuși, pentru a conferi o claritate ipotezelor din alin. (9), teza a II-a va avea următorul cuprins: „Confiscarea extinsă nu se aplică în cazul liberării unei persoane de răspundere penală ca urmare a expirării termenului

			speță, era vorba despre confiscarea specială) în ipoteza în care procesul penal a fost încetat din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, nu a fost contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului (la caz, s-a analizat dacă a fost încălcat principiul prezumției nevinovăției).	de prescripție, cu excepția infracțiunilor mai puțin grave sau grave și dacă termenul a expirat după pornirea procesului penal." Important de precizat că în art. 106[1] alin. (9) se scoate în evidență doar infracțiunile mai puțin grave și grave, comparativ cu ipotezele prevăzute la art. 106 alin. (4), deoarece confiscarea extinsă se aplică infracțiunilor pentru care legea prevede o pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de cel puțin 4 ani, ceea ce excedă infracțiunile ușoare.
	Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)	**248.**	Potrivit proiectului de lege, se propune a fi extinsă lista articolelor în care va fi posibilă aplicarea instituției confiscării extinse (printre altele: art. 223, 224, 227-229, 230 – infracțiuni de mediu). Având la bază aceleași raționamente, considerăm necesară examinarea oportunității extinderii acestei liste și cu alte infracțiuni de mediu care au intrat în vigoare la data de 7 septembrie 2024[11]. Astfel, propunem completarea art. 106/1 din Cod penal și art. 229/2 din CPP cu următoarele componențe de infracțiune:	**Se acceptă parțial** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 315.

[11] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143519&lang=ro

			Articolul 223[1]. Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de respectare a legislației cu privire la protecția mediului, *Articolul 225. Tăinuirea de date sau prezentarea intenționată de date neautentice despre poluarea mediului* *Articolul 226. Neîndeplinirea obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor de mediu* *Articolul 229[1]. Bararea sau modificarea ilegală a cursului de apă,* *Articolul 229[2]. Folosirea neautorizată a apei,* *Articolul 231. Tăierea ilegală a vegetației silvice* *Articolul 231[1]. Diminuarea suprafețelor fondului forestier* *Articolul 232. Distrugerea sau deteriorarea masivelor silvice* *Articolul 233. Vînatul ilegal* Extinderea aplicării confiscării extinse în cazul infracțiunilor de mediu reprezintă un mijloc eficient pentru a descuraja și sancționa activitățile ilegale care aduc prejudicii considerabile naturii. Această măsură permite autorităților să recupereze bunurile obținute din astfel de fapte ilegale, ajutând la prevenirea și reducerea acestor infracțiuni. Confiscarea extinsă poate contribui semnificativ la limitarea comportamentelor ilegale care afectează mediul, oferind un suport legal mai robust pentru protecția acestuia și asigurând o aplicare mai eficientă a legislației în domeniu. În ultimii ani, în special ca urmare a modificării legislației de resort și adoptării documentelor de politici	

			publice[12], autoritățile Republicii Moldova au demonstrat angajamentul în protecția mediului.	
	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)	**249.**	„Articolul 106. Confiscarea specială ... (4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă bănuitul, învinuitul sau inculpatul, după caz condamnatul, este liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală ori a fost aplicată amnistia sau survenit decesul acestuia." Se propune de a specifica în mod explicit „condamnatul" pentru a acoperi situațiile în care amnistia intervine după condamnare.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 230 din sinteză.
		250.	Articolul 106[1]. Confiscarea extinsă ... (8) Confiscarea nu poate depăși valoarea bunurilor dobândite în perioada prevăzută la alin. (2) lit. a), care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei urmărite penal sau persoanei condamnate. Propunem precizarea la alin. (8) persoanei urmărite penal.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 233 din sinteză.
Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 263-269, art. 855), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. Articolul 6: Se completează cu punctul 4[5]) cu următorul cuprins: „4[5]) *beneficiar efectiv* – este persoana așa cum este definită în art. 5[2] din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**251.**	La art. 6 – propunem introducerea unei definiții proprii procesului penal a noțiunii de beneficiar efectiv încadrată în definiția beneficiarului efectiv tratată prin prisma recomandărilor FATF/GAFI - ***persoana (persoanele) fizică (fizice) care deține (dețin) sau controlează în ultimă instanță bunurile sau care***	**Precizare** Pornind de la ideea că legislația națională prevede deja noțiunea de beneficiar efectiv, care este una destul de complexă și acoperă ipotezele din materia penală, se impune utilizarea

[12] https://gov.md/ro/content/strategia-de-mediu-pentru-anii-2024-2030-aprobata-de-executiv

combaterea spălării banilor şi finanțării terorismului;";			***exercită un control efectiv final asupra unei persoane juridice sau a unui aranjament.*** Totodată, având în vedere faptul că autorii au ales să transpună reglementările de executare a hotărîrilor penale în materie de confiscare şi recuperare a prejudiciului în Codul de executare (fapt cu care nu suntem de acord, or executarea hotărîrii penale este o fază a procesului penal, iar reglementarea acesteia în alt act normativ încalcă principiul abordării sistemice), este util a prevedea că această definiție se aplică în mod corespunzător pentru executarea hotărîrilor	acesteia în Codul de procedură penală. Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 252 din sinteză. Mai mult ca atît, introducerea aspectelor de executare a hotărîrilor în materie penală în Codul de executare este justificată şi necesară, pornind de la ideea că statul Republica Moldova a optat pentru a reglementa legislația execuțională într-un cadrul legal distinct. Respectiv, trebuie urmat aceeași abordare sistemică.
	Universitatea de Stat din Moldova (USM)	**252.**	La art. II, pct. 1 din Proiect, acolo unde se redă definiția beneficiarului efectiv (persoana așa cum este definită în art. 52 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea şi combaterea spălării banilor şi finanțării terorismului), trebuie de precizat că definiția propusă este prea restrictivă pentru procesul penal şi nu reflectă realitățile practice din cauzele penale. Din nou, urmează să se asigure o coerență. Or, la art. 106/2 (confiscarea aplicată terților) CP se menționează despre un „***control efectiv*** *asupra bunurilor*". Anume pe această împrejurare trebuie de pus accentul atunci când se va proiecta definiția beneficiarului efectiv în sensul CPP, astfel încât să reflectă realitățile şi necesitățile practice din cauzele penale.	**Se acceptă parțial** La articolul 6 din Codul de procedură penală: se exclud modificările ce vizează noțiunea de „beneficiar efectiv" se completează cu punctul 37^2) cu următorul cuprins: „37^2) *proprietate efectivă* – situație în care o persoană, acționînd în calitate de beneficiar efectiv, exercită un control asupra unui bun deținut în proprietate de o altă persoană, care se manifestă prin posibilitatea de a întreprinde

				acțiuni (direct sau prin intermediul altei persoane) identice în fond cu dreptul de a dispune de bunul respectiv, fără a obține o aprobare prealabilă din partea proprietarului, precum și de a primi veniturile sau alte produse ale bunului respectiv, în locul proprietarului. Persoana este considerată beneficiar (proprietar) efectiv al bunului și în cazul în care acesta a fost dobândit de o altă persoană la indicația sa sau pe cheltuiala sa;" Suplimentar, au fost operate modificări corespunzătoare la art. 204.
4. La articolul 159 alineatul (5) se completează la final cu următorul text: „În cazul în care numerarul în monedă națională sau în valută străină nu conține semne individuale ale infracțiunii, acesta se depune pe contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.".	**Ministerul Afacerilor Interne (MAI)**	**253.**	La art. II pct. 4, se insistă asupra excluderii cuvântului „individuale", ca fiind interpretabil, întrucât în lumina domeniului juridico-penal, infracțiunea înglobează în componența sa semne obiective și subiective, iar individualizarea acestora ține de specificul și obiectul juridic al fiecărei infracțiuni privită în mod particular.	**Se acceptă parțial** La art. 159 alin. (5) textul „semne individuale ale infracțiunii" a fost substituit cu textul „semnele componenței de infracțiune".
	Procuratura Generală (PG)	**254.**	La pct.4. cuvintele *„la final"* urmează a fi excluse ca fiind inutile, or, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului are loc la sfârșitul acestuia.	**Se acceptă** Cuvintele *„la final"* au fost excluse
10. Articolul 205 alineatul (1) va avea următorul cuprins:	**Curtea Supremă de Justiție (CSJ)**	**255.**	***Pct. 10 – Cu referire la art. 205 alin.1 și anume: Temeiurile de punere sub sechestru.***	**Precizare**

„(1) Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi dispusă motivat de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată pentru a evita distrugerea, transformarea, cheltuirea, transferul, deplasarea sau înstrăinarea bunurilor prevăzute la art. 204.". la alineatul (2) ultima propoziție se expune în următoarea redacție: „Judecătorul de instrucție autorizează punerea bunurilor sub sechestru sau instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți, cel tîrziu în ziua imediat următoare.".			Curtea menționează că din alin. (1) a art. 205 în redacția propusă de legiuitor, reiese că organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune sub sechestru bunurile și fără a avea bănuiala rezonabilă că acestea vor fi distruse, transformate, cheltuite, transferate, deplasate sau înstrăinate. Curtea a analizat sinteza obiecțiilor și propunerilor la acest aspect. Potrivit sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative: *„Sarcina probei de urmărirea evitării distrugerii, transformării, cheltuiri, transferării, deplasării sau înstrăinării bunurilor în vederea asigurării celora menționate mai sus revine persoanei care solicită aplicarea sechestrului."* Curtea menționează că persoana care solicită aplicarea sechestrului poate prezenta probe care să dovedească că aceste bunuri urmează a fi tăinuite, deteriorate sau cheltuite, însă organul de urmărire penală sau instanța de judecată în calitate de observator obiectiv și imparțial la aplicarea sechestrului asupra bunurilor trebuie să aprecieze aceste probe și să-și motiveze suspiciunile că bunurile urmează a fi *distruse, transformate, cheltuite, transferate, deplasate sau înstrăinate*. Prin urmare, Curtea consideră nu urmează a fi exclus termenul de *„bănuială rezonabilă"*. Or, această suspiciune trebuie să rezulte din existența unor fapte și/sau informații bazate pe date reale și concluzii raționale, confirmate prin date faptice, ce rezultă din surse și mijloace procesuale, bazată pe respectarea principiului general al securității raporturilor juridice și protecției persoanei împotriva oricăror atingeri arbitrare a drepturilor și libertăților.	A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 25 și 164 din prezentul tabel de sinteză.
	Centrul de Resurse	**256.**	10. Articolul 205	**Se acceptă**

	Juridice din Moldova (CRJM)		la alineatul (2) ultima propoziție se expune în următoarea redacție: „Judecătorul de instrucție autorizează punerea bunurilor sub sechestru sau instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altei părți, cel târziu în ziua imediat următoare de la data depunerii cererii." Sintagma *"ziua imediat următoare"* conține o ambiguitate cu privire la momentul exact de la care începe să curgă. În acest sens, se recomandă precizarea momentului exact. Mai mult, se atestă o disonanță dintre cele expuse în Nota informativă precum că instanța de judecată urmează să se expună asupra aplicării sau neaplicării măsurilor asiguratorii în aceeași zi când a fost înaintată solicitarea. Motiv pentru care se recomandă a clarifica acest aspect.	Articolul 205 alin. (2), ultima propoziție a fost completată cu textul „de la data depunerii cererii". La fel, nota informativă a fost ajustată corespunzător.
12. Codul se completează cu articolele 206[1] și 206[2] cu următorul cuprins: „**Articolul 206[1].** Planificarea sechestrului (1) Autoritatea cu drept de aplicare a sechestrului, urmează să țină cont de cheltuielile care pot fi suportate pentru o eventuală administrare și/sau valorificare a bunurilor infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului, în scopul reducerii la minimum	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ)**	**257.**	La pct. 12 din *Proiect*, și anume, art. 206[2], alin. (4) Cod de procedură penală, formularea sintagmei „anunț public" este mult prea generală și nu indică expres modalitatea prin care urmează a fi informat proprietarul sau posesorul bunurilor puse sub sechestru. Or, un anunț public poate fi expus formal, într-un spațiu sau pe un suport dificil de identificat, ceea ce poate duce la lezarea dreptului persoanei interesate de a contesta în termen punerea sub sechestru a bunurilor. Similar, chiar dacă formularea de „sarcină disproporționată" din același alineat o identificăm la pct. 47 al recitalului Directivei (UE) 2024/1260, considerăm ca fiind o sintagmă imprecisă ce urmează a fi detaliată.	**Precizare** Pentru a comunica eficient prin intermediul unui anunț public este esențial să se sublinieze că anunțul are rolul de a informa persoanele afectate despre ordinele de indisponibilizare, confiscare și valorificare anticipată, permițându-le să conteste aceste măsuri. Anunțul ar trebui să fie clar și concis, explicând natura ordinelor și motivele pentru care

a cheltuielilor estimate de administrare a bunurilor respective, precum și conservării valorii bunurilor infracționale până la înstrăinarea acestora. (2) În cazul în care cheltuielile de administrare a bunurilor infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului sunt disproporționate față de valoarea lor preconizată în momentul aplicării sechestrului ori administrarea acestor bunuri necesită condiții speciale și expertiză care nu este ușor accesibilă se evaluează cheltuielile de valorificare anticipată a acestor bunuri. (3) Autoritatea cu drept de aplicare a sechestrului va urmări, în mod prioritar, bunurile infracționale asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului care generează cele mai mici cheltuieli estimate de administrare sau bunurile infracționale a căror valorificare asigură repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, garantarea				acestea au fost emise. Este important să se folosească un limbaj accesibil în care să se indice pe scurt, motivele care stau la baza ordinelor, pentru a permite persoanelor afectate să înțeleagă situația și să decidă asupra pașilor următori. Anunțul ar trebui să fie publicat în locuri accesibile și relevante pentru persoanele afectate, cum ar fi site-uri oficiale, rețele sociale sau platforme online.
	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)	**258.**	Articolul 206[2]. Informarea persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru (1) Hotărârea judecătorească cu privire la punerea bunurilor sub sechestru se aduce la cunoștința persoanelor afectate în ordinea prevăzută la art. 207. Se propune concretizare cercului persoanelor care urmează a fi informate despre bunurile puse sub sechestru. Astfel, art. 23 din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor operează cu obligația de a informa **persoanele afectate** - ceea ce este mult mai larg decât proprietarul sau posesorul acestor bunuri, oferind posibilitatea oricărei persoane ale cărei bunuri sunt afectate să aibă posibilitatea efectivă de a contesta măsura.	**Se acceptă parțial** Articolul 206[2] alin. (1), după cuvintele „aduce la cunoștință” se completează cu cuvintele „proprietarului sau posesorului acestor bunuri”.

executării pedepsei amenzii, eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă ori compensarea cheltuielilor judiciare. **Articolul 206[2].** Informarea persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru (1) Hotărîrea judecătorească cu privire la punerea bunurilor sub sechestru se aduce la cunoștință în ordinea prevăzută la art. 207. (2) Odată cu aducerea la cunoștință a hotărîrii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru, proprietarul sau posesorul acestor bunuri este informat în scris despre dreptul de a cunoaște motivele care au stat la baza aplicării sechestrului, de a fi asistat de un apărător, de a solicita vînzarea anticipată, scoaterea sau înlocuirea bunurilor puse sub sechestru, de a fi audiat înainte de valorificarea bunurilor puse sub sechestru, de a contesta punerea bunurilor sub sechestru.				

(3) Pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale, aducerea la cunoștință a hotărîrii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru poate fi amînată pentru un termen de pînă la 30 de zile de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la demersul motivat al procurorului, cu posibilitatea prelungirii motivate a termenului respectiv, însă nu mai mult de 6 luni. Fiecare prelungire a termenului de amînare a aducerii la cunoștință a hotărîrii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru nu poate depăși 30 de zile. (4) În cazul în care proprietarul sau posesorul bunurilor puse sub sechestru ori locul în care se află aceștia nu sunt cunoscute sau în cazul în care comunicarea către fiecare dintre persoanele respective ar presupune o sarcină disproporționată, aducerea la cunoștință a hotărîrii				

judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru se comunică prin intermediul unui anunț public.".				
13. La articolul 207 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub sechestru sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate organul de urmărire penală, în cazul sechestrului aplicat de acesta, sau procurorul, în cazul sechestrului aplicat de judecătorul de instrucție ori instanța de judecată, expediază imediat către deținătorul sau gestionarul registrului respectiv extrasul din ordonanța sau, după caz hotărârea judecătorească cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. Deținătorul sau gestionarul registrului de publicitate notează o mențiune despre aplicarea sechestrului bunurilor în registrul respectiv, imediat de la recepționare	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**259.**	La art. 207 alin.(1/1) din proiect propunem următorul text " ***Punerea bunurilor sub sechestru prin hotărîrea instanței de judecată, adoptată la faza judecării cauzei, se efectuează de către executorul judecătoresc, iar în cazul în care sechestrul este aplicat pentru repararea prejudiciului, confiscare specială sau extinsă în folosul statului, de către Agenția pentru Recuperarea Bunurilor Infracționale***". Propunerea din proiect nu aduce nimic nou în soluționarea problemelor ce țin de continuarea investigațiilor financiare la faza judecării cauzei și implică cheltuieli ce țin de taxele percepute de executorii judecătorești. În plus punerea în executare a sechestrului de către ARBI ar fi mai rapidă decît dacă ar fi păstrate procedurile de transmitere a încheierilor către executorii judecătorești.	**Precizare** Aplicarea sechestrului la faza de urmărire penală se efectuează de către organul de urmărire penală. Conform proiectului, la faza judecării cauzei, sechestru va fi aplicat de către executorul judecătoresc, care are dezvoltate mecanisme de executare a hotărîrilor de punere a bunurilor sub sechestru. Mai mult ca atît, în cadrul discuțiilor grupului de lucru s-a ajuns la concluzia ca sechestru aplicat la faza de judecare a cauzei să se execute de către executorii judecătorești. De altfel, proiectul a parcurs două etape de avizări în care nu au fost înaintate obiecții în partea respectivă. Prin urmare, schimbarea conceptului de aplicare a sechestrului generează o altă rundă de avizare, fapt inacceptabil la această etapă avansată a proiectului.

extrasului din ordonanță sau hotărîrii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și informează despre acest fapt organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul.”.		**260.**	La art.207 alin.(2) similar ca și la alin.(1/1) propunem următorul text ” ***Punerea bunurilor sub sechestru în procesul investigațiilor financiare efectuate după condamnarea definitivă a persoanei sau după încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare, se efectuează de către Agenția pentru Recuperarea Bunurilor Infracționale***”	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 259 din prezentul tabel de sinteză.
alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Punerea bunurilor sub sechestru la faza judecării cauzei, se efectuează de către executorul judecătoresc, în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află bunurile.”. la alineatul (3) cuvintele „costul aproximativ al” se substituie cu cuvintele „valoarea aproximativă a”. la alineatul (5): punctul 1) cuvintele „costul lor” se substituie cu cuvintele „valoarea lor”. se completează cu punctul 4) cu următorul cuprins:	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**261.**	La art. II, pct. 13 din Proiect se notează, între altele, că „*(2) Punerea bunurilor sub sechestru la faza judecării cauzei, se efectuează de către executorul judecătoresc, în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află bunurile.*”. Nu este clară această concepție și necesită o justificare. Aceeași remarcă este valabilă și pentru norma propusă la art. 293/3 CPP.	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 259 din prezentul tabel de sinteză, menționăm că aspectele conceptuale ale proiectului respectiv au fost determinate în cadrul lucrărilor membrilor Grupului de lucru creat pe platforma ministerului în baza ordinului ministrului justiției nr. 247 din 3 octombrie 2023, unde toate liniile directoare au fost analizate, consolidate și inserate în proiect. Mai mult ca atît, conform practicii bine stabilite, în cazul în care Serviciul Fiscal de Stat întîmpină dificultăți la executarea documentelor executorii, acestea sunt expediate executorilor judecătorești pentru a întreprinde acțiuni de executare. Respectiv,

„4) se menționează despre informarea proprietarului sau posesorului bunurilor puse sub sechestru privind drepturile prevăzute la art. 206^2 alin. (2).”.				în proiectul de lege a fost preluată practica existentă prin care executorii judecătorești urmează a fi implicați, la solicitarea Serviciului Fiscal de Stat, la executarea hotărîrilor în materie penală.
se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) Copia de pe procesul-verbal și de pe lista de inventariere, în termen de 3 zile de la întocmire, se transmit pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de către reprezentantul organului de urmărire penală care a întocmit procesul-verbal sau de către executorul judecătoresc care a întocmit lista de inventariere.”.	**Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)**	**262.**	Considerăm oportună propunerea indicată de Centru Național Anticorupție în pct. 39 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor, prin care s-a propus la art. 207 alin. (5) din CPP, după cuvintele *„reprezentantul organului de urmărire penală”* de completat cu cuvintele *„sau ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție la etapa judecării cauzei”*. În precizarea sa, autorii proiectului au menționat că, *„norma impune un anumit comportament reprezentantului de urmărire penală, fără a face distincție dintre organele de urmărire penală în sensul art. 253 alin. (1) din Codul de procedură penală”.* În opinia noastră, propunerea CNA de la pct. 39 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor nu viza o distincție dintre ofițerii de urmărire penală din diferite organe de urmărire penală, ci se referea în mod principal la faptul că, după terminarea urmăririi penale nu se mai pot face alte acțiuni de urmărire penală. Acest raționament poate fi desprins din interpretarea teleologică a dispozițiilor art. 259 și 260 Cod de procedură penală. În consecință, la etapa judecării cauzei, ofițerii de urmărire penală, fie din ARBI sau din alt organ nu au prerogative, însă ARBI intervine în virtutea obligațiilor prevăzute în art. 10 din Legea 48/2017.	**Se acceptă** La articolul 207: alineatul (2) textul „executorul judecătoresc, în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află bunurile” se substituie cu textul „ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale”. la alineatul (5): dispoziția va avea următorul cuprins: „Despre punerea bunurilor sub sechestru reprezentantul organului de urmărire penală sau ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale la faza judecării cauzei întocmește proces-verbal conform prevederilor art.260 și 261. În procesul-verbal în particular:”;

			Prin urmare, modificarea de la art. 207 alin. (5) din CPP, în formula propusă de CNA în pct. 39 din tabelul de divergențe ar aduce un plus de claritate și ar permite evitarea unui dificultăți de aplicare.	
15. La articolul 207^2 alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea acestora de sub sechestru se examinează în ședință de judecată cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului sau posesorului bunurilor puse sub sechestru sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. În ședința de judecată se aduce la cunoștința părților demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora și se informează despre drepturile prevăzute la art. 206^2 alin. (2).”	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ)**	**263.**	Pentru a oferi o precizie textului de lege la art. 207^2 Cod de procedură penală din *Proiect*, merită a fi specificate cazurile când ARBI urmează să transmită bunurile sechestrate către SFS. Or, cuvântul „poate” reprezintă discreția Agenției și nu obligația acesteia	**Precizare** Organizarea și desfășurarea activității de evaluare, administrare și valorificare a bunurilor infracționale este reglementată de Regulamentul cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 684/2018. Respectiv, modul de coordonare a procesului de valorificare a bunurilor infracționale sechestrate dintre ARBI și Serviciul Fiscal de Stat este desfășurat în Regulamentul respectiv.
		264.	Întru neadmiterea creării unui incident procedural imposibil de depășit, în situația când bunul este urmărit de către SFS și în cadrul unei proceduri de executare, **în special în cazul urmării sumelor pentru**: **(I)** plata pensiei de întreținere; **(II)** plățile ce decurg din raporturile de muncă; **(III) reparația prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului; (IV) reparația prejudiciilor cauzate**	**Precizare** Procedura de valorificare a bunurilor care au fost urmărite și identificate în procesul penal este reglementat de art. 207^2. În acest sens, sechestru asupra bunului este aplicat pînă a fi bunul identificat, etapă la care acestea pot fi ușor depășite

se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Judecătorul emite o încheiere motivată în termen de cel mult 30 de zile de la înaintarea demersului. Scoaterea bunurilor de sub sechestru se dispune doar în cauza penală în cadrul căreia a fost dispusă valorificarea bunurilor sechestrate. Recursul se examinează în termen de 5 zile și suspendă executarea încheierii.”. la alineatul (3) textul „ , doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229^6” se exclude. se completează cu alineatul (5) și (6) cu următorul conținut: „(5) În cazul valorificării bunurilor prin licitație publică, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate transmite bunurile sechestrate către Serviciul Fiscal de Stat pentru a fi vândute la preț egal sau mai			**persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție,** care conform art. 145, alin. (2) Cod de executare, se încasează în mod prioritar în favoarea creditorilor, **propunem completarea art. 207^2 Cod de procedură penală** cu un alineat nou care să prevadă: *(6) În cazul în care asupra bunului a cărei valorificare anticipată a fost inițiată și se constată că într-o procedură de executare, asupra acestuia este aplicat sechestru pentru garantarea executării unei creanțe din categoria stipulată la art. 145, alin. (2) Cod de executare, vânzarea bunului o va efectua executorul judecătoresc care se află la o etapă mai avansată de urmărire a bunului respectiv, în condițiile art. 101 Cod de executare.* Considerăm viabil și imperios necesar să valorificăm instituția urmării bunurilor prin alăturare, or, prin aceste prevederi vom oferi o soluție pentru astfel de incidente, precum concurența sechestrelor aplicate de către diverse organele abilitate prin lege cu competențe de a urmări bunurile debitorului/inculpatului/condamnatului.	printr-o coordonare în prealabil cu autoritățile de aplicare a sechestrului și executorul judecătoresc. Prin urmare, nu se impune necesitatea de a abunda proiectul cu texte de lege.

mare decît cel evaluat, în condițiile regulamentului aprobat de Guvern. Dacă bunurile sechestrate nu au fost vândute la preț egal sau mai mare decît cel evaluat după organizarea a două licitații publice, vînzarea lor are loc în cadrul licitațiilor publice cu reducerea treptată a prețului sau, în cazul unui singur cumpărător, prin negocieri directe. (6) Sumele obținute din valorificarea bunurilor infracționale se depun pe un cont temporar administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. În termen de cel mult 3 zile, organul de urmărire penală este informat de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale despre depunerea banilor pe contul respectiv.".				
16. Articolul 208 va avea următorul cuprins: „**Articolul 208.** Păstrarea bunurilor puse sub sechestru	**Ministerul Finanțelor (MF)**	**265.**	la art.208, considerăm necesară includerea dispozițiilor care să reglementeze situația valorilor mobiliare și a obligațiilor. Or, prevederile actuale din Codul de procedură penală stipulează că aceste bunuri, puse sub sechestru, se transmit spre păstrare Serviciului Fiscal de Stat conform procedurii stabilite, dar prin	**Precizare** Textul „Bunurile puse sub sechestru, de regulă, se ridică, *cu excepția* [...] *celor care prin natura lor nu pot fi ridicate* [...]" reprezintă și ipoteza în care se

(1) Bunurile puse sub sechestru, de regulă, se ridică, cu excepția imobilului, a celor care prin natura lor nu pot fi ridicate și a obiectelor cu dimensiuni mari. (2) Obiectele ridicate se sigilează și se păstrează de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. În situația în care este necesară conservarea valorii bunurilor sechestrate, acestea se transmit pentru administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Metalele prețioase, pietrele prețioase și articolele din ele, obiectele de artă se transmit spre păstrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (4) Numerarul în monedă națională și în valută străină se depun pe contul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (5) Bunurile puse sub sechestru care nu au fost ridicate se lasă pentru păstrare			completarea propusă prin proiect, art. 208 se expune într-o redacție nouă, care nu conține dispoziții referitoare la valorile mobiliare și a obligațiilor puse sub sechestru. Evidențiem că în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, la acest capitol se menționează că se acceptă propunerea anterioară a Ministerului Finanțelor, dar acest fapt nu este reflectat *de facto* în proiectul de lege;	circumscriu sechestrele aplicate și asupra valorilor mobiliare și obligațiunilor. Prin utilizarea terminologiei de „*care prin natura lor nu pot fi ridicate*" reprezintă o abordare mai complexă care ar îngloba mai multe bunuri decît valorilor mobiliare și obligațiunilor.

proprietarului sau posesorului ori unui membru adult al familiei lui, căruia i-a fost explicată răspunderea penală, prevăzută de art.251 din Codul penal, pentru însușirea, înstrăinarea, substituirea sau tăinuirea acestor bunuri și despre aceasta de la el se ia un angajament scris. Organul de urmărire penală pune în sarcina proprietarului sau posesorului bunului să întreprindă acțiuni necesare pentru păstrarea și administrarea eficientă a bunului sechestrat în vederea conservării valorii acestuia. În acest caz, proprietarul sau posesorul bunului sechestrat răspunde pentru întreținerea și conservarea valorii bunului. (6) Dacă judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la demersul procurorului sau din oficiu, constată că bunurile imobile și obiectele cu dimensiuni mari care au fost sau urmează a fi puse sub sechestru pot fi abandonate, poate dispune transmiterea acestora spre administrare Agenției de				

Recuperare a Bunurilor Infracționale.".				
18. Articolul 210 alineatul (2) se completează cu următoarea propoziție „În cazul examinării demersului privind dispunerea confiscării bunurilor, conform procedurii prevăzute la capitolul VIII[1] din titlul III, partea specială, sechestrul aplicat asupra bunurilor își menține efectul pînă la soluționarea demersului.".	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**266.**	La art. 210 Propunem sa fie păstrat alineatul (3) în redacție actuală.	**Precizare** Conform proiectului, alin. (3) de la art. 210 nu se operează modificări. Chiar dacă autorul avizului s-ar referi la alin. (2), și în acest caz, la fel nu se intervine cu modificări peste textul de lege actual. Modificarea, de fapt, se reduce la completarea cu o propoziție, care vine să concretizeze efectul menținerii sechestrului aplicat.
19. La articolul 227 alineatul (2) se completează cu punctul 2[1]) cu următorul cuprins: „2[1]) cheltuite pentru administrarea bunurilor sechestrate;"	**Ministerul Afacerilor Interne (MAI)**	**267.**	Nu este clar amendamentul propus la pct. 19 din art. II, deoarece administrarea bunurilor sechestrate constituie una dintre etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale, care potrivit proiectului, se efectuează în comun cu indisponibilizarea acestora. Astfel, apare o inadvertență în legătură cu necesitatea stabilirii exclusive doar a cheltuielilor legate de administrarea bunurilor sechestrate, în eventualitatea faptului că procesul de recuperare a bunurilor infracționale implică mai multe etape, iar realizarea fiecăreia dintre acestea implică cheltuieli specifice.	**Precizare** Administrarea bunurilor sechestrate se aplică imediat după indisponibilizarea bunurilor. Respectiv, cheltuielile pentru administrare urmează a fi plasata separat, pornind de la faptul că aceasta presupune în sine cheltuieli asociate gestionării bunurilor indisponibilizate care includ costuri de întreținere, evaluare, operare a entităților, vânzare anticipată, cheltuieli judiciare și implementare a măsurilor de control, toate având potențialul

				de a afecta valoarea economică a acestora.
20. La articolul 229, alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat, de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare sau sînt trecute în contul statului.”.	**Curtea Supremă de Justiție (CSJ)**	**268.**	**Art. II, Pct 20 - Cu referire la art. 229. Plata cheltuielilor de judecată**. Potrivit raționamentelor expuse în avizele anterioare, Curtea Supremă de Justiție a semnalat autorului că norma prevăzută la art. 229 alin. (2) din Codul de procedură penală lasă loc de interpretare, odată ce operând cu termenul „poate” legiuitorul a lăsat la discreția instanței adoptarea soluției de recuperare a cheltuielilor judiciare din contul condamnatului. Astfel, Curtea a considerat oportun ca norma de la art. 229 din Codul de procedură penală să fie îndreptată spre obligarea condamnaților la achitarea cheltuielilor judiciare suportate într-o cauză penală, iar scutirea condamnaților de la plata acestor sume, să prezinte o excepție, dar nu regulă. În acest sens, Curtea consideră totuși oportun de a fi modificat art. 229 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală, după cum urmează: (2) „Instanța de judecată **poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare**, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. **Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul** care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia	**Precizare** Proiectul actului normativ privind consolidarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor judiciare în cauzele penale[13] are obiect de reglementare diferit față de prezentul proiect, chiar dacă se fac unele intervenții la aspectele ce țin de cheltuielile judiciare. Respectiv, toate aspectele ce ține de cheltuielile judiciare în procesul penal, vor fi reglementate în cadrul proiectului inițiat.

[13] https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-reluarea-procesului-de-elaborare-proiectui-de-lege-pentru-modificarea-codului

			urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. " (2^1) In caz de condamnare, încetare a procesului penal pe temeiuri de nereabilitare, de liberare de răspundere penală sau de pedeapsă penală, **condamnatul este obligat** la plata cheltuielilor judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. (3) Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare atunci cînd aceștia nu dispun de mijloace necesare sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor." În concluzie, considerăm că propunerile menționate vor permite implementarea adecvată și calitativă a prevederilor legii procesual penale cu privire la recuperarea cheltuielilor judiciare, fapt care, în consecință va contribui la excluderea suportării nejustificate de către stat a majorității cheltuielilor în legătură cu desfășurarea proceselor penale.	
21. Articolul 229^1 va avea următorul cuprins: **„Articolul 229^1.** Etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale „Procesul de recuperare a bunurilor infracționale se	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ)**	**269.**	La art. 229^1 Cod de procedură penală din *Proiect*, urmează a elimina fie pct. 3 fie pct. 4 dat fiind faptul că acțiunea de a confisca bunurile infracționale este în sine o *„executare efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale."*	**Precizare** Etapele respective ale procesului de recuperare a bunurilor infracționale sunt în vigoare și în prezent. Intervențiile prin proiect se reduc la aceea că etapa de *„restituirea (întoarcerea) bunurilor infracționale"* (în vigoare la

desfăşoară în următoarele etape: 1) urmărirea, identificarea bunurilor infracţionale şi acumularea probelor; 2) indisponibilizarea şi administrarea bunurilor infracţionale; 3) confiscarea bunurilor infracţionale şi repararea prejudiciilor; 4) executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracţionale.".				moment) reprezintă în esenţă executarea hotărîrilor de dispunere a confiscării bunurilor, motiv pentru care a fost ajustată corespunzător, prin menţionarea expresă *„executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracţionale"*.
22. la articolul 229^2 În denumirea articolului după cuvîntul „Urmărirea" se completează cu textul „ , identificarea"; la alineatul (1) textul „bunurilor infracţionale" se substituie cu textul „„ identificării bunurilor infracţionale"; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracţiuni, cu excepţia infracţiunilor uşoare, dintre care cel puţin una este	**Ministerul Finanţelor (MF)**	**270.**	la art.229^2 alin.(2), considerăm necesară modificarea sintagmei "2421- 244" cu sintagma "241, 242-244^1", iar după sintagma "248-249" de completat cu textul "250-253" pentru a face posibilă dispunerea prin delegaţie Agenţiei de Recuperare a Bunurilor Infracţionale urmărirea şi identificarea bunurilor infracţionale, precum şi acumularea probelor cu privire la acestea şi în cazul infracţiunilor, prevăzute la art. 241, 242, 244^1 şi 250-253 din Codul penal;	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 315
	Procuratura Generală (PG)	**271.**	La pct. 22. cu referire la art.229^2 alin. (2) propunem autorului a substitui următoarele texte, după cum urmează: -„*140^1-142*" urmează a fi substituit cu textul „*140^1, 141, 142*"; -„*239-239^1*" urmează a fi substituit cu textul „*239, 239^1*"; -„*295-295^2*" urmează a fi substituit cu textul „*295,295^1, 295^2*";	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 315

prevăzută la art. 140[1]–142, 144, 158, 164, 165, 165[1], 166[1], 167, 168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. b), 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173–175[1], 181[2]–181[3], 206, 208–208[2], 217[1], 217[3], 220, 220[1], 223, 224, 227-229, 230, 236, 237, 239–239[1], 240, 242[1]–244, 245-245[8], 245[10], 245[12], 246, 248–249, 250[1], 259–260[6], 260[8], 275, 278–280, 283, 284, 289[1], 290, 292, 295-295[2], 324–329, 330[2], 332–335[1], 342-343 și 362[1] din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea și identificarea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod." se completează cu alineatul (2[1]) cu următorul cuprins:			-„*342-343*" urmează a fi substituit cu textul „*342,343*". Propunerile au fost înaintate având în vedere normele de tehnică legislativă, conform cărora cratima se utilizează pentru a evita enumerarea a mai mult de trei elemente structurale consecutive.	

„(2^1) Dispozițiile alin. (2) se aplică și în cazul infracțiunilor săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală." La alineatul (3) după cuvintele „faza urmăririi penale" se completează cu cuvintele „sau nu a fost dispusă", iar textul „investigațiilor financiare paralele în vederea urmăririi" se substituie cu textul „sau dispunerea investigațiilor financiare în sensul art. 9^1 din Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în vederea urmăririi și identificării"				
23. Articolul 229^3 va avea următorul cuprins: „**Articolul 229^3.** Indisponibilizarea și administrarea bunurilor infracționale (1) Indisponibilizarea bunurilor infracționale constă în măsurile imediate ce trebuie luate atunci cînd acest lucru este necesar pentru a asigura o	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**272.**	La art. II, pct. 23 din Proiect, după sintagma „ordonanța organului de urmărire penală" este oportun de analizat completarea art. 229/3 CPP cu expresia „/ofițerului de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale". O asemenea precizare ar pune punct la orice interpretări divergente în această materie.	**Precizare** Indisponibilizarea bunurilor infracționale pot fi aplicate chiar și de către ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, motiv pentru care nu se impune de abunda textul de lege cu specificări exprese odată ce prin interpretări se poate deduce cu ușurință care ar fi

eventuală confiscare specială sau extinsă, reparare a prejudiciului cauzat de infracțiune statului, executare a pedepsei amenzii sau compensare a cheltuielilor judiciare. (2) Bunurile infracționale identificate se indisponibilizează, după caz, prin ordonanța organului de urmărire penală cu autorizația judecătorului de instrucție, încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru ori prin ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Administrarea bunurilor sechestrate, și anume depozitarea, întreținerea și gestionarea bunurilor sechestrate care necesită conservarea valorii bunurilor respective, sînt asigurate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în baza regulamentului aprobat de Guvern.				subiectul cu drept de a indisponibiliza bunurile.

(4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale asigură, în condițiile legii, evidența bunurilor infracționale indisponibilizate și măsurile de indisponibilizare aplicate asupra acestora."				
25. Articolul 229[5] va avea următorul cuprins: „**Articolul 229[5].** Executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale (1) Hotărârile judecătorești cu privire la confiscarea specială și extinsă a bunurilor infracționale se execută conform prevederilor legislației de executare.. (2) Bunurile infracționale sau contravaloarea acestora, confiscate de instanțele naționale, care se află peste hotarele țării, se repatriază în Republica Moldova în cadrul asistenței juridice internaționale. (3) Bunurile confiscate pot fi utilizate în scopuri sociale sau	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**273.**	La art. II, pct. 25 din Proiect este menționat următoarele: *„(3) Bunurile confiscate pot fi utilizate în scopuri sociale sau în interes public, în condițiile legii.".* Fiind o normă de trimitere, este indispensabil de adoptat o lege care se stabilească condițiile în discuție. În caz contrar, nora proiectată nu va avea aplicabilitate și va rămâne doar pe hârtie.	**Precizare** Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public, care a fost transmis spre avizare și consultări publice[14].

[14] https://justice.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-privind-utilizarea-bunurilor-confiscate-scopuri-sociale-sau-interes-public

în interes public, în condițiile legii.".				
25. Secțiunea a 2-a din capitolul III titlul VII partea generală se abrogă.	**Ministerul Finanțelor (MF)**	**274.**	proiectul respectiv urmează a fi completat cu operarea modificărilor la actualele prevederi ale art.229^6 alin.(1) și art.229^7 alin.(1)-(3) din Codul de procedură penală prin substituirea textului "Ministerul Finanțelor" cu textul "Serviciul Fiscal de Stat". În acest sens, menționăm că Ministerul Finanțelor nu are careva atribuții în procesul respectiv, acestea fiind exercitate exclusiv de către Serviciul Fiscal de Stat (prin prisma Hotărârii Guvernului nr.684/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate) și Hotărârii Guvernului nr.972/2001). Or, atît proiectul supus examinării, cât și Codul de procedură penală la moment operează în alte prevederi doar cu textul "Serviciul Fiscal de Stat" (de exemplu, art.56 alin.(1), art.57^2 alin.(2), art.138^{10} alin.(4), art.159 alin.(4), art.161 alin.(2) și (3), art.208 alin.(1)). La fel, potrivit art.42 alin.(1) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, hotărîrea judecătorească rămasă definitivă, prin care se constată caracterul nejustificat al averii, se transmite Autorității Naționale de Integritate spre informare și Serviciului Fiscal de Stat spre executare. Complementar, menționăm că potrivit art.132^1 alin.(7) din Codul Fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este *persoană juridică de drept public*. De altfel, menținerea în art.229^6 alin.(1) și art.229^7 alin.(1)-(3) din Codul de procedură penală a textului "Ministerul Finanțelor" de rând cu alte prevederi din același Cod, în care se menționează Serviciul Fiscal de	**Precizare** Odată cu abrogarea Secțiunii a 2-a din capitolul III titlul VII partea generală, dispozițiile art. 229^6 și art. 229^7 nu se vor mai regăsi în Codul de procedură penală.

			Stat, ar putea crea o incertitudine, fiind posibilă utilizarea acestor discrepanțe de către persoanele interesate.	
27. Articolul 258: la alineatul (3), după cuvintele „în vederea urmăririi" se completează cu cuvintele „și identificării", iar textul „conform art. 229^7" se exclude. se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) În cadrul executării delegației dispuse în condițiile alin. (3), Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale îi revin atribuțiile organului de urmărire penală.".	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**275.**	La art. 258 alin.(4) din proiect după sintagma "organului de urmărire penală" propunem completarea cu "***și ale organului care desfășoară activitate specială de investigații***". Pentru realizarea unor investigații financiare paralele eficiente ARBI ar trebui să dispună în continuare de posibilitatea de a efectua măsuri speciale de investigații (la moment ARBI are acest drept).	**Se acceptă** La art. 258 alin.(4) din proiect după textul „organului de urmărire penală" se completează cu textul „*și ale organului care desfășoară activitate specială de investigații*".
	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)	**276.**	27. Articolul 258: La alineatul (1) sintagma „acțiunile de urmărire penală" se înlocuiește cu sintagma „acțiunile procesuale și/sau acțiunile de procedură". În analiza prevederilor din articolul prezentat, se constată o neconcordanță în utilizarea termenilor, ori la alin. (1) se operează cu „acțiunile de urmărire penală", pe când alin. (2) utilizează „ acțiunilor procesuale în condițiile alin.(1) .", deși ambele fac trimitere la aceleași activități. Această propunere de uniformizare a noțiunilor în ambele aliniate va aduce claritate, va elimina ambiguitățile și va asigura coerența prevederilor legale.	**Nu se acceptă** Propunerile înaintate excedă obiectul de reglementare a proiectului, motiv pentru care acestea ar putea fi analizate într-un eventual alt proiect. Or, în practică nu au fost semnalate aspecte care au dus la aplicarea eronată a dispozițiilor art. 258 alin. (1) coroborat cu alin. (2).
	Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)	**277.**	Susținem poziția Uniunii Avocaților din Moldova (UAM) în ceea ce privește reformularea propunerii pentru alin. (4) al art. 258 CPP [pct. 77 din Sinteză]. Propunerea de atribuire a competențelor organului de urmărire penală Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) necesită o delimitare clară și riguroasă în cadrul legislației pentru a evita interpretări ambigue și aplicări discreționare. Chiar dacă poziția	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 77 din sinteză.

			autorului Proiectului expusă în precizare este de înțeles, claritatea și precizia legislativă sunt esențiale. Scopul delegării în cadrul alin. (3) vizează exclusiv investigarea financiară paralelă. În acest sens, formularea propusă pentru alin. (4) trebuie să reflecte fără echivoc faptul că ARBI acționează ***„în limitele delegației oferite de organul de urmărire penală”.*** **Astfel, propunem expunere art. 258 alin. (4) în următoarea redacție:** **„(4) În limitele delegației oferite în condițiile alin. (3), Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale îi revin atribuțiile organului de urmărire penală”.**	
28. Articolul 274 se completează cu alineatul (3^2) cu următorul cuprins: „(3^2) Odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari și există bănuială rezonabilă ca a fost săvârșită de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală, procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele.”.	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**278.**	La art. 274 alin.(3/2) din proiect Propunem înlocuirea sintagmei ”procurorul dispune” cu sintagma ”***procurorul poate dispune***”. O măsură imperativă nu este justificată or, în unele cazuri investigațiile financiare paralele ar putea să nu fie necesare sau divulgarea prematură a datelor de urmărire penală ar putea dăuna investigației. În plus, transmiterea automată a delegațiilor ar putea genera un volum mare de lucru inutil pentru ARBI și ar bloca activitatea Agenției.	**Nu se acceptă** Reiterăm cele inserate în nota informativă, prin care se menționează că, din recitalul (14) al *Directivei 2024/1260* desprindem că, urmărirea și identificarea bunurilor într-un stadiu incipient al unei anchete penale **sunt esențiale pentru a asigura identificarea promptă** a instrumentelor, a produselor sau a bunurilor (în legislația națională se acoperă parțial prin noțiunile de „bun infracțional”, în sensul art. 6 pct. 4^4) din *Codul de procedură penală* și „bunuri” în sensul art. 132^1 din *Codul penal*) care ar putea fi confiscate ulterior, inclusiv a bunurilor

				având legătură cu activități infracționale situate în alte jurisdicții, facilitând astfel cooperarea transfrontalieră. Pentru a se asigura că **se acordă suficientă prioritate investigațiilor financiare** [inclusiv paralele] în toate statele membre, astfel încât să se poată combate infracțiunile de natură transfrontalieră, este necesar **să li se solicite autorităților competente să lanseze urmărirea activelor din momentul** în care există o suspiciune **de activitate infracțională** care este **susceptibilă să genereze beneficii economice substanțiale**. Atunci când stabilesc dacă beneficiul economic este susceptibil să fie substanțial, statele membre ar trebui să poată fixa praguri minime pentru valoarea produselor preconizate sau permite evaluarea de la caz la caz de către autoritățile competente. Pentru a permite suficientă flexibilitate în ceea ce privește lansarea investigațiilor financiare, statele membre ar

				trebui să poată limita sfera de cuprindere a acestora la investigațiile referitoare la infracțiuni susceptibile de a fi fost săvârșite în cadrul unei organizații criminale. Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 315 din sinteză.
	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ)	**279.**	Semnalăm că, prevederile din *Proiect* la art.273, alin. (3^2) Cod de procedură penală sunt în contradicție cu cele prevăzute în art. 229^2 Cod de procedură penală din *Proiect*, într-un caz condițiile sunt enumerate ca fiind întrunite cumulativ, iar în celălalt ca fiind condiții alternative, și anume: **(I)** existența unui grup criminal organizat/ organizație criminală, **(II)** infracțiunea fiind de natură să genereze avantaje economice în proporții mari. Or, fapta prejudiciabilă poate fi săvârșită de către un singur infractor ceea ce nu va permite, în ipoteza descrisă, dispunerea efectuării investigațiilor financiare paralele. În cazul în care vom aborda situația din perspectiva precizărilor în nota informativă a *Proiectului* la capitolul *Investigații financiare paralele odată cu începerea urmăririi penale* (p. 21-22) urmează ca prevederile de la art. 229^2, alin. (2) și alin. (2^1) să fie ajustate corespunzător.	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 278 din sinteză.
29. Articolul 285 se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins: „(6^1) În cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare cu aplicarea	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**280.**	La art.285 Considerăm necesară excluderea propunerii de introducere a alin. (6/1) prin care competența de a decide asupra măsurilor de siguranță judecătorului. La moment această atribuție este delegată procurorului care emite ordonanța de încetare ceea ce este si firesc. Nu este clar	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 82 și 186 din sinteză.

măsurilor de siguranță a confiscării speciale sau extinse, procurorul înaintează în instanța de judecată un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale.".			care sunt argumentele de a repeta acest exercițiu în instanța de judecată și dacă această instanță este sau nu judecătorul de instrucție.	
34. La articolul 388: Denumirea articolului va avea următorul cuprins: „Măsuri de asigurare la pronunțarea sentinței"; alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) În caz de admitere a acțiunii civile, a reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune sau în vederea garantării executării amenzii ori compensării cheltuielilor judiciare, instanța de judecată poate dispune, înainte ca sentința să fi devenit definitivă, să fie aplicate măsuri de asigurare dacă asemenea măsuri nu au fost aplicate anterior."; La alineatul (2) textul „a bunurilor persoanei condamnate" se substituie cu	**Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)**	**281.**	34. La articolul 388: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) În caz de admitere a acțiunii civile, a reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune sau în vederea garantării executării pedepsei amenzii ori compensării cheltuielilor judiciare, instanța de judecată poate dispune, înainte ca sentința să fi devenit definitivă, să fie aplicate măsuri de asigurare dacă asemenea măsuri nu au fost aplicate anterior."; Se propune includerea sintagmei „pedepsei" pentru a specifica faptul că se face referire la sancțiunea penală aplicată persoanei condamnate, și nu la alte măsuri precum amenda judiciară.	**Se acceptă** La articolul 388 alin. (1) după cuvintele „garantării executării" se introduce cuvîntul „pedepsei".

textul „sau confiscarea extinsă a bunurilor".				
35. Articolul 389 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) La adoptarea sentinței de condamnare conform alin. (4), instanța de judecată se pronunță asupra confiscării bunurilor, în cazul în care sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 106, art. 1061 și art. 1062 din Codul penal.".	**Ministerul Finanțelor (MF)**	**282.**	la art.389 alin.(7), textul "art.1061 și art.1062" urmează a fi substituit cu textul "art.106^1 și art.106^{2}";	**Precizare** Toate intervențiile redacționale au fost corectate
40. Articolul 468 alineatul (3) se completează cu textul „ iar procurorul asigură executarea hotărârilor cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată".	**Procuratura Generală (PG)**	**283.**	Cu referire la pct.40 din proiect, cu privire la modificările propuse la articolul 468 alin. (3) din Codul de procedură penală, Procuratura Generală **avizează negativ și consideră total inacceptabil** soluția legislativă potrivit căreia **procurorul este desemnat în calitate de subiect procesual care asigură executarea hotărârilor cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor,** repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată. Mai mult, nu este clară rațiunea autorului de a implica procurorul în vederea asigurării executări unei **hotărâri emise de către instanța de judecată, executarea căreia este pusă în sarcina Serviciului Fiscal de Stat.**	**Precizare** Pentru a aduce claritate modului în care este implicat procurorul în faza de executare a hotărîrilor în materie penală, la art. 468 alin. (3) conform proiectului, textul *„procurorul **asigură** executarea hotărârilor"* urmează a fi substituit cu textul *„procurorul **coordonează** executarea hotărârilor"*. Cu toate acestea, intervențiile legislative nu sunt de natură să aducă atingere aspectelor de legalitate, ci mai

			De asemenea, nu este clar din care considerente procurorul trebuie să fie responsabil de asigurarea executării hotărârilor adoptate de alte autorități (instanțele de judecată), executarea cărora este pusă în sarcina unei autorități administrative din subordinea Ministerului Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat). Or, este alogic ca hotărârile să fie adoptate de către instanțele de judecată, executarea acestor hotărâri să fie în sarcina Serviciului Fiscal de Stat ca în final procurorul să asigure executarea acestor hotărâri. În context, în nota de fundamentare cu referire la acest capitol se indică că: *„Totuși, pentru a aduce la îndeplinire hotărîrile penale în care statul Republica Moldova a fost prejudiciat ca urmare a săvârșirii faptelor penale sau dispusă confiscarea specială ori confiscarea extinsă, se impune ca asigurarea executării acestora să se facă de procuror. Rațiunea ca procurorul să asigure executarea hotărîrilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată, derivă din împrejurarea că, atît la faza de urmărire penală cît și la judecată, participarea procurorului este un „element" obligatoriu fără de care procesul penal nu ar fi fost inițiat și nici finalizat. De asemenea, legiuitorul a prevăzut, că procesul penal are ca scop, printre altele, protejarea statului de infracțiuni, iar procurorul este persoana care, exercită sau, după*	degrabă chestiuni de oportunitate. Astfel, din nota explicativă la Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori[15] se desprinde că *„în unele sisteme de justiție penală procurorii au și alte atribuții. Ei pot fi chemați să elaboreze și să pună în aplicare politici penale naționale (adaptându-le, dacă este cazul, realităților regionale și locale), să conducă, să îndrume sau să supravegheze investigațiile, să se asigure că victimele beneficiază de o asistență efectivă, să decidă cu privire la alternativele la urmărirea penală* ***sau să supravegheze executarea hotărârilor judecătorești***[16]*"*. Prin urmare, în diverse sisteme de drept, procurorii au și atribuții conferite fazei de executare.

[15] https://rm.coe.int/16807482b3

[16] Vezi Recomandarea Rec(2000)19 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, *privind rolul organelor de urmărire penală în sistemul de justiție penală*, 06 octombrie 2000, articolul 3. Vezi și *Linii directoare privind rolul procurorilor* adoptate de Congresul al VIII-lea al ONU pentru Prevenirea Criminalității si Tratamentul Infractorilor, Havana, Cuba, 27 august - 7 septembrie 1990, articolul 11

			caz, conduce în numele statului urmărirea penală, și are funcție de acuzator de stat, adică reprezintă învinuirea în numele statului (art. 51 din Codul de procedură penală). Prin urmare, procurorul urmează să asigure executarea efectivă a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată, intervenție inclusă la art. 468. Pentru a asigura o coerență în legislație, se impune atribuirea în sarcina procurorului a obligațiilor ce vizează faza de executare a hotărârilor intervenții necesare în art. 5 lit. a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.". Prin urmare, analizând acest text din nota informativă se pare că rațiunea autorului de a atribui în sarcina procurorului obligațiilor de a asigura executarea hotărârilor judecătorești este că procurorul participă la faza de urmărire penală cât și la faza de judecată fiind un „element cheie" fără de care procesul penal nu ar fi fost inițiat și finalizat. În context menționăm că în accepțiunea Codului de procedură penală cât și în accepțiunea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură precum și în legile anterioare cu privire la Procuratură abrogate (Legea nr.118/2003 și Legea nr.294/2008) atribuțiile de bază ale **procurorului** sunt de a **conduce, a exercita urmărirea penală și reprezintă învinuirea în instanța de judecată.** Totodată, la moment în Republica Moldova legislația privind executarea hotărârilor judecătorești cu caracter penal (Codul de executare și alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta) reglementează instituțiile/autoritățile responsabile de executare și asigurarea executării acestor hotărâri precum și un	Așadar, procurorul nu va efectua un control de supraveghere asupra modului de executare a hotărârilor în materie penală, ci va interveni „ca coordonator" la anumite etape procesuale de executare. Scopul acestei coordonări asigură funcția Procuraturii de apărare a intereselor generale ale societății și ordinea de drept. Aceste deziderate nu sunt contrare Constituției, or art. 124 alin. (1) prevede că „***Procuratura este o instituție publică*** *autonomă în cadrul autorității judecătorești,* ***ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege***."

			mecanism bine determinat în acest sens, iar procurorii nu trebuie implicați în acest mecanism de executare a hotărârilor judecătorești cu referire la confiscarea specială și extinsă, fiind sarcini improprii procurorilor. În aceeași ordine de idei, comunicăm că nu pot fi acceptate nici reglementări de genul: - „*Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare poate fi suspendată de Serviciul Fiscal de Stat, după* ***aprobarea, în scris, prin ordonanța motivată a procurorului***" (art. 293^5 alin. (1)); - „***Procurorul, în mod periodic, dar nu mai rar decât o dată la 6 luni, va verifica măsurile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat***" (art.293^5 alin. (3)); - „*Actul Serviciului Fiscal de Stat se aprobă în scris, prin ordonanța motivată a procurorului*" (art.293^8 alin. (2)); - „*Serviciul Fiscal de Stat* ***solicită procurorului înaintarea în instanța de judecată a unui demers pentru soluționarea modului de punere*** *în executare a hotărârii judecătorești*" (293^{10}). Astfel, propunem autorului a exclude din procedura de executare a hotărîrilor instanțelor de judecată cu referire la confiscarea specială sau extinsă a participării procurorului. Or, toate actele ce țin de executarea acestor hotărâri urmează a fi efectuate și decise de către Serviciul Fiscal de Stat independent ca organ responsabil de executare fără careva aprobări și verificări din partea procurorului, cu reglementarea posibilității de contestare a actelor emise de către Serviciul Fiscal de Stat în instanța de judecată, care urmează să verifice după caz legalitatea actului, fiind și o metodă de apărare a drepturilor și	

			intereselor legitime ale persoanelor. Or, numai instanța de judecată poate să verifice legalitatea actelor emise în acest sens de către Serviciul Fiscal de Stat. Mai mult, Procuratura nu deține competența de a exercita supravegherea, controlul sau de a verifica cumva activitatea Serviciului Fiscal de Stat, or, activitatea instituțiilor și organelor care asigură executarea hotărârilor cu caracter penal este supusă, în modul stabilit de actele normative, unui control departamental din **partea organelor ierarhic superioare**. (art. 178 din Codul de executare). Pe de altă parte, dacă autorul a inclus în proiect obligații suplimentare și improprii pentru procuror ce țin de asigurarea executării hotărârilor instanțelor de judecată cu referire la confiscare atunci urma a se face o claritate, inclusiv în nota de fundamentare cu referire la următoarele aspecte: 1. Una din condițiile importante ale etapei de elaborare a unui proiect este fundamentarea proiectului de act normativ, nota informativă întocmită în acest scop urmând să conțină informații exhaustive și cât mai detaliate despre condițiile care au determinat elaborarea, inclusiv impactul proiectului. Prin urmare, în opinia noastră, cu referire la *sarcina impusă procurorilor de a asigura executarea hotărârilor instanțelor de judecată cu privire la confiscare* nota informativă nu conține o analiză care să anticipeze realist noile reglementări, nu conține comentarii echidistante, obiective și pertinente privind condițiile ce au impus elaborarea proiectului, finalitățile urmărite și impactul proiectului contrar prevederilor art. 30 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative.	

			Or, nota de fundamentare trebuie să conțină argumente justificative care să fie analizate sub aspectul relevanței, actualității și oportunității. 2. Care va fi mecanismul prin care procurorul va asigura executarea hotărârilor instanțelor de judecată cu referire la confiscare, inclusiv și care procuror va fi responsabil: *care a condus și exercitat urmărirea penală; care a participat la reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată (având în vedere că în procuraturile specializate și în Procuratura mun. Chișinău sunt secții specializate de reprezentare a învinuirii în instanțele de judecată); procurorul care a participat la examinarea în Curtea de Apel, sau se va institui o secție specializată .....etc.* În context, urmează a se analiza și volumul de lucru al procurorilor *vis a vi* de sarcinile prevăzute de lege și cele noi introduse în proiect având în vedere că numărul procurorilor este direct dependent de funcțiile acordate prin lege. Or, includerea unor funcții noi va duce la mărirea volumului de lucru al procurorilor care și așa este destul de mare, va fi o încărcătură enormă *per* procuror fapte ce se va răsfrânge negativ asupra activităților de bază ale procurorilor conducerea și exercitarea urmăririi penale și reprezentarea învinuirii în instanța de judecată. În context, menționăm că asigurarea unui act de justiție efectiv, rapid și care să răspundă exigențelor societății, precum și garanția respectării drepturilor persoanelor și examinarea în termen rezonabil a cazurilor, constituie un obiectiv principal în activitatea procurorilor, iar întru realizarea scopurilor și obținerea rezultatelor scontate se impune conjugarea eforturilor tuturor instituțiilor de drept, în lupta cu criminalitatea.	

			Având în vedere considerentele menționate precum și în lipsa unor perspective incerte care să justifice intervenția legislativă sub aspectul celor dezbătute precum și a unui mecanism/proceduri clar reglementate, atribuirea în sarcina procurorului a obligațiilor ce vizează faza de executare efectivă a hotărârilor definitive, o apreciem ca fiind improprie și excedă atribuțiile funcționale ale procurorului și Procuraturii.	
44. Se completează cu articolul $47^1{}^2$ cu următorul cuprins: „**Articolul $47^1{}^2$.** Modul de soluționare a cazurilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 17^3) (1) Procurorul înaintează demers în instanța de judecată pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor în cazul în care în procesul de executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea specială sau confiscarea extinsă se constată că: a) bunurile în privința cărora instanța a dispus confiscarea se află în proprietate sau în posesia unei	**Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)**	**284.**	**Autorul Proiectului și-a expus opinia cu privire la semnificația expresiei de „persoane aflate în legătură strânsă" în cuprinsul art. $47^1{}^2$ CPP, la precizarea de la pct. 198 și pct. 223 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor. Chiar dacă art. 13 alin. (1) și recitatul (28) din Directiva 2024/1260 folosește aceiași expresie, amintim că, Directiva este un act juridic care stabilește un obiectiv pe care trebuie să-l atingă toate statele membre. Este de datoria și la latitudinea fiecărui stat să adopta legile pe care le consideră necesare pentru a transpune în fapt aceste obiective.** **Cerința clarității legii penale a fost obiectul controlului constituțional în mod repetat. Sunt foarte cunoscute practicienilor naționali raționamentele din jurisprudența Curții Constituționale în ceea ce privește sintagmele *„urmări grave"* și *„interese publice"*, care au avut implicații într-o serie de dosare penale aflate la etapa urmării penale sau pe rolul instanțelor de judecată. În Hotărârea nr. 24 din 17.10.2019, Curtea Constituțională a reținut *inter alia*:**	**Precizare** Expresia „persoane aflate în legătură strânsă" nu se regăsește în art. $47^1{}^2$ din Codul de procedură penală, or aceasta a fost exclusă ca urmare a ajustării textului de lege a articolului respectiv.

persoane terțe în condițiile art. 106^2 din Codul penal, despre care instanța de judecată nu avea cunoștință; sau b) în procedura de executare au fost identificate bunuri ale condamnatului sau bunuri care se află în proprietate sau posesia unei persoane terțe în condițiile art. 106^2 din Codul penal. (2) La examinarea demersului procurorului privind soluționarea chestiunilor privind executarea hotărîrilor judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor, este obligatorie participarea organului care pune în executare hotărârea precum și proprietarul bunului sau persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. (3) Confiscarea bunurilor din contul persoanelor indicate la alin. (1), este posibilă în condițiile prevăzute la art. 106^2 din Codul penal.			108. Curtea a reținut că principiul în discuție are consecințe atât pentru activitatea de elaborare a normelor penale, cât și pentru procesul aplicării acestora. Altfel spus, **acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător.** În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) **să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența acestuia.** Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin.(3) lit. n) din Constituție (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, §§ 35, 36). 123. Totuși, Curtea observă că nu există repere fixe în legea penală în funcție de care să poată fi apreciat conținutul noțiunii de „urmări grave" utilizată în aceste articole din Codul penal. De asemenea, **legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice „gravitatea" urmării prejudiciabile.** De altfel, calificarea urmărilor infracțiunii ca fiind „grave" are implicații majore în privința agravării răspunderii penale a făptuitorului. Această concluzie decurge din compararea sancțiunilor infracțiunilor tip în care nu este prevăzut semnul calificativ „urmări grave" și infracțiunile agravate care prevăd această noțiune. 134. Curtea observă că noțiunea de „interes public" este redată, între altele, în art. 3 din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017 (*i.e.* interes general de	

(4) Dispozitivul încheierii trebuie să conțină soluția adoptată în temeiul art. 106, 106^1 sau art. 106^2 din Codul penal, cu indicarea bunurilor ce urmează a fi confiscate și din contul cărei persoane se confiscă, alte chestiuni ce au importanță pentru executarea măsurii de siguranță, precum și modul și termenul de atac al încheierii.".			dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor), în art. 2 din Legea nr. 16 din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese (*i.e.* interesul general al societății ca persoanele care dețin funcții publice să ia, în îndeplinirea atribuțiilor lor de serviciu, decizii imparțiale și legitime), precum și în Codul administrativ. **Totuși, Curtea constată că o astfel de definiție nu se regăsește și în legea penală.** 136. Sub acest aspect, Curtea a făcut referire la jurisprudența Curții Europene din cazul *Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 100-101, în care s-a reținut că criteriile utilizate de instanțele naționale în vederea stabilirii provocării unui prejudiciu „considerabil intereselor statului" de către reclamant și a incompatibilității acțiunilor cu „interesul general al dreptății" **erau prea vagi.** Curtea Europeană nu a fost convinsă că persoana ar fi putut să prevadă în mod rezonabil riscul de a fi acuzată și condamnată pentru faptul că prin acțiunile sale a provocat daune semnificative intereselor statului, de vreme ce norma penală implica utilizarea unor noțiuni largi și a unor criterii vagi. În cazul propunerii din proiectul de lege, nu se regăsește o definiție a noțiunii/expresiei de *persoane aflată în legătură strânsă* și nici anumite criterii orientative în acest sens. Conceptul de *persoane afiliate* și de *legături strânse* se regăsește de exemplu în art. 6 al Legii nr.	

			171/2012 privind piața de capital. Definiția noțiunii de *persoane afiliate persoanei fizice* este reflectată în art. 10 alin. (2) al Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni. Codul fiscal oferă definiția noțiunii de *persoană afiliată* în cadrul art. 226^{17}. În aceiași gamă de noțiuni similare, expresia de *grup de clienți aflați în legătură* a fost dezvoltată de Banca Națională a Moldovei în pct. 5 din Hotărârea cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la expunerile mari nr. 109 din 05.04.2019. În același context, amintim că, în vedere edificării unor norme simple și clare, prin excluderea definiților ambigue sau suprapuse, prin Legea nr. 66/2023 a fost exclusă noțiunea de *persoane asociate persoanelor expuse politic din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Totodată a fost introdus art. 8^1 care prevede mai detaliat atât noțiunea de persoană expusă politic, cât și membri de familie ai persoanei expuse politic, persoane cunoscute ca fiind asociați apropiați, atât din punct de vedere profesional, cât și social, ai persoanelor expuse politic.* Am evocat toate aceste prevederi legale pentru a sublinia faptul că, sunt necesare un minim de criterii pentru a include o persoană în cercul de subiecți asupra cărora pot fi îndreptate anumite instituții de drept procesual sau material penal cu efecte de ingerință în viața și patrimoniul lor. În cauza CEDO ***Al-Dulimi and Montana Management Inc. c.*** *Elveția* (*cererea nr. 5809/08*), Curtea a constatat că Elveția, prin implementarea sancțiunilor ONU, a **încălcat Articolul 6 § 1 din Convenție (dreptul la un proces echitabil),** deoarece	

			reclamanților nu li s-a oferit o **cale de atac efectivă** împotriva măsurilor care i-au afectat, dar în argumentarea sa, Curtea s-a oprit și la lipsa unor criterii clare și precise pentru includerea persoanelor pe lista sancțiunilor ONU. Reieșind din acestea, recomandăm autorului proiectului să vină cu o versiune clară a noțiunii de **„persoane aflate în legătură strânsă" în cuprinsul art. 471[2] CPP.**	
46. Titlul III partea specială se completează după articolul 530 cu capitolul VIII[1] cu următorul cuprins: **„Capitolul VIII[1]** **PROCEDURA DE CONFISCARE** **ÎN CAZUL ÎNCETĂRII URMĂRIRII PENALE** **Articolul 530[1].** Modul de înaintare a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale (1) În cazul în care procurorul a dispus încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare în condițiile art. 285 alin. (6[1]), înaintează în termen de 30 de zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii	**Universitatea de Stat din Moldova (USM)**	**285.**	La art. II, pct. 46 din Proiect, acolo unde se menționează despre faptul că neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului privind aplicarea confiscării (art. 530/2 CPP), ar trebui de adăugat și expresia „și a referinței".	**Se acceptă** La articolul 503[2] alin. (1), propoziția a doua va avea următorul cuprins: „Neprezentarea părților legal citate și a referinței nu împiedică examinarea demersului."

respective, un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, în instanța de judecată căreia i-ar fi revenit competența să judece cauza în prima instanță. (2) La demers se anexează în copii certificate actele care interesează soluționarea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale. **Articolul 530[2].** Procedura de examinare a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale (1) Demersul privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale se examinează în ședință de judecată, cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului bunului sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate cărora li se transmite o copie a demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale,				

solicitându-le să depună referința. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. (2) În cadrul ședinței de judecată se prezintă demersul privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale, care se expune de către procuror și se ascultă proprietarul bunului sau persoanele ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Dispozițiile titlului II din Partea specială se aplică în mod corespunzător în măsura în care nu contravin prevederilor prezentului capitol. **Articolul 530[3].** Soluția instanței de judecată (1) După examinarea demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale instanța de judecată poate dispune una dintre următoarele soluții: a) respinge demersul și dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii				

asigurătorii luate în vederea confiscării; b) admite propunerea și dispune confiscarea bunurilor. (2) Încheierea instanței de judecată poate fi contestată cu recurs de către procuror și persoanele prevăzute la art. 530^2 alin. (1) în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii. (3) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.".				
51. Capitolul IX din titlul III partea specială se completează după articolul 559 cu o secțiune nouă cu următorul cuprins: **„Secțiunea a 4^1** **Trimiterea spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate** **Articolul 559^1.** Cazurile și condițiile de trimitere spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate	**Ministerul Finanțelor (MF)**	**286.**	la art.559^1 - 559^2, considerăm că urmează a fi indicată autoritatea/persoana, care urmează să solicite recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești prin intermediul Ministerului Justiției (de exemplu, a se vedea în acest sens art.559^4 din proiect);	**Precizare** Conform art. 558 alin. (1) din Codul de procedură penală, hotărârile penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din străinătate, precum și cele care sînt de natură să producă, potrivit legii penale a Republicii Moldova, efecte juridice, pot fi recunoscute de instanța națională, la demersul ministrului justiției sau al Procurorului General, în baza tratatului internațional sau a acordului de reciprocitate.

Hotărîrile penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din Republica Moldova, pot fi transmise spre recunoaștere și executare într-un stat străin, dacă: a) condamnatul își are domiciliul sau reședința peste hotarele țării sau are cetățenia altui stat; b) a fost refuzată extrădarea persoanei condamnate pentru executarea sentinței; c) bunurile supuse confiscării se află peste hotarele țării. **Articolul 559[2].** Procedura de trimitere spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate Hotărîrile judecătorești penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din Republica Moldova se transmit spre recunoaștere și executare statului străin prin intermediul Ministerului Justiției.	**Procuratura Generală (PG)**	**287.**	La pct. 51 din Proiectul de Lege cu referire la art. 559[2] din Codul de procedura penală propunem autorului a concretiza subiectul cu atribuții de transmitere către Ministerul Justiției a solicitării de transmitere spre recunoaștere și executare statului străin a Hotărârii judecătorești penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din Republica Moldova (instanța de judecată a cărei hotărâre a rămas definitivă, executoriul judecătoresc, etc.).	**Se acceptă** Alineatul unic de la art. 559[2] devine alineatul (1), iar articolul se completează cu alin. (2) cu următorul cuprins: „(2) Instituția sau organul competent de executare a hotărârii judecătorești penale naționale transmite Ministerului Justiției demersul privind recunoașterea hotărîrilor judecătorești prevăzute la alin. (1).”
Art. III – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				

1. Articolul 172 se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată se transmite spre executare Serviciului Fiscal de Stat.”.	**Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ)**	**288.**	Considerăm că nu se justifică modificarea propusă la art. 172, alin. (4^1) Cod de executare, în partea ce ține de oferirea competenței Serviciului Fiscal de Stat de a recupera creanțele pentru *„repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată.”*. Or, specificul executării acestor documente executorii este unul similar cu încasarea taxei de stat în cauzele civile, care sunt actualmente de competența executorilor judecătorești. Mai mult ca atât, numărul documentelor executorii privind repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată, cel puțin la etapa actuală este unul mult mai mare, în comparație cu hotărârile instanței de judecată de confiscare specială și confiscare extinsă, încât preluarea documentelor executorii sus-menționate va genera o povară pe organul fiscal. Subsecvent, propunem excluderea frazei *„repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată”* din art. 172, alin. (4^1) Cod de executare.	**Precizare** Intervențiile din Codul de executare au menirea de a adapta legislația astfel încît hotărîrile judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată să fie atribuită în competența Serviciului Fiscal de Stat. Chiar dacă recupera creanțelor pentru *„repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată”* are similitudini cu privire la executarea documentelor executorii de încasare a taxei de stat, obiectul primelor creanțe derivă dintr-o faptă penală, motiv pentru care aceste hotărîri urmează a fi atribuite Serviciului Fiscal de Stat, așa cum prevede dispozițiile proiectului de lege. Or, prin intervențiile proiectului nu se atestă aspecte de legalitate care ar trebui justificate prin

				anumite trimiteri la o jurisprudență consolidată, ci mai degrabă sunt intervenții de oportunitate, dar și de eficacitate a procesului de executare a hotărîrilor în materie penală.
4. După articolul 293 se introduce un capitol nou cu următorul cuprins: **„Capitolul XXVIII[1]. Executarea silită a cazurilor speciale** **Articolul 293[1].** Dispoziții generale (1) Prezentul capitol se aplică pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată. (2) Procedura de executare silită a hotărârilor judecătorești prevăzute la alin. (1) se desfășoară în conformitate cu prezentul capitol, cu completările prevăzute la	**Ministerul Finanțelor (MF)**	**289.**	la art. 293^2 alin.(2), considerăm oportună excluderea cuvântului "procurorul", deoarece în procedura de executare silită a obligațiilor, prevăzută la Capitolul 9 din Titlul V al Codului fiscal, Serviciul Fiscal de Stat nu raportează despre activitatea sa procurorului. Totodată, art.293 alin.(3) prevede modul de informare referitor la inițierea procedurii de executare a hotărârii judecătorești;	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 283 din sinteză, atragem atenția că Serviciul Fiscal de Stat nu raportează și nici nu va raporta despre activitatea sa în cadrul procedurii de executare silită a cazurilor speciale, însă va fi necesară aprobarea anumitor acte de executare, pornind de la faptul că procurorul contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege. Faptul că Serviciul Fiscal de Stat va informa procurorul despre inițierea procedurii de executare nu reprezintă o raportare, ci mai degrabă o înștiințare despre faptul că în baza hotărîrii ce

capitolul 9 din Titlul V din Codul fiscal nr. 1163/1997. (3) În sensul prezentului capitol, prin cazuri speciale de executare silită se înțelege procedurile de executare în materie penală date spre executare în competența Serviciului Fiscal de Stat conform art. 172 și 174. **Articolul 293[2].** Începerea executării silite a cazurilor speciale de executare (1) Serviciul Fiscal de Stat începe procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare în baza hotărârilor judecătorești prevăzute la art. 293[1]. (2) Concomitent cu începerea procedurii de executare silită a cazurilor speciale de executare, se înștiințează condamnatul și procurorul. **Articolul 293[3].** Atragerea altor autorități în procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare				urmează a fi executată a fost inițiat procedura de executare.
		290.	la art.293[4] alin.(1), precizăm că măsurile de asigurare a executării silite sunt prevăzute la Capitolul 12 din Titlul V al Codului fiscal, motiv din care textul "Capitolul 9 din Titlu 10 din Codul fiscal nr. 1163/1197" urmează a fi modificat corespunzător;	**Se acceptă** La articolul 293[4] alineatul (1), textul „Capitolul 9 din Titlu 10 din Codul fiscal nr. 1163/1197" se substituie cu textul „Capitolul 12 din Titlu V din Codul fiscal nr. 1163/1197".
		291.	la art. 293[4] alin.(2), ce se referă la contestarea actului de aplicare a măsurilor de asigurare, prevăzute la Capitolul 9 din Titlul V al Codului fiscal, la judecătorul de instrucție în modul stabilit de Codul de procedură penală, evidențiem că această propunere nu corespunde legislației în vigoare, deoarece acțiunile realizate de Serviciul Fiscal de Stat în cadrul procedurii de executare silită a obligațiilor fiscale sunt exteriorizate sub forma unor operațiuni administrative sau acte administrative individuale, care pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului fiscal, în prealabil la Serviciul Fiscal de Stat și ulterior în instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, dar nicidecum în instanțele de judecată pentru examinarea procedurii penale sau la judecătorul de instrucție;	**Precizare** Capitolul XXVIII[1]. Executarea silită a cazurilor speciale – este destinat unor proceduri distincte de cele obișnuite pe care Serviciul Fiscal de Stat le întreprinde. Respectiv, în cazul în care Serviciul Fiscal de Stat va pune în executare o hotărîre în materie penală ce derivă din acest capitol (din Codul de executare), în toate aceste proceduri va acționa prioritar în corespundere cu cele reglementate de Codul de executare, iar dacă unele dintre aspecte nu sunt reglementate de Codul de executare, atunci va „apela" la dispozițiile Codului fiscal, care completează (dar nu substituie) prevederile din Codul de executare.

(1) Serviciul Fiscal de Stat poate antrena executorul judecătoresc în procesul de executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor care se află pe teritoriul Republicii Moldova, în cazul în care au fost întreprinse toate măsurile necesare în vederea executării hotărîrii respective. (2) Pentru urmărirea și identificarea bunurilor confiscate aflate peste hotarele țării, Serviciul Fiscal de Stat poate antrena Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în procesul de executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, inclusiv în cazurile urmăririi și identificării bunurilor deținute prin intermediul terțelor persoane. (3) La executarea hotărîrilor judecătorești cu privire la repararea prejudiciului cauzat de				În acest sens, actul emise de Serviciul Fiscal de Stat privind aplicarea măsurilor de asigurare în cadrul procedurii de executare silită a cazurilor speciale de executare, urmează a fi contestat la judecătorul de instrucție, dar nu în ordinea prevăzuta de Codul fiscal. Rațiunea respectivă se rezumă din faptul că odată ce executarea a fost intentată în baza hotărîrilor în materie penală, atunci și contestarea actului de aplicare a măsurii de asigurare urmează a fi examinat sub aspectele de legalitate de către judecătorul în materie penală. Codul de procedură penală se completează cu articolul 472^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 472^1.** Contestarea actelor organului de executare silită a cazurilor speciale de executare (1) Actele de executare ale organului de executare silită a cazurilor speciale de executare prevăzute în Capitolul XXVIII^1, titlul V, cartea a doua din Codul de executare, pot fi contestate de

infracțiune statului și cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător. **Articolul 293[4].** Aplicarea măsurilor de asigurare (1) În procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare Serviciul Fiscal de Stat poate aplica măsuri de asigurare a executării silite prevăzute în capitolul 9 din Titlu 10 din Codul fiscal nr. 1163/1197. (2) Actul de aplicare a măsurilor de asigurare prevăzut la alin. (1) poate fi contestat la judecătorul de instrucție de condamnat sau de persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate, în modul stabilit de Codul de procedură penală. **Articolul 293[5].** Suspendarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (5) Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare poate fi				către condamnat sau persoanele ale căror drepturi ori interese au fost afectate la judecătorul de instrucție din raza de activitate a organului de executare respectiv. (2) Contestația se depune în termen de 10 zile de la data comunicării sau de la data la care a luat cunoștință de actul respectiv. (3) Condamnatul sau persoanele ale căror drepturi ori interese au fost afectate pot fi repus în termenul de contestare, dacă instanța constată că întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate. (4) Modul de soluționare a contestației are loc conform prevederilor art.471 și nu suspendă executarea actului. Încheierea privind soluționarea contestației este irevocabilă. (5) Actele de executare întocmite de organul de executare silită a cazurilor speciale de executare, legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale."
		292.	conceptual, considerăm inoportună completarea cu art.293[5]-293[9], deoarece după cum este stipulat la art.	**Precizare**

suspendată de Serviciul Fiscal de Stat, după aprobarea, în scris, de către procuror, dacă există motive obiective care fac imposibilă recuperarea integrală a sumelor indicate în hotărârea definitivă a instanței. (6) Despre suspendarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare Serviciul Fiscal de Stat urmează să înștiințeze condamnatul și persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate. (7) După suspendarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare Serviciul Fiscal de Stat este obligat să ia măsuri, atît direct, cît și prin intermediul altor organe, în vederea identificării circumstanțelor de a face posibilă recuperarea integrală a sumelor indicate în hotărîrea a cărei executare se cere. Procurorul, în mod periodic, dar nu mai rar decît o dată la 6 luni, va verifica măsurile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat.			293[1] alin. (2), procedura de executare silită a hotărârilor judecătorești prevăzute la alin. (1) se desfășoară în conformitate cu prezentul capitol, cu completările prevăzute la Capitolul 9 din Titlul V al Codului fiscal. Respectiv, toată procedura de executare întreprinsă de Serviciul Fiscal de Stat este deja reglementată de legislația fiscală, inclusiv incidentele procedurale de suspendare, întrerupere și încetare a procedurii de executare silită, precum și actele procedurale care se întocmesc în acest sens. Prin urmare, considerăm inoportună includerea acestor prevederi în Codul de executare, astfel fiind necesară excluderea din proiect a articolelor 293[5]-293[9] propuse spre completare.	A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 292 din sinteză
	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)	**293.**	În situația în care se intenționează ca contestarea actului Serviciului Fiscal de Stat în cazul încetării procedurii de executare silită în cazuri speciale să fie atribuită competenței judecătorului de instrucție, ar fi necesară o intervenție legislativă asupra articolului 41 din Codul de procedură penală, unde este reglementată competența acestuia. În prezent, la punctul 7, competența judecătorului de instrucție este limitată la efectuarea altor acțiuni procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, fără a include expres astfel de situații care țin de executarea silită reglementată de alte acte normative. Acest vid legislativ ar putea crea dificultăți în aplicarea corectă a legii, deoarece nu există o bază clară pentru ca judecătorul de instrucție să soluționeze astfel de contestații. Astfel, pentru a asigura o aplicare corespunzătoare și uniformă a legislației, este necesară completarea articolului 41 pentru a clarifica în mod explicit competențele judecătorului de instrucție în această materie.	**Precizarea** Nu se impune necesitatea intervenirii în art. 41 din Codul de procedură penală în condițiile în care la pct. 7) competența judecătorului de instrucție este limitată la efectuarea altor acțiuni procesuale prevăzute de Codul de procedură penală. Din aceste considerente, pct. 7) din art. 41 din Codul de procedură penală acoperă competența judecătorului de instrucție.

(8) Pe perioada suspendării procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare nu pot fi întreprinse acțiuni de executare, cu excepția aplicării măsurilor de asigurare. **Articolul 293[6].** Reluarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (3) Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare poate fi reluată de către Serviciul Fiscal de Stat, la propunerea procurorului sau din oficiu, după ce au dispărut motivele suspendării sau a devenit necesară efectuarea unor acțiuni de executare. (4) Despre reluarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare se comunică procurorului, condamnatului și persoanelor ale căror drepturi ori interese pot fi afectate. **Articolul 293[7].** Încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare				

(3) Procedura de executare silită în cazuri speciale de executare încetează în cazurile în care: e) condamnatul a executat benevol și integral hotărârea definitivă a instanței; f) au fost recuperate integral sumele indicate în hotărârea definitivă a instanței; g) desfășurarea în continuare a investigațiilor financiare devine costisitoare și nerezonabilă în raport cu valoarea urmărită; h) a fost anulată hotărîrea în baza căruia a fost dispusă confiscarea. (4) Despre încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare se comunică condamnatului, părții vătămate sau reprezentantul ei legal și procurorului. **Articolul 293[8].** Actul Serviciului Fiscal de Stat în cazul încetării procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (4) Încetarea procedurii de executare silită în				

cazuri speciale de executare se dispune printr-un act motivat emis de Serviciul Fiscal de Stat în care se indică: j) denumirea organului fiscal emitent; k) data și locul emiterii, numărul procedurii de executare; l) datele de identificare a condamnatului/persoanelor ale căror drepturi ori interese pot fi afectate, sau datele de identificare a reprezentantului împuternicit; m) chestiunea asupra căreia se adoptă actul (obiectul actului); n) motivele de fapt și temeiul de drept; o) dispoziția organului fiscal; p) numele și calitatea persoanelor împuternicite ale organului fiscal; q) semnătura persoanelor împuternicite ale organului fiscal și ștampila organului fiscal emitent; r) mențiunea despre posibilitatea de a fi contestat, termenul de depunere a				

contestației și organul la care se depune contestația. (5) Actul Serviciului Fiscal de Stat se aprobă în scris, prin ordonanța motivată a procurorului. (6) Actul Serviciului Fiscal de Stat poate fi contestat la judecătorul de instrucție în termen de 10 zile de la data comunicării. **Articolul 293[9].** Consecințele încetării procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare (1) După rămînerea definitivă a actului privind încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare, Serviciului Fiscal de Stat dispune anularea măsurilor de asigurare a executării silite aplicate în condițiile art. 293[4]. Despre încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare, se înștiințează instanța de judecată.				

(2) Procedura de executare care a încetat nu poate fi reluată. **Articolul 293[10].** Chestiuni apărute în procedura de executare silită în cazuri speciale executare Dacă în procedura de executare silită în cazuri speciale de executare se constată că bunurile obiect al confiscării speciale sau extinse au fost transferate de către condamnat unor persoane terțe fizice sau juridice, Serviciul Fiscal de Stat solicită procurorului înaintarea în instanța de judecată a unui demers pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor în condițiile art. 471[2] din Codul de procedură penală.".				
Art. III – Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 14-17, art.42) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
1. La articolul 1: alineatul (3) se completează cu literele j) și k) cu următorul conținut:	**Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)**	**294.**	**La articolul 1:** ... k) recunoașterea și executarea hotărârilor penale ~~de confiscare ale instanțelor judecătorești străine și de recuperare a activelor~~ judecătorești străine cu privire la	**Se acceptă parțial** La articolul 1 litera k) va avea următorul cuprins: „k) recunoașterea și executarea hotărârilor

„j) identificarea, localizarea și punerea sub sechestru a produselor infracțiunilor, a bunurilor, a activelor și a instrumentelor care sunt legate de infracțiuni, în scopul confiscării eventuale a acestora, fără a prejudicia drepturile terților de bună-credință; k) recunoașterea și executarea hotărârilor penale de confiscare ale instanțelor judecătorești străine și de recuperare a activelor.”.			confiscarea bunurilor infracționale și recuperarea activelor.” Se propune îmbunătățirea textului prevederii prin reformularea sintagmei referitoare la tipul hotărârii străine care se intenționează a fi recunoscută și executată pe teritoriul RM. Textul de alternativă a fost inserat.	judecătorești străine de confiscare și de recuperare a activelor.”.
10. Se completează cu articolul 113[1] cu următorul cuprins: **„Articolul 113[1].** Dispunerea de bunurile confiscate (5) Bunurile confiscate în temeiul unei hotărîri judecătorești străine se returnează statului solicitant, în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile tratatele internaționale sau în condiții de reciprocitate. (6) Pentru executarea hotărârii judecătorești străine cu privire	**Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)**	**295.**	„Articolul 113[1]. Dispunerea de bunurile confiscate (1) Bunurile confiscate în temeiul unei hotărâri judecătorești străine se returnează statului solicitant, în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile legii privind tratatele internaționale sau în condiții de reciprocitate. Se propune îmbunătățirea textului prevederii prin specificarea că acordurile prevăzute în acest sens vor fi negociate în conformitate cu Legea privind tratatele internaționale.	**Nu se acceptă** Negocierea are loc în baza tratatelor internaționale, dar nu în baza Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

la confiscare se deduc cheltuielile suportate de autoritățile naționale în legătură cu urmărirea și identificarea bunurilor infracționale, indisponibilizarea, administrarea și valorificarea acestora din valoarea bunurilor recuperate. (7) În lipsa unui acord cu statul solicitant, dacă valoarea bunurilor recuperate în urma executării hotărîrii străine de confiscare, după deducerea cheltuielilor este: a) mai mică de 10 000 de euro, această sumă revine statului Republica Moldova; b) mai mare de 10 000 de euro, jumătate din această sumă se transferă statului solicitant. (8) Prevederile alin. (3) nu se aplică asupra bunurilor și sumelor prevăzute în hotărîre de judecată străină de confiscare pentru restituirea bunurilor confiscate către victimă sau sunt pentru despăgubirea acestora. Bunurile sau valoarea acestora pentru despăgubire se transmit				

direct victimei sau prin intermediul statului solicitant.				
12. Se completează cu articolul 115[2] cu următorul cuprins: **„Articolul 115[2].** Repatrierea bunurile confiscate peste hotarele țării (1) Bunurile confiscate în baza unei hotărîri a instanței judecătorești din Republica Moldova recunoscută în străinătate, se repatriază Republicii Moldova din statul solicitat, în cadrul asistenței juridice internaționale. Autoritățile și instituțiile întreprind măsurile necesare pentru repatrierea bunurile confiscate. (2) Ministerul Justiției împreună cu Ministerul Finanțelor vor negocia cu statul de executare semnarea unui acord privind restituirea bunurilor infracționale confiscate sau valoarea acestora. (3) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale comunică cu autoritățile competente străine	**Ministerul Finanțelor (MF)**	**296.**	Considerăm că art.115[2] alin.(2) urmează a fi completat la final cu următorul text: ", care intră în vigoare după aprobarea de către Guvern". Propunerea respectivă este condiționată de faptul că, de regulă, sumele obținute din vânzarea bunurilor infracționale sunt repartizate între statul solicitant și statul de executare. Astfel, având în vedere că distribuirea respectivă poate să difere, iar mijloacele obținute urmează a fi făcute venit la bugetul de stat, considerăm că acordul cu statul de executare urmează să intre în vigoare doar după aprobarea acestuia de către Guvern. În această ordine de idei, menționăm că asemenea practici deja sunt prevăzute în legislația în vigoare. Astfel, potrivit art.47 alin.(5) din Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, Comisia adoptă o decizie motivată privind respingerea pretențiilor ori acceptarea totală sau parțială a acestora. *În cazul acceptării totale sau parțiale a pretențiilor, decizia comisiei intră în vigoare după aprobarea acesteia de către Guvern.*	**Precizare** Odată ce hotărîrea instanței judecătorești din Republica Moldova a fost recunoscută în străinătate, nu se impune o formalitate aprobată la nivel de Guvern, or în acest caz, nu există careva „îndoieli" referitoare la bunurile confiscate, deoarece în baza hotărîrii judecătorești recunoscute în străinătate regimul juridic al bunurilor confiscate a obținut o putere a lucrului judecat, care în esență are efectele directe asupra părților, și efectele indirecte asupra terților.

referitor la valoarea bunurilor infracționale repatriate în Republica Moldova."				
Art. V – Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 113–118, art. 373), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				
La Articolul 19 Alineatul (1) punctul 2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) necesitatea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării.". Se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Măsurile speciale de investigații dispuse în baza temeiului prevăzut la art. 19 alin. (1) pct. 2) lit. c) se efectuează exclusiv de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale ca subdiviziune specializată din cadrul Centrului Național Anticorupție.".	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**297.**	1. Atragem atenția asupra necesității ajustării art.2 din Lege – sarcinile activității speciale de investigații. În acest sens propunem completarea articolului cu lit.g) cu următorul text "***asigurarea executării hotărîrilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată***" Totodată, atragem atenția că conținutul propus de autor la art. 19 din Lege este ambiguu și presupune că ARBI va efectua măsuri speciale de investigații, inclusiv în cadrul urmăririi penale, în temeiul Legii 59 și nu a Codului de procedură penală, fapt care ar putea duce la nulitatea acestora. La moment, ARBI desfășoară activitatea specială de investigații în temeiul Codului de procedură penală și nu în baza Legii nr.59. Ipotetic această Lege ar putea avea implicații doar la faza executării hotărîrilor (similar căutării învinuiților care se eschivează de la urmărirea penală).	**Se acceptă** Articolul 2 se completează cu litera g) cu următorul cuprins: „g) asigurarea executării hotărîrilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată." Totodată urmează de precizat că Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații reglementează activitatea specială de investigații în afara procesului penal, motiv pentru care ARBI va putea desfășura activitatea specială de investigații doar la faza executării hotărîrilor sau la urmărirea și identificarea bunurilor în cadrul schimbului de informații și documente cu autoritățile străine și/sau internaționale competente în

				domeniul recuperării bunurilor infracționale, or în cadrul procesului penal activitatea specială de investigații se desfășoară în conformitate cu Codul de procedură penală.
		298.	În plus formularea *"care nu au proveniență legală"* nu se încadrează în scopul proiectului așa cum a fost ales de autor, or această sintagmă definește de fapt o spălare de bani sau o îmbogățire ilicită. Din acest motiv propunem excluderea acestei sintagme.	**Nu se acceptă** De fapt, textul „care nu au proveniență legală" urmează a fi utilizat în vederea acoperirii ipotezelor în care bunul supus urmăririi și identificării se referă la cele ce țin de confiscarea averilor nejustificate, or un bun provenit dintr-o activitate infracțională se consideră că „nu are o proveniență legală".
Art. VI – Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 113), cu modificările ulterioare,				
La articolul 5 litera a) se completează cu textul: „ , precum și asigură executarea hotărârilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată.".	**Procuratura Generală (PG)**	**299.**	**Articolul VI.** din proiect urmează a fi exclus având în vedere argumentele expuse la pct. 3 din compartimentul II. din prezentul aviz. (a se vedea obiecțiile referitoare la modificările propuse la art. 468 din Codul de procedură penală)	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 283 din sinteză.
Art. VII – Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-166, art. 251) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:				

4. Se completează cu articolele 9^1 şi 9^2 cu următorul cuprins: „**Articolul 9^1.** Investigaţii financiare (1) În sensul prezentei legi investigaţii financiare constituie totalitatea activităţilor care constau în acumularea informaţiei, analiza şi verificarea tuturor relaţiilor financiare şi economice şi de altă natură, ce ţin de urmărirea şi identificarea bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor de indisponibilizare şi/sau al confiscării. (2) Investigaţiile financiare prevăzute de prezenta lege sunt distincte de investigaţiile financiare reglementate de Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea şi combaterea spălării banilor şi finanţării terorismului şi investigaţiile speciale reglementate de Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigaţii. **Articolul 9^2.** Acumularea informaţiei	**ÎM „Orange Moldova" SA**	**300.**	Orange Moldova a examinat versiunea actualizată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecţionarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracţionale) prezentat spre reavizare cu scrisoarea Ministerului Justiţiei nr. 03/8693 din 30.09.2024. Regretăm că obiecţiile noastre formulate anterior în scrisoarea nr. 323/24 din 21.06.2024 nu au fost acceptate. În scrisoarea respectivă, am solicitat excluderea din art. 9^2 alin. (2) şi (3) al proiectului de lege a prevederilor care obligă furnizorii de servicii de comunicaţii electronice să prezinte Agenţiei de Recuperare a Bunurilor Infracţionale (ARBI): a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei reţele de comunicaţii electronice (identificatorul internaţional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al cartelei SIM), adresa de internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix); şi b) numerele de telefon şi/sau a adreselor de internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei persoane. Această solicitare a fost determinată de faptul că nu este clar în ce măsură informaţiile privind identitatea unui abonat sau numerele de telefon folosite de o persoană ar putea servi la atingerea scopurilor de urmărire şi identificare a bunurilor care nu au proveniență legală ori care sunt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare şi/sau al confiscării, indicate la art. 9^2 al proiectului de lege.	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 318 din sinteză.

(1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea investigațiilor financiară, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea. (2) În procesul de investigații financiare, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul să solicite de la persoanele juridice de drept public, de la instituțiile financiare și de la furnizorii de servicii de comunicații electronice documentele și informația necesară în vederea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării. Informațiile solicitate se prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale gratuit în cel mai restrâns termen. (3) Furnizorii de servicii de comunicații electronice			Or, potrivit art. 28 din Constituție, statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată, iar art. 54 alin. (2) și (4) din Constituție stabilește că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. În sinteza obiecțiilor și propunerilor, Ministerul Justiției își motivează refuzul de a accepta această solicitare prin faptul că dispozițiile art. 9 ar fi în concordanță cu art. 6 alin. (1), (3) lit. i) și (4) din Directiva 2024/1260, iar recitalurile (17), (18) și (20) din Directivă ar confirma caracterul proporțional a informațiilor respective. În realitate, articolele nominalizate se referă la *„informații privind transferurile electronice de fonduri și soldurile conturilor”*, dar nu la identitatea utilizatorului unui serviciu de comunicații electronice sau numerele de telefon/adrese IP folosite de o persoană. Mai mult ca atât, furnizorii de servicii de comunicații electronice nu prestează servicii de plată conform Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Un furnizor de servicii de comunicații electronice poate presta servicii de plată	

prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale: a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei rețele de comunicații electronice (identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al cartelei SIM), adresa de internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix); b) numerele de telefon și/sau a adreselor de internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei persoane; (4) Solicitarea informației prevăzută în prezentul articol se înaintează de către șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale."			numai dacă obține licență de la Banca Națională, doar că în acest scop prestatorul este obligat să deschidă clienților săi conturi de plăți. Conturile de abonat/utilizator de servicii de comunicații electronice nu pot fi folosite în acest scop. Din conturile de abonat/utilizator de servicii de comunicații electronice nu pot fi efectuate transferuri electronice de fonduri (care reprezintă un serviciu de plată), cu excepția unor sume mici achitate pentru conținut digital sau bilete electronice (operațiuni de plată exceptate conform art. 2 alin. (2) pct. 12) al Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică) sau între abonați/utilizatori din cadrul aceleiași rețele de comunicații electronice . Sumele achitate în conturile de abonat/utilizator de servicii de comunicații electronice nu pot fi retrase de abonat/utilizator, decât în cazul rezoluțiunii contractului. În acest context, se propune repetat excluderea obligației respective a furnizorilor de servicii de comunicații electronice din proiectul de lege nominalizat.	
	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)	**301.**	Prin modificarea propusă se urmărește acordarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) dreptului de a solicita informații de la (...) furnizorii de servicii de comunicații electronice în procesul investigațiilor financiare. Totodată, colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, conform art. 27 alin. (1) pct. 1 lit. d) din Legea 59/12, constituie o măsură specială de investigație care poate fi **dispusă cu autorizarea judecătorului de instrucție, la solicitarea procurorului**. Mandatarea ARBI cu colectarea informațiilor de la	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 300 și 318 din sinteză.

			de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, fără autorizarea judecătorului de instrucție, ar duce la o reglementare diferită a aceleași măsuri, care comportă același riscuri, și anume potențială ingerință în viața privată a persoanei. Ori, potrivit CtEDO orice ingerință în viața privată trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporțională cu scopul urmărit.	
	Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)	**302.**	Art. VI al proiectului prevede că Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale se completează cu articolele 9^1 și 9^2. Dacă art. 9^2 alin. (1) în redacția propusă prevede posibilitatea de acces gratuit și în timp real la sistemele informaționale care conțin date necesare pentru realizarea investigațiilor financiare, în condițiile **legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea**, atunci alin. (2) și (3) a aceluiași articol prevăd obligația furnizorilor serviciilor de comunicații electronice de a prezenta informații ARBI. Autorii proiectului nu au motivat suficient necesitatea și utilitatea unor astfel de date în investigațiile financiare [*i.e. a) datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei rețele de comunicații electronice (identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al cartelei SIM), adresa de internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix); b) numerele de telefon și/sau a adreselor de internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei personale].*	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 300 și 318 din sinteză.

			Totodată, autorii proiectului în precizarea referitoare la propunerea Î.M. Orange Moldova S.A. de la pct. 209 din Sinteza de obiecții și propuneri, nu au motivat suficient necesitatea unor astfel de obligații a furnizorilor de servicii de comunicații electronice/atribuții pentru ARBI. De fapt, autorii proiectului au invocat [*incomplet*] prevederile recitalurilor 18 și 20 din Directiva 2024/1260, însă aceste recitaluri în special la *„autoritățile naționale care dețin un registru*". Or, obținerea de informații din resursele informaționale de stat este acoperită deja de art. 9^2 alin. (1). Mai mult, recitalul 52, dar în special recitatul 53 din Directiva 2024/1260 prevăd că: (52) Este deosebit de important să se asigure protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu dreptul Uniunii, în legătură cu prelucrarea datelor efectuată în temeiul prezentei directive. Prin urmare, dispozițiile prezentei directive ar trebui aliniate la cele prevăzute în Directiva (UE) 2016/680. În special, ar trebui să se precizeze că orice date cu caracter personal care fac obiectul unui schimb între birourile de recuperare a activelor trebuie să se limiteze la categoriile de date enumerate în secțiunea B punctul 2 din anexa II la Regulamentul (UE) 2016/794. Directiva (UE) 2016/680 se aplică prelucrării datelor cu caracter personal de către autoritățile naționale competente, în special de către birourile de recuperare a activelor, în sensul prezentei directive. (53) Este deosebit de important să fie asigurată protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu dreptul Uniunii, în legătură cu toate schimburile de	

			informații efectuate în temeiul prezentei directive. În acest scop, în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul prevenirii, investigării, depistării sau urmăririi penale a infracțiunilor ori al executării pedepselor, normele de protecție a datelor prevăzute în Directiva (UE) 2016/680 sunt aplicabile în legătură cu măsurile luate în temeiul prezentei directive. Directiva (UE) 2016/680 stabilește normele referitoare la protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor, **în conformitate cu un set de principii referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal, în special legalitatea, echitatea și transparența, limitarea scopului, reducerea la minimum a datelor, exactitatea, limitarea legată de stocare, integritatea și confidențialitatea, precum și responsabilizarea.** După caz, în special având în vedere prelucrarea datelor cu caracter personal de către birourile de gestionare a activelor în scopul gestionării bunurilor, se aplică normele privind protecția datelor prevăzute în Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului (23). În continuare, art. 6 alin. (2) și (3) din Directiva 2024/1260 prevede categoria de informații, iar cele indicate în proiectul art. 9^2 alin. 3 nu se găsesc aici: *(2) Statele membre se asigură că birourile de recuperare a activelor au acces imediat și direct la următoarele informații, cu condiția ca astfel de informații să fie stocate în baze de date sau registre*	

			centralizate sau interconectate deținute de autorități publice: *(a) registre ale bunurilor imobile sau sisteme electronice de extragere a datelor și registre funciare și cadastrale de la nivel național; (b) registre naționale de evidență a cetățeniei și a populației în ceea ce privește persoanele fizice; (c) registre naționale de autovehicule, aeronave și ambarcațiuni; (d) registre comerciale, inclusiv registrele comerțului și ale societăților; (e) registre naționale ale beneficiarilor reali în conformitate cu Directiva (UE) 2015/849 și date disponibile prin interconectarea registrelor beneficiarilor reali în conformitate cu directiva respectivă; (f) registre centralizate de conturi bancare în conformitate cu Directiva (UE) 2019/1153.* *(3) În sensul alineatului (1), statele membre se asigură că birourile de recuperare a activelor pot obține rapid, fie imediat și direct, fie la cerere, următoarele informații:* *(a) date fiscal-bugetare, inclusiv date deținute de autoritățile fiscale; (b) date naționale privind securitatea socială; (c) informații relevante deținute de autoritățile competente pentru prevenirea, depistarea, investigarea sau urmărirea penală a infracțiunilor; (d) informații privind ipotecile și împrumuturile; (e) informații conținute în bazele de date privind moneda națională și în bazele de date privind schimbul valutar; (f) informații privind titlurile de valoare; (g) date vamale, inclusiv transferurile fizice transfrontaliere de numerar; (h) informații privind situațiile financiare anuale ale societăților; (i) informații privind transferurile electronice de fonduri și soldurile conturilor; (j)*	

			informații privind conturile de criptoactive și transferurile de criptoactive, astfel cum sunt definite la articolul 3 din Regulamentul (UE) 2023/1113 al Parlamentului European și al Consiliului (44). Mai mult, art. 9^1 alin. (2) în redacția propusă specifică: (2) Investigațiile financiare prevăzute de prezenta lege sunt distincte de investigațiile financiare reglementate de Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și investigațiile speciale reglementate de Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații." Atât Legea nr. 308/2017 cât și Legea nr. 59/2012 prevăd un minim de garanții în ceea ce privește protejarea drepturilor subiecților datelor cu caracter personal. Prin urmare, în condițiile în care nu este prezentată o motivare despre necesitatea includerii, propunem excluderea obligației furnizorilor de servicii de comunicații electronice prin eliminarea din art. 9^2 alin. (2) al Legii nr. 48/2017 și excluderea art. 9^2 alin. (3).	
		303.	Totodată, se recomandă instituirea cel puțin a unui minim de garanții a drepturilor subiecților de date. Or, în redacția actuală a Legii nr. 48/2017 se face referire la regimul juridic de protecție a datelor doar în art. 13, pe aspectele ce vizează cooperarea internațională. Un punct de pornire/inspirație în acest sens ar putea fi prevederile art. 36 din Legea nr. 308/2017 care dispune: ***Articolul 36.*** *Protecția datelor cu caracter personal* *(1) Prelucrarea datelor cu caracter personal în temeiul prezentei legi se efectuează în condițiile Legii*	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 300, 301 și 318 din sinteză.

			nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. *(2) Acțiunile prevăzute de prezenta lege, care implică prelucrarea datelor cu caracter personal, se încadrează în activitatea specificată în Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.* *(3) Subiectul datelor cu caracter personal este repus în drepturile restrînse numai după încetarea situației care justifică prelucrarea acestora în temeiul prezentei legi, dar nu mai mult de 5 ani de la data prelucrării datelor cu caracter personal pentru fiecare caz în parte.* *(4) Serviciul poate transmite transfrontalier date cu caracter personal, în condițiile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, în adresa țărilor (jurisdicțiilor) care asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal. La transmiterea datelor cu caracter personal, Serviciul informează asupra caracterului confidențial al informațiilor transmise, necesității prelucrării datelor cu caracter personal pe un termen necesar atingerii scopului pentru care a fost transmisă, precum și asupra necesității informării neîntîrziate în cazul producerii unor incidente de securitate.* *(5) Controlul asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu cerințele prezentei legi se efectuează de către organul de control al prelucrărilor de date cu caracter personal.*	

6. La articolul 11 alineatul (3) textul „obținute din valorificarea bunurilor infracționale indisponibilizate" se substituie cu textul „din bugetul de stat, precum și din alte surse neinterzise de legislație".	**Procuratura Generală (PG)**	**304.**	La pct. 6 propunem textul *„precum și din alte surse neinterzise de legislație"* urmează a fi excluse. Argumentare: *Prim*, formularea textului *„alte surse neinterzise de lege"* este una ambiguă și creează interpretări. *Secund*, considerăm că **finanțarea persoanelor fizice și juridice, de drept public** și privat, care vor realiza atribuțiile de evaluare și administrare a bunurilor infracționale indisponibilizate, **din alte surse decât din bugetul de stat** ar putea afecta independența acestora, fapt inadmisibil, având în vedere competența cu un impact major a acestora.	**Nu se acceptă** Formula „alte surse neinterzise de lege" este utilizată pe larg în legislația națională, în special ce ține de finanțarea persoanelor juridice de drept public. În acest sens, a se vedea: Art. 3^1 alin. (1) din Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, care prevede expres că, Centrul este finanțat de la bugetul de stat, precum și din alte surse neinterzise de lege; - art. 10 alin. (1) din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, care prevede expres că, Poliția este finanțată de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege; - Art. 17 din Legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune care prevede expres că, activitatea de probațiune se finanțează de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege; - art. 53 din Legea 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, care prevede expres că Finanțarea și

				asigurarea tehnico-materială a Serviciului se efectuează de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege, etc.
Art. VIII – Dispoziții finale și tranzitorii				
(1) Prezenta lege intră în vigoare la momentul expirării a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta. (3) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată care au dispus aplicarea sechestrului, vor transmite pentru evidență Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, actele procedurale ce vizează măsurile asiguratorii dispuse în vederea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune, asigurării acțiunii civile, garantării executării	**Procuratura Anticorupție (PA)**	**305.**	Considerăm imperios de a soluționa chestiunea transmiterii dosarelor de executare de la executorii judecătorești la autoritatea care va asigura "*executarea silită în cazuri speciale*" într-un termen rezonabil.	**Precizare** Dat fiind faptul că procedurile de executare intentate de către executorii judecătorești sunt la o etapă mai avansată, se impune menținerea în continuare a acestor proceduri la executorii judecătorești. Prin urmare, articolul VIII se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Procedurile de executare intentate în baza hotărîrilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată, pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, urmează a fi executate de către executorii judecătorești care le-au intentat."

pedepsei amenzii, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă și pentru compensarea cheltuielilor judiciare în cauzele penale pendinte, indiferent de etapa la care se află.	**Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)**	**306.**	Potrivit art. VIII alin. (1) din proiectul de lege: (1)Prezenta lege intră în vigoare la momentul expirării a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În același timp, în art. I, se indică asupra expunerii art. 106[1] Cod Penal în redacție nouă. În redacția care se propune alin. (2) lit. a) stabilește că: (2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) valoarea bunurilor dobândite de persoana urmărită penal sau condamnată, **în ultimii 5 ani înainte** și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește cu mai mult de 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern, veniturile dobândite licit de aceasta. Dacă este comisă o infracțiune continuă, este luată în considerare și perioada până la sfârșitul activității infracționale. Astfel, toate modificările propuse în proiectul de lege în ceea ce privește instituția confiscării extinse, prin prisma art. 106[1] alin. (2) lit. a) Cod Penal, se vor aplica în privința valorii bunurilor *dobândite de persoana urmărită penal sau condamnată, în ultimii 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței*[...]. În consecință, din data intrării în vigoare a legii, prin prisma mecanismelor legale și instituționale conținute în proiectul de lege, vor fi vizate și bunuri/active care au fost dobândite cu 5 ani înainte de intrarea în vigoare a legii, chiar dacă unele infracțiuni au	**Nu se acceptă** Contextul pronunțării Decizia Curții Constituționale a României nr. 11 din 15 ianuarie 2015 s-a redus la aceea că pînă la acel moment nu exista mecanismul de confiscare extinsă. De aceea era și de așteptat că o astfel de decizia va fi pronunțată. Respectiv, în contextul național, norma de la art. 106[1] este existentă de mai mult de 10 ani. În acest timp, subiectul de drept a înțeles care ar trebui să fie conduita sa raportat la „circumstanțele interzise" de legea în vigoare încă din 25 februarie 2014[17]. Prin urmare, subiectul de drept poate să prevadă comportamentul său normal și firesc dacă se desfășoară în cadrul ordinii de drept în vigoare În acest sens subliniem că, de faptul, datorită necesității ajustării instituției confiscării speciale și confiscării extinse, care impune intervenția în întregul text al articolelor 106 și

[17] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=21894&lang=ro

			fost săvârșite după și chiar dacă acest termen de 5 ani există și în redacția actuală a Codului Penal. Această situație ridică semne de întrebare referitor la acțiunea legii penale în timp. Or, art. 22 din Constituția Republicii Moldova dispune că, *„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos."* Subsecvent, art. 10 alin. (2) Cod penal al Republicii Moldova prevede că, *„Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni* ***nu are efect retroactiv".*** Este utilă în acest sens experiența României. Prin Decizia Curții Constitutionale a României nr. 11 din 15 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 102 din 9 februarie 2015, s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 112^1 alin. (2) lit. a) din Codul penal, constatându-se că acestea sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. Din motivarea Deciziei luate, scoate în evidență raționamentele 20 și 21 pentru a putea extrage concluzii utile și dispoziției din proiectul de lege: 20. Curtea a reținut că principiul neretroactivității legii își găsește justificarea și are rolul de a asigura stabilitatea și securitatea raporturilor juridice. Prin urmare, numai o normă previzibilă poate determina în	1061 din Codul penal, s-a optat pentru o redacție nouă articolele respective.

			mod clar conduita subiecților de drept, destinatari ai legii. Tocmai de aceea o lege, odată adoptată, produce și trebuie să producă efecte juridice numai pentru viitor. Aceasta pentru simplul motiv că legea se adresează subiectelor de drept, permițând sau interzicând și, bineînțeles, sancționând atitudinile deviante. S-a constatat că este absurd să se pretindă unui subiect de drept să răspundă pentru comportamente și o conduită pe care le-a avut anterior intrării în vigoare a unei legi care reglementează această conduită. Subiectul de drept nu putea să prevadă ce va reglementa legiuitorul, iar comportamentul său este normal și firesc dacă se desfășoară în cadrul ordinii de drept în vigoare. 21. În considerarea celor de mai sus și având în vedere jurisprudența instanței de contencios constituțional, potrivit căreia **confiscarea extinsă este o instituție de drept material,** Curtea a constatat că **norma legală criticată nu poate retroactiva cu privire la confiscarea bunurilor dobândite înainte de intrarea ei în vigoare, chiar dacă infracțiunile pentru care s-a dispus condamnarea sunt comise după această dată.** S-a observat că, dacă s-ar dispune măsura confiscării extinse pentru bunurile dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012, s-ar încălca principiul neretroactivității legii consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție. Jurisprudența Constituțională a României a fost luată în considerare și la emiterea Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 6 din 16.04.2015, amintită și mai sus în contextul revizuirii, dar nu pe aspectele de retroactivitate, în care a reținut că:	

			79. În acest context, Curtea subliniază că în materie penală se aplică principiul *lex retro not agit,* potrivit căruia legea nu are putere retroactivă, și principiul *mitior lex*, principiu, potrivit căruia în cazul situațiilor determinate de succesiunea legilor penale se va aplica legea penală mai favorabilă[...]. 83. Respectiv, Curtea subliniază că prevederile art. 106^1 din Codul penal nu pot fi aplicate retroactiv cu privire la confiscarea bunurilor dobândite înainte de intrarea acestora în vigoare. Dispunerea măsurii confiscării extinse pentru bunurile dobândite înainte de intrarea în vigoare a legii ar duce la încălcarea principiului constituțional al neretroactivității legii. Astfel, având la bază principiul neretroactivității legii penale, pot fi confiscate doar bunurile dobândite după intrarea în vigoare a legii (25 februarie 2014). 84. Concluzionând cele menționate, Curtea reține că reglementarea de către legiuitor în legislația penală a măsurii speciale "confiscarea extinsă" a bunurilor provenite din activități infracționale nu constituie o încălcare a normelor constituționale. Mai mult, art. 33 alin. (1) din Directiva UE 2024/1260 privind recuperarea și confiscării activelor: (1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 23 noiembrie 2026. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta. În aceste condiții, recomandarea noastră este revizuirea art. VIII din proiectul de lege, în partea ce privește acțiunea legii în timp, prin reglementarea efectelor instituției confiscării extinse asupra bunurilor	

			dobândite înainte de intrarea în vigoare a legii. Ar fi necesar cel puțin o delimitare a instituțiilor de drept penal procedural din proiectul de lege, cu specificarea aplicării imediate a acestora, și a instituțiilor de drept penal material a căror aplicare în timp trebuie clarificată. Perpetuarea regimului existent, fără instituirea unui mecanism derogator riscă ca pe viitor chiar dacă va trece un test de constituționalitate, oricum acesta să indice asupra aplicabilității doar în privința bunurilor dobândite după intrarea în vigoare a legii.	
Alte propuneri și obiecții înaintate				
Ministerul Afacerilor Interne (MAI)		**307.**	În final, se recomandă revizuirea Notei informative la proiect, întrucât formatul acesteia nu corespunde modelului din redacția anterioară a anexei nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative or, legea prenotată a fost modificată prin Legea nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative. Prin urmare, se conchide că, în conținutul Notei informative la proiect lipsesc compartimentele ce vizează constatările expertizei juridice, de compatibilitate sau, după caz, a altor expertize.	**Precizare** Forma notei informative urmează a fi păstrată, pornind de la faptul că aceasta a însoțit proiectul de lege inițiat pînă la modificările aduse Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.
Procuratura Anticorupție (PA)		**308.**	Anticipând o concluzie, reiterăm că mecanismul elaborat nu conține instrumente reale de a realiza investigații financiare efective la faza judecării cauzei și nici la faza executării hotărârii (nu este clar ce acțiuni procesuale pot fi efectuate în cadrul investigațiilor financiare. EX: poate SFS să efectueze cercetare la fața locului sau alte acțiuni intruzive în vederea identificării și inventarierii bunurilor aflate într-un imobil?).	**Precizare** La efectuarea acțiunilor procesuale în cadrul procedurii de executare, executorul judecătoresc atrage colaboratorii organelor afacerilor interne. În acest sens, a se vedea dispozițiile art. 115 și art. 147 din Codul de executare.

		În această ordine de idei suntem de opinia că ar fi benefică reconsiderarea propunerilor formulate de către Procuratura Anticorupție în cadrul grupului de lucru în acest sens. Reiterăm faptul că transmiterea sarcinii de executare a hotărârilor Serviciului Fiscal de Stat se va dovedi a fi o măsură ce nu va genera rezultate palpabile atît din motivul lipsei experienței, cît și din motivul lipsei instrumentelor necesare. Considerăm că investigațiile financiare urmează a fi transmise integral în sarcina ARBI care dispune de resurse necesare net superioare.	Astfel, potrivit art. 293^3 din Codul de executare conform proiectului, Serviciul Fiscal de Stat va antrena executorul judecătoresc în procesul de executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor care se află pe teritoriul Republicii Moldova. Respectiv, odată atras în procedura de executare a executorului judecătoresc, ultimul poate solicita participarea colaboratorilor organului afacerilor interne în virtutea atribuțiilor legale pe care Codul de executare îi conferă. De altfel, ARBI va efectua investigații financiare în sensul Legii nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, inclusiv pentru urmărirea și identificarea bunurilor confiscate aflate peste hotarele țării.
Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)	**309.**	**Durata ordinelor de indisponibilizare** Articolul 12 din Regulamentul UE care reglementează durata ordinelor de indisponibilizare nu a fost preluat prin prezentul proiect de lege. Considerăm că această abordare prezintă riscuri majore din perspectiva	**Precizare** Regulamentul (UE) 2018/1805 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare

		garanțiilor unui proces echitabil, dar și din perspectiva constituționalității unei norme. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme.[18] Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului nu este eronat, în sine, ca statul să aplice diferite măsuri preventive care limitează libertatea unui acuzat pentru a asigura desfășurarea eficientă a urmăririi penale *(a se vedea Fedorov și Fedorova v. Rusia, 13 octombrie 2005, § 41)*. Totuși, acesta trebuie să aibă parte de garanții. Astfel, previzibilitatea legii este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la situația sa *(a se vedea Hajibeyli v. Azerbaidjan, 10 iulie 2008, § 51)* În temeiul celor menționate, propunem preluarea art. 12 din Regulamentul UE.	stabilește normele în temeiul cărora un stat membru recunoaște și execută pe teritoriul său ordine de indisponibilizare și ordine de confiscare emise de un alt stat membru în cadrul unei proceduri în materie penală. Astfel, dispozițiile acestui Regulament se aplică statelor membre ale UE, iar odată ce Republica Moldova va deveni stat membru, atunci aceste prevederi se vor aplica direct. Cu toate acestea, toate ordinele de indisponibilizare, la momentul actual urmează a fi recunoscute de instanțele naționale. Prin urmare, odată cu depunerea setului de acte pentru recunoașterea ordinelor de indisponibilizare, statul emitent va indica durata acestor ordine.
	310.	**Obligația de a informa persoanele afectate** Articolul 32 care reglementează obligația de a informa persoanele afectate de aplicarea unui ordin de indisponibilizare, dar și căile de atac nu a fost preluat. Similar obligației de informare despre acuzațiile aduse, informarea despre realizarea unui ordin de indisponibilizare riscă să afecteze substanța dreptului la	**Precizare** Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 309 din sinteză, menționăm că în conformitate cu art. 112 alin. (1) și (2) din *Legea nr. 371/2006 cu privire la asistenta juridică*

[18] https://www.constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=hotariri&docid=665

		apărare a persoanei afectate. Or, o informare precisă și completă cu privire realizarea unui ordin de indisponibilizare ar putea fi o condiție esențială a echității procedurii, atât a dreptului la apărare, dar și a protecției proprietății. Astfel, propunem preluarea art. 32 din Regulamentul UE.	*internațională în materie penală*, executarea unei hotărîri penale străine are loc în conformitate cu legislația Republicii Moldova, iar hotărîrile străine recunoscute și admise spre executare pe teritoriul Republicii Moldova au aceleași efecte juridice ca și hotărîrile pronunțate de instanțele judecătorești naționale. Deci, odată cu executarea ordinelor de indisponibilizare recunoscute pe teritoriul Republicii Moldova se vor aplica și dispozițiile referitoare la obligația de informare a persoanelor afectate de aceste ordine.
	311.	Admitem că proiectul de lege a fost elaborat anterior intrării în vigoare a modificărilor la Legea Nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, însă pentru a executa modificările operate în legea menționată, considerăm oportună modificarea denumirii actului care însoțește proiectul de lege din „notă informativă" în „nota de fundamentare", inclusiv revizuirea formatului. Sub aspectul redactării proiectului de lege, considerăm că urmează a fi efectuate următoarele modificări în scopul excluderii unor erori tehnice în text, după cum urmează:	**Precizare** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 307 din sinteză. Obiecțiile referitoare la greșelile strecurate în urma redactării textului de lege au fost înlăturate. Cu toate acestea, proiectul va trece și prin „filtru" redactorilor din cadrul Cancelariei de Stat și a celor din Parlament, motiv pentru care, erorile redacționale în versiunea

		La Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare: La pct. 13 din Proiect, fraza „Deținătorul sau gestionarul registrului de publicitate notează o mențiune despre aplicarea sechestrului bunurilor în registrul respectiv, imediat de la recepționare (a se corecta – **recepționarea**) extrasului din ordonanță sau hotărârii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și informează despre acest fapt organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul.”. La pct. 14 din proiect, fraza „Se completează cu punctul 1^1) cu următorul cuprins: „1^1) administrarea bunului necesită condiții speciale și expertiză care nu sunt ușor accesibilă (a se corecta – **accesibile**);” La pct. 25 din Proiect, la sfârșitul textului, de șters semnul de punctuație în plus „Articolul 229^5 va avea următorul cuprins: „Articolul 229^5 . Executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale (1) Hotărârile judecătorești cu privire la confiscarea specială și extinsă a bunurilor infracționale se execută conform prevederilor legislației de executare.” La pct. 37, de corectat următoarele semne de punctuație: Articolul 395 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) În cazul în care sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 106, art. 106^1 și art. 106^2 din Codul penal, instanța de judecată se pronunță asupra confiscării bunurilor. În acest caz dispozitivul sentinței va cuprinde:	finală a proiectului nu se vor regăsi.

		1) în cazul confiscării bunului: a) dispoziția cu privire la confiscarea specială sau extinsă a bunului și informația ce permite identificarea acestuia; b) numele și prenumele proprietarului sau posesorului bunului confiscat; c) locul de păstrare ori autoritatea care va administra bunul confiscat. 2) în cazul confiscării contravalorii bunului, veniturile sau foloasele obținute: a) dispoziția cu privire la încasarea sumei; b) numele și prenumele persoanei din contul cui se încasează." La pct. 52 din proiect, „(4) În cazul în care nu sunt identificate circumstanțele prevăzute la alin. (3) hotărârea judecătorească națională cu privire la confiscare se transmite spre recunoaștere statului în care domiciliază sau își are sediul persoana fizică sau juridică a (a se corecta – **ale**) cărei bunuri sunt supuse confiscării." *La Art. III – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare:* Articolul 293^7. Încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale de executare, la alin. (2), considerăm că este necesară o virgulă după „reprezentantul ei legal", astfel încât comunicarea încetării procedurii de executare silită să nu fie interpretată ca alternativă în cazul procurorului: „Despre încetarea procedurii de executare silită în cazuri speciale	

		de executare se comunică condamnatului, părții vătămate sau reprezentantul ei legal, și procurorului." La pct. 10, „(1) Bunurile confiscate în temeiul unei hotărîri judecătorești străine se returnează statului solicitant, în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile tratatele (a se corecta – **tratatelor**) internaționale sau în condiții de reciprocitate. La pct. 12.„ Se completează cu articolul 115^2 cu următorul cuprins: „Articolul 115^2. Repatrierea bunurile (a se corecta – **bunurilor**) confiscate peste hotarele țării". (1) Bunurile confiscate în baza unei hotărîri a instanței judecătorești din Republica Moldova recunoscută în străinătate, se repatriază Republicii Moldova din statul solicitat, în cadrul asistenței juridice internaționale. Autoritățile și instituțiile întreprind măsurile necesare pentru repatrierea bunurile (a se corecta – **bunurilor**) confiscate. *La Art. VII – Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-166, art. 251) cu modificările ulterioare:* Pct. 4: Articolul 9^2. Acumularea informației (1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea investigațiilor financiară (a se corecta – **financiare**), în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea.	

Raportul de expertiză anticorupție Nr. ELO24/10060 din 24.10.2024			
Art.I pct.1 (art.106) potrivit proiectului de lege Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 [...], se modifică după cum urmează: [...] 1. Articolul 106 și articolul 106/1 vor avea următorul cuprins: „Articolul 106. Confiscarea specială (1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, se confiscă un alt bun echivalent sau contravaloarea acestora. [...] (3) Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile sau foloasele de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobîndite legal, se confiscă acea partea din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor sau foloaselor de la aceste bunuri.”	**312.**	**Obiecții:** Cu referire la norma propusă la art.106 alin.(1), utilizarea cuvintelor *”un alt bun echivalent”* presupune că instanța de judecată dispune aplicarea confiscării pe un bun similar, cu aceleași caracteristici și aceeași valoare. *Or, în concepția legiuitorului european confiscarea ar viza bunuri cu o valoare echivalentă.* Pct. 26 din Preambulul Directivei 2024/1260 prevede că *„Pe lângă măsurile de confiscare prin intermediul cărora autoritățile sunt abilitate să îi priveze pe infractori de instrumente sau de produse, sub rezerva unei condamnări definitive, este necesar să se permită confiscarea unor bunuri de valoare echivalentă cu respectivele instrumente sau produse astfel încât să se captureze bunuri de valoare echivalentă cu instrumentele și produsele unei infracțiuni, atunci când este imposibilă confiscarea unor astfel de instrumente și produse”.* În cazul în care bunurile care fac obiectul confiscării speciale nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, măsura confiscării ar trebui să vizeze cu prioritate alte bunuri de o valoare echivalentă, în detrimentul confiscării contravalorii bunurilor menționate la alin. (2). Astfel, confiscarea contravalorii ar trebui să fie dispusă de către instanța de judecată numai dacă, în cadrul procesului penal, nu au fost identificate sau nu a fost posibil de identificat alte bunuri ce pot fi urmărite.	**Se acceptă parțial** Articolul 106 alin. (1) și (3) vor avea următorul cuprins: „(1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, se confiscă prioritar un alt bun cu valoare echivalentă, iar în lipsa acestuia contravaloarea lor.” „(3) Dacă bunurile indicate la alin. (2) au fost comasate cu bunurile dobîndite legal, se confiscă acea partea din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor sau foloaselor de la aceste bunuri.” În partea ce ține de recomandarea a treia nu a fost înțeleasă intenția autorului expertizei anticorupție astfel

		Necesitatea unei asemenea măsuri, care prioritizează confiscarea bunurilor de valoare echivalentă în detrimentul confiscării contravalori asigură consolidarea eficienței măsurilor de recuperare. Confiscarea altor bunuri de o valoare echivalentă asigură o recuperare mai rapidă și directă a valorii bunurilor suspuse confiscării speciale. Procedura de recuperare a contravalorii poate fi complicată și de lungă durată, aceasta implicând alocarea de resurse suplimentare pentru identificarea și urmărirea bunurilor după pronunțarea unei hotărâri de către instanța de judecată în procesul penal. Pe când confiscarea altor bunuri de valoare echivalentă poate fi aplicată imediat, în funcție de bunurile identificate. Totodată, în ceea ce privește expresia *"bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile sau foloasele de la aceste bunuri"* prevăzută la art.106 alin.(3), aceasta se referă la bunurile stipulate la alin.(2) lit.b) din același articol, ceea ce ar putea duce la incertitudini în aplicare. Or, mai sunt și alte categorii de bunuri care pot fi comasate cu bunurile dobândite legal, cum ar fi cele specificate la lit.a), c), e), f) din alin.(2). **Recomandări:** La art.106 alin.(1) propus de proiect, se recomandă de a substitui textul *"În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, se confiscă un alt bun echivalent sau contravaloarea acestora."* cu textul *"În cazul în care bunurile indicate la alin. (2) nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din*	încît să poată fi operate modificările corespunzătoare.

		orice alt motiv, se confiscă prioritar alte bunuri cu o valoare echivalentă, iar în lipsa acestora contravaloarea bunurilor prevăzute la alin. (2)". La art.106 alin.(3) propus de proiect, se propune de a substitui cuvintele *"rezultate din infracțiuni și veniturile sau foloasele de la aceste bunuri"* cu textul *„indicate la alin.(2)".* La fel, având în vedere argumentele prezentate pentru alin.(1) al art.106 propus de proiect, se recomandă completarea cuvântului *"sau"* cu cuvintele *"alte bunuri cu o valoare echivalentă ori".*	
Art.I pct.1 (art.106/1) potrivit proiectului de lege Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 [...], se modifică după cum urmează: [...] 1. Articolul 106 și articolul 106/1 vor avea următorul cuprins: [...] Articolul 106/1. Confiscarea extinsă [...] (9) Confiscarea extinsă se aplică și în cazul în care o persoană nu poate fi trasă la răspundere penală din cauza decesului sau este liberată de răspundere penală sau de pedeapsă din motivele prevăzute de prezentul cod sau dacă a fost aplicată amnistia. Confiscarea extinsă se aplică și în cazul încetării procesului penal pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare, mai puțin grave sau grave."	**313.**	**Obiecții:** Potrivit art.16 alin.(2) din Cod penal, *"Infracțiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de pînă la 2 ani inclusiv.* Astfel, conform art.106/1 alin.(2) lit.c) propus de proiect, confiscarea extinsă se dispune dacă se întrunește și condiția că au fost săvârșite infracțiunile indicate la alin.(1) pentru care legea prevede pedeapsa închisorii pe un termen de cel puțin 4 ani. Prin urmare, confiscarea extinsă nu poate fi aplicată pe temeiuri de nereabilitare în cazul săvârșirii unei infracțiuni ușoare. **Recomandări:** Se recomandă de a exclude de la art.106/1 alin.(9) textul *„ușoare,".*	**Se acceptă** A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 247 din sinteză.
Art.I pct.2 (art.106/2) potrivit proiectului de lege	**314.**	**Obiecții:** Într-o interpretare *stricto sensu,* bunurile ce fac obiect al confiscării speciale și extinse ar reprezenta doar	**Precizare** Modalitatea de dobîndire a bunurilor nu este necesar a se

Art. I – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 [...], se modifică după cum urmează: [...] 2. Codul se completează cu articolul 106/2 cu următorul cuprins: „Articolul 106/2. Confiscarea aplicată terților (1) Bunurile obiect al confiscării speciale și extinse ce au fost transferate de către bănuit, învinuit sau inculpat unor persoane terțe fizice sau juridice sau care au fost dobândite de către acestea de la bănuit, învinuit sau inculpat se confiscă în condițiile alin. (2) și (3).		bunurile prevăzute la art.106 alin.(2) și art.106/1 alin.(1). Totuși, dispozițiile acestor articole prevăd posibilitatea confiscării și altor bunuri de valoare echivalentă sau a unei părți din bunuri, dacă au fost comasate cu bunuri dobândite legal. Astfel, considerăm că norma propusă la art.106/2 alin.(2) nu acoperă toate situațiile în care bunurile care pot fi confiscate special sau extins au fost transferate unor terți. **Recomandări:** Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, se recomandă următorul cuprins pentru art.106/2 alin.(1): *„(1) Bunurile, care fac obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse în condițiile prevăzute la art.106 și, respectiv art.106/1, ce au fost transferate unor persoane terțe fizice sau juridice ori au fost dobândite, direct sau indirect, de către acestea de la bănuit, învinuit sau inculpat se confiscă în condițiile alin.(2) și (3)”.*	specifica, dat fiind faptului că legislația civilă prevede modalitățile de dobîndire a dreptului de proprietate (art. 509-535 din Codul civil), care urmează a fi luat în considerare pentru a identifica cum au fost dobîndite bunurile obiect al confiscării.
Art.II pct.1, 22, 28 potrivit proiectului de lege Art.II - Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: 1. Articolul 6: [...] La punctul 20[1]) la noțiunea investigații financiare paralele, se exclude textul „în sensul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”, iar la final se completează cu textul „sau cu scopul identificării și urmăririi	**315.**	**Obiecții:** *Primo,* cu referire la art.6 pct.20/1), nu este evidentă necesitatea de a include în definiția noțiunii de *”investigații financiare paralele”* expresia *”sau cu scopul identificării și urmăririi bunurilor care fac sau pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare”*, în contextul în care urmare a modificărilor propuse de proiect, art.229/2 alin.(1) va avea avea următorul cuprins: *„În vederea urmăririi și identificării bunurilor infracționale și acumulării probelor cu privire la bunurile respective, organul de urmărire penală desfășoară investigații financiare paralele”.*	**Se acceptă parțial** - La articolul 6, la punctul 20[1]) la noțiunea investigații financiare paralele, textul „pe care le dețin în calitate de beneficiar efectiv în sensul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, la patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor deținute de bănuit, învinuit,

bunurilor care fac sau pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare." [...] 22. La articolul 229/2 [..] alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni, cu excepția infracțiunilor ușoare, dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 140/1–142, 144, 158, 164, 165, 165/1, 166/1, 167, 168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. b), 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173–175/1, 181/2–181/3, 206, 208–208/2, 217/1, 217/3, 220, 220/1, 223, 224, 227-229, 230, 236, 237, 239–239/1, 240, 242/1–244, 245-245/8, 245/10, 245/12, 246, 248–249, 250/1, 259–260/6, 260/8, 275, 278–280, 283, 284, 289/1, 290, 292, 295-295/2, 324–329, 330/2, 332–335/1, 342-343 și 362/1 din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art.190 și 191 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea și identificarea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod." se completează cu alineatul (2/1) cu următorul cuprins: „(2/1) Dispozițiile alin. (2) se aplică și în cazul infracțiunilor săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală." La alineatul (3) după cuvintele „faza urmăririi penale" se completează cu cuvintele		Ca urmare, scopul identificării și urmăririi bunurilor infracționale reiese din textul normei prevăzute la art. 229/2, respectiv nu este necesară dublarea acestuia în definiția noțiunii de *"investigații financiare paralele"*. În aceeași ordine de idei, se constată caracterul lacunar al normelor propuse la art.229/2 alin.(2/1) și art.274 alin.(3/2). Astfel, cu referire la art.229/2 alin.(2/1), nu sunt clare dispozițiile articolului respectiv în condițiile în care alin.(2) face referință la posibilitatea dispunerii investigațiilor financiare paralele în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 284 „Crearea sau conducerea unei organizații criminale". La fel, majoritatea infracțiunilor prevăzute la alin.(2) prevăd ca circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală. În ceea ce privește art.274 alin.(3/2) propus de proiect, remarcăm că intenția autorului este de a reglementa posibilitatea efectuării investigațiilor financiare paralele de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în situația când este săvârșită o infracțiune de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală, iar subiectul/subiecții infracțiunii nu este/sunt identificat/ți sau în lipsa atribuirii unei calități procesuale de bănuit, învinuit, însă în cardul urmăririi penale persistă necesitatea urmăririi și identificării bunurilor infracționale chiar din momentul începerii cauzei penale. Aici se remarcă că aceste prevederi potrivit proiectului reprezintă o excepție de la regula stabilită de art. 229/2 alin.(2) coroborat cu art.6 pct.20/1) și din aceste considerente trebuie să se regăsească la art.229/2,	partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat în calitate de beneficiar efectiv" se substituie cu textul „care sunt proprietate efectivă ale acestora, la patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor care sunt proprietatea efectivă a bănuitului, învinuitului, părții civilmente responsabilă, inculpatului sau condamnatului, iar la final se completează cu textul „sau cu scopul identificării și urmăririi bunurilor care fac sau pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare." - La articolul 229^2 Alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni, cu excepția infracțiunilor ușoare, dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 140^1–142, 144, 158, 164 alin. (2) lit. f), 165–168, 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. b), 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), 173 alin. (2), 174–175^1, 181^1–181^3, 186 alin. (3)–(5), 187 alin. (3)–

„sau nu a fost dispusă", iar textul „investigațiilor financiare paralele în vederea urmăririi" se substituie cu textul „sau dispunerea investigațiilor financiare în sensul art.9/1 din Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în vederea urmăririi și identificării". [...] 28. Articolul 274 se completează cu alineatul (3/2) cu următorul cuprins: „(3/2) Odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari și există bănuială rezonabilă ca a fost săvârșită de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală, procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele."		deoarece articolul respectiv descrie procesul de efectuare a investigațiilor financiare paralele. Deși autorul proiectului face referință doar la procuror în calitate de subiect care poate dispune către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele este necesar de a acorda competența de a dispune efectuarea investigațiilor financiare paralele și organului de urmărire penală, deoarece acesta tot efectuează urmărirea penală în cauze penale săvârșite de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală. De asemenea, este necesară extinderea posibilității de a efectua investigații financiare paralele și în cazul infracțiunii de spălare de bani, deoarece, în majoritatea cazurilor, obiectul infracțiunii prevăzute la art. 243 din Codul penal, care constituie și obiectul confiscării speciale conform art. 106 alin. (2) lit. f) din Codul penal, este identificat mai rapid decât subiectul infracțiunii. *Secundo,* propunerea de modificare a alin.(2) al art.229/2 se impune a fi reexaminată sub aspectul laturii obiective a infracțiunilor. Se menționează că norma indică la infracțiunile prevăzute la art.171 alin.(3) lit.b), art.172 alin.(3) lit.a), art.173–175/1 din Cod penal, care nu sunt generatoare de avantaje economice/venituri ilicite, dar nu menționează dealtfel infracțiunile generatoare de aceste avantaje/venituri, respectiv cele prevăzute la art.244/1 - 244/3, art.252, 253 din Cod penal. Ambiguitatea normei respective exclude în așa mod din competența ofițerului de urmărire penală de a dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale în cazul infracțiunilor prevăzute la art.244/1 - 244/3,	(5), 188 alin. (3)–(5), 189 alin. (3)–(6), 190 alin. (2) lit. d) și alin. (4)–(6), 191 alin. (2) lit. d) și alin. (2^1)–(5), 206, 208–208^2, 217^1–217^3, 220, 220^1, 223–233, 236, 237, 239–239^1, 240, 241^1–244^1, 245-245^8, 245^{10}, 245^{12}, 246, 248–253, 257, 259–260^6, 260^8, 275, 278–280, 283, 284, 289^1, 290, 292, 295-295^2, 324–329, 330^2, 332–335^1, 342-343, 352^1, 361 și 362^1 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea și identificarea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod." alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Dacă la terminarea urmăririi penale, procurorul constată că delegația, dispusă conform prevederilor art.258 alin.(3) nu poate fi finalizată, dispune Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale încetarea investigațiilor

		art.252, 253 din Cod penal, precum și acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art.258 din Cod de procedură penală. Un alt aspect, se invocă caracterul lacunar al modificărilor propuse de proiect pentru art.229/2 alin.(3), textul propus nu are nici un sens logic, acesta având două abordări diferite cu privire urmărirea și identificarea bunurilor la faza de judecare a cauzei, și anume: 1. Când au fost emisă delegație la faza urmăririi penală însă nu a putut fi executată. În acest caz, procurorul dispune prin ordonanță continuarea, însă nu este clar care activități să fie continuate, în condițiile în care sintagma *„investigațiilor financiare paralele”* se propune a fi exclusă. 2. Când nu a fost emisă delegație la faza urmăririi penală. Această situație presupune emiterea unei ordonanțe privind dispunerea efectuării investigațiilor financiare în sensul art. 9/1 din Legea nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în vederea urmăririi și identificării bunurilor infracționale la judecarea cauzei penale în instanța de judecată. Alin.(3) are drept scop extinderea procedurilor de identificare și urmărire a bunurilor infracționale la faza de judecată a cauzei. Respectiv, este necesar de a face distincție între investigații financiare paralele și investigații financiare. Primele sunt reglementate de Codul de procedură penală, iar celelalte se propun a fi reglementate, conform proiectului prin operarea modificărilor la Legea nr.48/2017.	financiare paralele și solicită întocmirea procesului-verbal de consemnare a investigațiilor financiare paralele.” Se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Procurorul dispune prin ordonanță motivată efectuarea investigațiilor financiare în sensul art.9^1 din Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, până la trimiterea cauzei în judecată, dacă se constată necesitatea urmăririi și identificării bunurilor infracționale în cazul unei sau mai multor infracțiuni prevăzute la alin. (2). Executarea delegației are loc pînă la deliberarea și adoptarea sentinței, cu înștiințarea, la fiecare 60 de zile, a procurorului despre rezultatele investigațiilor financiare. Rezultatele investigațiilor financiare se consemnează într-un proces-verbal care împreună cu materialele acumulate se expediază procurorului.”. - La articolul 274 alineatul (3^2), cuvintele „avantaje

		Reieșind din cele expuse considerăm că este necesar de a avea o abordare unică cu privire la identificarea și urmărirea bunurilor la faza de judecată. Suplimentar, având în vedere că noțiunea de investigații financiare paralele constă în totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigație în scopul acumulării probelor (...), activități improprii fazei de judecată și care nu pot fi extinse la această fază, considerăm că la această etapă a procesului penal urmează a fi efectuate doar investigații financiare în sensul Legii nr.48/2017 așa cum este formulat în prezentul proiect de lege. **Recomandări:** La art.6 pct.20/1) (art.II pct.1 din proiect), se propune de a substitui cuvintele *„sau cu scopul identificării și urmăririi bunurilor care fac sau pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare”* cu textul *„sau cu scopul identificării și urmăririi bunurilor infracționale în condițiile art. 229/2 alin. (2/1)”*. La art.229/2 alin.(2) din proiect, recomandăm excluderea textului ”171 alin. (3) lit. b), 172 alin. (3) lit. a), 173–175/1”, substituirea textului ”242/1-244” cu textul ”242/1-244/3” și completarea după textul ”250/1,” cu textul ”252, 253,”. La art.229/2 alin.(2/1) (art.II pct.22 din proiect), se propune următorul cuprins: *„(2/1) Odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari și există bănuială rezonabilă ca a fost săvârșită de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală sau a fost*	economice” se substituie cu cuvintele „beneficiu economic”, iar după cuvintele „organizație criminală” se completează cu textul „sau a fost săvârșită infracțiunea prevăzută la art. 243 și art. 330^2 din Codul penal”. În partea ce ține de definiția „investigații financiare paralele”, aceasta a fost ajustată datorită introducerii noțiunii de „proprietate efectivă”. Nu putem fi de acord cu dispozițiile propuse de autor la art. 229^2 alin. (2^1), dat fiind faptul că în spiritul Directivei 2024/1260, în special al art. 4 alin. (3) coroborat cu recitalul (14), accentul este focusat pe momentul începerii urmăririi penale, dar nu pe urmărirea și identificarea bunurilor. Respectiv, aspectele date urmează a se regăsi în art. 274 din Codul de procedură penală, având în vedere că dispozițiile respective reglementează momentul începerii urmăririi penale.

		săvârșită infracțiunea prevăzută la art. 243 din Codul penal, prin derogare de la dispozițiile art. 6 pct. 20/1), lipsa bănuitului sau învinuitului, organul de urmărire penală sau procurorul poate dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele în scopul urmăririi și identificării bunurilor care fac obiectul unei eventuale confiscări." La art.229/2 alin.(3) (art.II pct.22 din proiect), se propune următorul cuprins: *"(3) Dacă la terminarea urmăririi penale, procurorul constată că delegația, dispusă conform prevederilor art.258 alin.(3) Cod de procedură penală, nu poate fi finalizată într-un termen rezonabil, dispune încetarea investigațiilor financiare paralele cu întocmirea procesului-verbal de consemnare a investigațiilor financiare paralele. În cazul în care constată necesitatea identificării și urmăririi bunurilor inculpatului, care a săvârșit cel puțin una din infracțiunile prevăzute la alin. (2), până la trimiterea cauzei în judecată, procurorul dispune prin ordonanță efectuarea investigațiilor financiare în sensul art.9/1 din Legea nr.48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Rezultatele investigațiilor financiare se consemnează într-un proces-verbal care împreună cu materialele acumulate se expediază procurorului."* La pct.28, se propune excluderea prevederilor propuse pentru art.274 alin.(3/2).	Aşadar, propunerile autorului avizului au fost luate în considerare la redactarea art. 274 alin. (3^2).
Art.II pct.52 potrivit proiectului de lege Art.II - Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 [...], se modifică după cum urmează: [...]	**316.**	**Obiecții:** Analizând prevederile propuse de proiect la art.559/4 Cod de procedură penală, acestea se referă doar la confiscare, nefiind clar modul de trimitere spre	**Se acceptă** Articolul 559^4 va avea următorul cuprins:

52. Capitolul IX din titlul III partea specială se completează cu o secțiune nouă cu următorul cuprins: [...] Articolul 559[4]. Transmiterea spre recunoaștere și punerea în executare a hotărârii judecătorești naționale cu privire la confiscarea bunurilor care se afla peste hotarele țării. (1) La demersul organului care pune în executare hotărârea judecătorească națională cu privire la confiscarea bunurilor, Ministerul Justiției inițiază procedura de recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești definitive naționale cu privire la confiscarea bunurilor care se afla peste hotarele țării. (2) În cazul în care bunurile supuse confiscării au fost indisponibilizate în cadrul procesului penal, cererea de recunoaștere și executare se transmite către Ministerul Justiției de instanța judecătorească națională care a adoptat hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea bunurilor care se află peste hotarele țării. (3) Hotărârea judecătorească națională cu privire la confiscare se transmite spre recunoaștere statului străin unde: a) sunt motive întemeiate să se considere că persoana fizică sau juridică față de care a fost adoptată hotărârea respectivă deține bunuri sau venituri, atunci cînd hotărârea are ca obiect confiscarea unei sume de bani; b) sunt motive întemeiate să se considere că bunurile care sunt supuse confiscării se află în		recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești naționale de recuperare a prejudiciului cauzat statului atunci când bunurile se află peste hotarele țării. La fel, este neclară utilizarea expresiei *"unei sume de bani"* la lit.a) din alin.(3) al aceluiași articol. În acest sens, se remarcă că în legislația națională se utilizează termenul de *"confiscare a contravalorii bunurilor care fac obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse"*. Ca urmare se prezumă că autorul se referă la confiscarea prin echivalent (value based confiscation). În plus, argumentele prezentate de autor în sinteza obiecțiilor și propunerilor referitoare la expresia *„confiscarea unei sume de bani"*, care face trimitere la Regulamentul (UE) 2018/1805 din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, nu reflectă în totalitate intenția legiuitorului european. Art.18 alin.(2) sau Anexa II din Regulament (UE) face referință la expresia *"confiscarea unei sume de bani care să corespundă valorii bunului care urma să fie confiscat"*, adică ceea ce în legislația Republicii Moldova ar echivala cu termenul de *„confiscare a contravalorii bunului care fac obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse"*. Totodată, argumentul autorului, conform căruia terminologia ar trebui interpretată *lato senso* pentru ca să cuprindă toate tipurile de hotărâri, cum ar fi confiscarea contravalorii bunurilor, recuperarea prejudiciului cauzat de infracțiune statului, compensarea cheltuielilor de judecată, nu are suport juridic în condițiile în care art.559/4 potrivit proiectului se referă *in concreto* la	**„Articolul 559[4].** Transmiterea spre recunoaștere și punerea în executare a hotărârilor judecătorești naționale cu privire la confiscarea bunurilor care se afla peste hotarele țării și repararea prejudiciului cauzat statului (1) La demersul organului care pune în executare hotărârea judecătorească națională cu privire la confiscarea bunurilor și cu privire la repararea prejudiciului cauzat statului, Ministerul Justiției inițiază procedura de recunoaștere și punere în executare a hotărârilor judecătorești definitive naționale cu privire la confiscarea bunurilor care se afla peste hotarele țării și cu privire la repararea prejudiciului cauzat statului atunci cînd bunurile se află peste hotarele țării. (2) În cazul în care bunurile supuse confiscării au fost indisponibilizate în cadrul procesului penal, cererea de recunoaștere și executare se transmite către Ministerul Justiției de instanța

străinătate, atunci cînd hotărârea respectivă are ca obiect un bun sau o parte dintr-un bun. (4) În cazul în care nu sunt identificate circumstanțele prevăzute la alin. (3) hotărârea judecătorească națională cu privire la confiscare se transmite spre recunoaștere statului în care domiciliază sau își are sediul persoana fizică sau juridică a cărei bunuri sunt supuse confiscării."		hotărâri de confiscare, ceea ce este distinct de o hotărâre cu privire la recuperarea prejudiciului (deoarece urmează a fi satisfăcută acțiunea civilă) sau de compensare a cheltuielilor de judecată. **Recomandări:** Recomandăm reexaminarea normei propuse la art.559/4 și completarea proiectului cu prevederi privind modul de trimitere spre recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești naționale de recuperare a prejudiciului cauzat statului atunci când bunurile se află peste hotarele țării. La fel, la lit.a) din alin.(3) al aceluiași articol, recomandăm de a substitui cuvintele *"unei sume de bani"* cu cuvintele *"contravalorii bunurilor care fac obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse"*.	judecătorească națională care a adoptat hotărârea. (3) Hotărârea judecătorească se transmite spre recunoaștere statului străin unde: a) sunt motive întemeiate să se considere că persoana fizică sau juridică față de care a fost adoptată hotărârea respectivă deține bunuri sau venituri, atunci cînd hotărârea are ca obiect confiscarea contravalorii bunurilor care fac obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse; b) sunt motive întemeiate să se considere că bunurile care sunt supuse confiscării se află în străinătate, atunci cînd hotărârea respectivă are ca obiect un bun sau o parte dintr-un bun. (4) În cazul în care nu sunt identificate circumstanțele prevăzute la alin. (3) hotărârea judecătorească națională se transmite spre recunoaștere statului în care domiciliază sau își are sediul persoana fizică sau juridică ale cărei bunuri sunt supuse confiscării.".
Art.VI pct.1 potrivit proiectului de lege	**317.**	**Obiecții:**	**Se acceptă parțial**

Art. VII – Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [...], se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Prezenta lege se aplică în cazul infracțiunilor prevăzute în art.229/2 din Codul de procedură penală." [...] se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Prezenta lege se aplică în cadrul procedurii de executare a hotărîrilor judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor și repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului."		Pentru a nu admite interpretări abuzive la aplicare, norma propusă la art.2 alin.(2) trebuie să fie clară și precisă. În acest caz, trimiterea la art.229/2 Cod de procedură penală este una generală, în condițiile în care alin.(1) din articolul citat excedează sfera de competență a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Este necesară specificarea exactă a alineatului care prevede infracțiunile, în cazul cărora se aplică reglementările Legii nr. 48/2017. Potrivit proiectului, alin.(2) al art.229/2 stabilește exhaustiv infracțiunile, în cazul cărora organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, precum și acumularea probelor cu privire la acestea. Totodată, potrivit alin.(5) al art.2 din proiect, domeniul de aplicare al Legii nr.48/2017, ar crea confuzie cu privire la situațiile în care se aplică legea citată. Respectiv, se consideră oportun de a reformula prezentul alineat similar prevederilor alin.(3) din același articol în redacția în vigoare, conform căruia, *"Prezenta lege se aplică și în cazurile liberării de răspundere penală"*. În acest sens, alin.(3) utilizează cuvântul *„și"*, care are înțelesul de *„inclusiv"*. **Recomandări:** La art.2 alin.(2) din proiect, reieșind din comentariile expuse mai sus, precum și a celor de la obiecția nr.4 din prezentul raport, recomandăm substituirea textului *"art.229/2"* cu textul *"art.229/2 alin.(2) - (3)"*. La art.2 alin.(5) din proiect, se propune completarea cuvintelor *"se aplică"* cu cuvântul *"și"*.	La articolul 2 alineatul (2) după textul „art. 229^2" se completează cu textul „alin. (2) și (2^1)". În partea ce ține de completarea cu art. 229^2 alin. (3) nu pot fi reținute, deoarece dispoziția art. 2alin. (2) din Legea nr. 48/2017 face referire la listarea infracțiunilor pentru care trebuie să se aplice legea, pe cînd art. 229^2 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede modalitatea de efectuare a investigațiilor financiare la faza de judecare a cauzei, motiv pentru care nu se circumscrie listei infracțiunilor.
Art.VII pct.4 (art.9/2) potrivit proiectului de lege	**318.**	**Obiecții:**	**Se acceptă parțial** Articolul 9^2:

Art. VII - Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [..], se modifică după cum urmează: [...] 4. Se completează cu articolele 9/1 și 9/2 cu următorul cuprins: [...] Articolul 9/2. Acumularea informației [...] (2) În procesul de investigații financiare, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul să solicite de la persoanele juridice de drept public, de la instituțiile financiare și de la furnizorii de servicii de comunicații electronice documentele și informația necesară în vederea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării. Informațiile solicitate se prezintă Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale gratuit în cel mai restrâns termen. [...] (4) Solicitarea informației prevăzută în prezentul articol se înaintează de către șeful Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale."		*Primo,* cu referire la art.9/2 alin.(2), examinând norma propusă, se constată că aceasta stabilește un spectru de informații ce pot fi obținute de la furnizori de date relevante, care este prea îngust. Aceasta ar putea conduce la situația în care investigațiile financiare paralele să nu fie realizate sub toate aspectele, complet și obiectiv. În acest sens, este esențial de subliniat că informațiile relevante pentru aceste investigații pot fi deținute și de persoanele juridice de drept privat și persoane fizice. *Secundo,* prevederile propuse la alin.(5) al art.9/2 din Legea nr.48/2017 nu sunt necesare, odată ce alin.(2) al aceluiași articol reglementează modul în care Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul să solicite documentele/informațiile necesare pentru realizarea investigațiilor financiare. Respectiv, stabilirea expresă prin lege a subiectului caruia îi revine competența de a înainta solicitarea, la caz șefului Agenției, nu este oportună. Or, Agenția este o subdiviziune a Centrului Național Anticorupție, autoritate care stabilește propriile reguli de întocmire a documentelor, de coordonare/semnare a acestor. **Recomandări:** La art.9/2 alin.(2), recomandăm completarea cuvintelor *"persoanele juridice de drept public"* cu textul *„de la persoanele juridice de drept privat, de la persoanele fizice".* La art.9/2 alin.(4), recomandăm excluderea normei.	alineatul (2) textul „persoanele juridice de drept public, de la instituțiile financiare și de la furnizorii de servicii de comunicații electronice" se substituie cu textul „persoanele fizice și juridice de drept public și privat,"; alineatele (3) și (4) au fost excluse din proiect. Suplimentar a se vedea opinia **autorului avizului** de la pct. 300 din sinteză.
Art.VII pct.5 (art.10 alin.(1/1) potrivit proiectului de lege	**319.**	**Obiecții:** Înghețarea bunurilor poate fi dispusă nu doar în vederea confiscării, dar și pentru repararea prejudiciului sau garantarea asigurării amenzii. Se remarcă că	**Se acceptă parțial** La articolul 10 alineatul (1^1) cuvintele *„în vederea confiscării acestuia"* se substituie cu

Art.VII - Legea nr.48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale [..], se modifică după cum urmează: [...] 5. Articolul 10: se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins: „(1/1) Indisponibilizarea bunurilor infracționale prin emiterea ordinului de înghețare constă în interzicerea temporară a transferului, a distrugerii, a transformării, a înstrăinării ori a deplasării bunurilor în vederea confiscării acestuia sau asumarea temporară a administrării ori a controlului asupra bunurilor."		confiscarea reprezintă doar o parte a procesului de recuperare, însă procesul de recuperare are și scopul de reparare a prejudiciului cauzat sau garantarea executării amenzii. **Recomandări:** Propunem excluderea cuvintelor *„în vederea confiscării acestuia"* sau substituirea cuvintelor *"în vederea confiscării acestuia"* cu cuvintele *"în vederea recuperării bunurilor infracționale."*	cuvintele *"în vederea recuperării bunurilor"*
Obiecție generală la proiect	**320.**	**Obiecții:** Având în vedere că sunt măsuri de siguranță distincte, precum confiscarea specială și confiscarea extinsă, normele propuse de proiect necesită a fi revizuite în sensul completării cu cuvântul *"confiscării"*. În acest sens, prin utilizarea cuvintelor *"confiscării speciale sau extinse"* proiectul astfel generează interpretări diverse cu referire la măsurile de siguranță menționate. Ca urmare, există riscul ca, în dependență de interes/scop urmărit, într-o anumită situație să se înțeleagă ca fiind o măsură de siguranță cu denumirea de *"confiscare specială și extinsă"*, iar într-o altă situație ca fiind două măsuri - cea de *"confiscare specială"* și ce de *"confiscare extinsă"*. **Recomandări:** Propunem substituirea pe tot parcursul proiectului a cuvintelor *"confiscare specială sau extinsă"* cu cuvintele *"confiscare specială sau confiscare extinsă"* la caz gramatical corespunzător.	**Precizare** Argumentul autorului expertizei prin care susține că vor exista riscul de interpretare eronată a măsurii de siguranță de *"confiscare specială și extinsă"*, iar într-o altă opțiune de *"confiscare specială"* și cea de *"confiscare extinsă"* nu poate fi reținută pornind de la faptul că instituția confiscării este definită în Codul penal. Astfel că, în Codul penal se face distincție clară dintre „confiscare specială" și „confiscare extinsă". Or, utilizare textului de „confiscare specială și extinsă" se reduce la faptul că aceasta este un aspect redacțional în gramatica limbii

			române în care substantivul nu se repetă, dar este însoțit de două adjective fiind denumită și „expresie adjectivală". În acest caz, substantivul este implicit înțeles din context și adjectivul îl determină, descriind trăsăturile sau calitățile substantivului.